

CVRIA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Gada ziņojums
2009

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

GADA ZIŅOJUMS 2009

Tiesas, Vispārējās tiesas un
Eiropas Savienības Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburgā, 2010. gadā

www.curia.europa.eu

Tiesa
2925 Luksemburga
LUKSEMBURGA
Tālr. +352 4303-1

Vispārējā tiesa
2925 Luksemburga
LUKSEMBURGA
Tālr. +352 4303-1

Eiropas Savienības Civildienesta tiesa
2925 Luksemburga
LUKSEMBURGA
Tālr. +352 4303-1

Tiesas interneta adrese: <http://www.curia.europa.eu>

Gada ziņojums ir pieejams arī CD-ROM formātā
Preses un informācijas nodaļā
Tālr. +352 4303-2035

Sagatavošana pabeigta 2010. gada 1. janvārī.

Pārpublicēšana atļauta, minot avotu. Fotografijas var tikt pārpublicētas tikai šī izdevuma sakarā. Cita veida izmantošanai atļauja ir jādūdz Eiropas Savienības Publikāciju birojam.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā.
Tai var piekļūt, izmantojot *Europa* serveri (<http://europa.eu>).

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2010. gads

ISBN 978-92-829-0956-0

doi:10.2862/2040

© Eiropas Savienība, 2010. gads

Printed in Luxembourg

IESPIESTS UZ PAPIRA, KAS BALINĀTS BEZ ELEMENTĀRĀ HLORA (ECF)

Satura rādītājs

Lpp.

Tiesas priekšsēdētāja <i>Vassilios Skouris</i> priekšvārds.....	5
---	---

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2009. gadā	9
B – Tiesas sastāvs	51
1. Tiesas locekļi.....	53
2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2009. gadā	69
3. Protokolārā kārtība	71
4. Bijušie Tiesas locekļi.....	73
C – Tiesas darbības statistika	77

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2009. gadā.....	109
B – Vispārējās tiesas sastāvs	141
1. Vispārējās tiesas locekļi	143
2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2009. gadā.....	153
3. Protokolārā kārtība	155
4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi	157
C – Vispārējās tiesas darbības statistika.....	159

III nodaļa*Civildienesta tiesa*

A – Civildienesta tiesas darbība 2009. gadā.....	183
B – Civildienesta tiesas sastāvs	193
1. Civildienesta tiesas locekļi.....	195
2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2009. gadā	199
3. Protokolārā kārtība	201
4. Bijušais Civildienesta tiesas loceklis.....	203
C – Civildienesta tiesas darbības statistika	205

IV nodaļa*Tikšanās un vizītes*

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā	219
B – Mācību apmeklējumi	221
C – Svinīgās sēdes.....	225
D – Vizītes vai piedalīšanās oficiālos pasākumos	227
 <i>Organizācijas shēmas kopsavilkums</i>	 232

Priekšvārds

Tikko aizgājušais gads noslēdzās ar vērienīgu notikumu. 2009. gada 1. decembrī pēc ilgas un sarežģītas ratifikācijas procedūras spēkā stājās Lisabonas līgums. Šajā līgumā, kura mērķis ir apveltīt Eiropas Savienību ar efektīvākām likumdošanas un pārvaldes struktūrām un to nostiprināt, palīdzot tikt galā ar 21. gadsimta sākuma izaicinājumiem, ir iekļauti svarīgi grozījumi praktiski visās Eiropas Savienības Tiesas darbības jomās. Papildus sekām, kuras radušās saistībā ar to, ka Eiropas Savienībai ir piešķirts juridiskas personas statuss, un saistībā ar tās trīs pilāru struktūras izžušanu, ar Lisabonas līgumu ir ieviestas vairākas reformas gan attiecībā uz Eiropas Savienības Tiesas jurisdikciju, gan tiesvedību, kura norisinās tajā ietilpstošajās tiesās.

2009. gadā notika arī daļēja Tiesas locekļu maiņa un to atstāja četri tās locekļi. Dalībvalstu valdības, nominējot tiesnešus šīs daļējās maiņas ietvaros, ņēma vērā vajadzību, cik vien iespējams, nodrošināt iestādes stabilitāti, tādējādi ļaujot tai harmoniski turpināt darbu. Tiesa to ļoti atzinīgi novērtē.

Visbeidzot, 2009. gadu iezīmē arī kāds skumjš notikums, ģenerālvokāta Damaso Ruisa-Harabo Kolomera [*Dàmaso Ruiz-Jarabo Colomer*] aiziešana mūžībā. Ar viņa aiziešanu radītā trieciena sekas vēl joprojām ir jūtamas ne tikai tāpēc vien, ka šobrīd mēs apspriežam un turpmākajos mēnešos turpināsim apspriest lietas, kurās tika sniegti viņa secinājumi. Viņa idejas tieši papildina Tiesas darbību.

Gada ziņojums sniedz lasītājam pilnīgu pārskatu par iestādes attīstību un darbību 2009. gadā. Kā katru gadu būtiska Gada ziņojuma daļa ir veltīta īsam, bet izsmelšošam izklāstam par Tiesas, Vispārējās tiesas un Civildienesta tiesas darbību. Katras tiesas īpašā statistika papildina un ilustrē šo analīzi.

V. Skouris
Tiesas priekšsēdētājs

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2009. gadā

Tiesas priekšsēdētājs Vassilios Skouris

Šajā Gada ziņojuma pirmajā daļā kopsavilkuma veidā aprakstīta Eiropas Savienības Tiesas darbība 2009. gadā. Tajā, pirmkārt, ir sniegts ieskats iestādes attīstībā pagājušajā gadā, akcentējot institucionālās izmaiņas, kas skārušas Tiesu, un izmaiņas tās iekšējā organizācijā un darba metodēs (1. sadaļa). Otrkārt, tajā ietverta statistikas analīze par Tiesas darba slodzes izmaiņām, kā arī vidējo tiesvedības ilgumu (2. sadaļa). Treškārt, tajā kā katru gadu raksturoti galvenie judikatūras attīstības virzieni, kas sagrupēti pēc lietu jomām (3. sadaļa).

1.1. Neapšaubāmi, vērienīgākais notikums, kurš iezīmēja Tiesas institucionālās izmaiņas 2009. gadā, bija Lisabonas līguma spēkā stāšanās. Ar šo līgumu tika grozītas vairākas Līguma par ES un EK līguma normas, kuras attiecās uz Tiesu. Daži no šiem grozījumiem izrietēja no tā, ka tika atcelta Eiropas Savienības trīs pilāru struktūra, ka sakarā ar to beidza pastāvēt Eiropas Kopiena un ka Savienībai no šī brīža ir juridiskas personas statuss. Citi grozījumi ir specifiskāki un Tiesu skar tieši.

Minot tikai pašus nozīmīgākos grozījumus, vispirms ir jānorāda, ka Savienības tiesu iestāde kopš 2009. gada 1. decembra tiek saukta par Eiropas Savienības Tiesu. Tāpat kā iepriekš tā sastāv no trīs tiesām, kuras kopš šī datuma ir nosauktas šādi: Tiesa, Vispārējā tiesa un Civildienesta tiesa.

Vēl joprojām pastāv iespēja izveidot citas iespējamās specializētās tiesas, bet pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā to varēs izdarīt saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, proti, koplēmuma ar kvalificētu balsu vairākumu procedūru, nevis ar vienprātīgu balsojumu, kā iepriekš. Tas pats sakāms attiecībā uz Tiesas Statūtu grozījumiem, izņemot normas par tiesnešu un ģenerālvokātu statusu, kā arī par valodu lietojumu Tiesā.

Būtiskas izmaiņas skar Tiesas un Vispārējās tiesas locekļu iecelšanas amatā procedūru. No šī brīža tiesnešus un ģenerālvokātus amatā iecel dalībvalstu valdību pārstāvju konference pēc apspriešanās ar komiteju, kuras uzdevums ir sniegt atzinumu par kandidātu piemērotību Tiesas un Vispārējās tiesas tiesneša un ģenerālvokāta funkciju izpildei. Šīs komitejas sastāvā ir septiņas personas, kuras izvēlētas no bijušajiem abu tiesu locekļiem, valsts augstāko tiesu locekļiem un juristiem ar vispārātzītu kompetenci, bet vienu no šīs komitejas locekļiem iesaka Eiropas Parlaments.

Attiecībā uz Tiesas kompetenci jānorāda, ka tā aptver Eiropas Savienības tiesības, ja vien līgumos nav paredzēts citādi. Līdz ar to Tiesai sakarā ar to, ka ir izzuduši pilāri un ar Lisabonas līgumu ir atcelts LES 35. un 68. pants, kuros bija paredzēti Tiesas kompetences ierobežojumi, ir vispārīga kompetence sniegt prejudiciālu nolēmumu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas jomā.

Pirmkārt, runājot par policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, Tiesas kompetence sniegt prejudiciālu nolēmumu ir kļuvusi obligāta un nav vairs pakļauta katras dalībvalsts deklarācijai, ar kuru atzīta šī kompetence un norādītas valstu tiesas, kurām ir tiesības vērsties Tiesā. Pārejas noteikumos tomēr ir paredzēts, ka šī neierobežotā kompetence būs piemērojama tikai pēc pieciem gadiem pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā.

Otrkārt, jautājumā par vīzām, patvērumu, imigrāciju un citu ar personu pārvietošanos saistītu politiku (it īpaši tiesu iestāžu sadarbību civilīetās, spriedumu atzīšanu un izpildi) Tiesā šobrīd var vērsties visas valstu tiesas – nevis tikai augstākās tiesas – un tās kompetencē šobrīd ir lemt par obligātiem pasākumiem pārrobežu kontroles ietvaros.

Turklāt ir svarīgi atgādināt, ka ar Lisabonas līguma spēkā stāšanos Eiropas Savienības Pamattiesību harta ir kļuvusi par saistošu tiesību aktu un tās juridiskais statuss ir tāds pats kā līgumiem¹. Visbeidzot, jutīgajā kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā Tiesai ir izņēmuma kompetence, pirmkārt, lai pārbaudītu Savienības un KĀDP kompetences norobežošanu, kuras īstenošana nedrīkst ietekmēt Savienības kompetences izmantošanu un iestāžu ieguvumus, lai īstenotu Savienības ekskluzīvo un dalīto kompetenci, un, otrkārt, lai izskatītu prasības atcelt lēmumus, kuros Padome, piemēram, cīņas pret terorismu ietvaros (līdzekļu iesaldēšana), pret fiziskām vai juridiskām personām ir veikusi ierobežojošus pasākumus.

Lisabonas līgumā ir ietverti arī nozīmīgi grozījumi, kuri skar tiesvedību Savienības tiesās. Kā nozīmīgākie jāmin, pirmkārt, tādas prasības pieņemamības nosacījumu mīkstināšana, kuru fiziskas vai juridiskas personas cēlušas par Savienības iestāžu un struktūru reglamentējošiem aktiem. It īpaši šīs personas no šī brīža var celt prasību par reglamentējošu aktu, ja tas tās skar tieši un ja tas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem. Tādējādi šīm personām vairs nav jāpierāda, ka šāda veida akts tās skar individuāli.

Otrkārt, ar Lisabonas līgumu ir pastiprināts finanšu sankciju (naudas soda un/vai kavējuma naudas) mehānisms tāda sprieduma neizpildes gadījumā, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde. Īpaši šobrīd Tiesai, sākot no pirmā sprieduma, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde, ir iespējams noteikt finansiālas sankcijas par to, ka Komisija netiek informēta par valstu veiktajiem pasākumiem kādas direktīvas transponēšanā.

1.2. Papildus ar Lisabonas līgumu ieviestajām reformām tāpat svarīgi ir norādīt uz Tiesas Reglamenta 2009. gada 13. janvāra grozījumu (OV L 24, 8. lpp.). Šis grozījums skar Reglamenta 7. panta 3. punktu, kurā noteikta Tiesas priekšsēdētāja un palātu priekšsēdētāju ievēlēšanas kārtība. Iepriekš spēkā esošajā redakcijā šajā tiesību normā bija paredzētas divas vēlēšanu kārtas. Ja otrajā kārtā nodoto balsu skaits bija vienāds, tika ievēlēts gados vecākais tiesnesis. Jaunā šīs tiesību normas redakcija paredz, ka, ja neviens no tiesnešiem neiegūst vairāk par pusi no Tiesas tiesnešu balsīm, notiek vēlēšanu nākamās kārtas, līdz tiek sasniegts šis balsu vairākums.

2. Tiesas darbības statistika 2009. gadā kopumā liecina, ka ir pieaudzis izskatīto lietu skaits un tiesvedību ilgumu ir izdevies saglabāt pieņemamā līmenī. Turklāt jānorāda arī, ka nemainīgi pieaug Tiesā iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu skaits.

2009. gadā Tiesa ir izskatījusi 543 lietas (neto skaits, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu), kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (495 pabeigtas lietas 2008. gadā) ir ļoti manāms pieaugums. No šīm lietām 377 lietās tika pasludināti spriedumi un 165 lietās tika izdoti rīkojumi. 2009. gadā pasludināto spriedumu skaits ir viens no vislielākajiem Tiesas vēsturē.

Tiesā tika ierosināta 561 jauna lieta (neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas) – skaits, kas salīdzinājumā ar 2008. gadu (592 ierosinātas lietas) ir nedaudz samazinājies. Tomēr jāuzsver, ka šajā gadā ierosināto prejudiciālā nolēmuma lietu skaits ir vislielākais Tiesas vēsturē jebkad sasniegtais (302 lietas).

¹ Turklāt LES 6. panta 2. punktā ir precizēts, ka "Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos". 8. protokolā ir norādīts, ka nolīgumā par pievienošanu it īpaši ir jāprecizē "īpašie pasākumi saistībā ar Savienības iespējamo dalību Eiropas Konvencijas kontroles struktūrās un mehānismā, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, un fiziskās personas, tiks attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību". Šī pievienošanās "neietekmē ne Savienības kompetenci, ne tās iestāžu pilnvaras".

Runājot par tiesvedību ilgumu, statistikas dati ir ļoti labi. Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību šis ilgums ir 17,1 mēnesis, kas faktiski ir tāds pats, kāds bija 2008. gadā (16,8 mēneši). Tiesajās prasībās un apelācijas tiesvedībā lietu izskatīšanas vidējais ilgums attiecīgi bija 17,1 mēnesis un 15,4 mēneši (16,9 mēneši un 18,4 mēneši 2008. gadā).

Papildus Tiesas pēdējos gados veiktajām darba metožu reformām Tiesas darbības efektivitātes palielināšanās lietu izskatīšanā ir izskaidrojama arī ar plašāku tās rīcībā esošo procesuālo līdzekļu izmantošanu, lai paātrinātu atsevišķu lietu izskatīšanu (steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, sprieduma taisīšana prioritārā kārtībā, paātrinātais process, vienkāršotais process un iespēja lietu izlemt bez ģenerālvokāta secinājumiem).

Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība tika lūgta 3 lietās, un norīkotā palāta uzskatīja, ka Reglamenta 104.b pantā paredzētie nosacījumi bija izpildīti 2 no šīm lietām. Šo lietu izskatīšana tika pabeigta vidēji 2,5 mēnešos.

Paātrinātais process tika lūgts 5 reizes, taču nevienā no šiem gadījumiem nebija izpildīti Reglamenta paredzētie nosacījumi. Saskaņā ar 2004. gadā iedibināto praksi pieteikumi par paātrinātā procesa piemērošanu tiek apmierināti vai noraidīti ar Tiesas priekšsēdētāja motivētu rīkojumu. Turklāt 8 lietas tika izskatītas prioritārā kārtībā.

Turklāt Tiesa, lai atbildētu uz atsevišķiem prejudiciāliem jautājumiem, regulāri ir izmantojusi Reglamenta 104. panta 3. punktā paredzēto vienkāršoto procesu. Kopā 22 lietas tika pabeigtas ar rīkojumu, kas izdots, pamatojoties uz šo tiesību normu.

Visbeidzot, Tiesa biežāk ir izmantojusi tās Statūtu 20. pantā paredzēto iespēju izlemt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem, ja lieta nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu. Jāmin, ka aptuveni 52 % no 2009. gadā pasludinātajiem spriedumiem ir bijuši bez secinājumiem (2008. gadā – 41 %).

Runājot par lietu sadalījumu starp dažādiem Tiesas iztiesāšanas sastāviem, jānorāda, ka virspalāta ir izskatījusi aptuveni 8 %, piecu tiesnešu palātas – 57 % un trīs tiesnešu palātas – aptuveni 34 % no 2009. gadā ar sprieduma pasludināšanu pabeigtajām lietām. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir samazinājies virspalātas izskatīto lietu skaits (2008. gadā – 14 %) un ir palielinājies trīs tiesnešu palātu izskatīto lietu skaits (2008. gadā – 26 %). Attiecībā uz lietām, kuras pabeigtas ar rīkojumu, kuram ir sprieduma raksturs, 84 % no šīm lietām tika nodotas trīs tiesnešu palātām, 10 % – piecu tiesnešu palātām un 6 % šādu rīkojumu izdeva priekšsēdētājs.

Detalizētāku informāciju par 2009. gada tiesas darbības statistikas datiem lasītājs atradīs šī ziņojuma C punktā.

Konstitucionālie vai institucionālie jautājumi

Minēšanas vērti ir vairāki spriedumi, kuri taisīti saistībā ar strīdiem par juridisko pamatu pirmā pilāra ietvaros. Lietā C-166/07 Parlaments/Padome (2009. gada 3. septembra spriedums) Tiesa lēma, ka Kopienas finanšu iemaksas Starptautiskajā Īrijas fondā ir jāveic, pamatojoties uz diviem juridiskiem pamatiem, proti, EKL 159. un 308. pantu. Šo abu pamatu izmantošana prasa Kopienas likumdevējam saskaņot dažādas likumdošanas procedūras viena un tā paša akta pieņemšanai.

Tiesa vispirms atgādināja, ka Kopienas pilnvaru sistēmas ietvaros akta juridiskā pamata izvēle ir jābalsta uz objektīviem elementiem, kurus var pārbaudīt tiesā, tostarp uz attiecīgā akta mērķi un saturu. Atsaucot uz EKL 308. pantu kā tiesību akta juridisko pamatu ir attaisnojama tikai tad, ja nekāda cita Līguma tiesību norma nepiešķir Kopienas iestādēm vajadzīgās pilnvaras, lai pieņemtu šo

tiesību aktu. Turklāt, lai izmantotu šo tiesību normu, paredzētajai rīcībai jāattiecas uz "kopējā tirgus darbību".

Pēc tam Tiesa konstatēja, pirmkārt, ka Regulas (EK) Nr. 1968/2006 par Kopienas finanšu iemaksām Starptautiskajā Īrijas fondā (2007.–2010. gads) ² mērķi atbilst Kopienas ekonomiskās un sociālās kohēzijas politikas mērķiem un, otrkārt, ka uz Kopienas veiktajām finanšu iemaksām Fondā – neņemot vērā uz šīm iemaksām attiecināmo tiesisko regulējumu – attiecas īpašā rīcība, kura, ja tā izrādās vajadzīga un nav struktūrfondu kompetencē, lai sasniegtu EKL 158. pantā minētos mērķus, var tikt veikta saskaņā ar EKL 159. panta trešo daļu. Tomēr nedz Kopienas un Fonda sadarbības noteikumi, nedz nosacījumi, saskaņā ar kuriem Kopienai veic finanšu iemaksas, un šo iemaksu veikšanas veids neļauj Kopienai novērst, ka Fonds šīs iemaksas izmanto rīcībai, ar kuru, lai arī tiek ievēroti nolīguma par Starptautisko Īrijas fondu mērķi, tiek pārsniegta Kopienas ekonomiskās un sociālās kohēzijas politikas piemērošanas joma vai vismaz tā netiek īstenota saskaņā ar Kopienas piemērotajiem kritērijiem šīs politikas ietvaros. Līdz ar to Kopienas likumdevējs likumīgi varēja uzskatīt, ka virkne ar šo regulu finansēto darbību pārsniedz Kopienas ekonomiskās un sociālās kohēzijas politikas piemērošanas jomu. EKL 159. pantā ir paredzēta vienīgi tāda autonoma Kopienas rīcība, kura ir reglamentēta Kopienas tiesiskajā regulējumā un kuras saturs nepārsniedz Kopienas ekonomiskās un sociālās kohēzijas politikas piemērošanas jomu. Līdz ar to EKL 159. panta trešā daļa kā vienīgā tiesību norma nepiešķir Kopienai vajadzīgās pilnvaras Kopienas ekonomiskās un sociālās kohēzijas politikas mērķu īstenošanai, veicot finanšu iemaksas saskaņā ar Regulā Nr. 1968/2006 paredzētajiem nosacījumiem.

Tomēr Regulas Nr. 1968/2006 mērķis ir atbalstīt divu dalībvalstu izveidotas starptautiskas organizācijas darbību, kuras mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju. Kā tas izriet no EKL 2. panta un 3. panta 1. punkta k) apakšpunkta, ekonomiskās un sociālās kohēzijas stiprināšana, neņemot vērā Līguma XVII sadaļu, ir Kopienas mērķis. Turklāt šīs regulas mērķis ir saistīts ar kopējo tirgu, ņemot vērā, ka ar to tiek paredzēta ekonomikas uzlabošana abu dalībvalstu nelabvēlīgajās teritorijās un tādējādi ar to tiek uzlabota kopējā tirgus darbība.

Tiesa no tā ir secinājusi, ka, tā kā ar Regulu Nr. 1968/2006 tiek īstenoti mērķi, kuri ir paredzēti EKL 2. pantā un 3. panta 1. punkta k) apakšpunktā, kā arī Līguma XVII sadaļā, lai arī šī sadaļa pati par sevi nepiešķir Kopienai pilnvaras, lai sasniegtu šos mērķus, Kopienas likumdevējam bija jāatsaucas gan uz EKL 159. panta trešo daļu, gan EKL 308. pantu, ievērojot šajās tiesību normās paredzētās likumdošanas procedūras, proti, gan EKL 251. pantā paredzēto tā saukto "koplēmuma" procedūru, gan vienprātīgu balsojumu Padomē.

Tāpat attiecībā uz atbilstoša juridiskā pamata noteikšanu pirmā pīlāra ietvaros Tiesa lietā C-411/06 Komisija/Parlaments un Padome (2009. gada 8. septembra spriedums) izskatīja strīdu par Regulas (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem ³ juridisko pamatu. Tiesa šajā lietā nolēma, ka šis akts bija jāpamato tikai ar EKL 175. panta 1. punktu, nevis ar EKL 133. pantu un 175. panta 1. punktu, jo šis akts tikai pakārtoti ietekmēja kopējo tirdzniecības politiku.

Saskaņā ar Tiesas iedibināto judikatūru tikai tad, ja izņēmuma kārtā tiek konstatēts, ka tiesību aktam vienlaicīgi ir vairāki nedalāmi saistīti mērķi vai tas sastāv no vairākām sastāvdaļām un viens no tiem nav uzskatāms par netiešu un pakārtotu otram, šāds tiesību akts ir jābalsta uz dažādiem atbilstīgiem juridiskiem pamatiem. Šajā lietā Komisija uzskatīja, ka divi juridiskie pamati ir nepieciešami tāpēc, ka šī regula ietver divas nedalāmas sastāvdaļas, no kurām viena attiecas uz kopējo tirdzniecību.

² Padomes 2006. gada 21. decembra Regula (EK) Nr. 1968/2006 (OV L 409, 81. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regula (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 190, 1. lpp.).

cības politiku, bet otra – uz vides aizsardzību, un tās viena attiecībā pret otru nevar tikt uzskatītas par sekundārām vai netiešām.

Tiesa tam nepiekrīt un uzskatīja, ka no apstrīdētās regulas analīzes izriet, ka gan mērķa, gan satura ziņā tā ir vērsta galvenokārt uz cilvēku veselības un apkārtējās vides aizsardzību pret nelabvēlīgām sekām, kas varētu rasties saistībā ar atkritumu pārrobežu sūtījumiem. Konkrētāk, tā kā iepriekšējās rakstiskas paziņošanas un piekrišanas procedūra ir skaidri vērsta uz vides aizsardzību, veicot atkritumu sūtījumus starp dalībvalstīm, un līdz ar to pamatoti tika balstīta uz EKL 175. panta 1. punktu, nebūtu loģiski uzskatīt, ka šī pati procedūra, kad tā tiek piemērota atkritumu sūtījumiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm ar to pašu vides aizsardzības mērķi, ir uzskatāma par kopējās tirdzniecības politikas instrumentu un tāpēc ir jāpamato ar EKL 133. pantu. Šādu secinājumu apstiprina tiesiskā regulējuma, kurā ietilpst šī regula, konteksta analīze. Kopējās tirdzniecības politikas jēdziena plaša interpretācija nevar apšaubīt secinājumu par to, ka Regula Nr. 1013/2006 ir dokuments, kas regulē galvenokārt vides aizsardzības politiku. Kopienas tiesību akts var ietilpt šajā jomā pat tad, ja ar šo aktu paredzētie pasākumi var ietekmēt tirdzniecību. Kopienas akts ekskluzīvajā kompetencē kopējās tirdzniecības politikas jomā, kas paredzēta EKL 133. pantā, ietilpst tikai tad, ja tas attiecas uz starptautisko tirdzniecību tādā ziņā, ka šis akts it īpaši domāts, lai veicinātu, atvieglotu vai reglamentētu tirdzniecību, un ja tas tieši un tūlītēji ietekmē attiecīgo preču tirdzniecību. Tā tas, acīmredzot, nav šajā gadījumā. Regulas Nr. 1013/2006 mērķis ir nevis definēt raksturīgās pazīmes atkritumiem, kurus var brīvi pārvadāt iekšējā tirgū vai kuri var būt priekšmets tirdzniecībā ar trešām valstīm, bet gan izveidot vienotu shēmu procedūrām, ar kurām var ierobežot atkritumu pārvadāšanu, lai nodrošinātu vides aizsardzību.

Starppilāru ietvaros notikušā strīda par juridisko pamatu rezultātā tika izskatīta lieta C-301/06 Īrija/Parlaments un Padome (2009. gada 10. februāra spriedums). Tiesa šajā lietā nolēma, ka Direktīva 2006/24/EK par tādu datu saglabāšanu, kurus iegūst vai apstrādā saistībā ar publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanu vai publiski pieejamu komunikāciju tīklu nodrošināšanu⁴, bija jāpieņem, pamatojoties uz EK līgumu, jo tā galvenokārt attiecas uz iekšējā tirgus darbību.

Kopienas likumdevējs EKL 95. pantu īpaši var izmantot gadījumos, kad pastāv atšķirības starp valsts tiesiskajiem regulējumiem, ja šādas atšķirības var traucēt pamatbrīvībām vai radīt konkurences izkropļojumus un tādējādi arī tieši ietekmēt iekšējā tirgus darbību. Šķiet, ka atšķirībām starp dažādiem valsts tiesiskajiem regulējumiem, kuri pieņemti ar elektroniskajām komunikācijām saistītu datu saglabāšanas jomā, ir bijusi tieša ietekme uz iekšējā tirgus darbību un bija paredzams, ka šī ietekme to pasliktinās. Tāda situācija attaisnoja Kopienas likumdevēja tiešanos uz mērķi aizsargāt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, pieņemot saskaņotus noteikumus.

Turklāt Tiesa ir norādījusi, ka ar šo direktīvu tika grozīti noteikumi direktīvā par privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē, kura pati tikusi pamatota ar EKL 95. pantu. Šādos apstākļos tiktāl, ciktāl šī direktīva groza spēkā esošu direktīvu, kura ietilpst *acquis communautaire*, minētā direktīva nevarēja tikt pamatota ar Līguma par ES normu, nepārkāpjot LES 47. pantu.

Visbeidzot, Tiesa konstatēja, ka Direktīvā 2006/24 ir reglamentētas darbības ārpus ikvienas iespējamās policijas un tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās īstenošanas. Tajā nav saskaņots ne jautājums par valsts kompetento tiesību aizsardzības iestāžu piekļuvi datiem, ne jautājums par šo datu lietošanu un apmaiņu starp šīm iestādēm. Šie jautājumi, uz kuriem principā attiecas joma, kuru

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Direktīva 2006/24/EK, ar ko groza Direktīvu 2002/58/EK (OV L 105, 54. lpp.).

regulē Līguma par ES VI sadaļa, ir tikuši izslēgti no šīs direktīvas normām. No tā izriet, ka Direktīvas 2006/24 materiāli tiesiskais saturs būtībā attiecas uz pakalpojumu sniedzēju darbībām attiecīgajā iekšējā tirgus sektorā, izņemot valsts darbības, kuras izriet no Līguma par ES VI sadaļas. Ņemot vērā šo materiāli tiesisko saturu, ir jāsecina, ka minētā direktīva galvenokārt attiecas uz iekšējā tirgus darbību.

Lai arī Tiesa jau krietni sen ir atzinusi vispārējos Kopienų tiesību principus, tie joprojām turpina bagātināt judikatūru. Lietā C-345/06 *Heinrich* (2009. gada 10. marta spriedums) Tiesa uzsvēra juridisko aktu obligātās publicēšanas apjomu un tādējādi apstiprināja tiesiskās drošības principa kā vispārēja Kopienų tiesību principa nozīmi.

Kādam ceļotājam tika atteikta iekāpšana lidmašīnā Vīnes *Schwechat* lidostā, jo viņa rokas bagāžā atradās priekšmeti, kuri saskaņā ar Kopienų tiesisko regulējumu tika uzskatīti par aizliegtiem. Ar Regulu (EK) Nr. 2320/2002⁵ gaisa kuģī it īpaši ir aizliegts ienest konkrētus priekšmetus, kuri vispārīgi ir definēti šīs regulas pielikumā ietvertajā sarakstā. Šīs regulas ieviešana ir regulēta ar Regulu (EK) Nr. 622/2003⁶ un tās pielikumu, kurš 2004. gadā tika grozīts ar Regulu (EK) Nr. 68/2004⁷, bet nekad nav ticis publicēts.

Pēc šī iekāpšanas atteikuma attiecīgā persona vērsās tiesā ar prasību, lūdzot atzīt pret viņu veiktos pasākumus par pretrastiskiem. Valsts tiesa jautāja Tiesai, vai regulas vai to daļas ir saistošas, ja tās nav publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Tiesa savā spriedumā vispirms atgādināja, ka saskaņā ar EKL 254. panta 2. punktu Kopienų regula var radīt juridiskas sekas tikai tad, ja tā ir publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Turpinājumā Tiesa uzsvēra, ka Kopienų iestādes pieņemts tiesību akts nevar tikt piemērots fiziskai vai juridiskai personai kādā dalībvalstī, pirms šīm personām nav bijusi iespēja uzzināt par šo tiesību aktu ar pienācīgas izziņošanas *Oficiālajā Vēstnesī* palīdzību. Tādi paši principi ir jāievēro attiecībā uz valstu pasākumiem, ar kuriem tiek izpildīts Kopienų tiesiskais regulējums.

Šajā lietā Tiesa norādīja, ka Regulas (EK) Nr. 2320/2002 mērķis ir noteikt pienākumus personām, jo saskaņā ar to gaisa kuģī ir aizliegts ienest konkrētus, šīs regulas pielikumā ietvertajā sarakstā definētus priekšmetus. Tā kā Regulas (EK) Nr. 622/2003 pielikums nav ticis publicēts, Tiesa nevarēja izvērtēt, vai tajā ir ietverts arī aizliegto priekšmetu saraksts un vai tādējādi tā mērķis ir noteikt pienākumus personām. Tiesa piebilda, ka tomēr nevar izslēgt, ka tā tas ir. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka aizliegto priekšmetu saraksts neietilpst nevienā no pasākumu un informācijas kategorijām, kuras tiek kvalificētas kā slepenas un līdz ar to nav publicējamās. No tā izriet, ka gadījumā, ja Regulā (EK) Nr. 622/2003 būtu noteikti pielāgojumi minētajam aizliegto priekšmetu sarakstam, šī regula, nosakot šādus pielāgojumus, noteikti būtu spēkā neesoša. Tiesa no tā secināja, ka Regulas (EK) Nr. 622/2003 pielikumam nav saistoša spēka tiktāl, ciktāl ar to ir noteikti pienākumi personām.

Lietā C-141/08 P *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Padome* (2009. gada 1. oktobra spriedums) Tiesa, izskatot apelācijas sūdzību, atgādināja tiesību uz aizstāvību ievērošanas fundamentālo raksturu un atzina šo tiesību pārkāpumu antidempinga procedūrā.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 2320/2002 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas drošības jomā (OV L 355, 1. lpp.).

⁶ Komisijas 2003. gada 4. aprīļa Regula (EK) Nr. 622/2003, ar ko nosaka pasākumus kopēju pamatstandartu īstenošanai aviācijas drošības jomā (OV L 89, 9. lpp.).

⁷ Komisijas 2004. gada 15. janvāra Regula (EK) Nr. 68/2004, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 622/2003, ar ko nosaka pasākumus kopēju pamatstandartu īstenošanai aviācijas drošības jomā (OV L 10, 14. lpp.).

Diskusija galvenokārt bija par to, ka nav ticis ievērots desmit dienu termiņš, kas noteikts Regulas (EK) Nr. 384/96⁸ 20. panta 5. punktā attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par galīgo lēmumu nosūtīšanu Padomei. Savā spriedumā Tiesa vispirms paskaidroja, ka Komisijai ir jāievēro šis termiņš, lai uzņēmumiem, kuri ir informēti par tās nolūku palielināt antidempinga nodevu salīdzinājumā ar to, kāda bija paredzēta tās iepriekšējā paziņojumā, dotu iespēju iesniegt savus apsvērumus. Turpinājumā Tiesa atgādināja, ka termiņa neievērošanas rezultātā Padomes pieņemta regula var tikt atcelta tikai tad, ja pastāv iespēja, ka šī prettiesiskuma dēļ administratīvais process būtu varējis beigties ar citādu rezultātu, tādējādi tieši ietekmējot attiecīgā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību.

Lai atceltu Komisijas lēmumu, ar kuru ticis atteikts piešķirt uzņēmuma, kurš darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, statusu un kurš ticis pieņemts, neievērojot 10 dienu termiņu, attiecīgajam uzņēmumam līdz ar to nav jāpierāda, ka Komisijas lēmumam varēja būt citāds saturs, bet vienīgi, ka šādu iespēju nevar pilnībā izslēgt, jo attiecīgais uzņēmums varētu labāk nodrošināt savu aizstāvību tad, ja nebūtu procesuālu trūkumu. Attiecībā uz šī principa piemērošanu šajā lietā Tiesa – pretēji Vispārējās tiesas viedoklim – uzskatīja, ka, ņemot vērā faktu, ka Komisija jau divreiz ir grozījusi savu nostāju to apsvērumu dēļ, kurus tai iesniedza ieinteresētie lietas dalībnieki, nevar tikt izslēgts, ka Komisija savu nostāju attiecīgā uzņēmuma iesniegto argumentu dēļ varētu mainīt vēlreiz. Līdz ar to Tiesa atcēla ne tikai Vispārējās tiesas spriedumu, bet arī apstrīdēto Padomes regulu.

Turpinot runāt par vispārējiem Kopienų tiesību principiem, jānorāda uz Tiesas atteikumu uzskatīt akcionāru vienlīdzības principu par Kopienų tiesību vispārējo principu. Lietā C-101/08 *Audio-lux* u.c. (2009. gada 15. oktobra spriedums) Tiesa nolēma, ka Kopienų tiesībās nepastāv vispārējs tiesību princips, atbilstoši kuram mazākuma akcionāri būtu aizsargāti tādējādi, ka galvenajam akcionāram būtu pienākums, iegūstot vai īstenojot kontroli pār sabiedrību, piedāvāt atpirt no tiem to akcijas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, par kuriem ir noslēgta vienošanās par līdzdalības šajā sabiedrībā iegūšanu, kas rada vai palielina galvenā akcionāra kontroli. Tiesa uzskatīja, ka tikai tas apstāklis, ka Kopienų atvasinātajās tiesībās ir paredzētas noteiktas tiesību normas, kas attiecas uz mazākuma akcionāru aizsardzību, pats par sevi nav pietiekams, lai iedibinātu vispārēju Kopienų tiesību principu, it īpaši, ja to piemērošanas joma attiecas vienīgi uz precīzi noteiktām un atsevišķām tiesībām. Turklāt vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips pats par sevi nevar ne radīt īpašu pienākumu galvenajam akcionāram par labu pārējiem akcionāriem, ne noteikt īpašu situāciju, kurā šāds pienākums rodas. Šis princips nevar arī noteikt izvēli starp dažādiem iespējamajiem mazākuma akcionāru aizsardzības veidiem. Tiesa uzskatīja, ka šādas attieksmes priekšnoteikums ir likumdevēja izvēle, kas pamatojas attiecīgo interešu līdzsvarošanā un iepriekšējā precīzu un sīki izstrādātu noteikumu noteikšanā, un tas nevar izrietēt no vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa. Vispārējiem Kopienų tiesību principiem ir konstitucionāla nozīme, bet minētajai attieksmei ir raksturīga tāda precizitātes pakāpe, kas jāizstrādā likumdošanas ceļā, kas Kopienų līmenī notiek ar Kopienų atvasināto tiesību aktu.

Jebkādas diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegums un šāda aizlieguma sekas tika izvērtētas īpašā procesuālā kārtībā. Lietā C-115/08 *ČEZ* (2009. gada 27. oktobra spriedums) Tiesai bija jālemj par šo principu, piemērojot EAEK līgumu.

Kāda Austrijas federālās zemes tiesa, kurā zemes īpašnieki bija cēluši prasību pret Temelinas [*Temelín*] atomelektrostaciju Čehijas Republikā par to, lai tiktu izbeigti šīs stacijas apkaimē esošie traucējumi, jautāja Tiesai, vai Čehijas iestāžu izsniegta šīs stacijas ekspluatācijas atļauja ir atzīstama

⁸ Padomes 1995. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 384/96 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis (OV L 56, 1. lpp.).

Austrijā šādas tiesvedības ietvaros, ņemot vērā, ka Austrijas tiesiskajā regulējumā šāda atzišana nav paredzēta.

Tiesa vispirms konstatēja, ka Temelinas stacijas rūpnieciskajai darbībai ir piemērojams Eiropas Atomenerģijas Kopienas dibināšanas līgums (EAEKL). Turpinājumā tā norādīja, ka uzņēmumi, kuri izmanto dalībvalstī esošu iekārtu, parasti ir dibināti saskaņā ar šīs valsts tiesībām un to situācija ir salīdzināma ar šīs valsts pilsoņu situāciju. Tādējādi atšķirīgā attieksme, pieļaujot diskrimināciju attiecībā pret iekārtām, kurām administratīvā atļauja izsniegta citā dalībvalstī, nevis Austrijas Republikā, ir uzskatāma par atšķirīgu attieksmi pilsonības dēļ. Princips par jebkādas diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumu ir vispārējs Kopienas tiesību princips, kas tāpat ir jāpiemēro arī EAEK līguma ietvaros. Līdz ar to tieši šī EAEK līguma ietvaros ir izvērtējama Austrijas Republikas īstenotā atšķirīgā attieksme, pieļaujot diskrimināciju attiecībā pret atomenerģijas iekārtām, kurām administratīvā atļauja izsniegta citā dalībvalstī. Pēc tam Tiesa atzina, ka diskrimināciju pilsonības dēļ nevar pamatot tīri ekonomiski mērķi, kā, piemēram, pašmāju saimnieciskās darbības subjektu interešu aizsardzība. Tāpat to nevar pamatot dzīvības, sabiedrības veselības, vides vai īpašumtiesību aizsardzības mērķis, ciktāl pastāv Kopienas regulējums, kurš daļēji attiecas uz šo atļauju un ar kuru ir nodrošināta šī aizsardzība. No tā izriet, ka Austrijas Republika nevar pamatot diskrimināciju, kuru tā īstenoja attiecībā pret Čehijas Republikā izsniegto administratīvo atļauju, lai apsaimniekotu atom-elektrostaciju Temelinā.

Lai arī attiecībā uz prasības atcelt tiesību aktu pieņemamības nosacījumiem pastāv ļoti plaša judikatūra, apvienotajās lietās C-445/07 P un C-455/07 P Komisija/*Ente per le Ville Vesuviane* (2009. gada 10. septembra spriedums) Tiesai, izskatot apelācijas sūdzības, vēlreiz bija jāpievēršas tādu prasību pieņemamības nosacījumiem, kuras cēlušas pašvaldību iestādes, kuras skar finanšu atbalsta piešķiršana.

Tiesa, vispirms atgādinot, ka, pamatojoties uz EKL 230. panta ceturto daļu, reģionālā vai vietējā iestāde tiktāl, ciktāl tā saskaņā ar valsts tiesībām ir juridiska persona, var celt prasību par tai adresētajiem lēmumiem vai par lēmumiem, kas to skar tieši un individuāli, precizēja, ka nosacījums par to, lai attiecīgais lēmums skartu tieši, prasa, lai tiktu izpildīti divi vienlaicīgi izpildāmi nosacījumi, proti, pirmkārt, lai apstrīdētais Kopienas pasākums tieši ietekmētu personas tiesisko stāvokli un, otrkārt, neatstātu nekādu rīcības brīvību šī pasākuma adresātiem, kuri ir atbildīgi par tā ieviešanu.

Šajā ziņā – pretēji Vispārējās tiesas viedoklim – Tiesa uzskatīja, ka tas, ka reģionālā vai vietējā iestāde lēmumā par Kopienas finanšu atbalstu piešķiršanu ir norādīta kā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta ieviešanu atbildīgā persona, nenozīmē, ka šai iestādei pašai ir tiesības uz šī atbalsta saņemšanu. Tāpat tas vien, ka valsts iestādes, nepastāvot attiecīgam pienākumam atbilstoši Kopienas tiesībām, ir paidušas savu nodomu atgūt minētās reģionālās vai vietējās iestādes nelikumīgi saņemtās summas, nav uzskatāms par autonomu to nodoma paušanu, kas arī pierāda attiecīgās dalībvalsts rīcības brīvību. Tādējādi Tiesa nolēma, ka Komisijas lēmums nav tieši skāris attiecīgo pašvaldības iestādi un līdz ar to šī iestāde var vienīgi vērsties valsts tiesā, lai apstrīdētu valsts pasākumu, ar kuriem tiek piemērots Kopienas tiesību akts, tiesiskumu.

Tiesai ir bijusi iespēja atgādināt arī sacīkstes principa, kurš ir procesa Kopienas tiesā pamatā, prasības.

Lietā C-89/08 P Komisija/Īrija u.c. (2009. gada 2. decembra spriedums) Tiesa nolēma, ka šis princips parasti nenozīmē tikai to, ka katram procesa dalībniekam tiek piešķirtas tiesības iepazīties ar pierādījumiem un apsvērumiem, kurus tiesā iesniedzis otrs procesa dalībnieks, un tos apspriest, un tikai to, ka šim principam nav pretrunā tas, ka Kopienas tiesa pamato savu nolēmumu ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem lietas dalībnieki vai viens no viņiem nav varējis iepazīties un

tādējādi attiecībā uz tiem nav varējis sagatavot savu nostāju, bet nozīmē arī lietas dalībnieku tiesības iepazīties ar tādiem tiesību pamatiem, kurus tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes un ar kuriem tā vēlas pamatot savu nolēmumu, un tos apspriest. Lai izpildītu prasības saistībā ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ir svarīgi, lai lietas dalībnieki būtu iepazinušies un varētu diskutēt par tiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas noteiks tiesvedības iznākumu. Tādējādi, izņemot īpašus gadījumus, it īpaši tos, kas paredzēti Kopienų tiesu reglamentos, Kopienų tiesa nevar balstīt savu lēmumu uz tiesību pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes, pat ja tas ir absolūts pamats un izriet, kā tas ir šajā gadījumā, no pamatojuma neesamības strīdīgajā lēmumā, iepriekš nezaicinot lietas dalībniekus iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu. Tiesa precizēja, ka līdzīgā kontekstā, kas ir saistīts ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECK) 6. pantu, tā jau ir atzinusi, ka, tieši ņemot vērā šo pantu un ikvienas ieinteresētās personas tiesību uz tiesvedību, kas balstīta uz sacīkstes principu, un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu šīs tiesību normas izpratnē mērķi, Tiesa pēc savas ierosmes vai pēc ģenerāladvokāta priekšlikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma var izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu saskaņā ar Reglamenta 61. pantu, ja tā uzskata, ka tai nav pietiekamas informācijas vai ka lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki nav apsprieduši (skat. 2000. gada 4. februāra rīkojumu lietā C-17/98 *Emesa Sugar, Recueil*, I-665. lpp., 8., 9. un 18. punkts, kā arī 2000. gada 10. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-270/97 un C-271/97 *Deutsche Post, Recueil*, I-929. lpp., 30. punkts). Tiesa uzskatīja, ka šajā gadījumā no lietas materiāliem un tiesas sēdes Tiesā izriet, ka Vispārējā tiesa ar pārsūdzēto spriedumu ir atcēlusi Komisijas lēmumu, balstoties uz pamatu, kuru tā bija izvirzījusi pēc savas ierosmes un kas izriet no EKL 253. panta pārkāpuma, pirms tam nezaicinot lietas dalībniekus mutvārdu vai rakstveida procesā iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu. Tādējādi Vispārējā tiesa nav ievērojusi sacīkstes principu, līdz ar to neievērojot Komisijas intereses. Tiesa, kā to bija atzīmējis ģenerāladvokāts, paskaidroja ka, kaut arī pamatojuma neesamība ir uzskatāma par kļūdu, kas principā nevar tikt labota, šādas kļūdas konstatēšana tomēr izriet no vērtējuma, kuru izdarot, kā noteikts pastāvīgajā judikatūrā, ir jāņem vērā noteikti elementi. Šādu vērtējumu var nodot apspriešanai, it īpaši, ja tas attiecas nevis uz pamatojuma pilnīgu neesamību, bet gan uz pamatojumu konkrētam ar faktiem vai tiesībām saistītam jautājumam. Šajā gadījumā Komisija, ja tai būtu bijusi iespēja iesniegt savus apsvērumus, būtu varējusi cita starpā izvirzīt tos pašus argumentus, kādi tika izvirzīti šīs apelācijas sūdzības ceturtajā un piektajā pamatā.

Attiecībā uz pienākumiem, kuri saskaņā ar Kopienų tiesībām ir noteikti dalībvalstīm, Tiesai lietā C-445/06 *Danske Slagterier* (2009. gada 24. marta spriedums) bija iespēja atgādināt dalībvalstu ārpuslīgumiskās atbildības par Kopienų tiesību pārkāpumu principus, nedaudz precizējot un izskaidrojot to piemērošanu konkrētajā gadījumā.

Jautājumā par šīs atbildības īstenošanu Tiesa atgādināja, ka Kopienų tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā valstij ir pienākums atlīdzināt indivīdiem ar Kopienų tiesību pārkāpumu radīto kaitējumu saskaņā ar valsts tiesībās paredzēto atbildību ar noteikumu, ka valsts tiesību aktos ietvertajos nosacījumos par kaitējuma atlīdzināšanu, it īpaši attiecībā uz termiņiem, tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi. Šajā ziņā Tiesa par saderīgu ar Kopienų tiesībām jau ir atzinusi saprātīgu termiņu iepriekšēju noteikšanu prasības celšanai, kuru neievērošanas gadījumā iestājas noilgums. Tiesa piebilda, ka šādam termiņam attiecīgajai personai turklāt ir jābūt iepriekš pietiekami droši paredzamam. Valsts tiesai, ņemot vērā visus juridisko un faktisko stāvokli raksturojošos apstākļus attiecīgo faktu norises laikā, ir jāpārbauda, vai tas tā bija šajā gadījumā. Tāpat valsts tiesai ir jāpārbauda, vai sakarā ar valsts tiesību aktos paredzētā termiņa piemērošanu pēc analoģijas nosacījumi, lai atlīdzinātu zaudējumus, kas indivīdiem ir radīti attiecīgās dalībvalsts Kopienų tiesību pārkāpuma dēļ, nav nelabvēlīgāki nekā nosacījumi, kas ir piemērojami līdzīgu iekšēja rakstura zaudējumu atlīdzināšanai.

Turpinājumā lemjot par noilguma termiņa piemērošanu konkrētajā gadījumā, Tiesa secināja, ka Kopienu tiesībās nav prasīts, lai šis noilgums tiktu pārtraukts vai apturēts uz tiesvedības laiku, ja Komisija ir ierosinājusi tiesvedību par valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam. Tāpat gadījumā, kad tiek celta prasība par valsts atbildību par direktīvas nepareizu transponēšanu – kā tas bija šajā gadījumā –, Kopienu tiesībām nav pretrunā, ka noilguma termiņš sākas datumā, kad sakarā ar šādu nepareizu transponēšanu ir radušies pirmie zaudējumi un ir paredzami arī turpmāki zaudējumi, pat ja šis datums ir pirms minētās direktīvas pareizas transponēšanas.

Visbeidzot, attiecībā uz attieksmi, kāda tiek prasīta no zaudējumus cietušās puses, Tiesa nolēma, ka ar Kopienu tiesībām ir saderīgs valsts tiesiskais regulējums, kurā ir noteikts, ka privātpersona nevar panākt to zaudējumu atlīdzību, kuru rašanos tā tiši vai aiz neuzmanības nav novērsusi, izmantojot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ar nosacījumu, ka cietušajai personai var saprātīgi prasīt, lai tā izmantotu šādu tiesiskās aizsardzības līdzekli, bet tas ir jāvērtē valsts tiesai. Varbūtība, ka valsts tiesa varētu iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar EKL 234. pantu, vai tas vien, ka Tiesā tiek izskatīta prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, nav pietiekams iemesls, lai secinātu, ka nav saprātīgi izmantot kādu tiesiskās aizsardzības līdzekli.

Runājot par Kopienas starptautisko attiecību tiesībām, ir jānorāda uz vienu atzinumu un trīs lietām.

Tiesa savā 2009. gada 30. novembra atzinumā 1/08, pamatojoties uz Komisijas saskaņā ar EKL 300. panta 6. punktu iesniegto lūgumu, lēma, pirmkārt, par to, vai nolīgumu, kuru mērķis ir grozīt Kopienas un tās dalībvalstu specifisko saistību grafikus atbilstoši Vispārējam nolīgumam par tirdzniecību ar pakalpojumiem (*GATS*), noslēgšana ar atsevišķiem Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) locekļiem ir Eiropas Kopienas ekskluzīvajā kompetencē vai tikai Kopienas un dalībvalstu kopējā kompetencē, un, otrkārt, par to, kāds ir atbilstošais juridiskais pamats, kas ir jāizmanto, lai noslēgtu šos nolīgumus.

Šajā gadījumā 1995. un 2004. gadā notikušās paplašināšanās ir radījušas vajadzību izstrādāt jaunu grafiku, iekļaujot 13 jaunās dalībvalstis, kurām *GATS* ietvaros līdz tam bija pašām savs saistību grafiks. Lai apvienotu 13 jauno dalībvalstu saistību grafiku un tobrīd spēkā esošo Kopienas un tās dalībvalstu saistību grafiku, 2004. gada 28. maijā Komisija paziņoja par saistību grozījumu un saistību atcelšanas grafiku. Saskaņā ar *GATS* XXI pantu šo saistību grafikos izdarīto grozījumu rezultātā PTO locekļi, kurus saistībā ar šo grafiku apvienošanu skāra dažādie šo grafiku pielāgojumi, iesniedza pieteikumus par kompensāciju saņemšanu. Tiesa vispirms atgādināja, ka piemērota juridiskā pamata izvēlei ir konstitucionāla nozīme. Tā kā Kopienai ir tikai tai piešķirtā kompetence, tai nolīgums, kuru tā iecerējusi noslēgt, ir jāpiesaista Līguma normai, kas tai piešķir pilnvaras apstiprināt šādu tiesību aktu. Līdz ar to Tiesa izvērtēja Kopienas kompetenci noslēgt šos nolīgumus un to noslēgšanai paredzētos juridiskos pamatus, jo šie abi jautājumi ir cieši saistīti. Analizējot EKL 133. panta 1., 5. un 6. punktu, Tiesa secināja, ka nolīgumu noslēgšana ar skartajiem PTO locekļiem ir Eiropas Kopienas un dalībvalstu kopējā kompetencē. Attiecībā uz atbilstošo juridisko pamatu Tiesa precizēja, ka attiecīgajos nolīgumos ietvertā sadaļa "transports" atbilstoši EKL 133. panta 6. punkta trešajai daļai ietilpst transporta politikas jomā, nevis kopējās tirdzniecības politikas jomā. Visbeidzot, Tiesa no sava vērtējuma secināja, ka Kopienu tiesību akts par minēto nolīgumu noslēgšanu ir jāpamato gan ar EKL 133. panta 1. un 5. punktu un 6. punkta otro daļu, gan ar EKL 71. pantu un 80. panta 2. punktu kopsakarā ar EKL 300. panta 2. punktu un 3. punkta pirmo daļu.

Lietā C-205/06 Komisija/Austrija un lietā C-249/06 Komisija/Zviedrija (2009. gada 3. marta spriedumi) Tiesa Komisijas ierosinātās tiesvedības sakarā ar pienākumu neizpildi ietvaros konstatēja, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu nesaderības starp tās no Kopienu tiesībām izrietošajiem pienākumiem un noteikumiem par kapitāla pārvedumu, kas ietverti investīciju nolīgumos, kuri ir noslēgti ar atsevišķām trešām valstīm, Zviedrijas Karaliste un Austrijas Republika nav

izpildījušas EK līguma 307. panta otrajā daļā paredzētos pienākumus. Šajā gadījumā šie dažādie investīciju nolīgumi ietvēra noteikumus, saskaņā ar kuriem tika nodrošināta iespēja veikt naudas pārvedumu brīvi konvertējamā valūtā. Šajā ziņā šie nolīgumi atbilda EKL 56. panta 1. punkta formulējumam, saskaņā ar kuru ir aizliegti visi kapitāla un maksājumu aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā. Tomēr EKL 57. panta 2. punktā, 59. pantā un 60. panta 1. punktā Padomei ir piešķirtas pilnvaras konkrētos gadījumos ierobežot kapitāla apriti un maksājumus dalībvalstu un trešo valstu starpā. Tiesa vispirms norādīja, ka, lai nodrošinātu minēto tiesību normu lietderīgo iedarbību, ir jābūt iespējai nekavējoties piemērot Padomes paredzētos pasākumus, ar kuriem tiek ierobežota kapitāla brīva aprīte, attiecībā uz valstīm, uz kurām tie attiecas, kuru vidū var būt arī dažas no tām valstīm, kas ir parakstījušas kādu no attiecīgajiem nolīgumiem ar Zviedrijas Karalisti un Austrijas Republiku. Šīs Padomes pilnvaras, kas ietver ierobežojošu pasākumu vienpusēju noteikšanu attiecībā pret trešām valstīm tādā jomā, kas ir identiska vai saistīta ar jomu, kura tiek reglamentēta ar agrāk noslēgtu nolīgumu starp dalībvalsti un trešo valsti, norāda uz nesaderību ar minēto nolīgumu, ja, pirmkārt, šajā nolīgumā nav ietverts noteikums, saskaņā ar kuru attiecīgā dalībvalsts var izmantot savas tiesības un pildīt savus pienākumus kā Kopienas dalībvalsts, un, otrkārt, arī starptautisko tiesību sistēma neparedz šādu iespēju. Tiesa turklāt precizēja, ka termiņš, kāds raksturīgs visām starptautiskām sarunām, kas nepieciešamas, lai pārskatītu attiecīgos nolīgumus, pēc sava rakstura nav saderīgs ar šo pasākumu lietderīgo iedarbību. Iespēja izmantot citus starptautisko tiesību piedāvātos līdzekļus, tādus kā nolīguma apturēšana vai pat attiecīgo nolīgumu vai atsevišķu to noteikumu izbeigšana, ir pārāk nenoteikta, lai garantētu, ka Padomes veiktos pasākumus varēs efektīvi piemērot.

Lietā C-228/06 *Soysal un Savatli* (2009. gada 19. februāra spriedums) Tiesa lēma par Papildprotokola EEK–Turcijas Asociācijas līgumam⁹ 41. panta 1. punktā paredzēto “standstill” klauzulu. Saskaņā ar šo tiesību normu līgumslēdzējām pusēm, sākot no minētā protokola spēkā stāšanās dienas, ir jāatturas no jaunu brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu ieviešanas.

Šajā lietā runa bija par diviem Turcijas pilsoņiem, kuri kādas dalībvalsts teritorijā vēlējās izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību saskaņā ar minēto asociācijas līgumu. Tiesa vispirms atgādināja, ka šī tiesību norma, kura ir izteikta skaidri, precīzi un bez nosacījumiem, ir tieši piemērojama. Tiesa minēto tiesību normu interpretēja tādējādi, ka ar to tiek liegts, sākot no Papildprotokola EEK–Turcijas Asociācijas līgumam stāšanās spēkā brīža, attiecībā uz konkrēto dalībvalsti ieviest prasību, ka Turcijas pilsoņiem, lai ieceļotu dalībvalsts teritorijā nolūkā tajā sniegt pakalpojumus Turcijā dibināta uzņēmuma vārdā, ir jāsaņem vīza, jo šajā datumā šāda vīza netika prasīta.

Tiesa uzskatīja, ka šo secinājumu, ņemot vērā, ka Kopienas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem ir augstāks spēks nekā Kopienas atvasināto tiesību aktiem, nevar apšaubīt tas, ka šis ierobežojums ir noteikts valsts tiesiskajā regulējumā, ar kuru tiek īstenota Kopienas atvasināto tiesību norma.

Eiropas Savienības pilsonība

Lietā C-544/07 *Rüffler* (2009. gada 23. aprīļa spriedums) ir labs piemērs jautājumā par Eiropas Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās tiesību piemērošanu.

Rüffler kungs, kurš iepriekš bija nodarbināts Vācijā un pēc aiziešanas pensijā apmetās uz dzīvi Polijā, Vācijā saņēma divas pensijas – viena no tām tika aplikta ar nodokli Vācijā, bet otra – Polijā. *Rüffler*

⁹ 1970. gada 23. novembrī Briselē parakstītais papildprotokols, kas Kopienas vārdā noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV L 293, 1. lpp.).

kungs vērsās Polijas nodokļu iestādē ar lūgumu samazināt Polijā maksājamo ienākumu nodokli atbilstoši viņa Vācijā veiktajām veselības apdrošināšanas iemaksām. Šis lūgums tomēr, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Polijas tiesisko regulējumu ienākumu nodokli var samazināt vienīgi tad, ja iemaksas ir veiktas Polijas veselības apdrošināšanas iestādē, tika noraidīts. Lieta vispirms tika izskatīta valsts tiesā, pēc tam – Kopienų tiesā.

Atšķirībā no prasītāja un iesniedzējtiesas, kas savu argumentāciju pamatoja ar EKL 12. un 39. pantu, Tiesa vispirms izslēdza EKL 39. panta piemērošanu, ņemot vērā, ka šis pants attiecas vienīgi uz nodarbinātajiem darba ņēmējiem vai personām, kuras meklē darbu. Tomēr *Rüffler* kungs var atsaukties uz savu Eiropas Savienības pilsoņa statusu un līdz ar to uz tiesībām brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā – tiesībām, kuras piešķirtas ar EKL 18. pantu. Tādējādi Tiesa izvērtēja Polijas nodokļu tiesiskā regulējuma atbilstību šim pantam un nolēma, ka tiktāl, ciktāl Polijas tiesiskais regulējums nodokļu atvieglojumu, kas ir saistīts ar veselības apdrošināšanas iemaksām, saista ar nosacījumu, ka šīs iemaksas ir tikušas veiktas Polijas veselības apdrošināšanas iestādē, un līdz ar to liedz minēto atvieglojumu nodokļu maksātājiem, kuri ir veikuši iemaksas citas dalībvalsts iestādē, šāds tiesiskais regulējums nostāda nelabvēlīgākā situācijā nodokļu maksātājus, kuri ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties, aizbraucot no dalībvalsts, kurā viņi ir veikuši visu savu profesionālo darbību, lai apmestos uz dzīvi Polijā. Šāda tiesību uz ienākumu nodokļa samazināšanu ierobežošana ierobežo brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, un šāds ierobežojums nav objektīvi pamatots.

Preču brīva aprīte

Šajā jomā trīs lietas atspoguļo grūtības definēt pasākuma ar līdzvērtīgu iedarbību aspektus.

Lietā C-110/05 Komisija/Itālija (2009. gada 10. februāra spriedums) Tiesa pēc mutvārdu procesa atkārtotas sākšanas lēma par Komisijas prasības pieteikumu, kurā tai tika lūgts atzīt, ka, aizliedzot mopēdiem, motocikliem, tricikliem un kvadricikliem vilkt piekabi, Itālijas Republika nav izpildījusi EKL 28. pantā paredzētos pienākumus. Tiesa uzskatīja, ka dalībvalsts, kura ceļu satiksmes drošības dēļ paredz aizliegumu šādiem transportlīdzekļiem vilkt piekabes, kuras ir speciāli tiem paredzētas un kuras tiek likumīgi ražotas un tirgotas citās dalībvalstīs, izpilda minētajā pantā paredzētos pienākumus. Tiesa paskaidroja, ka šāds aizliegums neapšaubāmi ir uzskatāms par pasākumu ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, ko aizliedz minētais pants, jo tā rezultātā ir traucēta piekabju, kuras ir speciāli paredzētas savienošanai ar motocikliem, pieeja attiecīgajam tirgum, būtiski ietekmējot patērētāju uzvedību un traucējot attiecīgajā tirgū rasties pieprasījumam pēc šādām piekabēm. Tomēr minētais aizliegums šajā gadījumā ir uzskatāms par pamatotu ar ceļu satiksmes drošības aizsardzības iemesliem. Šajā ziņā, kaut arī dalībvalstij, kas atsaucas uz imperatīvu prasību, lai pamatotu šķērslī preču brīvai aprītei, ir jāpierāda, ka tās tiesiskais regulējums ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu leģitīmo mērķi, šis pierādīšanas pienākums nepieprasa, lai šī dalībvalsts pozitīvi pierādītu, ka neviens cits iespējama pasākums neļauj tādos pašos apstākļos sasniegt minēto mērķi. Kaut arī nav izslēgts, ka šajā gadījumā citi pasākumi, nevis minētais aizliegums varētu nodrošināt noteiktu ceļu satiksmes drošības līmeni sastāva, kurā ietilpst motocikls un piekabe, dalībai satiksmē, tomēr dalībvalstīm nevar liegt iespēju panākt tādu mērķi kā ceļu satiksmes drošība, ieviešot vispārīgus un vienkāršus noteikumus, kurus transportlīdzekļu vadītājiem ir viegli saprast un piemērot un kurus kompetentajām iestādēm ir viegli piemērot un kontrolēt.

2009. gada 30. aprīļa spriedums lietā C-531/07 *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft* attiecas uz Austrijas tiesisko regulējumu par vācu valodā izdotajām grāmatām noteikto cenu, kurā paredzēts, ka izdevējam vai importētājam ir jānosaka mazumtirdzniecības cena un jāinformē par to sabiedrība un ka importētājs nedrīkst samazināt izdevēja izdošanas valstī noteikto vai ieteikto

mazumtirdzniecības cenu, atskaitot tajā ietvertu pievienotās vērtības nodokli. Tiesa uzskatīja, ka, pat ja Austrijas tiesiskajā regulējumā ir ietverti noteikumi par grāmatu cenām, šis tiesiskais regulējums, ar kuru importētājiem nav atļauts noteikt zemāku cenu par izdevēja izdošanas valstī piemēroto cenu, vienādi neskar valsts izcelsmes grāmatu un citu dalībvalstu izcelsmes grāmatu tirdzniecību. Tiesa paskaidroja, ka attiecīgajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēta nelabvēlīgāka attieksme pret grāmatām, kuras vācu valodā izdotas citās dalībvalstīs, nekā pret valsts izcelsmes grāmatām, jo tas Austrijas importētājus, kā arī ārvalstu izdevējus kavē noteikt minimālo mazumtirdzniecības cenu atbilstoši importa tirgum, turpretī Austrijas izdevēji savām precēm paši savas valsts tirgum var brīvi noteikt minimālās cenas. Tiesa uzskatīja, ka šāds tiesiskais regulējums tādējādi ierobežo preču brīvu apriti. Tiesa turklāt apstiprināja, ka šis ierobežojums nebija pamatots. Tā it īpaši uzsvēra, ka grāmatas kā kultūras preces aizsardzību var uzskatīt par primāru vispārējo interešu prasību, lai pamatotu preču brīvu apriti ierobežojošus pasākumus, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi ir piemēroti paredzētajam mērķim un nepārsniedz to, kas vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. Taču šajā lietā grāmatas kā kultūras preces aizsardzības mērķi varēja sasniegt ar importētāju mazāk ierobežojošiem pasākumiem, piemēram, tam vai ārvalsts izdevējam ļaujot Austrijas tirgum noteikt pārdošanas cenu, ņemot vērā šī tirgus īpatnības. Tādējādi Tiesa nolēma, ka Austrijas tiesiskais regulējums, ar kuru vācu valodā izdoto grāmatu importētājiem ir liegts noteikt zemāku mazumtirdzniecības cenu, nekā to izdošanas valstī ir noteicis vai ieteicis izdevējs, ierobežo preču brīvu apriti, un šis ierobežojums nav pamatots saskaņā ar Kopienas tiesībām.

Lietā C-142/05 *Mickelsson un Roos* (2009. gada 4. jūnija spriedums) Tiesai tika uzdots jautājums par Zviedrijas tiesiskā regulējuma, ar kuru, izņemot atsevišķas ūdenstilpes, aizliegts izmantot noteikta veida ūdens skuteru, proti, "kuģi, kas sāks par 4 m, [...] kas izmanto iekšdedzes dzinēju, kura primārais dzinējspēks ir ūdensstrūkļas sūkņi, un [...] kas ierīkots tā, lai persona vai personas varētu to darbināt sežot, stāvēt vai stāvēt uz ceļiem uz kuģa korpusa, nevis tā iekšienē", saderību tostarp ar EKL 28. un 30. pantu. Tiesa uzskatīja, ka šiem pantiem nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru vides aizsardzības iemeslu dēļ ir aizliegts izmantot šādus ūdens skuterus ārpus noteiktām ūdenstilpēm, ar nosacījumu, pirmkārt, ka kompetentajām valsts iestādēm ir pienākums veikt īstenošanas pasākumus, kas paredzēti, lai noteiktu ūdenstilpes ārpus publiskajiem ūdensceļiem, kuros var tikt izmantoti šie transportlīdzekļi, otrkārt, ka šīs iestādes patiešām ir īstenojušas tām šajā sakarā piešķirtās pilnvaras un ir noteikušas ūdenstilpes, kuras atbilst valsts tiesiskajā regulējumā paredzētajiem nosacījumiem, un, visbeidzot, ka šādi pasākumi ir veikti saprātīgā termiņā pēc šī tiesiskā regulējuma stāšanās spēkā. Patiešām, ja valsts tiesiskais regulējums kuģojamo ūdeņu un ūdensceļu noteikšanas rezultātā šo transportlīdzekļu izmantotājus kavētu atbilstoši un pilnvērtīgi izmantot šīs preces vai to izmantošana tiktu stingri ierobežota, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, šāds tiesiskais regulējums varētu būtiski ietekmēt patērētāju uzvedību un tiem, zinot, ka ar šādu tiesisko regulējumu atļautā izmantošana ir ļoti ierobežota, praktiski nebūtu nekādas intereses pirkt attiecīgo preci. Ar šādu tiesisko regulējumu tādējādi tiktu radīts šķērslis šo preču piekļuvei attiecīgās valsts tirgum, un līdz ar to tas ir ar EKL 28. pantu aizliegts pasākums ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību. Tiesa uzskatīja, ka šāds tiesiskais regulējums tomēr var tikt pamatots ar vides aizsardzības mērķi, ar noteikumu, ka tiek ievēroti iepriekš minētie nosacījumi. Tā kā ūdens skuteru izmantošanas ierobežošana vai aizliegums ir pasākumi, kuri var garantēt vides aizsardzību, valsts iestādēm, lai valsts tiesisko regulējumu varētu uzskatīt par pamatotu, ir jāpierāda, ka šī ierobežojošā iedarbība uz preču brīvu apriti nepārsniedz to, kas vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai. Šajā ziņā, lai gan šajā gadījumā nav izslēgts, ka citi pasākumi, nevis attiecīgais aizliegums varētu nodrošināt noteiktu vides aizsardzības līmeni, dalībvalstīm tomēr nevar liegt iespēju īstenot tādu mērķi kā vides aizsardzība, ieviešot vispārīgus noteikumus, kuri, pirmkārt, ir vajadzīgi attiecīgajā dalībvalstī esošo ģeogrāfisko īpatnību dēļ un kurus, otrkārt, valsts iestādēm ir vieglāk pārvaldīt un kontrolēt. Tomēr, tā kā pats valsts tiesiskā regulējuma formulējums liek prezumēt, ka ūdenstilpēs, kuras tādējādi ir jānosaka, ieviešot īstenošanas pasākumus, ūdens skuterus var izmantot, nepalielinot riskus vai apgrūtinājumus, kuri tiek uzskatīti par videi nepieņemamiem,

no tā izriet, ka šādu preču izmantošanas ārpus publiskajiem ūdensceļiem vispārējs aizliegums ir pasākums, kurš pārsniedz to, kas vajadzīgs vides aizsardzības mērķa sasniegšanai. Turklāt, ja iesniedzējtiesa konstatētu, ka īstenošanas pasākumi ir veikti saprātīgā termiņā, bet pēc faktu pamata prāvā rašanās brīža un ka ar tiem kā kuģojamas ūdenstilpes ir noteikti ūdeņi, kuros pamata prāvā apsūdzētās personas vadīja ūdens skuterus, kā rezultātā pret tām tika uzsākts kriminālprocess, lai valsts pasākums varētu saglabāt savu samērīgumu un tādējādi tā pamatojumu saistībā ar vides aizsardzības mērķi, minētajiem apsūdzētajiem ir jāļauj atsaukties uz šo noteikšanu, ko atkarībā no gadījuma prasa arī Kopienu tiesību vispārīgais labvēlīgāka krimināllikuma un vieglāka soda atpakaļejoša spēka princips.

Lauksaimniecība

Pēdējos gados strīdi lauksaimniecības jomā ir krasi samazinājušies, un šī tendence ir turpinājusies arī 2009. gadā.

Līdz ar to jāmin vienīgi lieta C-478/07 *Budějovický Budvar* (2009. gada 8. septembra spriedums) par apzīmējuma "BUD" kā cilmes vietas nosaukuma aizsardzību. Padomes 2006. gada 20. marta Regulas par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību¹⁰ mērķis ir nodrošināt patērētājiem, lai lauksaimniecības produkti ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas reģistrēta saskaņā ar minēto regulu, to izcelsmes no noteiktas ģeogrāfiskas vietas dēļ būtu apveltīti ar noteiktām īpašām iezīmēm un līdz ar to sniegtu kvalitātes garantiju. Aizsargāti ir tā sauktie "kvalificētie" cilmes vietu nosaukumi un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes – ar noteikumu, ka tie izpilda minētajā regulā paredzētos nosacījumus. Savukārt minētā regula nav piemērojama tā sauktajām "vienkāršajām" ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, proti, tādām, kuras neprasa, lai produktiem būtu īpaša iezīme vai noteikta reputācija saistībā ar vietu, no kuras tie nāk. Tomēr tas, ka dalībvalsts aizsargā šādu vienkāršu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura var ierobežot preču brīvu apriti, var, izpildot atsevišķus nosacījumus, būt pamatota saskaņā ar Kopienas tiesībām. Šajā lietā kāda Čehijas alus darītava uzsāka tiesvedību Vīnes Komerctiesā, lūdzot aizliegt kādam dzērienu izplatītājam, kas veic savu uzņēmējdarbību Vīnē, tirgot kādā Amerikas Savienotajās Valstīs dibinātā alus darītavā ražoto alu ar preču zīmi "American Bud", pamatojoties uz to, ka šī apzīmējuma izmantošana attiecībā uz alu ar izcelsmi citā valstī, nevis Čehijas Republikā ir pretrunā tādās divpusējās konvencijas normām, kura starp Austriju un bijušo Sociālistisko Čehoslovāķijas Republiku noslēgta 1976. gadā. Saskaņā ar šo konvenciju apzīmējums "Bud" ir aizsargāts apzīmējums, kas tādējādi ir rezervēts vienīgi Čehijas precēm. Tiesa, kurai Vīnes tiesa bija uzdevusi jautājumu par to, saskaņā ar kādiem nosacījumiem atbilstoši minētajai divpusējai konvencijai var tikt aizsargāts apzīmējums "Bud" attiecībā uz Čehijas Republikā ražoto alu, norādīja, ka apzīmējums "Bud" var tikt uzskatīts par vienkāršu un netiešu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, proti, apzīmējumu, attiecībā uz kuru nepastāv tieša saikne starp noteiktu kvalitāti, reputāciju vai citu produkta iezīmi, no vienas puses, un tā īpašo ģeogrāfisko izcelsmi, no otras puses, – apzīmējums, kas turklāt pats par sevi nav ģeogrāfisks nosaukums, bet kas patērētāju vismaz var informēt par to, ka prece, kas ar to ir apzīmēta, ir no noteiktas vietas, reģiona vai valsts. Ja Komerctiesas apzīmējumu "Bud" atzītu par vienkāršu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, būtu jāpārbauda, vai, ievērojot faktiskos apstākļus un jēdzienu izpratni Čehijas Republikā, apzīmējums "Bud" vismaz var informēt patērētāju, ka ar to apzīmētais produkts ir no šīs dalībvalsts teritorijā esoša reģiona vai vietas un nav ieguvis sugas vārda raksturu šajā dalībvalstī. Šādos apstākļos Kopienas tiesības pieļauj, ka valsts aizsargā šādu vienkāršu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kā arī ka šī aizsardzība, izmantojot divpusēju līgumu, attiecas arī uz citas dalībvalsts teritoriju. Tomēr Komerctiesas uzskatīja, ka apzīmējums "Bud"

¹⁰ Padomes 2006. gada 20. marta Regula (EK) Nr. 510/2006 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību (OV L 93, 12. lpp.).

drīzāk ir uzskatāms par cilmes vietas nosaukumu, kas apzīmē produktus, kuru īpatnības ir saistītas ar dabas un cilvēciskajiem faktoriem, kuri raksturīgi vietai, no kuras nāk šie produkti. Saistībā ar to Komerctiesa vēlējās noskaidrot, vai Kopienas regula par ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību pieļauj aizsargāt cilmes vietas nosaukumu "Bud", kura reģistrācija nav tikusi pieteikta atbilstoši šai regulai. Savas pievienošanās Eiropas Savienībai laikā Čehijas Republika Kopienas aizsardzību ir lūgusi vienīgi attiecībā uz trīs izcelsmes norādēm, kas attiecas uz alu, kas tiek ražots Čehu Budějovices pilsētā, proti, "Budějovické pivo", "Českobudějovické pivo" un "Budějovický měštanský", kas apzīmē stipru alu, ko dēvē par "Bud Super Strong". Tiesa uzskatīja, ka Regulai par ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību ir izsmēļošs raksturs, no kā izriet, ka šai regulai pretrunā ir tas, ka tiek piemērota divām dalībvalstīm saistoša aizsardzības sistēma, tāda kā attiecīgie divpusējie līgumi, kas apzīmējumam, kurš atbilstoši vienas dalībvalsts tiesībām ir atzīts par cilmes vietas nosaukumu, piešķir aizsardzību citā dalībvalstī, kur šī aizsardzība faktiski tiek pieprasīta, lai arī par šo cilmes vietas nosaukumu nav iesniegts reģistrācijas pieteikums atbilstoši šai regulai.

Personu brīva pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvība un kapitāla brīva aprīte

Arī šajā gadā Tiesa taisīja daudzus spriedumus, pirmkārt, par brīvas aprītes principu ieviešanu Kopienas tiesiskajā regulējumā un, otrkārt, par ierobežojumiem, kuri saskaņā ar atsevišķu valstu tiesiskajiem regulējumiem bija noteikti attiecībā uz aprītes brīvībām. Vairākas lietas vienlaicīgi attiecās uz vairāku brīvību izmantošanu, kas attaisno, kāpēc šajā ziņojumā par atskaites punktu ir ņemtas brīvības, nevis spriedumi.

Attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos jāmin lieta C-311/06 *Consiglio Nazionale degli Ingegneri* (2009. gada 29. janvāra spriedums), par to, kā interpretēt Direktīvu 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību¹¹. Proti, Tiesai uzdotie prejudiciālie jautājumi attiecās uz to, vai persona, attiecībā uz kuru veikta diploma pielīdzināšana, kuru ir piešķirusi kādas dalībvalsts iestāde, ar kuru netiek apliecināta izglītība šīs valsts izglītības sistēmas ietvaros un kas nav atkarīga ne no eksāmena, ne no profesionālās pieredzes, kas būtu iegūta šajā valstī, var atsaukties uz minētās direktīvas normām, lai strādātu reglamentētā profesijā uzņemtajā dalībvalstī. Tiesa atbildēja noliedzīgi, nolemjot, ka profesionālo kvalifikāciju apliecinošs grāds nav līdzvērtīgs "diplomam" šīs direktīvas izpratnē, ja kvalifikācija pilnībā vai daļēji nav iegūta tās dalībvalsts izglītības sistēmā, kas piešķir attiecīgo diplomu. Turklāt kvalifikācija atvieglo piekļuvi profesijai tiktāl, ciktāl ar to tiek pierādīta papildu kvalifikācijas iegūšana. Tiesa uzskatīja, ka, ja personai, kura ir ieguvusi vienīgi tādu izcelsmes dalībvalsts kvalifikāciju, kas pati par sevi neļauj strādāt minētajā reglamentētajā profesijā, tomēr tiktu atļauts tajā strādāt, lai gan kvalifikācija, kas tikusi iegūta citā dalībvalstī veiktas pielīdzināšanas rezultātā, tomēr nepierāda, ka būtu iegūta papildu kvalifikācija vai profesionālā pieredze, tas būtu pretrunā principam, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir tiesības noteikt obligāto līmeni, kāds nepieciešams, lai garantētu to teritorijā sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību kopā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību vai kapitāla brīvu aprīti Tiesa ir taisījusi vairākus spriedumus par valstu tiesisko regulējumu, kura mērķis ir sabiedrības veselības aizsardzība.

No šiem spriedumiem izcelsim divus, kuri attiecās uz Itālijas un Vācijas tiesiskajos regulējumos ietvertajām normām, kurās bija paredzēts, ka vienīgi farmaceitiem var piederēt aptieka un vienīgi viņi var to apsaimniekot. Apvienotajās lietās C-171/07 un C-172/07 *Apothekerkammer des*

¹¹ Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīva 89/48/EEK (OV 1989, L 19, 16. lpp.).

Saarlandes u.c. (2009. gada 19. maija spriedums) Tiesa nolēma, ka EKL 43. un 48. pants pieļauj šādu tiesisko regulējumu. Šāds nefarmaceitu izslēgšanas noteikums neapšaubāmi ir ierobežojums EKL 43. panta nozīmē. Tomēr Tiesa uzskatīja, ka šo ierobežojumu var pamatot ar sabiedrības veselības aizsardzību, konkrētāk, ar mērķi garantēt drošu un kvalitatīvu sabiedrības apgādi ar zālēm. Ņemot vērā zāļu, kuru terapeitiskā iedarbība tās būtiski atšķir no citām precēm, īpašo raksturu un apdraudējumu, ko sabiedrības veselībai un sociālā nodrošinājuma sistēmu finanšu līdzsvaram rada zāļu pārmērīga vai nepareiza lietošana, dalībvalstis var piemērot stingras prasības personām, kas nodarbojas ar zāļu mazumtirdzniecību, it īpaši attiecībā uz zāļu tirdzniecības veidu un peļņas gūšanu. Tās principā var atļaut zāļu mazumtirdzniecību veikt tikai farmaceitiem garantiju, kas tiem ir jāsniedz, un informācijas, ko tiem ir jāspēj sniegt patērētājam, dēļ. Lietā C-531/06 Komisija/Itālija (2009. gada 19. maija spriedums) Tiesa minēja tādu pašu argumentāciju, lai nolēmtu, ka Itālijas Republika, atstājot spēkā tiesisko regulējumu, kas privātas mazumtirdzniecības aptiekas ļauj pārvaldīt vienīgi fiziskām personām, kuras ieguvušas farmaceita izglītību, un uzņēmumiem, kuru dalībnieki ir vienīgi farmaceiti, ir izpildījusi EKL 43. un 56. pantā paredzētos pienākumus. Tiesa tādu pašu secinājumu izdarīja attiecībā uz to, ka uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zāļu izplatīšanu, nav iespējams iegūt kapitāla daļas uzņēmumos, kurus apsaimnieko pašvaldību aptiekas.

Savukārt lietā C-169/07 *Hartlauer* (2009. gada 10. marta spriedums) Tiesa nolēma, ka EKL 43. un 48. pants nepieļauj tādu valsts tiesību noteikumus, saskaņā ar kuriem, lai izveidotu privātu ārstniecības iestādi, kas ir autonoma zobārstniecības poliklīnika, ir jāsaņem atļauja un saskaņā ar kuriem šī atļauja netiek izsniegta, ja, ņemot vērā aprūpi, kuru jau piedāvā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti ārsti, nepastāv nekāda vajadzība, kas pamatotu šādas iestādes izveidošanu. Tiesa uzskatīja, ka šāds tiesiskais regulējums nav tāds, kas nodrošina, ka tiek īstenots mērķis saglabāt kvalitatīvus, līdzsvarotus un visiem pieejamus medicīniskos pakalpojumus, kā arī mērķis novērst risku, ka būtiski varētu tikt pārkāpts sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvars, jo šie noteikumi šādu pašu kārtību neattiecinā uz vairāku ārstu praksēm un to pamatā nav nosacījums, kurš pietiekami varētu ierobežot valsts iestāžu izmantoto rīcības brīvību. Lai pamatotu prasību saņemt iepriekšēju administratīvo atļauju, šai prasībai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, kuri nodrošina, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek pietiekami ierobežota. Taču Tiesa uzskatīja, ka tas tā nav gadījumā, kad atļaujas izveidot jaunu zobārstniecības poliklīniku izsniegšana ir pakārtota kritērijam, kura pamatā ir pacientu skaits uz vienu ārstu un kurš nav nedz noteikts, nedz arī kādā veidā ieinteresētajām personām iepriekš darīts zināms, – vai gadījumā, kad iepriekšēja administratīvā atļauja ir pamatota ar pieeju, ar kuru var tikt pārkāpta attiecīgā lūguma izsniegt atļauju izskatīšanas objektivitāte.

Brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā jānorāda uz lietu C-518/06 Komisija/Itālija (2009. gada 28. aprīļa spriedums) par Itālijas tiesisko regulējumu, ar kuru visām apdrošināšanas sabiedrībām, tostarp tām, kuras dibinātas citā dalībvalstī, bet kuras veic uzņēmējdarbību Itālijā, ir jāveic transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana pēc jebkura potenciālā klienta lūguma. Tiesa nolēma, ka Itālijas Republika, atstājot spēkā šādu tiesisko regulējumu, ir izpildījusi EKL 43. un 49. pantā paredzētos pienākumus. Neapšaubāmi, šāds pienākums slēgt līgumu ierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tomēr Tiesa uzskatīja, ka šo ierobežojumu pamato sociālās aizsardzības mērķis, kas būtībā ir uzskatāms par garantiju, ka ceļu satiksmes negadījumos cietušie saņems adekvātu kompensāciju. It īpaši attiecībā uz šajā lietā apspriestā tiesiskā regulējuma samērīgumu Tiesa atgādināja, ka vienas dalībvalsts iestāžu noteiktajam ierobežojošajam pasākumam nav jāatbilst koncepcijai, kurai piekrit visas dalībvalstis un kura attiecas uz attiecīgās leģitimās intereses aizsardzības kārtību. Tādēļ fakts, ka noteiktas dalībvalstis ir izvēlējušās izveidot citādāku sistēmu, kura paredzēta, lai garantētu, ka visi transportlīdzekļu īpašnieki var noslēgt transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumu saskaņā ar samērīgu apdrošināšanas likmi, nav tāds, kas pierāda, ka pienākums slēgt līgumu pārsniedz to, kas ir nepieciešams izvīrītā mērķa sasniegšanai.

Jānorāda, ka šajā spriedumā Tiesa apsprieda arī Direktīvas 92/49/EEK¹² 9. pantu, nolemjot, ka šajā pantā nav izsmeltoši definēta principa par izcelsmes dalībvalsts īstenoto uzraudzību piemērošanas joma, nosakot, ka finanšu uzraudzībā "it īpaši" ietilpst maksābspējas stāvokļa un tehnisko resursu sastāva pārbaude. Tomēr šo tiesību normu nevar interpretēt tādējādi, ka izcelsmes dalībvalstij ir ekskluzīva kontroles kompetence attiecībā uz apdrošināšanas uzņēmumu komercdarbību. No tā izriet, ka šajā tiesību normā nav izslēgta iespēja, ka uzņemošā dalībvalsts veic kontroli attiecībā uz kārtību, saskaņā ar kuru apdrošināšanas sabiedrības, kuras šajā valstī veic uzņēmējdarbību saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību, aprēķina savas apdrošināšanas prēmijas, kā arī nav izslēgta iespēja noteikt sodus.

Pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā Tiesa lietā *C-42/07 Liga Portuguesa de Futebol Profissional un Baw International* (2009. gada 8. septembra spriedums) varēja precizēt savu judikatūru par spēļu un derību tiesisko regulējumu dalībvalstīs. Šajā spriedumā Tiesa nolēma, ka EKL 49. pantam nav pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru pakalpojumu sniedzējiem, kas dibināti citās dalībvalstīs, kurās tie likumīgi sniedz identiskus pakalpojumus, tiek aizliegts piedāvāt azartspēles internetā minētās dalībvalsts teritorijā. Tiesa uzskatīja, ka, lai arī šāda tiesiskā regulējuma rezultātā tiek ierobežota pakalpojumu sniegšanas brīvība, šis ierobežojums, ņemot vērā azartspēļu piedāvāšanas internetā īpatnības, tomēr var tikt uzskatīts par pamatotu ar mērķi cīnīties pret krāpšanu nodokļu jomā un noziedzību. Izvērtējot attiecīgā tiesiskā regulējuma nepieciešamību, Tiesa atgādināja, ka internetā piedāvāto azartspēļu jomā nav veikta saskaņošana Kopieniu līmenī. Tādēļ dalībvalstij ir tiesības uzskatīt, ka tikai tas vien, ka pakalpojumu sniedzējs legāli piedāvā minētajā jomā ietilpstošus pakalpojumus internetā citā dalībvalstī, kurā tas ir dibināts, un uz to faktiski jau attiecas šīs citas dalībvalsts tiesību normas un kompetento iestāžu kontrole, nevar tikt uzskatīts par pietiekamu garantiju vietējo patērētāju aizsardzībai pret krāpšanas un noziedzības riskiem, ņemot vērā grūtības, ar kurām šajā sakarā var nākties saskarties dalībvalsts, kurā atrodas pakalpojumu sniedzēja juridiskā adrese, iestādēm, lai izvērtētu pakalpojumu sniedzēju profesionālo godīgumu. Turklāt, tā kā nav tieša kontakta patērētāja un pakalpojumu sniedzēja starpā, internetā piedāvātās azartspēles ietver dažāda rakstura un mēroga riskus saistībā ar iespējamu pakalpojumu sniedzēju izdarītu patērētāju krāpšanu salīdzinājumā ar šo spēļu tradicionālo tirgu. Pie tam nevar arī izslēgt iespēju, ka tāds pakalpojumu sniedzējs, kurš sponsorē dažas sporta sacensības, par kurām tas pieņem derības, kā arī dažas komandas, kas šajās sacensībās piedalās, varētu atrasties situācijā, kas tam ļauj tieši vai netieši ietekmēt to rezultātu un tādējādi palielināt savu peļņu.

Pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites jomā jāvērs uzmanība uz apvienotajām lietām *C-155/08* un *C-157/08 X* un *Passenheim-van Schoot* (2009. gada 11. jūnija spriedums) par Nīderlandes tiesiskajā regulējumā paredzēto uzrēķina termiņu gadījumā, kad uzkrājumi un no tiem gūtie ienākumi nav deklarēti valsts nodokļu iestādēm. Šajā ziņā Tiesa nolēma, ka EKL 49. un 56. pantam nav pretrunā, ja dalībvalsts gadījumā, kad šīs dalībvalsts nodokļu iestāžu rīcībā nav nekādu pierādījumu par šādu uzkrājumu esamību, kas ļautu uzsākt izmeklēšanu, piemēro garāku uzrēķina termiņu, ja šie uzkrājumi tiek turēti citā dalībvalstī, nekā tad, ja tie tiek turēti pirmajā minētajā dalībvalstī. Apstāklis, ka otrā dalībvalstī tiek piemērots banku noslēpums, šajā ziņā neko neietekmē. Tiesa uzskatīja, ka šiem pantiem nav pretrunā arī tas, ka šādā gadījumā soda nauda, kas tiek uzlikta par uzrēķina pamatā esošo ārvalstīs turēto uzkrājumu un ienākumu nedeklarēšanu, tiek aprēķināta proporcionāli summai, par kuru tiek veikts uzrēķins un tādējādi – par ilgāku laika posmu. Tiesa konstatēja, ka, lai arī šāds tiesiskais regulējums ierobežo gan pakalpojumu sniegšanas

¹² Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/49/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, ar kuru groza Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 88/357/EEK (OV L 228, 1. lpp.).

brīvību, gan kapitāla brīvu apriti, šis ierobežojums tomēr ir pamatots ar vajadzību nodrošināt nodokļu kontroles efektivitāti un cīnīties pret krāpšanu nodokļu jomā, ievērojot samērīguma principu. Attiecībā uz šo pēdējo minēto Tiesa norādīja, ka, tā kā nav nekādu pierādījumu, uz kuru pamata vienas dalībvalsts nodokļu iestādes varētu sākt izmeklēšanu, šai dalībvalstij nav iespējas vērsties pie otras dalībvalsts kompetentajām iestādēm, lai tās sniegtu informāciju, kas nepieciešama precīzas nodokļa summas aprēķinam. Savukārt, ja dalībvalsts nodokļu iestāžu rīcībā ir pierādījumi, kas tām ļauj vērsties citu dalībvalstu kompetentajās iestādēs, tikai tas vien, ka attiecīgie ar nodokli apliekamie līdzekļi atrodas citā dalībvalstī, nepamato vispārīgu garāka uzrēķina termiņa piemērošanu, kuram nav nekādas saistības ar laika posmu, kas nepieciešams, lai efektīvi izmantotu savstarpējās palīdzības mehānismu.

Visbeidzot, attiecībā uz kapitāla brīvas aprites principu Tiesa ir taisījusi divus spriedumus, kuriem pievēršama īpaša uzmanība.

Runa, pirmkārt, ir par lietu C-318/07 *Persche* (2009. gada 27. janvāra spriedums) par jutīgu jautājumu – vispārējo interešu organizācijām veiktajiem ziedojumiem. Tiesa, vispirms precizējot, ka uz šiem ziedojumiem, pat ja tie ir veikti ikdienas lietošanai paredzētu preču veidā, attiecas Līguma noteikumi par kapitāla brīvu apriti, nolēma, ka ar EKL 56. pantu netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru attiecībā uz vispārējo interešu organizācijām veiktiem ziedojumiem nodokļa atskaitījuma saņemšana tiek nodrošināta tikai tad, ja tie ir veikti vietējām vispārējo interešu organizācijām, nepastāvot iespējai nodokļu maksātājam pierādīt, ka citā dalībvalstī reģistrētai organizācijai veikts ziedojums atbilst minētās dalībvalsts tiesiskajā regulējumā uzskaitītajiem nosacījumiem šādas priekšrocības saņemšanai. Tiesa uzskatīja, ka dalībvalstij ir ļauts sava tiesiskā regulējuma par nodokļa atskaitīšanu saistībā ar ziedojumiem ietvaros piemērot atšķirīgu attieksmi attiecībā pret vietējām vispārējo interešu organizācijām un citās dalībvalstīs reģistrētām šādām organizācijām, ja pēdējās minētās īsteno citus, nevis tās tiesiskajā regulējumā minētos mērķus. Tomēr vienā dalībvalstī reģistrēta organizācija, kas atbilst nosacījumiem, ko šim nolūkam nodokļu priekšrocību saņemšanai ir izvirzījusi cita dalībvalsts, ņemot vērā šīs pēdējās minētās dalībvalsts nodokļu priekšrocības attiecīgo darbību vispārējās interesēs stimulēšanai, atrodas līdzīgā situācijā salīdzinājumā ar šajā pēdējā minētajā dalībvalstī reģistrētām vispārējo interešu organizācijām. Tiesa uzskatīja, ka ar iepriekš minēto tiesisko regulējumu ieviestā atšķirīgā attieksme līdz ar to ierobežo kapitāla brīvu apriti. Šis ierobežojums nevar tikt pamatots nedz ar vajadzību aizsargāt nodokļu pārbaudes efektivitāti, nedz cīņu pret krāpšanos nodokļu jomā. Attiecībā uz šo pēdējo minēto Tiesa tomēr precizēja, ka attiecībā uz vispārējo interešu organizācijām, kas atrodas trešās valstīs, nodokli ieturošā dalībvalsts principā var likumīgi atteikties piešķirt šādu nodokļa atskaitījumu, ja izrādās neiespējami no šīs valsts iegūt vajadzīgo informāciju, it īpaši tādēļ, ka šai trešai valstij nav no līguma izrietoša pienākuma sniegt informāciju.

Otrkārt, runa ir arī par lietu C-567/07 *Woningstichting Sint Servatius* (2009. gada 1. oktobra spriedums), kura tika izskatīta saistībā ar lūgumu interpretēt Līguma noteikumus par kapitāla brīvu apriti, lai izvērtētu Nīderlandes tiesiskā regulējuma, ar kuru tiek veicināts mājokļu piedāvājums, saderību ar šiem noteikumiem. Atbilstoši šim tiesiskajam regulējumam uzņēmumiem, kuri Nīderlandē ir licencēti veikt darbību mājokļu nodrošināšanas jomā, attiecībā uz saviem pārrobežu ieguldījumu nekustamajā īpašumā projektiem ir jāiziet iepriekšējas atļaujas saņemšanas administratīvā procedūra un jāpierāda, ka attiecīgās investīcijas ir veiktas mājokļu Nīderlandē nodrošināšanas interesēs. Tiesa uzskatīja, ka šāds pienākums ierobežo kapitāla brīvu apriti. Tiesa atzina, ka prasības saistībā ar dalībvalsts sociālo mājokļu politiku un tās finansēšanu var būt primāri vispārējo interešu iemesli un tādējādi var attaisnot šādu ierobežojumu. Tiesa tomēr precizēja, ka tas, ka ir jāsaņem iepriekšēja administratīvā atļauja, nevar leģitimizēt valsts iestāžu diskrecionāro rīcību tādējādi, ka Kopienas tiesību noteikumiem tiek atņemta to lietderīgā iedarbība. Tāpat, lai attaisnotu šādu prasību, tai ir jābūt pamatotai ar objektīviem, nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem kritērijiem, kuri nodro-

šina, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek pietiekami ierobežota, kas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Transports

Apvienotajās lietās C-402/07 un C-432/07 *Sturgeon* u.c., kā arī *Böck* un *Lepuschitz* (2009. gada 19. novembra spriedums) Tiesai bija jālemj par lidojuma kavēšanās jēdzienu Regulas (EK) Nr. 261/2004¹³ izpratnē. Šajā regulā ir paredzēta noteikta apjoma kompensācija par lidojuma atcelšanu, bet ne par lidojuma kavēšanos. Iesniedzējtiesās bija vērsušies pasažieri, kuri vēlējās saņemt šo noteikta apjoma kompensāciju, pamatojoties uz to, ka viņi galamērķa lidostā bija ieradušies ar 22 un 25 stundu nokavēšanos salīdzinājumā ar paredzēto ielidošanas laiku.

Tiesa vispirms norādīja, ka kavēšanās ilgums, pat ja tas ir ļoti ilgs, nav pietiekams, lai lidojumu varētu uzskatīt par atceltu. Kavēts lidojums neatkarīgi no kavējuma ilguma nevar tikt uzskatīts par atceltu, ja tas tiek veikts, neievērojot izlidošanas laiku, bet nemainot visus pārējos iepriekš plānotos lidojuma elementus, tostarp maršrutu.

Turpinājumā attiecībā uz tiesībām saņemt kompensāciju Tiesa konstatēja, ka pasažieri, kuru lidojums ir atcelts, un pasažieri, kuru lidojums ir kavēts, cieš līdzīgu kaitējumu, proti, laika zudumu, un tādējādi tie atrodas līdzīgās situācijās, kas nepamato atšķirīgu attieksmi. Tiesa no tā secināja, ka jautājumā par tiesību uz kompensāciju piemērošanu kavēto lidojumu pasažieri var tikt pielīdzināti atcelto lidojumu pasažieriem un arī tie gaisa pārvadātājam, ja tie sasniedz galamērķi pēc trīs vai vairāk stundām pēc paredzētā laika, var pieprasīt noteikta apjoma kompensāciju, ja vien kavējumu nav izraisījuši ārkārtēji apstākļi. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka lidmašīnai radusies tehniska problēma nevar tikt uzskatīta par ārkārtēju apstākli, izņemot gadījumu, kad šīs problēmas cēlonis ir notikumi, kas to rakstura vai izcelsmes dēļ nav raksturīgi attiecīgā gaisa pārvadātāja normālai darbībai un pār kuriem viņam nav faktiskas kontroles.

Konkurences noteikumi

Plašākā nozīmē lietā C-429/07 *X BV* (2009. gada 11. jūnija spriedums) Tiesa nolēma, ka Komisija pati pēc savas iniciatīvas var iesniegt dalībvalsts tiesā rakstveida apsvērumus saistībā ar tiesvedību par iespēju no ar nodokļiem apliekamās peļņas atskaitīt naudas sodu, ko Komisija ir noteikusi par EKL 81. vai 82. panta pārkāpumu. Ar Regulas Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā¹⁴, 15. pantu, kura virsraksts ir "Sadarbība ar valstu tiesām", noteiktos gadījumos Komisijai ir paredzēta iespēja iesaistīties procesā valsts tiesā. Tiesa precizēja, ka iespēja Komisijai pēc savas iniciatīvas iesniegt rakstveida apsvērumus šīm tiesām ir pakļauta tikai tādām nosacījumiem, ka tas vajadzīgs saskaņotai EKL 81. vai 82. panta piemērošanai. Šo nosacījumu var izpildīt pat tādos gadījumos, kad attiecīgais process nav saistīts ar EKL 81. vai 82. panta piemērošanu. Turklāt, ņemot vērā, ka pastāv cieša saikne starp naudas sodu un EKL 81. un 82. panta piemērošanu, valsts vai Kopienas konkurences iestāžu pamatojoties uz EKL 83. panta 2. punkta a) apakšpunktu noteikto sankciju efektivitāti ir priekšnoteikums EKL 81. un 82. panta saskaņotai piemērošanai. No tā izriet, ka lēmums, kas dalībvalsts tiesai jāpieņem tiesvedībā par iespēju no ar nodokļiem apliekamās peļņas atskaitīt naudas soda summu vai tās daļu, var nodarīt kaitējumu šo sankciju efektivitātei attiecībā uz praksi, kas vērsta pret konkurenci, un tādējādi var rasties risks,

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV L 46, 1. lpp.).

¹⁴ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

ka varētu tikt apdraudēta saskaņota EKL 81. vai 82. panta piemērošana. Līdz ar to Tiesa nolēma, ka šādā situācijā ar Regulas Nr. 1/2003 15. pantu Komisijai ir piešķirtas pilnvaras iesniegt apsvērumus valsts tiesā.

Aizliegto vienošanos jomā apvienotās lietas C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P *GlaxoSmithKline/Komisija* (2009. gada 6. oktobra spriedums) deva Tiesai iespēju lemt par nolīgumu, ar kuriem tiek ierobežota zāļu paralēlā tirdzniecība¹⁵, saderību ar EKL 81. pantu. Tiesa šajā lietā nolēma, ka nolīgumu, kuru mērķis ir aizliegt vai ierobežot paralēlo tirdzniecību, mērķis principā ir nepieļaut konkurenci. Šis princips ir piemērojams zāļu nozarei. Nolīguma pret konkurenci vērsta mērķa konstatēšanu nevar pakārtot pierādījumam, ka nolīgums rada nelabvēlīgas sekas galapatērētājiem. Turklāt Tiesa atgādināja, ka nolīgumam piemēro atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, ja tas palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu vai veicina tehnisku vai ekonomisku attīstību. Par šādu uzlabojumu nav uzskatāms ikviens labums, ko vienošanās dalībuzņēmumi gūst no tās darbības, bet gan tikai objektīvas, nozīmīgas priekšrocības, kas var kompensēt konkurencei radītos trūkumus. Tādējādi Komisija var veikt uz nākotni vērstu analīzi. Lai prezumētu, ka vienošanās rada šādas priekšrocības, pietiek, ka Komisija gūst pārliecību, ka objektīvu, nozīmīgu priekšrocību gūšana ir pietiekami iespējama. Tiesa arī precizēja, ka vienošanās pārbaudē, lai noteiktu, vai tā palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu vai veicina tehnisku vai ekonomisku attīstību un vai minētā vienošanās rada objektīvas, nozīmīgas priekšrocības, kura ir jāveic, ņemot vērā lūguma piešķirt atbrīvojumu ietvaros sniegtos argumentus par faktiem un pierādījumus, var būt jāņem vērā ar vienošanos skartās nozares īpašības un iespējamās īpatnības, ja šīs īpašības un iespējamās īpatnības attiecībā uz pārbaudes rezultātiem ir noteicošas. Šāda ņemšana vērā nenozīmē, ka pierādīšanas pienākums būtu apvērsts, bet vienīgi nodrošina, ka lūguma piešķirt atbrīvojumu izskatīšana tiek veikta, ievērojot atbilstošos lūguma iesniedzēja sniegtos argumentus par faktiem un pierādījumus.

Lietā C-511/06 P *Archer Daniels Midland/Komisija* (2009. gada 9. jūlija spriedums) par prettiesisku aizliegto vienošanos citronskābes nozarē Tiesa apsprieda no atzīšanas par aizliegtas vienošanās vadītāju izrietošās sekas attiecībā uz tiesībām uz aizstāvību. Šāda kvalificēšana būtiski ietekmē uzņēmumam piemērojamā naudas soda apmēru. Runa, pirmkārt, ir par atbildību pastiprinošu apstākli un, otrkārt, par apstākli, kurš uzņēmuma sadarbības gadījumā jau sākotnēji izslēdz ļoti liela samazinājuma piemērošanu naudas sodam. Tiesa nolēma, ka, lai arī Komisijai paziņojumā par iebildumiem nav jānorāda nedz veids, kādā tā iecerējusi piemērot faktiskos apstākļus, lai noteiktu naudas soda apmēru, nedz arī tas, vai tā, pamatojoties uz šiem faktiskajiem apstākļiem, grasās atzīt uzņēmumu par aizliegtas vienošanās vadītāju, tai tomēr ir jānorāda šie faktiskie apstākļi. Taču, ja dokumentus vai pierādījumus, no kuriem ir iegūti fakti, ar kuriem bijusi pamatota uzņēmuma atzīšana par aizliegtas vienošanās vadītāju, veido personu, kuru rīcība tikusi apšaubīta pārkāpuma procedūrā, liecības un līdz ar to tiem piemīt subjektīvs aspekts, tas, ka šie dokumenti tiek pievienoti paziņojumam par iebildumiem, ja vien šie fakti *expressis verbis* nav minēti pašā paziņojuma tekstā, neļauj uzņēmumam nedz izvērtēt, kādu ticamību Komisija piešķir katram no šiem faktiem, un to apstrīdēt, nedz arī līdz ar to atbilstoši īstenot savas tiesības. Šādi rīkojoties, Komisija pārkāpj attiecīgā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību. Tādējādi tā nevar izmantot šos apstākļus, lai uzņēmumu atzītu par aizliegtas vienošanās vadītāju. Turklāt, ja paziņojumā par iebildumiem nav minēti kādi citi pierādījumi, kuri apstiprina šādu kvalifikāciju, ka uzņēmums ir uzskatāms par aizliegtas vienošanās vadītāju, Komisija uzņēmuma sadarbības gadījumā uzreiz nevar izslēgt ļoti liela samazinājuma piemērošanu naudas sodam. Turklāt šajā lietā Tiesa apstiprināja, ka pārkāpuma izbeigšana pēc pirmās

¹⁵ Attiecībā uz vienaspusējo pasākumu, kuri ierobežo zāļu paralēlo tirdzniecību, vērtējumu saistībā ar EKL 82. pantu skat. 2008. gada 16. septembra spriedumu apvienotajās lietās no C-468/06 līdz C-478/06 *Sot. Lélos kai Sia* (Krājums, I-7139. lpp.).

Komisijas iejaukšanās pati par sevi neizraisa naudas soda apmēra samazināšanu. Tiesa arī atgādināja, ka pārkāpuma konkrēta ietekme uz tirgu ir viens no apstākļiem, kas ir jāņem vērā, lai novērtētu izdarītā pārkāpuma smagumu.

Ar 2009. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P un C-137/07 P *Erste Bank der österreichischen Sparkassen*/Komisija, kurš taisīts apelācijas tiesvedībā saistībā ar lietu "Lombard klubs", Tiesa nolēma, ka tas, ka aizliegta vienošanās ir bijusi par preču tirdzniecību tikai vienā dalībvalstī, nav pietiekami, lai izslēgtu varbūtību, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm varētu tikt ietekmēta. Attiecībā uz šādu aizliegtu vienošanos, kuras sekas, ņemot vērā tās raksturu, izpaužas kā tirgus sadalīšanas valsts mērogā pastiprināšana, šādi kavējot EK līgumā vēlamu ekonomisko savstarpējo mijiedarbību, pastāv spēcīgs pieņēmums par ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ko var atspēkot tikai tad, ja, analizējot nolīguma īpašības un ekonomisko situāciju, kādā tas ir noslēgts un darbojies, tiek pierādīts pretējais.

Turklāt Tiesa precizēja, ka Komisijai meitas uzņēmuma izdarīta pārkāpuma gadījumā nav pienākuma pirmām kārtām pārbaudīt, vai ir izpildīti nosacījumi, lai par pārkāpumu vainotu mātes sabiedrību. Komisijai bija izvēle noteikt sankcijas vai nu meitas sabiedrībai, kas bija piedalījusies pārkāpumā, vai arī mātes sabiedrībai, kas to šajā laika posmā kontrolēja.

Jautājumā par naudas sodu apmēra noteikšanu Tiesa vispirms nolēma, ka saistībā ar horizontālu aizliegtu vienošanos par cenām, kas attiecas uz tik nozīmīgu ekonomikas nozari kā banku joma, nevar izvairīties no tā, ka tā netiek atzīta par ļoti smagu pārkāpumu, lai kāds būtu tās konteksts. Turpinājumā tā precizēja, ka, vērtējot pārkāpuma smagumu, – pretēji tam, ko uzskatīja prasītājas, – Vispārējā tiesa nav balstījusies tikai uz aizliegtas vienošanās ieviešanu, bet gan konstatējusi tās konkrēto ietekmi uz tirgu. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka naudas sodu apmēra noteikšanas ietvaros tas, ka Komisija – lai sabiedrības, kuras banku grupas ietvaros ir uzņēmušās jumta sabiedrību lomu, iedalītu dažādās kategorijās, – ir ņēmusi vērā grupas sastāvā ietilpstošo sabiedrību tirgus daļas, nav uzskatāms par jumta sabiedrību vainošanu par šo grupas sastāvā ietilpstošo sabiedrību pārkāpjošajām darbībām. Runa ir par pieeju, kuras mērķis ir nodrošināt, lai jumta sabiedrībām noteikto naudas sodu līmenis adekvāti atspoguļotu to pašu atbilstošās pārkāpjošās darbības smagumu. Visbeidzot, Tiesa atgādināja, ka attiecībā uz naudas soda samazinājuma apjomu tai nav pienākuma Vispārējās tiesas vērtējumu aizstāt ar savu vērtējumu, kad tā pieņem lēmumu, īstenojot savu neierobežoto kompetenci.

Attiecībā uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Tiesa ir taisījusi divus svarīgus spriedumus.

Izskatot *France Télécom* iesniegto apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2007. gada 30. janvāra spriedumu lietā T-340/03 *France Télécom*/Komisija (Krājums, II-107. lpp.), Tiesa apstiprināja minēto spriedumu, ar kuru tika noraidīta prasība, kas bija vērsta pret Komisijas lēmumu, ar kuru šai sabiedrībai par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Francijas liela ātruma interneta piekļuves Francijā dzīvojošiem klientiem tirgū bija noteikts naudas sods EUR 10,35 miljonu apmērā. Saistībā ar šīs sabiedrības argumentu par to, ka Vispārējā tiesa, uzskatot, ka zaudējumu atgūšanas iespējas pierādīšana nav priekšnosacījums, lai konstatētu plēsonīgu cenu piemērošanas praksi, ir pārkāpusi EKL 82. pantu, Tiesa atbildēja, ka šī iespēja nav nepieciešams nosacījums, lai pierādītu šādas cenu politikas ļaunprātīgo raksturu. Šāda iespēja ir uzskatāma vienīgi par būtisku pierādījumu, izvērtējot attiecīgās rīcības ļaunprātīgo raksturu, jo tā var palīdzēt, piemēram, izslēgt – gadījumā, kad tiek piemērotas cenas, kuras ir zemākas par vidējām mainīgajām izmaksām, – ekonomiska rakstura iemeslus, kas nav konkurenta izstumšana, vai pierādīt – gadījumā, kad tiek piemērotas cenas, kuras ir zemākas par vidējām kopējām izmaksām, bet augstākas par vidējām mainīgajām izmaksām, – tāda plāna esamību, kura mērķis ir izstumt konkurentu. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka ar to, ka

vispār nepastāv iespēja atgūt zaudējumus, nevar pietikt, lai izslēgtu, ka attiecīgajam uzņēmumam izdodas nostiprināt savu dominējošo stāvokli, it īpaši pēc tam, kad no tirgus ir aizgājis viens vai vairāki konkurenti, tādējādi, ka tirgū esošais konkurences līmenis, kas jau ir pavājināts tieši tāpēc, ka pastāv attiecīgais uzņēmums, samazinās vēl vairāk un ka patērētājiem saistībā ar to, ka tiek ierobežotas to iespējas izvēlēties, tiek nodarīts kaitējums.

Lietā C-385/07 P *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland*/Komisija (2009. gada 16. jūlija spriedums) Tiesa, vispirms atgādinot, ka lietas savlaicīga izskatīšana ir jāvērtē, ņemot vērā tādus katras atsevišķas lietas apstākļus kā lietas sarežģītība un lietas dalībnieku rīcība, uzskatīja, ka tiesvedībā par konkurences noteikumu pārkāpumu pamatprasība par tiesisko drošību, kurai būtu jābūt tirgus dalībniekiem, kā arī mērķis nodrošināt, lai iekšējā tirgū netiktu izkropļota konkurence, ir būtiski ne tikai prasītājam un viņa konkurentiem, bet, ņemot vērā skarto personu lielo skaitu un iesaistītās finanšu intereses, arī trešām personām. Ja runa ir par tiesvedību par tāda uzņēmuma dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kurš pieprasa maksu par ārkārtīgi plašo savas firmas zīmes lietošanu, tad, ņemot vērā šīs tiesvedības iznākuma iespējamo ietekmi, ar tiesvedību Vispārējā tiesā, kas ilga aptuveni 5 gadus un 10 mēnešus, ko nekādi nevar pamatot ne ar kādiem īpašiem lietas apstākļiem, kas attiektos uz strīda sarežģītību, lietas dalībnieku rīcību vai procesuālām darbībām, kuras ierosinājuši lietas dalībnieki, vai Vispārējās tiesas noteiktiem procesa organizatoriskiem vai pierādījumu savākšanas pasākumiem, nav tikušas ievērotas prasības saistībā ar lietas savlaicīgu izskatīšanu. Tomēr Tiesa atzina, ka, lai gan lietas savlaicīga neizskatīšana Vispārējā tiesā ir procesuāls pārkāpums, tomēr Tiesas Statūtu 61. panta pirmā daļa ir jāinterpretē un jāpiemēro lietderīgi. Tā kā nekas neliecina par to, ka lietas savlaicīga neizskatīšana varēja ietekmēt strīda iznākumu, pārsūdzētā sprieduma atcelšana nemazinātu Vispārējās tiesas pieļauto efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa pārkāpumu. Turklāt, ņemot vērā nepieciešamību ievērot Kopienas konkurences tiesības, nevar ļaut prasītājam, motivējot tikai ar lietas nesavlaicīgu izskatīšanu, apšaubīt pārkāpuma esamību, ja visi tās pamati par Vispārējās tiesas veiktajiem konstatējumiem par pārkāpumu un ar to saistīto administratīvo procesu tikuši noraidīti kā nepamatoti. Savukārt tas, ka Vispārējā tiesa nav savlaicīgi izskatījusi lietu, var radīt iespēju celt prasību par zaudējumu atlīdzību, vērsot to pret Kopienas atbilstoši EKL 235. pantam un 288. panta otrajai daļai.

Vairāki spriedumi ir bagātinājuši arī judikatūru valsts atbalsta jomā. Lietā C-319/07 P *3F*/Komisija (2009. gada 9. jūlija spriedums) Tiesai, izskatot apelācijas sūdzību, bija iespēja papildināt savu judikatūru par prasības atcelt tiesību aktu mehānismu atbalsta jomā, ja prasību ceļ trešā persona – persona, kura nav atbalsta saņēmējs. Pamata lieta attiecās uz Dānijas galvenās darba ņēmēju arodbiedrības prasību atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts, kurš sniegts tāda ienākuma nodokļa atvieglojuma veidā, kas piemērojams jūrniekiem, kuri strādā uz kuģiem, kas ierakstīti Dānijas Starptautiskajā reģistrā, kura nolūks ir saglabāt Dānijas karogu kuģiem, kuri varētu pāriet uz izdevīgāku valstu karogiem, tika atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu, neuzsākot EKL 88. panta 2. punktā paredzēto formālās izmeklēšanas procedūru. Vispārējā tiesa arodbiedrības prasību bija noraidījusi kā nepieņemamu, uzskatot, ka ne prasītāju, ne tās dalībniekus apstrīdētais lēmums nav skāris individuāli.

Savā spriedumā Tiesa vispirms atgādināja, ka prasība atcelt lēmumu nesākt formālo izmeklēšanas procedūru ir pieņemama, ja tās iesniedzējs ir ieinteresētā persona EKL 88. panta 3. punkta izpratnē un ar šo prasību šī persona tiecas nodrošināt procesuālās tiesības. No tā izriet, ka netiek izslēgts, ka darba ņēmēju arodbiedrība var tikt uzskatīta par "ieinteresēto personu" EKL 88. panta 2. punkta izpratnē, ja tā pierāda, ka tās pašas vai tās dalībnieku intereses eventuāli ietekmēs atbalsta piešķiršana.

Šajā ziņā Tiesa uzsvēra, ka jautājums ir par to, vai apelācijas sūdzības iesniedzējas konkurētspējas stāvokli attiecībā pret citām arodbiedrībām ir ietekmējusi minētā atbalsta piešķiršana. Tomēr no

apstākļa, ka līgums starp arodbiedrībām un darba devējiem tā rakstura, mērķa un sociālās politikas dēļ varētu tikt izslēgts no EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas jomas, nevar izsecināt, ka uz kolektīvajām sarunām un tajās iesaistītajām pusēm arī pilnībā un automātiski neattiecas līgumu noteikumi valsts atbalsta jomā vai ka prasība atcelt tiesību aktu, ko šīs puses varētu eventuāli celt, tiek gandrīz vai automātiski uzskatīta par nepieņemamu saistībā ar to piedalīšanos šajās sarunās. Ja *a priori* tiktu izslēgta iespēja, ka arodbiedrība, pamatojoties uz tās lomu kolektīvajās sarunās un tādu valsts nodokļu pasākumu ietekmi uz šo lomu, kurus Komisija ir uzskatījusi par atbalstu, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu, var pierādīt, ka tā ir ieinteresētā persona EKL 88. panta 2. punkta izpratnē, tiktu apdraudēti paši sociālās politikas mērķi, kuri tostarp minēti EKL 136. panta pirmajā daļā un 138. panta 1. punktā.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka, tā kā nevar izslēgt, ka struktūras, kas pārstāv atbalsta saņēmējuzņēmumu darba ņēmējus, kā ieinteresētās personas EKL 88. panta 2. punkta izpratnē var iesniegt Komisijai savus paskaidrojumus par sociāla rakstura apsvērumiem, ko vajadzības gadījumā tā var ņemt vērā, Kopienai tiesai šajā lietā – lai novērtētu, vai apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītie argumenti saistībā ar Kopienas pamatnostādņu par valsts atbalstu jūras transportam ir pietiekami, lai pierādītu tās kā ieinteresētās personas statusu EKL 88. panta 2. punkta izpratnē, – sociālie aspekti, kas izriet no attiecīgā pasākuma, ir jāizvērtē, ņemot vērā minētās Kopienas pamatnostādnes, kurās ir iekļauti tiesiskie nosacījumi, saskaņā ar kuriem ir izvērtējama strīdīgā valsts atbalsta saderība.

Izskatot apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru pamatojuma trūkuma dēļ tika atcelts Komisijas lēmums, Tiesa lietā C-494/06 P Komisija/Itālija un *Wam* (2009. gada 30. aprīļa spriedums) nolēma, ka Vispārējā tiesa pareizi ir uzskatījusi, ka vispārīgs pamatojums, kas balstīts uz principiem, kuri atgādināti spriedumā lietā C-142/87 *Tubemeuse* (*Recueil*, I-959. lpp.), pats par sevi, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, nav uzskatāms par atbilstošu EKL 253. panta prasībām. Tiesa uzskatīja, ka, runājot par atbalstu, kura mērķis ir ar aizdevuma ar samazinātu procentu likmi palīdzību finansēt ar iekļūšanu trešo valstu tirgos saistītās izmaksas un tā kā tā ekvivalents – subsīdija – ir salīdzinoši neliela summa, šī atbalsta ietekme uz Kopienas iekšējo tirdzniecību un konkurenci nav labi jūtama un tas liek Komisijai savu lēmumu pamatot rūpīgāk. Tādējādi tas vien, ka uzņēmums, kas ir atbalsta saņēmējs, piedalās Kopienas iekšējā tirdzniecībā, būtisku daļu savas produkcijas eksportējot Eiropas Savienības iekšienē, nav pietiekami, lai saistībā ar šo atbalstu pierādītu minēto ietekmi.

Lietā C-222/07 *Uteca* (2009. gada 5. marta spriedums) Tiesa nolēma, ka EKL 87. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts īstenots pasākums, saskaņā ar kuru televīzijas raidorganizācijām 5 % no to darbības ieņēmumiem avansa veidā ir jāatvēl Eiropas kinofilmu un televīzijas filmu finansēšanai, kā arī 60 % no šiem 5 % ir jāatvēl darbiem, kuru oriģinālvaloda ir kāda no šīs dalībvalsts valsts valodām, nav uzskatāms par valsts atbalstu šīs dalībvalsts kinematogrāfijas nozarei. Tiesa paskaidroja, ka priekšrocība, ko attiecīgās dalībvalsts kinematogrāfijas nozarei sniedz minētais pasākums, nav uzskatāma par priekšrocību, ko tieši piešķirusi valsts vai šis valsts izveidotas vai noteiktas publisko vai privāto tiesību struktūras. Šāda priekšrocība izriet no vispārīga tiesiskā regulējuma, ar kuru televīzijas raidorganizācijām neatkarīgi no tā, vai tās ir publisko vai privāto tiesību struktūras, ir noteikts pienākums daļu no to darbības ieņēmumiem avansa veidā atvēlēt kinofilmu un televīzijas filmu finansēšanai. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka šajā lietā attiecīgā priekšrocība nav atkarīga no valsts iestāžu veiktās šo raidorganizāciju kontroles vai instrukcijām, ko tām sniegušas šīs iestādes.

Nodokļi

Šajā jomā jāmin lieta C-357/07 *TNT Post UK* (2009. gada 23. aprīļa spriedums), kura jautājumā par pievienotās vērtības nodokli deva Tiesai iespēju precizēt Sestās direktīvas 77/388/EEK¹⁶ 13. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma attiecībā uz “valsts pasta dienestiem” piemērošanas jomu. Pamata lietā sabiedrība *TNT Post*, kura sniedz “ar pasta savākšanu saistītos pakalpojumus” komercsūtījumiem, par kuriem ir maksājams pievienotās vērtības nodoklis, apstrīdēja to, vai par tiesisku ir uzskatāms tādu pasta pakalpojumu atbrīvojums no nodokļa, kurus sniedz *Royal Mail*, kas ir vienīgā universālo pasta pakalpojumu sniedzēja Apvienotajā Karalistē un kuras statuss un saistības pēc pasta pakalpojumu tirgus liberalizācijas šajā valstī 2006. gadā nav tikušas grozītas. Tiesa, kurai tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, nolēma, ka iepriekš minētajā 13. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunktā ietvertais jēdziens “valsts pasta dienesti” attiecas uz pakalpojumu sniedzējiem, vai tie būtu valsts vai privāti uzņēmumi, kas uzņemas pilnībā vai daļēji nodrošināt universālo pasta pakalpojumu sniegšanu dalībvalstī, kā tas ir definēts Direktīvas 97/67/EK¹⁷ 3. pantā. Šajā ziņā iepriekš minētajā 13. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums ir saglabāts tā sākotnējā nozīmē neatkarīgi no pasta pakalpojumu nozares liberalizācijas. Tiesa turklāt precizēja, ka šis atbrīvojums ir piešķirams pakalpojumu sniegšanai un ar to saistītai preču piegādei – izņemot pasažieru pārvadājumus un telekomunikāciju pakalpojumus –, ko veic valsts pasta dienesti, proti, to kā pakalpojuma sniedzēju, kas uzņemas pilnībā vai daļēji nodrošināt universālo pasta pakalpojumu sniegšanu dalībvalstī, statusā. Minētais atbrīvojums nav piemērojams ne pakalpojumu sniegšanai, ne arī ar to saistītai preču piegādei, par kuru nosacījumiem ir notikusi individuāla vienošanās.

Tiesību aktu tuvināšana un vienvērtīgi tiesību akti

Šajā jomā, kurā judikatūra atkal ir bijusi ļoti bagāta, vispirms jānorāda uz diviem spriedumiem publisko iepirkumu jomā.

Lietā C-573/07 *Sea* (2009. gada 10. septembra spriedums) par sadzīves atkritumu savākšanas, pārvadāšanas un likvidēšanas pakalpojumu sniegšanas tiesību piešķiršanu Tiesa atgādināja, ka EKL 43. un 49. pants, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips, diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips un tāpat no tiem izrietošie pienākumi par pārskatāmību pieļauj tiešu pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu pilnībā publiskai akciju sabiedrībai, ja pašvaldības iestāde, kas ir līgumslēdzēja iestāde, šo sabiedrību kontrolē tāpat kā savus dienestus un ja šī sabiedrība lielāko daļu darba veic kopā ar šo iestādi vai citām iestādēm, kurām tā pieder.

Tādējādi, atstājot valsts tiesas kompetencē attiecīgo statūtu noteikumu atbilstības pārbaudi, kontroli, kuru pašvaldības iestādes akcionāres īsteno pār minēto sabiedrību, var uzskatīt par tādu pašu kontroli, kādu tās īsteno pār saviem dienestiem, ja minētā sabiedrība savu darbību veic, pirmkārt, tikai attiecīgo iestāžu teritorijā un tikai to labā un, otrkārt, ar statūtos izveidoto struktūru, kurās ir minēto iestāžu pārstāvji un kuras noteicošā mērā ietekmē gan šīs sabiedrības stratēģiskos mērķus, gan arī svarīgus lēmumus, starpniecību.

¹⁶ Padomes 1977. gada 17. maija Direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par aproģizējuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīva 97/67/EK par kopīgiem noteikumiem Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus attīstībai un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai (OV 1998, L 15, 14. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 10. jūnija Direktīvu 2002/39/EK (OV L 176, 21. lpp.).

Tiesa precizēja arī, ka, pat ja nevar izslēgt, ka sabiedrības kapitāldaļas jebkurā brīdī varētu tikt pārdotas privātajiem investoriem, tiesiskās palāvības principam tomēr nebūtu atbilstoši pieļaut, ka nebeidzami tiek atlikta iespēja noteikt, vai sabiedrības, kas ir līgumslēdzēja iestāde, kapitāldaļas ir ar publiska kapitāla raksturierēm. Dalības sabiedrības kapitālā atvēršanu privātiem investoriem var apsvērt tikai tādā gadījumā, ja publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas brīdī šāda atvēršanai ir konkrēts mērķis un tā notiek īslaicīgi.

Lietā C-480/06 Komisija/Vācija (2009. gada 9. jūnija spriedums), kura attiecās uz līgumu par atkritumu apglabāšanu jaunajā termiskās reģenerācijas iekārtā, kurš bez konkursa procedūras tika noslēgts starp četriem *Landkreise* [administratīvajiem apgabaliem] un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, Tiesa nolēma, ka līgums, kas ir gan pamats, gan tiesiskais ietvars nākotnē paredzētajam sabiedriskajam pakalpojumam, proti, atkritumu termiskās apstrādes īstenošanai domātās iekārtas celtniecībai un izmantošanai, tiktāl, ciktāl to noslēgušas vienīgi valsts iestādes, nepiedaloties privātām struktūrām, un ar to netiek ne paredzēta, ne iepriekš izlemta atkritumu apstrādes iekārtas celtniecībai un ekspluatācijai iespējami nepieciešamo līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana, neietilpst Direktīvas 92/50/EEK ¹⁸ piemērošanas jomā.

Valsts iestāde var veikt vispārējas nozīmes uzdevumus, kas tai ir jāveic, liekot lietā pašai savus līdzekļus, vai arī sadarbībā ar citām valsts iestādēm, un tai nav pienākuma pieaicināt ārējas struktūras, kas darbojas ārpus tās dienestiem. Šajā ziņā, pirmkārt, Kopienas tiesības valsts iestādēm, lai tās kopīgi īstenotu to sabiedrisko pakalpojumu uzdevumus, neuzliek pienākumu izmantot kādu noteiktu juridisko formu. Otrkārt, šāda sadarbība starp valsts iestādēm nevar likt apšaubīt Kopienas noteikumu publiskā iepirkuma jomā galveno mērķi, proti, pakalpojumu sniegšanas brīvību un neizkropļotu konkurenci visās dalībvalstīs, ja šīs sadarbības īstenošanas pamatā ir vienīgi ar vispārējo interešu īstenošanu saistīti apsvērumi un prasības, ir ievērots Direktīvā 92/50 paredzētais vienlīdzīgas attieksmes pret ieinteresētajām personām princips un tādējādi nevienam privātam uzņēmumam netiek radīts privilēģēts stāvoklis attiecībā pret tā konkurentiem.

Turpinājumā tiks minēti vairāki spriedumi, kuros Tiesai bija jāinterpretē Kopienas tiesiskais regulējums par tirdzniecības noteikumiem nolūkā aizsargāt patērētāju.

Lietā C-489/07 *Messner* (2009. gada 3. septembra spriedums) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem Tiesa izskatīja iespēju prasīt atlīdzību no patērētāja, kurš pēc šāda līguma parakstīšanas ir izmantojis atteikuma tiesības. Tiesa nolēma, ka Direktīvas 97/7/EK ¹⁹ 6. panta 1. punkta otrā teikuma un 2. punkta noteikumi ir interpretējami tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, kurā gadījumā, ja patērētājs paredzētajā termiņā izmanto savas atteikuma tiesības, pārdevējam vispārīgi ir paredzēta iespēja no patērētāja prasīt vērtības starpības atlīdzību par ar distances līguma palīdzību iegādātas preces lietošanu. Gadījumā, ja patērētājam šāda vērtības starpība būtu jāmaksā jau tādēļ vien, ka laikposmā, kurā prece atradās viņa valdījumā, viņam ir bijusi iespēja to lietot, savas atteikuma tiesības viņš varētu izmantot tikai pret minētās atlīdzības samaksu, kas nepārprotami būtu pretrunā Direktīvas 97/7 tekstam un mērķim un it īpaši atņemtu patērētājam iespēju pilnīgi brīvi un bez jebkāda spiediena izmantot viņam ar šo direktīvu piešķirto termiņu pārdomām. Līdzīgi, ja pienākums maksāt vērtības starpību patērētājam būtu uzlikts jau vienkārši tādēļ, ka viņš šo preci ir pārbaudījis un izmēģinājis, atteikuma tiesību iedarbīgums būtu apdraudēts. Tā kā atteikuma tiesību mērķis tieši ir piešķirt patērētājam šādu iespēju, tās

¹⁸ Padomes 1982. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordinēšanu] (OV L 209, 1. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīva 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (OV L 144, 19. lpp.).

īstenošanas fakta sekas nevar būt tādas, ka minētās tiesības patērētājs var izmantot, tikai izpildot atlīdzības samaksas nosacījumu.

Tomēr ar minētajiem noteikumiem tiek pieļauts, ka pienākums maksāt vērtības starpības atlīdzību par preces lietošanu patērētājam ir uzlikts gadījumā, ja šo precī viņš ir lietojis veidā, kas nav saviņojams ar civiltiesību principiem, tādiem kā laba ticība un netaisna iedzīvošanās, ievērojot nosacījumu, ka nedrīkst būt apdraudēts minētās direktīvas mērķis, it īpaši atteikuma tiesību iedarbīgums, kas ir jānosaka valsts tiesai.

Lietā C-243/08 *Pannon GSM* (2009. gada 4. jūnija spriedums) Tiesa atgādināja, ka patērētājiem ar Direktīvu 93/13/EEK²⁰ nodrošinātā aizsardzība ir piemērojama gadījumos, kad patērētājs, kas ar pārdevēju vai piegādātāju noslēdzis līgumu, kurā ir negodīgi noteikumi, neatsaucas uz šiem negodīgajiem noteikumiem, jo viņš vai nu nezina savas tiesības, vai arī ar prasības celšanu tiesā saistīto izdevumu dēļ atturas uz tām atsaukties. Tādējādi valsts tiesai dotais uzdevums patērētāju aizsardzības jomā nenozīmē vien pilnvaras lemt par attiecīgā līguma noteikuma negodīgumu, bet arī pienākumu izvērtēt šo jautājumu pēc savas ierosmes, ja tās rīcībā ir vajadzīgais juridiskais un faktiskais pamatojums, ieskaitot jautājumu par tās teritoriālo piekritību. Ja tiesa šādu noteikumu atzīst par negodīgu, tā to nepiemēro, izņemot, ja patērētājs, saņemot attiecīgu informāciju, nevēlas celt prasību par noteikumu negodīgo un nesaistošo raksturu.

Tāpat ar direktīvu nav saderīga valsts tiesību norma, kurā paredzēts, ka negodīgs līguma noteikums nav saistošs tikai tad, ja patērētājs valsts tiesā to veiksmīgi ir apstrīdējis. Šāda tiesību norma izslēdz iespēju valsts tiesai pēc savas ierosmes izvērtēt līguma noteikuma negodīgo raksturu.

Tiesa norādīja arī, ka starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju noslēgtā līgumā atrodamie noteikumi, kas ietverti, tos īpaši neapspriežot, un saskaņā ar kuriem izņēmuma rakstura piekritība ir piešķirta tiesai, kura ir atbilstošā piekritīgā tiesa vietā, kur ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, varētu būt atzīstami par negodīgiem.

Ar tādu pašu domu gājienu Tiesa lietā C-40/08 *Asturcom Telecomunicaciones* (2009. gada 6. oktobra spriedums) nolēma, ka valsts tiesai, kas izskata pieteikumu par šķīrējtiesas nolēmuma, kurš iegūvis *res judicata* spēku un kas pieņemts, patērētājam nepiedaloties procesā, piespiedu izpildi, ja tās rīcībā ir vajadzīgais juridiskais un faktiskais pamatojums, pēc savas ierosmes ir jāizskata jautājums par starp tirgotāju un patērētāju noslēgtajā līgumā ietvertās šķīrējtiesas klauzulas negodīgumu, ja saskaņā ar valsts procesuālajām normām tā var veikt šādu izvērtēšanu, izskatot līdzīgas iekšzemes prasības. Ja tas tā ir, šai tiesai ir jānosaka visas sekas, kas no tā izriet saskaņā ar valsts tiesībām, lai pārliecinātos, ka šim patērētājam minētā klauzula nav saistoša.

Saistībā ar šo vērtējumu Tiesa precizēja, pirmkārt, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir imperatīva norma un, otrkārt, ka, ņemot vērā sabiedrības interešu, uz kurām balstīta patērētājiem ar šo direktīvu piešķirtā aizsardzība, būtību un nozīmi, 6. pants ir jāuzskata par normu, kas ir ekvivalenta valsts normām, kurām valsts tiesību sistēmā ir imperatīvo normu statuss.

²⁰ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.).

Lietā C-358/08 *Aventis Pasteur* (2009. gada 2. decembra spriedums) Tiesa, vispirms atgādinot lietā *O'Byrne*²¹ iedibināto judikatūru, precizēja, ka Direktīvas 85/374/EEK²² 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj aizstāt vienu atbildētāju ar citu tiesvedības laikā, tiek piemērots veidā, kas pēc tajā noteiktā termiņa beigām ļauj pieaicināt "ražotāju" šīs direktīvas 3. panta izpratnē par atbildētāju tiesvedībā, kas uzsākta šajā termiņā pret citu personu.

Tomēr, pirmkārt, minētais 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka valsts tiesa uzskata, ka tiesvedībā, kas šajā pantā noteiktajā termiņā uzsākta pret "ražotājam" pilnībā piederošu meitas sabiedrību Direktīvas 85/374 3. panta 1. punkta izpratnē, šo meitas sabiedrību var aizstāt ar minēto ražotāju, ja šī tiesa konstatē, ka attiecīgā produkta laišanu apgrozībā tiešām ir veicis šis ražotājs.

Otrkārt, Direktīvas 85/374 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja persona, kurai ir kaitējis produkts, kam, iespējams, ir trūkumi, saprātīgi nevarēja identificēt šī produkta ražotāju pirms prasības celšanas pret tā piegādātāju, šis piegādātājs, piemērojot it īpaši šīs direktīvas 11. pantu, ir jāuzskata par "ražotāju", ja tas aizskarto personu pēc savas iniciatīvas un ar pienācīgu rūpību nav informējis par ražotāja identitāti vai par to, kas tam produktu piegādājis, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai, ievērojot lietas apstākļus.

Attiecībā uz negodīgu komercpraksi Tiesai apvienotajās lietās C-261/07 un C-299/07 *VTB-VAB* (2009. gada 23. aprīļa spriedums) bija jāinterpretē Direktīva 2005/29/EK²³. Tiesa nolēma, ka šī direktīva nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā, izņemot konkrētus gadījumus un neņemot vērā lietas īpašos apstākļus – tāpat vispārīgi un preventīvi –, pārdevējam tiek aizliegts sniegt patērētājam jebkādu saistīto piedāvājumu.

Ar šādu tiesisko regulējumu tiek ieviests princips par saistīto piedāvājumu aizliegumu, lai gan šāda prakse nav minēta šīs direktīvas I pielikumā, kurā izsmeltoši ir uzskaitīti tikai tie komercprakses veidi, kas ir aizliegti visos apstākļos un kuri līdz ar to nav jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā.

Tiesa atgādināja, ka ar šo direktīvu Kopienas līmenī pilnībā tiek saskaņotas normas par negodīgu komercpraksi. Līdz ar to dalībvalstis, pat ja tās vēlas nodrošināt lielāku patērētāju aizsardzību, nevar noteikt ierobežojošākus pasākumus par tiem, kas ir definēti minētajā direktīvā.

Ieviešot saistīto piedāvājumu nelikumības prezumpciju, lai arī valsts tiesību aktos ir noteikts konkrēts izņēmumu skaits no šī aizlieguma, valsts tiesiskais regulējums neatbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām.

Intelektuālā īpašuma tiesību jomā īsi jānorāda uz diviem spriedumiem.

²¹ 2006. gada 9. februāra spriedums lietā C-127/04 (Krājums, I-1313. lpp.).

²² Padomes 1985. gada 25. jūlija Direktīva 85/374/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem (OV L 210, 29. lpp.).

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 149, 22. lpp.).

Pirmkārt, jāmin lieta C-32/08 *FEIA* (2009. gada 2. jūlija spriedums), kurā Tiesa nolēma, ka Regulas (EK) Nr. 6/2002²⁴ 14. panta 3. punktā, saskaņā ar kuru, ja dizainparaugu ir izveidojis darba ņēmējs, izpildot savus darba pienākumus vai ievērojot sava darba devēja norādījumus, tiesības uz Kopienas dizainparaugu pieder darba devējam, ja vien nav citādas vienošanās vai valsts tiesību aktos nav noteikts citādi, nav reglamentēts Kopienas dizainparaugs, kas izstrādāts pēc pasūtījuma. Kopienas likumdevējs ir vēlējies definēt Regulas 14. panta 3. punktā paredzēto īpašo kārtību, izmantojot īpašu līgumattiecību veidu, proti, darba attiecības, un tas izslēdz minētā punkta piemērošanu citām līgumattiecībām, kā, piemēram, līgumattiecībām attiecībā uz Kopienas dizainparaugu, kurš izstrādāts pēc pasūtījuma.

Gadījumā, kad, pirmkārt, runa ir par neregistrētiem Kopienas dizainparaugiem, kuri izstrādāti pēc pasūtījuma, un, otrkārt, kad valsts likumā šādi dizainparaugi nav pielīdzināti tiem dizainparaugiem, kuri izstrādāti darba attiecību ietvaros, Regulas Nr. 6/2002 14. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tiesības uz Kopienas dizainparaugu pieder modelētājam, ja vien tās ar līgumu nav nodotas tā tiesību pārņēmējam. Iespēja ar līgumu nodot tiesības uz Kopienas dizainparaugu no modelētāja uz tā tiesību pārņēmēju minētās regulas 14. panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, izriet no paša šī panta formulējuma, un, otrkārt, ir saderīga ar mērķiem, kurus ar minēto regulu iecerēts sasniegt. Šajā ziņā Kopienas dizainparaugu aizsardzības pielāgošana visu Kopienas rūpniecības nozaru vajadzībām, ar līgumu nododot tiesības uz Kopienas dizainparaugu, var veicināt efektīvu ar Kopienas dizainparaugu piešķirto tiesību izmantošanu visā Kopienā. Turklāt uzlabota rūpnieciskā dizainparauga aizsardzība ne tikai veicina atsevišķu modelētāju ieguldījumu Kopienas pārākumā šajā jomā, bet arī sekmē jauninājumus, jaunu produktu izstrādi un investīcijas to ražošanā. Tomēr valsts tiesai ir jāpārbauda šāda līguma saturs un saistībā ar to jānosaka, vai attiecīgajā gadījumā tiesības uz neregistrētu Kopienas dizainparaugu patiešām ir nodotas no modelētāja uz tā tiesību pārņēmēju, šīs pārbaudes ietvaros piemērojot līgumus reglamentējošos tiesību aktus, lai noteiktu, kam saskaņā ar šīs regulas 14. panta 1. punktu pieder tiesības uz neregistrētu Kopienas dizainparaugu.

Otrkārt, lietā C-240/07 *Sony Music Entertainment* (2009. gada 20. janvāra spriedums) Tiesa nolēma, ka Direktīvā 2006/116/EK²⁵ paredzētais autortiesību un dažu blakustiesību – šajā lietā fonogrammu reproducēšanas tiesību – aizsardzības termiņš saskaņā ar šīs direktīvas 10. panta 2. punktu ir piemērojams arī tad, ja attiecīgais objekts nekad nav bijis aizsargāts dalībvalstī, kurā tiek prasīta aizsardzība. No šīs normas formulējuma izriet, ka pirmais alternatīvais nosacījums ir saistīts ar attiecīgā objekta iepriekšējās aizsardzības esamību vismaz vienā dalībvalstī. Minētajā tiesību normā nav prasīts, lai šī dalībvalsts būtu tā, kurā tiek prasīta šajā direktīvā paredzētā aizsardzība. Turklāt, lai arī ar šo direktīvu ir paredzēts saskaņot dalībvalstu tiesību aktus tā, lai aizsardzības termiņi visā Kopienā būtu vienādi, Direktīvas 2006/116 10. panta 2. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru šis nosacījums būtu atkarīgs no iepriekšējās aizsardzības esamības tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā tiek prasīta minētajā direktīvā paredzētā aizsardzība, lai gan šāda iepriekšēja aizsardzība ir bijusi piešķirta citā dalībvalstī, neatbilst ne pašam attiecīgās tiesību normas tekstam, ne šīs direktīvas mērķim.

Tiesa piebilda, ka Direktīvas 2006/116 10. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā direktīvā paredzētie aizsardzības termiņi ir piemērojami situācijā, kurā attiecīgais darbs vai objekts 1995. gada 1. jūlijā ir bijis aizsargāts vismaz vienā dalībvalstī, piemērojot šīs dalībvalsts tiesību normas par autortiesībām vai blakustiesībām, un kurā šī darba vai objekta šādu tiesību subjektam trešās valsts pilsonim šajā datumā bija tiesības uz šajās valsts tiesību normās paredzēto aizsardzību. Tas, vai šīs normas aspektā darba vai objekta autortiesību blakustiesību subjekts trešās valsts

²⁴ Padomes 2001. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/116/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem (OV L 372, 12. lpp.).

pilsonis 1995. gada 1. jūlijā bija aizsargāts vismaz vienā dalībvalstī, ir jānovērtē šis dalībvalsts, nevis tās dalībvalsts, kurā tiek prasīta šajā direktīvā paredzētā aizsardzība, valsts tiesību normu aspektā. Šādu secinājumu turklāt atbalsta minētajā direktīvā paredzētais saskaņošanas mērķis, it īpaši mērķis paredzēt vienotu sākuma punktu autortiesību blakustiesību aizsardzības termiņa aprēķinam, kā arī vienādus šo tiesību aizsardzības termiņus visā Kopienā. No tā izriet, ka tāda darba vai objekta gadījumā, kas 1995. gada 1. jūlijā bija aizsargāts vismaz vienā dalībvalstī saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību normām, tam, ka šis aizsardzības subjekts ir trešās valsts pilsonis un tam dalībvalstī, kurā tiek prasīts Direktīvā 2006/116 paredzētās aizsardzības termiņš, nav aizsardzības saskaņā ar šīs paredzētās dalībvalsts tiesībām, nav nozīmes šīs direktīvas 10. panta 2. punkta piemērošanai. Nozīme faktiski ir tam, vai attiecīgais darbs vai objekts 1995. gada 1. jūlijā bija aizsargāts saskaņā ar vismaz vienas dalībvalsts tiesību normām.

Arī citās jomās, kurās notikusi saskaņošana Kopienas līmenī, ir bijuši strīdi.

Lietā C-421/07 *Damgaard* (2009. gada 2. aprīļa spriedums) Tiesai bija iespēja precizēt reklāmas jēdzienu cilvēkiem paredzēto zāļu jomā. Pret kādu žurnālistu, kurš publiski bija izplatījis informāciju par tādu zāļu īpašībām un pieejamību, kuru tirdzniecība ne visās dalībvalstīs ir atļauta, tika uzsāks kriminālprocess, lai gan Direktīvā 2001/83/EK²⁶ ir paredzēta maksimāla patērētāju aizsardzība attiecībā uz informāciju par zālēm un zāļu reklāmu. Tiesa, kurai tika uzdots jautājums par to, kā interpretēt Direktīvas 2001/83, kas grozīta ar Direktīvu 2004/27/EK²⁷, 86. pantu, nolēma, ka trešās personas izplatīta informācija par zālēm, proti, to terapeitiskām vai profilaktiskām īpašībām, var tikt uzskatīta par reklāmu šī paša panta izpratnē, pat ja šī trešā persona darbojas pēc savas iniciatīvas un pilnībā juridiski un faktiski neatkarīgi no šādu zāļu ražotāja vai pārdevēja. Tiesa piebilda, ka valsts tiesai ir jānosaka, vai šāda izplatīšana ir informācijas izplatīšana, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot, nolūkā veicināt zāļu parakstišanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu.

Iepriekš minētajā lietā *UTECA* Tiesa nolēma, ka Direktīva 89/552/EEK par dažu tādu televīzijas raidījumu veidošanas un apraides noteikumu koordinēšanu, kas ietverti dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 97/36/EK²⁸, un it īpaši tās 3. pants, kā arī EKL 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj Spānijas tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru televīzijas raidorganizācijām 5 % no to darbības ieņēmumiem avansa veidā ir jāatvēr Eiropas kinofilmu un televīzijas filmu finansēšanai, kā arī 60 % no šiem 5 % ir jāatvēr darbiem, kuru oriģinālvaloda ir kāda no šīs dalībvalsts valsts valodām. Tiesa uzskatīja, ka neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts īstenotais pasākums ietilpst jomā, uz kuru attiecas šī direktīva, dalībvalstis principā ir tiesīgas īstenot šādu pasākumu ar nosacījumu, ka tās ievēro Līgumā garantētās pamatbrīvības. Lai arī tāds pasākums tiktāl, ciktāl tas ietver pienākumu 60 % no 5 % no to darbības ieņēmumiem, kas atvēlēti Eiropas kinofilmu un televīzijas filmu finansēšanai avansā, atvēlēt darbiem, kuru oriģinālvaloda ir kāda no šīs dalībvalsts valsts valodām, ir uzskatāms par vairāku pamatbrīvību, proti, pakalpojumu sniegšanas brīvības, brīvības veikt uzņēmējdarbību, kapitāla brīvas aprites un darba ņēmēju brīvas pārvietošanās, ierobežojumu, šādu pasākumu tomēr ir iespējams pamatot ar dalībvalsts mērķi nodrošināt vienas vai vairāku tās valsts valodu aizsardzību un veicināšanu. Šajā ziņā šāds pasākums tiktāl, ciktāl ar to tiek paredzēts pienākums finansēt

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 6. novembra Direktīva 2001/83/EK par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 67. lpp.).

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/27/EK, ar ko groza Direktīvu 2001/83/EK par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 136, 34. lpp.).

²⁸ Padomes 1989. gada 3. oktobra Direktīva 89/552/EEK par dažu tādu televīzijas raidījumu veidošanas un apraides noteikumu koordinēšanu, kas ietverti dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos (OV L 298, 23. lpp.).

kinofilmas un televīzijas filmas, kuru oriģinālvaloda ir kāda no šīs dalībvalsts valsts valodām, šķiet piemērots šī mērķa sasniegšanai. Tiesa uzskatīja, ka tāpat arī nešķiet, ka šis pasākums pār-sniegtu to, kas vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. Šāds pasākums attiecas tikai uz 3 % no šo rai-dorganizāciju darbības ieņēmumiem, un šāds īpatsvars nav uzskatāms par nesamērīgu attiecībā pret mērķi, kuru ar to paredzēts sasniegt. Turklāt šāds pasākums nepārsniedz to, kas vajadzīgs attiecīgās dalībvalsts izvirzītā mērķa sasniegšanai, tikai tāpēc vien, ka tajā nav paredzēti kritēriji, kas ļauj klasificēt attiecīgos darbus kā "kultūras darbus". Tā kā valoda un kultūra ir cieši saistītas, nevar uzskatīt, ka dalībvalsts mērķim aizsargāt un veicināt vienu vai vairākas no tās valsts va-lodām vienmēr ir jābūt saistītam ar citiem kultūrpolitikas aspektiem, lai ar to varētu pamatot kādas Līgumā garantētās pamatbrīvības ierobežojumu. Šāds pasākums turklāt nepārsniedz arī to, kas vajadzīgs izvirzītā mērķa sasniegšanai, tikai tāpēc vien, ka attiecīgā finansējuma saņēmēji pārsvarā ir šajā dalībvalstī reģistrēti kinematogrāfijas uzņēmumi. Apstākļi, ka šāds kritērijs, ar kuru ir pamatots šis pasākums, proti, lingvistiskais kritērijs, var radīt priekšrocības kinematogrā-fijas uzņēmumiem, kuri strādā konkrētajā valodā, uz kuru attiecas šis kritērijs, un kuri līdz ar to praktiski pārsvarā var būt no tās dalībvalsts, kuras valsts valoda šī valoda ir, šķiet, ir neatņemama izvirzītā mērķa sastāvdaļa. Šāda situācija pati par sevi nevar būt pierādījums attiecīgā pasākuma nesamērīgajam raksturam, jo pretējā gadījumā dalībvalsts izvirzītā mērķa aizsargāt un veicināt vienas vai vairākas tās valsts valodas atzīšanai par primāru vispārējo interešu apsvērumu nebūtu nekādas nozīmes. Attiecībā uz EKL 12. pantu Tiesa precizēja, ka šī tiesību norma ir autonomi pie-mērojama tikai tādos Kopienas tiesībās regulētos gadījumos, attiecībā uz kuriem Līgumā nav pa-redzēti specifiski nediskriminācijas noteikumi. Tomēr nediskriminācijas princips darba ņēmēju brīvas pārvietošanās, tiesību veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapi-tāla brīvas aprites jomās ir ticis ieviests attiecīgi ar EKL 39. panta 2. punktu, 43., 49. un 56. pantu. Tā kā no iepriekš minētā izriet, ka attiecīgais pasākums nav pretrunā minētajiem Līguma notei-kumiem, tas nevar būt pretrunā arī EKL 12. pantam.

Preču zīmes

Šajā jomā jānorāda uz lietu C-301/07 *PAGO International* (2009. gada 6. oktobra spriedums), kurā precizēti nosacījumi, kuri jāizpilda, lai varētu uzskatīt, ka preču zīmei ir "reputācija" Regulas (EK) Nr. 40/94²⁹ 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Vērtējot pēc analogijas ar spriedumu lietā C-292/00 *Davidoff* (2003. gada 9. janvāra spriedums, *Recueil*, I-389. lpp.), Tiesa vispirms uzskatīja, ka, neņemot vērā minētā 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta formulējumu un aplūkojot sistēmas, kurā šis pants ietilpst, vispārējo organizāciju un mērķus, Kopienas preču zīmju ar reputāciju aiz-sardzība gadījumā, kad apzīmējums tiek izmantots saistībā ar identiskām vai līdzīgām precēm vai pakalpojumiem, nedrīkst būt mazāka nekā gadījumā, kad apzīmējums tiek izmantots saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas nav līdzīgi. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka šis pants attiecas arī uz Kopienas preču zīmi ar reputāciju, kas tiek izmantota saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir līdzīgas tām, attiecībā uz kurām minētā preču zīme ir reģistrēta. Turpinājumā Tiesa nolēma, ka, lai Kopienas preču zīme saņemtu šajā normā paredzēto aizsardzību, tai ir jābūt pazīstamai būtiskai sabiedrības daļai, uz kuru attiecas ar šo preču zīmi aptvertās preces vai pakalpojumi, Kopienas teritorijas būtiskā daļā un ka, ņemot vērā preču zīmes "PAGO International" reputāciju visā dalīb-valsts, proti, Austrijas, teritorijā, šī teritorija var tikt uzskatīta par tādu, kas veido Kopienas teritori-jas būtisku daļu.

²⁹ Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV L 11, 1. lpp.).

Sociālā politika

Šajā jomā Tiesa saskārās ar problēmjautājumiem, kuri iepriekš nav bijuši tās darba kārtībā. Lieta C-44/08 *Akavan Erityisalojen Keskusliitto AEK* u.c. (2009. gada 10. septembra spriedums) ļāva tai pirmo reizi lemt par Direktīvas 98/59/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu³⁰ 2. pantā paredzēto informēšanas un konsultēšanās pienākumu piemērošanas jomu.

Attiecībā uz brīdi, kad rodas konsultēšanās pienākums, Tiesa uzskatīja, ka stratēģisku lēmumu pieņemšana vai izmaiņas uzņēmumu grupas darbībā, kas liek darba devējam paredzēt vai plānot kolektīvo atlaišanu, šim darba devējam rada pienākumu konsultēties ar darba ņēmēju pārstāvjiem. Turklāt Tiesa precizēja, ka šī pienākuma rašanās nav atkarīga no tā, ka darba devējs darba ņēmēju pārstāvjiem jau var sniegt visu informāciju, kas paredzēta Direktīvas 98/59 2. panta 3. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā.

Jautājumā par to, kuram ir konsultēšanās pienākums, Tiesa norādīja, ka informēšanas, konsultēšanās un paziņošanas pienākums ir tikai darba devējam. Uzņēmumam, kas kontrolē darba devēju, pat ja tas var pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz pēdējo minēto, nav darba devēja statusa. Tādas uzņēmumu grupas gadījumā, ko veido mātes sabiedrība un viena vai vairākas meitas sabiedrības, meitas sabiedrībai, kas ir darba devēja, pienākums konsultēties ar darba ņēmēju pārstāvjiem rodas tikai tad, ja šī meitas sabiedrība ir identificēta kā tāda, kurā var tikt veikta kolektīvā atlaišana.

Runājot par konsultēšanās procedūras pabeigšanu, Tiesa precizēja, ka uzņēmumu grupas gadījumā konsultēšanās procedūra meitas sabiedrībai, kuru skar kolektīvā atlaišana, ir jāpabeidz, pirms minētā meitas sabiedrība attiecīgā gadījumā saskaņā ar tiešu tās mātes sabiedrības rīkojumu izbeidz darba līgumus ar darba ņēmējiem, kurus paredzēts atlaist.

Lietā C-12/08 *Mono Car Styling* (2009. gada 16. jūlija spriedums) Tiesa arī šajā gadījumā pirmo reizi lēma par to, vai ar Direktīvu 98/59³¹ darba ņēmējiem, kuri apgalvo, ka ir pārkāpta informēšanas un konsultēšanās procedūra, ir piešķirtas individuālas tiesības.

Tiesa uzskatīja, ka Direktīvā 98/59 – konkrētāk, tās 2. pantā – paredzētās tiesības uz informāciju un konsultēšanos ir noteiktas darba ņēmējiem kā kopumam un tādēļ tām ir kolektīvs raksturs. Taču šīs direktīvas 6. pantā prasītais šo kolektīvo tiesību aizsardzības līmenis tiek sasniegts, ja piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā darba ņēmēju pārstāvjiem ir piešķirtas tiesības celt prasību bez ierobežojumiem vai īpašiem nosacījumiem. Līdz ar to Direktīvas 98/59 6. pants, skatot to apvienojumā ar tās 2. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru ieviestas procedūras, kuru mērķis ir ļaut gan darba ņēmēju pārstāvjiem, gan darba ņēmējiem individuāli pārnākt šajā direktīvā paredzēto pienākumu ievērošanas kontroli, bet kurā darba ņēmēju individuālās tiesības vērsties tiesā ierobežotas saistībā ar izvirzāmajiem iebildumiem un pakārtotas prasībai, ka darba ņēmēju pārstāvji pirms tam šos iebildumus ir formulējuši darba devējam un ka attiecīgais darba ņēmējs iepriekš ir paziņojis darba devējam, ka apstrīd informēšanas un konsultēšanās procedūras ievērošanu.

Tiesa atgādināja arī, ka, piemērojot valsts tiesības, valsts tiesai saskaņā ar atbilstīgas valsts tiesību interpretācijas principu jāņem vērā visas valsts tiesību normas un tās jāinterpretē, cik vien iespējams, direktīvas teksta un mērķa kontekstā, lai sasniegtu tajā paredzēto rezultātu. Līdz ar to tiklīdz, ciktāl Direktīvas 98/59 2. pants nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā mazināti kolektīvo

³⁰ Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīva 98/59/EK (OV L 225, 16. lpp.).

³¹ Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

atlaišanu ieplānojuša darba devēja pienākumi salīdzinājumā ar šajā pantā paredzētajiem pienākumiem, valsts tiesai atbilstoši savai jurisdikcijai jānodrošina, lai šādam darba devējam noteiktie pienākumi netiktu mazināti salīdzinājumā ar šīs direktīvas 2. pantā paredzētajiem pienākumiem.

Lietā C-116/08 *Meerts* (2009. gada 22. oktobra spriedums) Tiesai bija iespēja precizēt darba ņēmēja, kurš tika atlaists uz nepilnu darba laiku paņemta bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, tiesības, kuras izriet no Direktīvas 96/34/EK par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu³².

Konstatējot, ka minētā pamatnolīguma 2. noteikuma 6. punktā ir paredzēts, ka tiesības, ko darba ņēmējs ieguvis vai kas ir iegūšanas stadijā dienā, kad sākas bērna kopšanas atvaļinājums, saglabājas nemainīgas līdz šī atvaļinājuma beigām, Tiesa nolēma, ka gan no šīs tiesību normas formulējuma, gan no konteksta, kādā šī tiesību norma atrodas, izriet, ka tās mērķis ir izvairīties no tā, ka tiek zaudētas tiesības, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kuras ir iegūtas vai tiek iegūtas un kuras ir darba ņēmēja rīcībā, tiklīdz viņš uzsāk bērna kopšanas atvaļinājumu, kā arī garantēt, ka, minētajam bērna kopšanas atvaļinājumam beidzoties, attiecībā uz šīm tiesībām viņš atradīsies tādā pašā situācijā, kādā viņš bija pirms bērna kopšanas atvaļinājuma. Ievērojot vienlīdzīgas attieksmes pret vīriešiem un sievietēm mērķi, kas ir Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu pamatā, pienākums ievērot iegūtās tiesības vai tiesības, kuras ir iegūšanas stadijā, ir izprotams tādējādi, ka tas izsaka Kopienas sociālo tiesību principu, kam ir īpaša nozīme un ko nevar interpretēt sašaurināti. No Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu mērķiem izriet, ka Pamatnolīgumā ietvertais jēdziens "tiesības, ko darba ņēmējs ieguvis vai kas ir iegūšanas stadijā" aptver tiesību un priekšrocību kopumu naudā vai graudā, kas tieši vai netieši izriet no darba attiecībām un kas darba ņēmējam pastāv attiecībā pret darba devēju brīdī, kad sākas bērna kopšanas atvaļinājums. Pie šādām tiesībām un priekšrocībām pieder visas tās tiesības un priekšrocības, kas attiecas uz darba nosacījumiem, kā, piemēram, darba ņēmēja, kas strādā pilnu darba laiku un atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā uz nepilnu darba laiku, tiesības uz uzteikuma termiņu, darba devējam vienpusēji izbeidzot darba līgumu uz nenoteiktu laiku, kura ilgums ir atkarīgs no darba ņēmēja darba stāža uzņēmumā un kura mērķis ir atvieglot jauna darba atrašanu. Visas šīs tiesības un priekšrocības zaudētu nozīmi, ja, neievērojot likumā noteikto uzteikuma termiņu, gadījumā, kad atlaišana ir notikusi uz nepilnu darba laiku paņemta bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, darba ņēmējs, kas saskaņā ar līgumu ir nodarbināts pilnu darba laiku, zaudētu tiesības, ka viņam pienākošais atlaišanas pabalsts tiek noteikts, pamatojoties uz darba samaksu, kas viņam ir noteikta darba līgumā. Līdz ar to valsts tiesiskais regulējums, kas radītu tiesību, kuras izriet no darba attiecībām, samazinājumu bērna kopšanas atvaļinājuma gadījumā, varētu darba ņēmēju atturēt no šāda atvaļinājuma izmantošanas un iedrošināt darba devēju atlaist drīzāk tos darba ņēmējus, kas atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā. Tas būtu tiešā pretrunā Pamatnolīguma par bērna kopšanas atvaļinājumu, kura viens no uzdevumiem ir labāk saskaņot ģimenes un profesionālo dzīvi, mērķim.

Tiesa no tā secināja, ka Pamatnolīgums par bērna kopšanas atvaļinājumu nepieļauj, ka, darba devējam bez svarīga iemesla vai, neievērojot uzteikuma termiņu, vienpusēji izbeidzot darba līgumu ar darba ņēmēju, kas pieņemts darbā uz nenoteiktu laiku un uz pilnu darba laiku, kaut gan šis darba ņēmējs izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu uz nepilnu darba laiku, šim darba ņēmējam maksājamā kompensācija tiek noteikta, pamatojoties uz samazinātu darba samaksu, ko viņš saņem brīdī, kad notiek atlaišana no darba.

³² Padomes 1996. gada 3. jūnija Direktīva 96/34/EK (OV L 145, 4. lpp.), kura grozīta ar Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvu 97/75/EK (OV 1998, L 10, 24. lpp.).

Lietā C-88/08 *Hütter* (2009. gada 18. jūnija spriedums) Tiesa nolēma, ka valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek izslēgta nodarbinātības laikposmu, kas veikti pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, vērā ņemšana, lai noteiktu līmeni, kādā tiek ietverti dalībvalsts civildienesta līgumdarbinieki, ir diskriminējošs vecuma dēļ, ko leģitīmi nevar pamatot, un līdz ar to tas ir pretrunā Kopienu tiesībām.

Spriedumā Tiesa konstatēja, ka ar šādu tiesisko regulējumu, kurš rada atšķirīgu attieksmi pret personām atkarībā no vecuma, kādā tās ir ieguvušas savu profesionālo pieredzi, tiek izveidota atšķirīga attieksme, kas ir tieši pamatota ar vecuma kritēriju Direktīvas 2000/78/EK³³ 2. panta 1. punkta un 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

Turpinājumā Tiesa norādīja, ka ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamie mērķi, proti, nebūt mazāk labvēlīgam pret vispārējo vidusskolas izglītību salīdzinājumā ar profesionālo izglītību un veicināt jauniešu, kuri ieguvuši profesionālo izglītību, iekļaušanos darba tirgū, ir leģitīmi mērķi Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkta izpratnē.

Tomēr Tiesa atzina, ka šie divi mērķi ir pretrunīgi, jo ar apstrīdēto tiesisko regulējumu šo abu mērķu sasniegšanu vienlaicīgi nevar veicināt. Turklāt attiecībā uz mērķi, kas paredz nebūt mazāk labvēlīgam pret vispārējo vidusskolas izglītību salīdzinājumā ar profesionālo izglītību, Tiesa uzsvēra, ka vecuma, kad tikusi iegūta agrākā pieredze, kritērijs ir piemērojams neatkarīgi no iegūtās izglītības veida. Šādos apstākļos šis kritērijs nešķiet atbilstošs attiecīgā mērķa īstenošanai. Saistībā ar mērķi veicināt jauniešu, kas ieguvuši profesionālo izglītību, iekļaušanos darba tirgū, Tiesa uzsvēra, ka pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas iegūtās pieredzes neņemšana vērā ir piemērojama bez izšķirības visiem civildienesta līgumdarbiniekiem, neraugoties uz viņu vecumu darbā pieņemšanas brīdī. Tā kā šajā noteikumā nav ņemts vērā personu vecums darbā pieņemšanas brīdī, tas tādējādi nav atbilstošs, lai veicinātu tādas kategorijas darba ņēmēju, kurus raksturo to jaunie gadi, ienākšanu darba tirgū.

Tiesa no tā secināja, ka ar attiecīgo tiesisko regulējumu radītā diskriminācija nevar tikt uzskatīta par pamatotu un līdz ar to tā ir pretrunā Direktīvas 2000/78 1., 2. un 6. pantam.

Vide

Tāpat kā iepriekšējos gados strīdi vides tiesību jomā ir bijuši ļoti plaši pārstāvēti Tiesas sēdēs.

Lietā C-76/08 Komisija/Malta (2009. gada 10. septembra spriedums) Tiesai bija jāizvērtē, vai, kā to uzskatīja Komisija, Maltas Republika, atļaujot sākt paipalu un dūju medības pavasara migrācijas laikposmā no 2004. līdz 2007. gadam, nebija izpildījusi Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvā 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību³⁴ paredzētos pienākumus.

Atbilstoši šīs direktīvas 7. panta 1. un 4. punktam šīs abas sugas nedrīkst tikt medītas laikā, kad tās atgriežas savās ligzdošanas vietās. Tomēr šīs direktīvas 9. panta 1. punktā šim aizliegumam, ja nav cita pieņemama risinājuma, ir paredzēti izņēmumi.

Tiesa norādīja, ka, pat ja šīs abas sugas patiešām uzturas Maltā rudenī, attiecīgo gadu laikā mednieki šajā laikposmā drīkstēja sagūstīt vienīginiecīgu skaitu putnu. Turklāt šajā laikposmā šie putni bija izplatīti vienīgi ierobežotā Maltas teritorijā. Visbeidzot, šo abu putnu sugu populācija nav ma-

³³ Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīva 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 16. lpp.).

³⁴ OV L 103, 1. lpp.

zāka par pietiekamu līmeni. No Starptautiskās Dabas aizsardzības organizācijas izveidotā Apdraudēto sugu sarkanā saraksta izriet, ka attiecīgās sugas ir minētas kategorijā “nelielas problēmas”. Tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā šos īpašos apstākļus, šo abu sugu medības rudens medību laikā nevar tikt uzskatītas par tādām, kas Maltā rada citu pieņemamu risinājumu attiecībā uz medību uzsākšanu pavasarī.

Tomēr šis konstatējums, kas nedod iespēju neierobežoti atļaut medības pavasarī, atļauj šo medību uzsākšanu vienīgi tiktāl, ciktāl tas ir nepieciešams, un tad, ja netiek apdraudēti citi minētās direktīvas mērķi. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka pavasara medību sezonas uzsākšana, kuras laikā abas šīs sugas atgriežas savās ligzdošanas vietās un kas izpaužas kā trīs reizes augstāks paipalu mirstības līmenis un astoņas reizes augstāks dūju mirstības līmenis, salīdzinot ar līmeni, kas izriet no medībām rudenī, nav adekvāts risinājums, kurš būtu stingri samērīgs ar šajā direktīvā paredzēto sugu aizsardzības mērķi.

Šādos apstākļos Tiesa atzina, ka Maltas Republika nav ievērojusi izņēmuma nosacījumus un līdz ar to nav izpildījusi minētajā direktīvā paredzētos pienākumus.

Lietā C-165/08 Komisija/Polija (2009. gada 16. jūlija spriedums) Tiesai bija jāizvērtē, vai, kā to uzskatīja Komisija, Polijas Republika, vispārēji aizliedzot ģenētiski modificētu augu sēklu brīvu apgrozību, kā arī to iekļaušanu valsts šķirņu katalogā, nebija izpildījusi Direktīvā 2001/18/EK³⁵ un Direktīvā 2002/53/EK³⁶ paredzētos pienākumus.

Polijas Republika, norādot oriģinālu pamatojumu, uzskatīja, ka Direktīva 2001/18 un Direktīva 2002/53 nevarēja tikt piemērotas šajā lietā, jo ar tām sasniedzamie mērķi esot brīva aprīte, vides aizsardzība un sabiedrības veselības aizsardzība, savukārt valsts tiesiskajam regulējumam esot ētiska vai reliģiska rakstura mērķi. Citiem vārdiem sakot, strīdīgie valsts tiesību noteikumi neietilpstot iepriekš minēto direktīvu piemērošanas jomā, lai arī šķēršļus ĢMO brīvai apgrozībai, kurus šīs normas rada, būdamas iespējamā pretrunā EKL 28. pantam, attiecīgajā gadījumā varot pamatot ar EKL 30. pantu.

Tiesa uzskatīja, ka lietas izspriešanas nolūkos nav jālemj par to, vai dalībvalstis saglabā iespēju atsaukties uz ētikas vai reliģijas principiem, lai pamatotu tādu valsts pasākumu īstenošanu, kuri ir pretrunā Direktīvu 2001/18 un 2002/53 noteikumiem. Pietiek konstatēt, ka Polijas Republika nav iesniegusi pierādījumus, ka apstrīdētajām valsts tiesību normām patiesi ir apgalvotie mērķi. Šādos apstākļos tādi vispārēji aizliegumi, kādi ir ietverti apstrīdētajās valsts tiesību normās, ir pretrunā pienākumiem, kādi Polijas Republikai izriet kā no Direktīvas 2001/18 22. un 23. panta, tā arī no Direktīvas 2002/53 4. panta 4. punkta un 16. panta. Tiesa no tā secināja, ka, aizliedzot ģenētiski modificētu augu sēklu brīvu apgrozību, kā arī ģenētiski modificētu augu sēklu iekļaušanu valsts šķirņu katalogā, Polijas Republika nav izpildījusi Direktīvas 2001/18 22. un 23. pantā, kā arī Direktīvas 2002/53 4. panta 4. punktā un 16. pantā paredzētos pienākumus.

Lietā par nodokļa par atkritumiem aprēķināšanu (2009. gada 16. jūlija spriedums lietā C-254/08 *Futura Immobiliare* u.c.), kuras ietvaros tika piemērots princips “piesārņotājs maksā”, Tiesa Direktīvas 2006/12/EK³⁷ 15. panta a) punktu interpretēja tādējādi, ka saskaņā ar šobrīd spēkā esošajām

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu (OV L 106, 1. lpp.).

³⁶ Padomes 2002. gada 13. jūnija Direktīva 2002/53/EK par lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējo katalogu (OV L 193, 1. lpp.).

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. aprīļa Direktīva 2006/12/EK par atkritumiem (OV L 114, 9. lpp.).

Kopienas tiesībām tam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā nolūkā finansēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un apglabāšanu noteikts nodoklis, kas tiek aprēķināts, pamatojoties uz šī pakalpojuma lietotāju radīto atkritumu aprēķināto apjomu, nevis uz atkritumu daudzumu, kuru šie lietotāji patiešām rada un nodod savākšanai.

Tiesa savu argumentāciju pamatoja ar to, ka situācijā, kad atkritumu īpašnieki tos nodod atkritumu savācējam, minētajā 15. panta a) punktā ir paredzēts, ka saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu atkritumu apglabāšanas izmaksas ir jāsedz šiem īpašniekiem. Taču bieži vien ir grūti, pat apgrūtinot, šī noteikt precīzu sadzīves atkritumu daudzumu, kuru katrs īpašnieks ir nodevis savākšanai. Šādos apstākļos tādu kritēriju izmantošana, kuri, pirmkārt, ir pamatoti ar īpašnieku atkritumu radīšanas kapacitāti, kas tiek aprēķināta, ņemot vērā dzīvojamo ēku platību, kuru tie aizņem, kā arī to izmantošanas nolūku, un/vai, otrkārt, pamatoti ar radīto atkritumu raksturu, var palīdzēt aprēķināt šo atkritumu apglabāšanas izmaksas un tās sadalīt starp dažādiem īpašniekiem, jo šie abi rādītāji var tieši ietekmēt minēto izmaksu apmēru.

Tiesa precizēja, ka iesniedzējtiesai tomēr ir jāpārbauda, vai, pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, attiecīgā nodokļa par atkritumiem rezultātā atsevišķiem īpašniekiem, šajā gadījumā viesnīcām, netiek noteiktas izmaksas, kuras acīmredzami ir nesamērīgas ar atkritumu, kurus tās spēj radīt, daudzumu vai raksturu.

Vīzas, patvērums un imigrācija

Lietām patvēruma jomā ir tendence pieaugt, un Tiesai pirmo reizi bija iespēja interpretēt vairākas direktīvas šajā jomā.

Lietā C-19/08 *Petrosian* u.c. (2009. gada 29. janvāra spriedums) Tiesa izskatīja patvēruma pieteikuma pārsūtīšanas procedūru un šajā sakarā tai bija iespēja interpretēt Regulu (EK) Nr. 343/2003³⁸. *Petrosian* ģimene ar armēņu izcelsmi bija iesniegusi patvēruma pieteikumu Francijā, pēc tam Zviedrijā. Zviedrijas valsts iestādes vēlējās ģimeni pārsūtīt atpakaļ uz Franciju. Šo lēmumu *Petrosian* ģimene tomēr vairākkārtēji apstrīdēja, kā rezultātā bija izbeidzies minētās regulas 20. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētais sešu mēnešu termiņš. Šī termiņa, kuru sāk skaitīt "no dienas, kad ir pieņemts lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu", mērķis ir ļaut dalībvalstij, kurā iesniegts patvēruma pieteikums, veikt pārsūtīšanu, savukārt tā izbeigšanās rezultātā šī pati valsts ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu. Spriedumā galvenais apsvērtais jautājums bija par notikumu, sākot no kura, jāsāk skaitīt sešu mēnešu termiņu.

Savā atbildē Tiesa nošķīra divus gadījumus atkarībā no tā, vai valsts tiesiskajā regulējumā ir paredzēta pārsūdzība, ar kuru tiek apturēta pārsūtīšanas izpilde. Līdz ar to tā nolēma, ka, ja nav paredzēta nekāda pārsūdzība, kas varētu apturēt pārsūtīšanas izpildi, pārsūtīšanas izpildes termiņu sāk skaitīt no dienas, kad ir pieņemts tiešs vai iespējams lēmums, ar kuru dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu piekrist pārsūtīšanai, piekrīt uzņemt atpakaļ attiecīgo personu. Taču, ja pārsūtīšanas pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktos paredzēts, ka pārsūdzība aptur pārsūtīšanas izpildi, pārsūtīšanas izpildes termiņu sāk skaitīt nevis jau no dienas, kad ir pieņemts tiesas pagaidu lēmums, ar ko ir apturēta pārsūtīšanas procedūras izpilde, bet tikai no dienas, kad ir pieņemts tiesas nolēmums, kurā ir lemts par procedūras pamatotību un kurš vairs nevar būt šķērslis šai izpildei. Ņemot vērā mērķi, kāds paredzēts, dalībvalstīm nosakot termiņu, šī termiņa sākuma diena ir

³⁸ Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.).

jānosaka tādā veidā, lai dalībvalstīm būtu sešu mēnešu termiņš, kas tām pilnībā ir jāizmanto, lai noteiktu pārsūtīšanas izpildes tehnisko kārtību. Turklāt Tiesa ņēma vērā, ka jāievēro tiesību aizsardzība tiesā un dalībvalstu procesuālā autonomija.

Pēc tam lietā C-465/07 *Elgafaji* (2009. gada 17. februāra spriedums) Tiesai bija jālemj par tādas alternatīvās aizsardzības apjomu, kura piešķirta ar Direktīvas 2004/83/EK³⁹ par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus, 15. pantu. Uzdotais jautājums bija par to, vai šī panta c) punktā paredzētais nosacījums par to, ka jāpastāv “smagi[em] un individuāli[em] draudi[em] civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā”, kā to prasa Eiropas Cilvēktiesību tiesa, paredz arī, ka alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam jāpierāda, ka šie draudi saistībā ar apstākļiem, kas raksturīgi viņa situācijai, ir vērsti konkrēti pret viņu.

Tiesa uz šo jautājumu atbildēja noliedzīgi. Vispirms tā apstiprināja 15. panta autonomo raksturu, norādot, ka tajā ietvertais saturs atšķiras no Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3. pantā paredzētā un līdz ar to tas ir jāinterpretē autonomi. Turpinājumā Tiesa uzskatīja, ka kaitējums, kas c) punktā definēts kā “smagi un individuāli draudi [pieteikuma iesniedzēja] dzīvībai vai veselībai”, attiecas uz kaitējuma risku vispārīgākā nozīmē nekā divi pārējie kaitējuma veidi, kuri definēti šajā pantā, piemēram, nāves sods, un kuri attiecas uz situācijām, kurās pieteikuma iesniedzējs ir pakļauts tieši konkrētam kaitējuma veidam. Turklāt šie draudi ir raksturīgi vispārīgai “starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu” situācijai.

Visbeidzot, attiecīgā vardarbība, kas rada minētos draudus, ir kvalificēta kā “plaši izplatīta”, ar šo jēdzienu saprotot, ka tā var attiekties uz personām neatkarīgi no to individuālā stāvokļa. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka jo vairāk pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka viņš tiek skarts tieši tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņa individuālo stāvokli, jo mazāka ir plaši izplatītās vardarbības pakāpe, kāda tiek prasīta, lai viņš varētu saņemt alternatīvu aizsardzību. Tiesa pieņēma lēmumu, uzsverot, ka šāda 15. panta c) punkta interpretācija pilnībā atbilst Eiropas Cilvēktiesību konvencijai un it īpaši judikatūrai par 3. pantu.

Kā pēdējās jāmin apvienotās lietas C-261/08 un C-348/08 *Zurita García* un *Choque Cabrera* (2009. gada 22. oktobra spriedums), kurās tika uzdots jautājums par to, vai Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (turpmāk tekstā – “ŠNK”), un Šengenas Robežu kodekss dalībvalstu kompeten-tajām iestādēm nosaka pienākumu pieņemt lēmumu par izraidīšanu attiecībā pret jebkuru trešās valsts pilsoni, attiecībā uz kuru ir pierādīts, ka viņš dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi. Šīs lietas rašanās fakti skāra *García* kundzi un *Cabrera* kungu, attiecībā pret kuriem bija pieņemti divi lēmumi par izraidīšanu, jo viņi Spānijas teritorijā uzturējās nelikumīgi. Atbilstoši Spānijas likumam un tā interpretācijai piemērojamam sodam šajā gadījumā ir jābūt vienīgi naudas sodam, ja nav papildu pierādījumu, kas pamatotu naudas soda aizstāšanu ar izraidīšanu. Līdz ar to *García* kundze un *Cabrera* kungs vērsās valsts tiesā, kura savukārt vērsās Tiesā.

Savā atbildē Tiesa vispirms konstatēja neatbilstību starp attiecīgā tiesību akta spāņu valodas versiju un citu valodu versijām. Tā kā spāņu valodas versija tomēr bija vienīgā, kurā bija paredzēts iestāžu pienākums, nevis tiesības noteikt izraidīšanu, Tiesa secināja, ka likumdevēja patiesais nolūks nav bijis dalībvalstīm uzlikt pienākumu noteikt izraidīšanu. Turklāt Tiesa konstatēja, ka ŠNK atbalsta pilsoņa, kas uzturas nelikumīgi, brīvprātīgu izceļošanu. Papildus, lai arī ŠNK ir paredzēts, ka noteiktos

³⁹ Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.).

apstākļos trešās valsts pilsonis no tās dalībvalsts teritorijas, kurā viņš ir aizturēts, ir jāizraida, šis sekas tomēr ir pakļautas attiecīgās dalībvalsts iekšējos tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka katras dalībvalsts iekšējās tiesībās ir jāparedz ŠNK noteikto pamatnoteikumu attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas neatbilst vai vairs neatbilst attiecīgās dalībvalsts teritorijā piemērojamajiem īstermiņa uzturēšanās nosacījumiem, piemērošanas kārtība, it īpaši attiecībā uz nosacījumiem, pastāvot kuriem, tiek veikta izraidīšana. Tiesa secināja, ka nedz ŠNK, nedz Šengenas Robežu kodekss nenosaka dalībvalstīm pienākumu pieņemt lēmumu par izraidīšanu attiecībā uz trešās valsts pilsoni, kurš dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi.

Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un starptautiskās privāttiesības

2009. gadu raksturo vairāki svarīgi spriedumi starptautisko privāttiesību jomā. Vispirms jānorāda uz 2009. gada 6. oktobra spriedumu lietā C-133/08 *ICF*, kurā Tiesa pirmo reizi interpretēja Romas Konvenciju par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām⁴⁰. Tiesa, kurai tika uzdoti vairāki jautājumi par šīs konvencijas 4. pantu, vispirms atgādināja, ka tā noslēgta, lai veiktu tiesību aktu unificēšanu starptautisko privāttiesību jomā, kas aizsākta, pieņemot Briseles Konvenciju par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās⁴¹. Atbilstoši Romas konvencijai pusēm ir tiesības izvēlēties līgumam, kuru tās noslēdz, piemērojamās tiesību aktus. Ja šī izvēle nav izdarīta, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, ar kuru tas ir visciešāk saistīts. Turklāt šajā konvencijā ir paredzēta prezumpcija, kas par piesaistes kritēriju atzīst tās līguma puses galveno komercdarbības vietu, kura veic raksturīgo izpildījumu, kā arī īpaši piesaistes kritēriji, kas tostarp attiecas uz pārvaldījuma līgumiem. Šajā ziņā Tiesa nolēma, ka minētās konvencijas 4. panta 4. punktā paredzētais piesaistes kritērijs citiem fraktēšanas līgumiem, izņemot vienreizēju līgumreisu, ir piemērojams vienīgi tad, ja līguma galvenais mērķis ir nevis vienkārša transportlīdzekļa nodošana kāda rīcībā, bet gan preču pārvaldīšana tās parastajā nozīmē. Turklāt Tiesa atzina, ka šīs konvencijas 4. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja no apstākļu kopuma skaidri izriet, ka līgums ir ciešāk saistīts ar citu valsti, nevis to, kas noteikta, pamatojoties uz kādu no šīs konvencijas 4. panta 2.–4. punktā noteiktajiem kritērijiem, šai tiesai nav jāņem vērā šie kritēriji un ir jāpiemēro tās valsts tiesības, ar kuru šis līgums ir saistīts visciešāk. Visbeidzot, Tiesa nolēma, ka vienu līguma daļu izņēmuma kārtā var regulēt tiesību akti, kas nav tiesību akti, kas piemērojami pārējam līgumam, ja šīs vienas līguma daļas priekšmets šķiet esam autonom.

Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Briseles regula)⁴² un 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Briseles konvencija) interpretācija arī ir tikusi apspriesta vairākos spriedumos, uz kuriem būtu vērts norādīt. Lietas C-420/07 *Apostolides* (2009. gada 28. aprīļa spriedums) pamatā bija Kipras sadalīšana pēc Turcijas armijas iebrukuma 1974. gadā. Kipras Republika, kura Eiropas Savienībai pievienojās 2004. gadā, faktiski kontrolē tikai salas dienvidu daļu, savukārt ziemeļu daļu veido Ziemeļkipras Turku Republika, kuru ir atzinusi vienīgi Turcija. Šādos apstākļos protokols, kurš pievienots aktam par Kipras Republikas pievienošanu, Kopienas tiesību piemērošanu aptur tajās daļās, ko Kipras Republikas valdība pilnībā nekontrolē. Iesniedzējtiesa, kas ir Apvienotās Karalistes tiesa un kurā bija vērsies Kipras pilsonis ar prasību atzīt un izpildīt divus spriedumus, kurus pasludinājusi salas dienvidu daļā izveidota tiesa un saskaņā ar kuriem diviem Lielbritānijas pilsoņiem uzdots atbrīvot kādu ziemeļu daļā esošu īpašumu, uzdeva Tiesai vairākus

⁴⁰ Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā (OV 1980, L 266, 1. lpp.).

⁴¹ 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.).

⁴² Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 (OV 2001, L 12, 1. lpp.).

jautājumus par Regulas Nr. 44/2001 interpretāciju un piemērošanu. Tiesa vispirms nolēma, ka protokolā paredzētā atkāpe nav pretrunā Regulas Nr. 44/2001 piemērošanai Kīpras tiesas, kas atrodas valdības kontrolētā apvidū, nolēmumam par nekustamu īpašumu, kas atrodas ziemeļu daļā. Turpinājumā Tiesa atzina, ka tas, ka nekustamais īpašums atrodas daļā, kuru valdība pilnībā nekontrolē, un līdz ar to tas, ka attiecīgie nolēmumi praktiski nav izpildāmi vietā, kur atrodas attiecīgais īpašums, nav pretrunā tam, ka nolēmumi tiek atzīti un izpildīti citā dalībvalstī. Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkts attiecas uz dalībvalstu tiesu starptautisko jurisdikciju, nevis uz to iekšējo jurisdikciju. Jautājumā par izņēmumu saistībā ar tās dalībvalsts sabiedrisko kārtību, kurā atzīšana prasīta, Tiesa atgādināja arī, ka tiesa nedrīkst atteikties atzīt citas dalībvalsts tiesas nolēmumu tikai tādēļ, ka tā uzskata, ka valsts vai Kopienas tiesības ir tikušas nepareizi piemērotas; pretējā gadījumā netiktu ievērots Regulas Nr. 44/2001 mērķis. Šādā situācijā izņēmums ir piemērojams tikai tādus gadījumus, kad minētās kļūdas tiesību piemērošanā rezultātā nolēmuma atzīšana vai izpilde ir uzskatāma par acīmredzamu tāda tiesību principa pārkāpumu, kurš tiek uzskatīts par būtisku attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmā. Visbeidzot, Tiesa nolēma, ka nav iespējams atteikties atzīt vai izpildīt aizmuguriski pasludinātu nolēmumu, ja atbildētājs ir varējis pārsūdzēt aizmuguriski pieņemto nolēmumu un ja šī pārsūdzība ir ļāvusi tam norādīt, ka dokuments par lietas ierosināšanu vai līdzīgs dokuments tam nav ticis uzrādīts vai izsniegts pietiekami laicīgi un tādā veidā, lai viņš varētu nodrošināt savu aizstāvību.

Lietā C-185/07 *Allianz* (agrāk *Riunione Adriatica di Sicurtà*) (2009. gada 10. februāra spriedums) Tiesa nolēma, ka dalībvalsts tiesas pieņemts pagaidu neregulējums, kas liedz personai uzsākt vai turpināt tiesvedību citas dalībvalsts tiesās ("anti-suit injunction"⁴³), kas pamatots ar to, ka šāda tiesvedība ir pretrunā ar vienošanos par šķīrējtiesu, nav saderīgs ar Regulu Nr. 44/2001. Tiesa atgādināja, ka procedūra, kuras rezultātā tiek pieņemts "anti-suit injunction", neietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, bet tās sekas var būt minētās regulas lietderīgās iedarbības apdraudējums. Tā tas it īpaši ir tad, ja šāda procedūra kavē citas dalībvalsts tiesu īstenot savu jurisdikciju, kas tai piešķirta saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001. Tādējādi Tiesa nolēma, ka, ja prāvas priekšmeta dēļ, proti, nodrošināmo tiesību rakstura dēļ, tiesvedība ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, tad iepriekšējais jautājums par vienošanās par šķīrējtiesu piemērošanu arī ietilpst tās piemērošanas jomā. No tā izriet, ka iebilde par kompetences neesamību, pamatojoties uz vienošanās par šķīrējtiesu esamību, ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā un tādējādi tikai šai tiesai ir jālemj par šo izņēmumu, kā arī par savu kompetenci saskaņā ar minēto regulu. Izmantojot "anti-suit injunction" un kavējot tiesu, kura parasti ir kompetenta iztiesāt prāvu saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001, taisīt spriedumu par šīs regulas piemērošanu prāvā, kas tai nodota izskatīšanai, tai noteikti tiek liegtas pilnvaras spriest par pašas kompetenci. Līdz ar to "anti-suit injunction" neatbilst vispārējam principam, saskaņā ar kuru katra tiesa pati saskaņā ar tai piemērojamām normām nosaka, vai tās kompetencē ir iztiesāt prāvu, kas iesniegta tās izskatīšanā. Turklāt tā ir pretrunā uzticībai, ko dalībvalstis savstarpēji velta savām tiesību sistēmām un savām tiesu iestādēm. Līdz ar to "anti-suit injunction" nav saderīgs ar Regulu Nr. 44/2001.

Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas joma bija galvenais jautājums arī lietā C-111/08 *SCT Industri* (2009. gada 2. jūlija spriedums). Tiesa šajā lietā nolēma, ka minētā regula nav piemērojama prasībai par īpašumtiesību atjaunošanu, kas celta maksātnespējas procesa ietvaros. Precīzāk – ņemot vērā ciešo saikni, kas prasību atcelt kapitāla daļu atsavināšanu, kuru maksātnespējas procesa ietvaros veicis likvidators, vieno ar bankrota procedūru, uz šo prasību attiecas Regulā Nr. 44/2001 attiecībā uz bankrotiem piemērojamais izņēmums.

⁴³ Skat. arī Tiesas 2004. gada 27. aprīļa spriedumu lietā C-159/02 *Turner* (*Recueil*, I-3565. lpp.).

Pēc tam, kad Tiesa lietā C-386/05 *Color Drack* (2007. gada 3. maija spriedums, Krājums, I-3699. lpp.) bija izvērtējusi preču pirkuma un pārdevuma līgumus, kuros bija paredzētas vairākas piegādes vietas, Tiesai lietā C-204/08 *Rehder* (2009. gada 9. jūlija spriedums) nācās saskarties ar līgumiem par pakalpojumu sniegšanu, kuros paredzētas vairākas pakalpojumu sniegšanas vietas, it īpaši ar gaisa pārvadājuma līgumu. Tiesa šajā lietā nolēma, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktā ietvertā noteikuma par īpašo jurisdikciju ar līgumiem saistītās lietās piemērošana atbilst tuvumā esamības mērķim un to pamato ciešas sasaistes saiknes pastāvēšana starp līgumu un tiesu, kas aicināta par to spriest. Tādējādi, ņemot vērā tuvumā esamības un paredzamības mērķus, gadījumā, kad ir vairākas pakalpojumu sniegšanas vietas dažādās dalībvalstīs, ir jāmeklē vieta, kurai ir visciešākā sasaistes saikne starp attiecīgo līgumu un kompetento tiesu, it īpaši vieta, kurā saskaņā ar līgumu pakalpojumi tiek sniegti galvenokārt. Pasažieru gaisa pārvadājuma gadījumā no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti, kas veikts, pamatojoties uz līgumu, kurš noslēgts ar vienu aviosabiedrību, tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt kompensācijas lūgumu, kas pamatots ar šo līgumu un ar Regulu (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju pasažieriem⁴⁴, pēc prasītāja izvēles ir tā, kuras jurisdikcijā atrodas minētajā līgumā paredzētā lidmašīnas izlidošanas vai ielidošanas vieta.

2009. gada 2. aprīļa spriedumā lietā C-394/07 *Gambazzi* Tiesa lēma par “nolēmuma” jēdzienu Briseles konvencijas noteikumu par spriedumu atzīšanu un izpildi izpratnē, kā arī par atteikuma atzīt un izpildīt nolēmumu pamatojumu saistībā ar valsts, kurā prasīta atzīšana, sabiedriskās kārtības pārkāpumu. Pirmkārt, Tiesa nolēma, ka aizmuguriski taisīts spriedums un rīkojums ir “nolēmumi”, jo tie ir taisīti civilprocesā, kurš principā norisinās saskaņā ar sacīkstes principu. Briseles konvencijas 25. pants, īpaši neizšķirot, attiecas uz visiem nolēmumiem, ko pieņēmušas līgumslēdzēju valstu tiesas. Lai šādi nolēmumi iekļautos konvencijas piemērošanas jomā, pietiek, ka tie – pirms tiek prasīta to atzīšana un izpilde – izcelsmes valstī ir vai var būt taisīti uz sacīkstes principa balstītā tiesvedībā. Tiesa precizēja, ka tas, kas tiesa ir lēmusi tā it kā atbildētājam, kas bija ieradies uz tiesvedību, šis spriedums būtu aizmugurisks, nav pietiekami, lai apšaubītu tā atzīšanu par “nolēmumu”. Otrkārt, Tiesa nolēma, ka valsts, kurā atzīšana prasīta, tiesa, ievērojot izņēmumu par sabiedrisko kārtību, var ņemt vērā faktu, ka izcelsmes valsts tiesa ir lēmusi par atbildētāja iebildumiem, neuzklausīdama atbildētāju, kurš bija ieradies uz tiesvedību, taču ar rīkojumu ir ticis izslēgts no tiesvedības, jo nav pienācīgi izpildījis ar iepriekš tās pašas tiesvedības ietvaros izdotiem citiem rīkojumiem uzliktos pienākumus. Izņēmums par sabiedrisko kārtību var tikt izmantots, ja šķiet, ka šis izslēgšanas pasākums ir acīmredzams un pārmērīgs atbildētāja tiesību tikt uzklausītam traucējums. Lietu izskatošās tiesas kontrolei ir jāattiecas ne tikai uz apstākļiem, kādos ir tikuši pieņemti nolēmumi, kuru izpilde tiek prasīta, bet arī uz apstākļiem, kuros iepriekšējā stadijā ir tikuši izdoti rīkojumi, it īpaši vērtējot tiesību aizsardzības līdzekļus, kas bija atbildētāja rīcībā, un to, vai atbildētājam šo lēmumu ietvaros bija iespēja tikt uzklausītam.

Tiesai bija jāinterpretē arī atsevišķi Regulas Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu⁴⁵ noteikumi. Pirmkārt, jānorāda uz lietu C-168/08 *Hadadi* (2009. gada 16. jūlija spriedums), kurā Tiesa lēma par laulāto pilsonības kritēriju, nosakot tiesu, kurai ir jurisdikcija lemt par laulības šķiršanu. Šajā lietā runa bija par diviem laulātajiem, kuriem abiem bija dubultā pilsonība – gan Francijas, gan Ungārijas – un kuri katrā no šīm valstīm bija iesnieguši pieteikumu par laulības šķiršanu. Tiesa

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu Nr. 295/91 (OV L 46, 1. lpp.).

⁴⁵ Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 1. lpp.).

vispirms konstatēja, ka Regulā Nr. 2201/2003 nav nošķirtas situācijas, kad personai ir viena vai vairākas pilsonības. Līdz ar to šīs regulas tiesību norma, kurā paredzēta laulāto pilsonības dalībvalsts tiesu jurisdikcija, nevar tikt interpretēta atšķirīgi gadījumā, kad abiem laulātajiem ir kopīgas divas pilsonības, vai gadījumā, kad tiem ir kopīga tikai viena pilsonība. Gadījumā, kad laulātajiem ir gan tās dalībvalsts pilsonība, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu, gan citas dalībvalsts pilsonība, minētajai tiesai ir jāņem vērā fakts, ka laulātajiem ir arī citas dalībvalsts pilsonība un ka šīs citas dalībvalsts tiesām varētu būt jurisdikcija izskatīt lietu saskaņā ar minēto regulu. Turpinājumā Tiesa atzina, ka minētajā regulā paredzētie noteikumi par jurisdikciju laulības šķiršanas jomā balstās uz vairākiem alternatīviem objektīviem kritērijiem un uz to, ka jurisdikcijas pamatu starpā nepastāv hierarhija. Tādējādi ir pieļaujama vairāku jurisdikciju līdzās pastāvēšana bez hierarhijas starp tām. Tiesa no tā secināja, ka gadījumā, kad abiem laulātajiem ir divu vienu un to pašu dalībvalstu pilsonība, minētā regula nepieļauj, ka tiek izslēgta tiesu jurisdikcija vienā no šīm dalībvalstīm, pamatojoties uz to, ka prasītājam nav citas saiknes ar šo valsti. Tiesa turpinājumā precizēja, ka to dalībvalstu tiesām, kuru pilsonība ir laulātajiem, ir jurisdikcija saskaņā ar šo regulu un laulātie var izvēlēties, kuras dalībvalsts tiesā celt prasību.

Otrkārt, lietā C-523/07 A (2009. gada 2. aprīļa spriedums) Tiesa pirmo reizi interpretēja bērna "pastāvīgās dzīvesvietas" jēdzienu kā kritēriju, lai noteiktu tiesu piekritību lietās par vecāku atbildību. Tā kā Regulā Nr. 2201/2003 nav nevienas tiesas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu jēdziena "pastāvīgā dzīvesvieta" nozīmi un piemērošanas jomu, Tiesa nolēma, ka šis ir autonomš jēdziens. Ņemot vērā šīs regulas kontekstu un mērķi, pastāvīgā dzīvesvieta atbilst vietai, ko raksturo bērna zināma integrācija sociālajā un ģimenes vidē. Šajā ziņā vērā ir jāņem uzturēšanās dalībvalsts teritorijā ilgums, regularitāte, apstākļi, kā arī šīs uzturēšanās un ģimenes pārcelšanās uz šo valsti iemesli, bērna pilsonība, izglītības vieta un apstākļi, valodu zināšanas, kā arī bērna ģimenes un sociālie sakari šajā valstī. Turpinājumā Tiesa uzsvēra, ka bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir jānosaka valsts tiesai, ņemot vērā visus katrā konkrētā gadījumā pastāvošos faktiskos apstākļus. Turklāt Tiesa precizēja steidzamo vai aizsardzības pasākumu veikšanas kārtību Regulas Nr. 2201/2003 20. panta izpratnē. Šos pasākumus valsts tiesa var noteikt, ja tie ir steidzami, ja tie ir jānosaka attiecībā uz konkrētajā dalībvalstī esošajām personām un ja tie ir pagaidu rakstura. Šo pasākumu, kas noteikti, lai nodrošinātu bērna prioritārās intereses, īstenošana, kā arī to saistošais raksturs tiek noteikts atbilstoši valsts tiesību aktiem. Pēc aizsardzības pasākuma noteikšanas valsts tiesai nav pienākuma nodot lietu citas dalībvalsts tiesai, kurai ir piekritība. Tomēr tiktāl, ciktāl to prasa bērna prioritāro interešu aizsardzība, valsts tiesai, kura ir atzinusi, ka tai nav piekritības, ir jāinformē citas dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība.

Notariālu aktu, kuri pieņemti ārpus tiesvedības, izsniegšana tika apspriesta 2009. gada 25. jūnija spriedumā lietā C-14/08 *Roda Golf & Beach Resort*. Tiesa šajā lietā nolēma, ka jēdziens "ārpustiesas dokuments" Regulas (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs ⁴⁶ 16. panta izpratnē ir Kopienas tiesību jēdziens. Amsterdamas līguma mērķis izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu un tiesību aktu attiecībā uz sadarbību tieslietu jomā pārrobežu civilprocesā pieņemšanu pieļaujošas sistēmas pārcelšana no Līguma par ES uz EK līgumu apstiprina dalībvalstu gribu iesakņot šādus pasākumus Kopienas tiesību sistēmā un tādējādi iedibināt principu, ka tie ir interpretējami autonomi. Tiesa nolēma, ka notariāla akta izsniegšana ārpus tiesvedības ietilpst Regulas Nr. 1348/2000 piemērošanas jomā. Ņemot vērā, ka sistēmas dokumentu izsniegšanai Kopienā mērķis ir nodrošināt pareizu iekšējā tirgus darbību, EKL 65. pantā un Regulā Nr. 1348/2000 paredzētajai tiesu iestāžu sadarbībai būtu jābūt ne tikai tiesvedībās vien. Šī sadarbība var rasties arī ārpus šādas tiesvedības, ja attiecīgā sadarbība notiek starpvalstu mērogā un ir vajadzīga pareizai iekšējā tirgus

⁴⁶ Padomes 2000. gada 29. maija Regula (EK) Nr. 1348/2000 (OV L 160, 37. lpp.).

darbībai. Tiesa precizēja, ka šī ārpustiesas dokumenta jēdziena plašā izpratne nedraud pārlietu noslogot valsts tiesu resursus, jo, pirmkārt, par sūtītājām iestādēm vai saņēmējām iestādēm izsniegšanas veikšanai dalībvalstis var izraudzīties arī citas iestādes, kas nav šīs tiesas, un, otrkārt, dalībvalstīm turklāt ļauts paredzēt tiesības veikt izsniegšanu citā dalībvalstī dzīvojošām personām tieši pa pastu.

Polijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

Lietā C-123/08 *Wolzenburg* (2009. gada 6. oktobra spriedums) Tiesai tika uzdots jautājums par tāda valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām, kurā paredzēta atšķirīga attieksme pret valsts pilsoņiem un citu dalībvalstu pilsoņiem saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu. Atšķirībā no tā, kas paredzēts attiecībā uz pilsoņiem, Nīderlandes tiesiskajā regulējumā, ar kuru tiek īstenots Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi⁴⁷, šīs izpildes izņēmums attiecībā uz citu dalībvalstu pilsoņiem ir paredzēts vienīgi tad, ja viņi Nīderlandē ir likumīgi nepārtraukti dzīvojuši piecus gadus un ja viņiem ir beztermiņa uzturēšanās atļauja. Tiesa vispirms konstatēja, ka ir piemērojama EKL 12. panta pirmā daļa, jo dalībvalstis, izpildot pamatlēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz Līgumu par ES, nevar pārkāpt Kopienas tiesības, it īpaši EK līguma noteikumus par Savienības pilsoņiem atzīto pārvietošanās un uzturēšanās brīvību dalībvalstu teritorijās. Tiesa turpinājumā norādīja, ka Pamatlēmuma 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Savienības pilsoņa gadījumā ordera izpildes dalībvalsts minētā ordera neizpildes pamata piemērošanu papildus nosacījumam par uzturēšanās ilgumu nevar pakārtot citām papildu administratīvajām prasībām, piemēram, beztermiņa uzturēšanās atļaujas esamībai. Visbeidzot, Tiesa secināja, ka EKL 12. pantā paredzētais nediskriminācijas princips atļauj izpildes dalībvalsts tiesību aktos noteikt, ka šīs valsts par izpildi atbildīgās tiesu iestādes var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots par vienu no tās pilsoņiem, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, lai gan šāda atteikšanās, ja runa ir par citas dalībvalsts pilsoni, kuram kā Savienības pilsonim ir uzturēšanās tiesības, tiek pakļauta nosacījumam, ka šis pilsonis nepārtraukti piecus gadus ir likumīgi uzturējies minētās izpildes dalībvalsts teritorijā. Tiesa pamatoja šo risinājumu, norādot, ka, pirmkārt, šī nosacījuma mērķis ir nodrošināt, lai citas dalībvalsts pilsonis būtu pietiekami integrējies izpildes dalībvalstī, un ka, otrkārt, šis nosacījums nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šo mērķi.

⁴⁷ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 1. lpp.).

B – Tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2009. gada 14. decembrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Palātas priekšsēdētāja *C. Toader*; palātas priekšsēdētājs *E. Levits*; pirmais ģenerālvokāts *P. Mengozzi*; palātu priekšsēdētāji *K. Lenaerts* un *A. Tizzano*; Tiesas priekšsēdētājs *V. Skouris*; palātu priekšsēdētāji *J. N. Cunha Rodrigues* un *J.-C. Bonichot*; palātu priekšsēdētājas *R. Silva de Lapuerta* un *P. Lindh*; tiesnesis *C. W. A. Timmermans*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *L. Bay Larsen*, *U. Løhmus*, *M. Ilešič*, *G. Arestis* un *P. Kūris*; ģenerālvokāte *J. Kokott*; tiesneši *A. Rosas*, *K. Schiemann*, *E. Juhász*, *A. Borg Barthet*, *J. Malenovský* un *A. Ó Caoimh*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Ģenerālvokāts *P. Cruz Villalón*; tiesnese *M. Berger*; tiesneši *M. Safjan*, *A. Arabadjev* un *T. von Danwitz*; ģenerālvokāts *Y. Bot*; ģenerālvokāte *E. Sharpston*; ģenerālvokāts *J. Mazák*; ģenerālvokāte *V. Trstenjak*; tiesnesis *J.-J. Kasel*; tiesnesis *D. Šváby*; ģenerālvokāts *N. Jääskinen*; sekretārs *R. Grass*.

1. Tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Vassilios Skouris

dzimis 1948. gadā; 1970. gadā ieguvis jurista diplomu Berlīnes Brīvajā universitātē; 1973. gadā ieguvis doktora grādu konstitucionālajās un administratīvajās tiesībās Hamburgas Universitātē; Hamburgas Universitātes docents (1972–1977); Bīlefeldes Universitātes publisko tiesību profesors (1978); Saloniku Universitātes publisko tiesību profesors (1982); iekšlietu ministrs (1989. un 1996. gadā); Krētas Universitātes Administratīvās komitejas loceklis (1983–1987); Saloniku Starptautisko ekonomisko tiesību un Eiropas tiesību centra direktors (1997–2005); Grieķijas Eiropas tiesību apvienības prezidents (1992–1994); Grieķijas Nacionālās pētniecības komitejas loceklis (1993–1995); Grieķijas Augstākās ierēdņu atlases komisijas loceklis (1994–1996); kopš 1995. gada – Trīres Eiropas tiesību akadēmijas loceklis; Grieķijas Nacionālās tiesnešu skolas Administratīvās komisijas loceklis (1995–1996); Ārlietu ministrijas Zinātņu padomes loceklis (1997–1999); Grieķijas Sociālo un ekonomikas lietu padomes priekšsēdētājs (1998); kopš 1999. gada 8. jūnija – Tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas priekšsēdētājs.

Peter Jann

dzimis 1935. gadā; Vīnes Universitātes tiesību zinātņu doktors (1957); iecelts tiesneša amatā, strādājis Federālajā Tieslietu ministrijā (1961); Vīnes *Straf-Bezirksgericht* tiesnesis preses lietās (1963–1966); strādājis par preses sekretāru Federālajā Tieslietu ministrijā (1966–1970), vēlāk – šīs ministrijas starptautiskajā nodaļā; padomnieks parlamenta Juridiskajā komisijā un preses sekretārs (1973–1978); 1978. gadā apstiprināts par Konstitucionālās tiesas locekli; līdz 1994. gada beigām – pastāvīgs šīs tiesas tiesnesis referents; no 1995. gada 19. janvāra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

dzimis 1949. gadā; tiesnesis; *Consejo General del Poder Judicial* (Tiesu varas ģenerālpadome) maģistrāts; profesors; *Consejo General del Poder Judicial* priekšsēdētāja kabineta vadītājs; *ad hoc* tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā; kopš 1996. gada – tiesnesis *Tribunal Supremo*; Tiesas ģenerālvokāts no 1995. gada 19. janvāra līdz 2009. gada 12. novembrim – viņa nāves dienai.

Antonio Tizzano

dzimis 1940. gadā; Eiropas Savienības tiesību profesors *La Sapienza* universitātē Romā; profesors Neapoles universitātēs „Istituto Orientale” (1969–1979) un „Federico II” (1979–1992), Katānijas (1969–1977) un Mogadišu (1967–1972) universitātēs; advokāts Itālijas Kasācijas tiesā; juriskonsults Itālijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1984–1992); Itālijas delegācijas loceklis sarunās par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos Eiropas Kopienām, par Vienoto Eiropas Aktu un Līgumu par Eiropas Savienību; vairāku publikāciju autors, tostarp Komentāriem par Eiropas līgumiem un Eiropas Savienības kodeksiem; žurnāla “Il Diritto dell’Unione Europea” dibinātājs un direktors kopš 1996. gada; vairāku juridisku izdevumu padomes vai redakcijas loceklis; vairāku starptautisku kongresu ziņotājs; konferences un kursi vairākās starptautiskās institūcijās, tostarp Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijā (1987); neatkarīgo ekspertu grupas par Eiropas Kopienas Komisijas finanšu kontroli loceklis (1999); no 2000. gada 7. oktobra līdz 2006. gada 3. maijam – Tiesas ģenerālvokāts; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas tiesnesis.

José Narciso da Cunha Rodrigues

dzimis 1940. gadā; strādājis dažādos amatos tieslietu sistēmā (1964–1977); bijis atbildīgs par dažādiem valdības projektiem tiesu sistēmas reformas studiju koordinēšanai un īstenošanai; valdības pārstāvis Eiropas Cilvēktiesību komisijā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1980–1984); eksperts Eiropas Padomes Cilvēktiesību vadības komitejā (1980–1985); Kriminālkodeksa un Kriminālprocesa kodeksa grozījumu izstrādes komisijas loceklis; *Procurador-Geral da República* (1984–2000); Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) Uzraudzības komitejas loceklis (1999–2000); kopš 2000. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Christiaan Willem Anton Timmermans

dzimis 1941. gadā; Eiropas Kopienas Tiesas tiesneša palīgs (1966–1969); Eiropas Kopienas Komisijas ierēdnis (1969–1977); tiesību doktors (Leidenes Universitāte); Eiropas tiesību profesors Groningenes [*Groningen*] Universitātē (1977–1989); Arnhemas [*Arnhem*] Apelācijas tiesas tiesneša vietnieks; vairāku publikāciju autors; Eiropas Kopienas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks (1989–2000); Amsterdamas Universitātes Eiropas tiesību profesors; kopš 2000. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Allan Rosas

dzimis 1948. gadā; Turku Universitātes tiesību doktors (Somija); Turku Universitātes (1978–1981) un Åbo Akadēmijas (*Turku/Åbo*) (1981–1996) tiesību zinātņu profesors; Turku Universitātes Cilvēktiesību institūta direktors (1985–1995); ieņēmis dažādus atbildīgus vietēja un starptautiskā mēroga amatus universitātē; zinātnisko apvienību loceklis; koordinējis vairākus valsts un starptautiska mēroga pētnieciskos projektus un programmas, īpaši šādās nozarēs: Kopienų tiesības, starptautiskās tiesības; cilvēktiesības un pamattiesības, konstitucionālās tiesības un salīdzinošā valsts pārvalde; Somijas valdības pārstāvis (Somijas delegāciju loceklis vai padomnieks) starptautiskajās konferencēs un sanāksmēs; Somijas tiesību eksperts, tostarp valdības un parlamenta juridiskajās komisijās Somijā, kā arī ANO, UNESCO, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā un Eiropas Padomē; kopš 1995. gada – galvenais juriskonsults Eiropas Komisijas Juridiskajā dienestā, atbildīgais par ārējām attiecībām; kopš 2001. gada marta – Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks; kopš 2002. gada 17. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Rosario Silva de Lapuerta

dzimusi 1954. gadā; licenciāta grāds tiesībās (*Universidad Complutense de Madrid*); *abogado del Estado* Malagā; strādājusi par *abogado del Estado* Satiksmes, tūrisma un sakaru ministrijas Juridiskajā dienestā, kā arī Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā; strādājusi par *abogado del Estado-Jefe* Valsts Juridiskajā dienestā saistībā ar tiesvedību Eiropas Kopienų Tiesā, *Abogacía General del Estado* (Tieslietu ministrija) Eiropas un starptautisko tiesību dienesta ģenerāldirektora vietiece; Komisijas pārdomām par Kopienų tiesību sistēmas nākotni sasauktas grupas locekle; Spānijas delegācijas grupas "Prezidentūras draugi" par Kopienų tiesu sistēmas reformu Nicas līgumā un Padomes *ad hoc* grupas "Cour de justice" vadītāja; Eiropas tiesību profesore Madrides *Escuela Diplomática*; viena no žurnāla "Noticias de la Unión Europea" izdevējiem; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Koen Lenaerts

dzimis 1954. gadā; licenciāta un doktora grāds tiesībās (Lēvenas Katoliskā universitāte); *Master of Laws*, *Master in Public Administration* (Hārvarda universitāte); asistents (1979–1983), vēlāk Eiropas tiesību profesors Lēvenas Katoliskajā universitātē (kopš 1983. gada); tiesneša palīgs Tiesā (1984–1985); profesors Eiropas koledžā Brigē (1984–1989); Briseles Advokātu kolēģijas advokāts (1986–1989); viesprofesors *Harvard Law School* (1989); no 1989. gada 25. septembra līdz 2003. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Juliane Kokott

dzimusi 1957. gadā; studējusi tiesību zinātnes Bonnas Universitātē un Ženēvas Universitātē; LL.M. (*American University*, Vašingtona, ASV); tiesību zinātņu doktore (Heidelbergas Universitāte, 1985; Hārvarda universitāte, 1990); viesprofesore Bērklijas [*Berkeley*] Universitātē (1991); Vācijas un ārvalstu publisko tiesību, starptautisko tiesību un Eiropas tiesību profesore Augsburgas Universitātē (1992), Heidelbergas Universitātē (1993) un Diseldorfas Universitātē (1994); Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Samierināšanas un arbitražas tiesas Vācijas valdības apstiprināta pagaidu tiesnese; Federālās konsultatīvās padomes "Globālas vides izmaiņas" priekšsēdētāja vietniece (*WBGU*, 1996); starptautisko tiesību, starptautisko tirdzniecības tiesību un Eiropas tiesību profesore *St. Gallen* universitātē (1999); *St. Gallen* universitātes Eiropas un starptautisko tirdzniecības tiesību institūta direktore (2000); *St. Gallen* universitātes Tirdzniecības tiesību specializācijas programmas direktora vietniece (2001); kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerāladvokāte.

Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro

dzimis 1967. gadā; licenciāts tiesībās (Lisabonas Universitāte, 1990); asistents (Eiropas universitātes institūts, 1991); tiesību zinātņu doktors (Florenses Eiropas universitātes institūts, 1996); viesprofesors (*London School of Economics*, Natolīnas Eiropas koledža; Madrides *Instituto Ortega y Gasset*; Portugāles Katoliskā universitāte; Makao Eiropas studiju institūts); profesors (*Universidade Nova de Lisboa*, 1997); *Fulbright Visiting Research Scholar* (Hārvarda universitāte, 1998); Starptautisko tirdzniecības tiesību akadēmijas direktora vietnieks; redaktors (*Hart Series on European Law and Integration* un *European Law Journal*) un vairāku juridisko žurnālu redkolēģijas loceklis; no 2003. gada 7. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Tiesas ģenerāladvokāts.

Konrad Hermann Theodor Schiemann

dzimis 1937. gadā; studējis Kembridžā; *barrister* (1964–1980); *Queen's Counsel* (1980–1986); tiesnesis *High Court of England and Wales* (1986–1995); *Lord Justice of Appeal* (1995–2003); kopš 1985. gada – vecākais loceklis un kopš 2003. gada – mantzinis *Honourable Society of the Inner Temple*; kopš 2004. gada 8. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Jerzy Makarczyk

dzimis 1938. gadā, tiesību zinātņu doktors (1966); starptautisko publisko tiesību profesors (1974); *Senior Visiting Fellow* Oksfordas Universitātē (1985); pasniedzējs Tokijas Starptautiskajā kristīgajā universitātē (1988); vairāku zinātnisko darbu par starptautiskajām publiskajām tiesībām, Eiropas Kopienu tiesībām un cilvēktiesībām autors; vairāku zinātnisko biedrību par starptautiskajām, Eiropas tiesībām un cilvēktiesībām loceklis; Polijas valdības pārstāvis sarunās par Krievijas karaspēka izvešanu no Polijas Republikas teritorijas; valsts sekretāra vietnieks, vēlāk valsts sekretārs ārlietās (1989–1992); Polijas delegācijas Apvienoto Nāciju Ģenerālajā asamblejā priekšsēdētājs; tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1992–2002); Starptautisko tiesību institūta priekšsēdētājs (2003); Polijas Republikas prezidenta padomnieks ārpolitikas un cilvēktiesību jautājumos (2002–2004); no 2004. gada 11. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Pranas Kūris

dzimis 1938. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Viļņas Universitātē (1961); tiesību zinātņu kandidāts Maskavas Universitātē (1965); valsts doktors (*Dr. hab.*) Maskavas Universitātē (1973); praktikants Parīzes Universitātes *Institut des Hautes Études Internationales* (direktors: prof. Š. Ruso [*Ch. Rousseau*]) (1967–1968); Lietuvas Zinātņu akadēmijas pastāvīgais loceklis (1996); doktors *honoris causa* Lietuvas Tiesību zinātņu universitātē (2001); pildījis dažādus ar izglītības darbu un administrāciju saistītus pienākumus Viļņas Universitātē (1961–1990); lektors, universitātes pasniedzējs, starptautisko publisko tiesību profesors, Tiesību zinātņu fakultātes dekāns; ieņēmis vairākus amatus valdībā, Lietuvas diplomātiskajā un tieslietu dienestā, tieslietu ministrs (1990–1991), valsts padomnieks (1991), Lietuvas Republikas vēstnieks Beļģijā, Luksemburgā un Nīderlandē (1992–1994); tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā (no 1994. gada jūnija līdz 1998. gada novembrim); Lietuvas Augstākās tiesas tiesnesis un tās priekšsēdētājs (no 1994. gada decembra līdz 1998. gada oktobrim); tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā (kopš 1998. gada novembra); piedalījies vairākās starptautiskās konferencēs; Lietuvas Republikas delegācijas sarunām ar PSRS loceklis (1990–1992); daudzu publikāciju autors (aptuveni 200); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Endre Juhász

dzimis 1944. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Šegedas Universitātē, Ungārijā (1967); nokārtojis iestājekspāmenu Ungārijas Advokātu kolēģijā (1970); trešā cikla studijas salīdzinošajās tiesībās Strasbūras Universitātē, Francijā (1969., 1970., 1971. un 1972. gadā); Ārējās tirdzniecības ministrijas Juridiskā departamenta ierēdnis (1966–1974), likumdošanas lietu direktors (1973–1974); pirmais tirdzniecības atašējs Ungārijas vēstniecībā Briselē, atbildīgais par Eiropas Kopienų jautājumiem (1974–1979); direktors Ārējās tirdzniecības ministrijā (1979–1983); pirmais tirdzniecības atašējs, vēlāk – tirdzniecības padomnieks Ungārijas vēstniecībā Vašingtonā, ASV (1983–1989); ģenerāldirektors Tirdzniecības ministrijā un Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijā (1989–1991); galvenais sarunu vadītājs asociācijas līguma noslēgšanai starp Ungāriju un Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm (1990–1991); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas ģenerāldirektors, Eiropas lietu biroja direktors (1992); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas valsts sekretārs (1993–1994); valsts sekretārs, Eiropas lietu biroja priekšsēdētājs, Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (1994); ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks, Ungārijas diplomātiskās misijas Eiropas Savienībā vadītājs (no 1995. gada janvāra līdz 2003. gada maijam); galvenais sarunu vadītājs par Ungārijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā (no 1998. gada jūlija līdz 2003. gada aprīlim); ministrs “bez portfeļa” Eiropas integrācijas jautājumu koordinēšanai (kopš 2003. gada maija); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

George Arestis

dzimis 1945. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Atēnu Universitātē (1968); *M. A. Comparative Politics and Government* Kentas Universitātē Kenterberijā (1970); pildījis advokāta pienākumus Kiprā (1972–1982); iecelts Nikozijas rajona tiesas tiesneša amatā (1982); paaugstināts par rajona tiesas priekšsēdētāju (1995); Nikozijas Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs (1997–2003); Kipras Augstākās tiesas tiesnesis (2003); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Anthony Borg Barthet U.O.M.

dzimis 1947. gadā, Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktors (1973); uzsācis darbu Maltas civildienestā kā *Notary to Government* (1975); Republikas padomnieks (1978), pirmais Republikas padomnieks (1979), *Attorney General* vietnieks (1988) un Maltas prezidenta iecelts *Attorney General* (1989); civiltiesību pasniedzējs uz nepilnu slodzi Maltas Universitātē (1985–1989), Maltas Universitātes padomes loceklis (1998–2004); Tiesu administrācijas komisijas loceklis (1994–2004); Maltas Arbitrāžas centra Vadītāju komitejas loceklis (1998–2004); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Marko Ilešič

dzimis 1947. gadā; tiesību zinātņu doktors (Lubļanas Universitāte); specializējies salīdzinošajās tiesībās (Strasbūras Universitāte un Koimbras Universitāte); Advokātu kolēģijas loceklis; Lubļanas Darba tiesas tiesnesis (1975–1986); Sporta tiesas priekšsēdētājs (1978–1986); šķīrējtiesnesis *Triglav* apdrošināšanas sabiedrības šķīrējtiesā (1990–1998); Biržas šķīrējtiesas palātas priekšsēdētājs (kopš 1995. gada); Biržas šķīrējtiesas šķīrējtiesnesis (kopš 1998. gada); šķīrējtiesnesis Dienvidslāvijas Tirdzniecības palātā (līdz 1991. gadam) un Slovēnijas Tirdzniecības palātā (kopš 1991. gada); šķīrējtiesnesis Starptautiskajā Tirdzniecības palātā Parīzē; tiesnesis *UEFA* Apelācijas tiesā (kopš 1988. gada) un *FIFA* Apelācijas tiesā (kopš 2000. gada); Slovēnijas Juristu biedrību savienības priekšsēdētājs; Starptautisko tiesību asociācijas loceklis, Starptautiskās Jūras komitejas un vairāku citu starptautisko juridisko apvienību loceklis; civiltiesību, komerciesību un starptautisko privāttiesību pasniedzējs, Lubļanas Universitātes Tiesību zinātņu fakultātes dekāns; vairāku juridisko publikāciju autors; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Jiří Malenovský

dzimis 1950. gadā; Prāgas Kārļa universitātes tiesību zinātņu doktors (1975); pasniedzējs asistents (1974–1990), dekāna vietnieks (1989–1991) un Starptautisko un Eiropas tiesību katedras vadītājs (1990–1992) *Masaryk* universitātē Brno; Čehoslovākijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992); vēstnieks Eiropas Padomē (1993–1998); Eiropas Padomes Ministru pārstāvju komitejas priekšsēdētājs (1995); Ārlietu ministrijas ģenerāldirektors (1998–2000); Starptautisko tiesību asociācijas Čehijas un Slovākijas nodaļas priekšsēdētājs (1999–2001); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); Likumdošanas padomes loceklis (1998–2000); Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2000. gada); starptautisko publisko tiesību pasniedzējs *Masaryk* universitātē Brno (2001); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Ján Klučka

dzimis 1951. gadā; Bratislavas Universitātes tiesību zinātņu doktors (1974); starptautisko tiesību pasniedzējs Košices Universitātē (kopš 1975. gada); tiesnesis Konstitucionālajā tiesā (1993); Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (1994); Venēcijas Komisijas loceklis (1994); Slovākijas Starptautisko tiesību asociācijas priekšsēdētājs (2002); no 2004. gada 11. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Uno Lõhmus

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (1986); Advokātu kolēģijas loceklis (1977–1998); Tartu Universitātes krimināltiesību viesprofessors; Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis (1994–1998); Igaunijas Augstākās tiesas priekšsēdētājs (1998–2004), Konstitūcijas juridiskās komisijas loceklis; Kriminālkodeksa izstrādes komitejas konsultants; Kriminālprocesa kodeksa izstrādes darba grupas loceklis; vairāku darbu cilvēktiesībās un konstitucionālajās tiesībās autors; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Egils Levits

dzimis 1955. gadā, ieguvis diplomu tiesību un politikas zinātnēs Hamburgas Universitātē; zinātniskais līdzstrādnieks Ķīles Universitātes Tiesību zinātņu fakultātē; Latvijas Saeimas padomnieks starptautisko tiesību, konstitucionālo tiesību un likumdošanas reformas jautājumos; Latvijas vēstnieks Vācijā un Šveicē (1992–1993), Austrijā, Šveicē un Ungārijā (1994–1995); ministru prezidenta vietnieks un tieslietu ministrs, ārlietu ministra pienākumu izpildītājs (1993–1994); EDSO Samierināšanas un arbitražas tiesas samierinātājs (kopš 1997. gada); Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2001. gada); 1995. gadā ievēlēts par Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesi, atkārtoti ievēlēts 1998. un 2001. gadā; vairāku publikāciju konstitucionālo un administratīvo tiesību, likumdošanas reformas un Eiropas Kopienu tiesību jomā autors; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Aindrias Ó Caoimh

dzimis 1950. gadā; bakalaurs civiltiesībās (*National University of Ireland, University College Dublin*, 1971); *barrister* (*King's Inns*, 1972); augstskolas diploms Eiropas tiesībās (*University College Dublin*, 1977); *barrister* Īrijas advokatūrā (1972–1999); Eiropas tiesību pasniedzējs (*King's Inns*, Dublinā); *Senior Counsel* (1994–1999); vairākkārtējs Īrijas valdības pārstāvis Eiropas Kopienu Tiesā; Īrijas *High Court* tiesnesis (kopš 1999. gada); *Honorable Society of King's Inns bencher* (valdes loceklis) (kopš 1999. gada); Īrijas Eiropas tiesību biedrības viceprezidents; Starptautisko tiesību asociācijas loceklis (Īrijas nodaļa); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša *Aindrias Ó Caoimh* (1974–1985) dēls; kopš 2004. gada 13. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Lars Bay Larsen

dzimis 1953. gadā; saņēmis diplomu politikas zinātnēs (1976), Kopenhāgenas Universitātes tiesību zinātņu licenciāts (1983); Tieslietu ministrijas ierēdnis (1983–1985); ģimenes tiesību lektors (1984–1991), vēlāk – asociētais profesors (1991–1996) Kopenhāgenas Universitātē; *Advokatsamfund* nodaļas vadītājs (1985–1986); Tieslietu ministrijas dienesta vadītājs (1986–1991); uzņemts Advokātu kolēģijā (1991); Tieslietu ministrijas nodaļas vadītājs (1991–1995), Policijas departamenta vadītājs (1995–1999), Juridiskā departamenta vadītājs (2000–2003); Dānijas Karalistes pārstāvis K-4 komitejā (1995–2000), Šengenas Centrālajā grupā (1996–1998) un Eiropola Valdē (*Europol Management Board*) (1998–2000); *Højesteret* tiesnesis (2003–2006); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Eleanor Sharpston

dzimusi 1955. gadā; studējusi ekonomiku, valodas un tiesību zinātnes Kembridžas *King's College* (1973–1977); Oksfordas *Corpus Christi College* asistente un pētniece (1977–1980); uzņemta Advokātu kolēģijā (*Middle Temple*, 1980); *barrister* (1980–1987 un 1990–2005); ģenerālvokāta, pēc tam tiesneša sera *Gordon Slynn* palīdzē (1987–1990); *University College London* Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību profesore (*Director of European Legal Studies*) (1990–1992); pasniedzēja (*Lecturer*) Juridiskajā fakultātē (1992–1998), pēc tam asociētā pasniedzēja (*Affiliated Lecturer*) (1998–2005) Kembridžas Universitātē; *Fellow of King's College* Kembridžā (kopš 1992. gada); asociētā profesore un pētniece (*Senior Research Fellow*) Kembridžas Universitātes Eiropas tiesību studiju centrā (*Centre for European Legal Studies*) (1998–2005); *Queen's Counsel* (1999); *bencher of Middle Temple* (2005); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas ģenerālvokāte.

Paolo Mengozzi

dzimis 1938. gadā; Boloņas Universitātes starptautisko tiesību profesors, Žana Monē profesūras profesors (*titulaire de la chaire Jean Monnet*); Madrides Carlos III universitātes doktors *honoris causa*; viesprofesors Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (Ņujorka), Georgetown, Paris II un Georgia (Atēnas) universitātēs un Institut universitaire international (Luksemburga); Nīmegenas [Nimègue] Universitātes European Business Law Pallas Program koordinators; Eiropas Kopienų Komisijas Konsultatīvās komitejas publisko iepirkumu jautājumos loceklis; Rūpniecības un tirdzniecības lietu valsts sekretāra vietnieks Itālijas Padomes prezidentūras pusgada laikā; Eiropas Kopienų darba grupas par Pasaules tirdzniecības organizāciju (PTO) loceklis un Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijas Pētniecības centra 1997. gada sesijas par PTO jautājumiem direktors; no 1998. gada 4. marta līdz 2006. gada 3. maijam – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas ģenerālvokāts.

Pernilla Lindh

dzimusi 1945. gadā; Lundas Universitātes Juridiskās fakultātes diploms; referente un tiesnese Trolhetanas Pirmās instances tiesā (1971–1974); referente Stokholmas Apelācijas tiesā (1974–1975); tiesnese Stokholmas Pirmās instances tiesā (1975); Stokholmas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja padomniece juridiskajos un administratīvajos jautājumos (1975–1978); pilnvarotā pārstāve Domstolverket (Valsts tiesu pārvalde) (1977); padomniece Tieslietu kancelejā (*Justice Chancellor*) (1979–1980); tiesnese piesēdētāja Stokholmas Apelācijas tiesā (1980–1981); juridiskā padomniece Tirdzniecības ministrijā (1981–1982); Ārlietu ministrijas juridiskā padomniece, pēc tam direktore un ģenerāldirektore juridiskajos jautājumos (1982–1995); vēstnieces tituls 1992. gadā; Zviedrijas Tirdzniecības tiesas (*Swedish Market Court*) viceprezidente; atbildīgā par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par EEZ (EBTA grupas priekšsēdētāja vietniece, pēc tam priekšsēdētāja) un sarunās par Zviedrijas Karalistes pievienošanu Eiropas Savienībai; no 1995. gada 18. janvāra līdz 2006. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnese; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Yves Bot

dzimis 1947. gadā; saņēmis Ruānas Juridiskās fakultātes diplomu; tiesību doktors (*Paris II Panthéon-Assas* universitāte); asociētais profesors Mānsas [*Mans*] Juridiskajā fakultātē; *substitut*, pēc tam *premier substitut* Mānsas prokuratūrā (1974–1982); Republikas prokurors Djepas *Tribunal de grande instance* (1982–1984); Republikas prokurora vietnieks Strasbūras *Tribunal de grande instance* (1984–1986); Republikas prokurors Bastiā *Tribunal de grande instance* (1986–1988); ģenerālvokāts Kānas *Cour d'appel* (1988–1991); Republikas prokurors Mānsas *Tribunal de grande instance* (1991–1993); Valsts ministra misijas vadītājs, tieslietu ministrs (1993–1995); Republikas prokurors Nantēras *Tribunal de grande instance* (1995–2002); Republikas prokurors Parīzes *Tribunal de grande instance* (2002–2004); ģenerālprokurors Parīzes *Cour d'appel* (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Ján Mazák

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (Pāvila Jozefa Safarika universitāte, Košice, 1978); civiltiesību pasniedzējs (1994) un Kopienas tiesību pasniedzējs (2004); Košices Juridiskās fakultātes Kopienas tiesību institūta direktors (2004); Košices *Krajský súd* tiesnesis (1980); Košices *Mestský súd* priekšsēdētāja vietnieks (1982) un priekšsēdētājs (1990); Slovākijas Advokātu kolēģijas loceklis (1991); Konstitucionālās tiesas juriskonsults (1993–1998); tieslietu ministra vietnieks (1998–2000); Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (2000–2006); Venēcijas Komisijas loceklis (2004); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Jean-Claude Bonichot

dzimis 1955. gadā; Mecas Universitātes Juridiskās fakultātes absolvents, *Institut d'études politiques de Paris* diplomands, *École nationale d'administration* absolvents; *Conseil d'État* ziņotājs (1982–1985), valdības komisārs (1985–1987 un 1992–1999); piesēdētājs (1999–2000); Strīdu nodaļas Sestās daļas priekšsēdētājs (2000–2006); tiesneša palīgs Kopienas Tiesā (1987–1991); darba, nodarbinātības un profesionālās izglītības ministra biroja vadītājs, pēc tam valsts ministrs, publisko funkciju un valsts pārvaldes modernizācijas ministrs (1991–1992); Valsts Padomes Juridiskās misijas vadītājs Darbinieku apdrošināšanas valsts slimokasē (2001–2006); asociētais pasniedzējs Mecas Universitātē (1988–2000), pēc tam – *Paris I Panthéon-Sorbonne* (kopš 2000. gada); vairāku publikāciju administratīvajās tiesībās, Kopienas tiesībās un Eiropas cilvēktiesībās autors; „Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme” dibinātājs un redkolēģijas priekšsēdētājs, „Bulletin juridique des collectivités locales” līdzdibinātājs un redkolēģijas loceklis, Pētniecības grupas par pilsētattīstības un mājokļa attīstības iestādēm un tiesībām Zinātniskās padomes priekšsēdētājs; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Thomas von Danwitz

dzimis 1962. gadā; studējis Bonnā, Ženēvā un Parīzē; valsts eksāmens tiesību zinātnēs (1986. un 1992. gadā); tiesību doktors (Bonnas Universitāte, 1988); starptautiskais diploms valsts administrācijā (*École nationale d'administration*, 1990); habilitācija (Bonnas Universitāte, 1996); Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (1996–2003), Rūras Universitātes, Bohumas Juridiskās fakultātes dekāns (2000–2001); Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (Kēlnes Universitāte, 2003–2006); Publisko tiesību un administratīvās zinātnes institūta direktors (2006); vieslektors *Fletcher School of Law and Diplomacy* (2000), Fransuā Rablē universitātē (Tūra, 2001–2006) un *Paris I Panthéon-Sorbonne* universitātē (2005–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Verica Trstenjak

dzimusi 1962. gadā; tiesneša eksāmens (1987), Ļubļanas Universitātes tiesību zinātņu doktore (1995); kopš 1996. gada – tiesību teorijas un valsts teorijas (doktrīnas), kā arī privāto tiesību profesore; pētniece; doktorantūras studijas Cīrihes Universitātē, Vīnes Universitātes Salīdzinošo tiesību institūtā, Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā, *Vrije Universiteit Amsterdam*, viesprofesore Vīnes Universitātē, Freiburgas Universitātē (Vācija) un Buceriusa Tiesību zinātņu skolā Hamburgā; Zinātnes un tehnoloģijas ministrijas Juridiskā dienesta vadītāja (1994–1996) un valsts sekretāre (1996–2000); valdības ģenerālsekretāre (2000); Eiropas Civilt kodeksa darba grupas (*Study Group on European Civil Code*) locekle kopš 2003. gada; atbildīgā par Humbolta (*Humboldt Stiftung*) pētniecības projektu; vairāk nekā 100 publikāciju tiesību zinātnēs un vairākas grāmatas Eiropas tiesībās un privāttiesībās; Slovēnijas Juristu biedrības balvas "2003. gada juriste" ieguvēja; vairāku juridisko izdevumu redaklējības locekle; Slovēnijas Juristu asociācijas ģenerālsekretāre, vairāku juristu asociāciju, tostarp *Gesellschaft für Rechtsvergleichung* locekle; no 2004. gada 7. jūlija līdz 2006. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnese; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāte.

Alexander Arabadjiev

dzimis 1949. gadā; studējis tiesību zinātnes (Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātē); Blagojevgradas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1975–1983); Blagojevgradas Apgabaltiesas tiesnesis (1983–1986); Augstākās tiesas tiesnesis (1986–1991); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–2000); Eiropas Cilvēktiesību komisijas loceklis (1997–1999); Eiropas konventa par Eiropas nākotni loceklis (2002–2003); deputāts (2001–2006); novērotājs Eiropas Parlamentā; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Camelia Toader

dzimusi 1963. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1986), tiesību zinātņu doktore (1997, Bukarestes Universitātē); tiesnese stažiere Buftjas Pirmās instances tiesā (1986–1988); Bukarestes 5. iecirkņa Pirmās instances tiesas tiesnese (1988–1992); civiltiesību un Eiropas līgumtiesību pasniedzēja (1992–2005), pēc tam profesore (2005–2006) Bukarestes Universitātē; veikusi vairākus doktorantūras un zinātniskos pētījumus Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā (laikā no 1992. līdz 2004. gadam); Eiropas integrācijas departamenta vadītāja Tieslietu ministrijā (1997–1999); Augstākās kasācijas un justīcijas tiesas tiesnese (1999–2006); viesprofesore Vīnes Universitātē (2000); Kopienų tiesību pasniedzēja Valsts tiesnešu institūtā (2003. gadā un 2005–2006); vairāku juridisko izdevumu redaklējiju locekle; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnese.

Jean-Jacques Kasel

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu doktors, licenciāta grāds administratīvajās tiesībās (*ULB*, 1970); Parīzes Politisko zinātņu studiju institūta diploms (*Ecofin*, 1972); advokāts praktikants; *Banque de Paris et des Pays Bas* juriskonsults (1972–1973); Ārlietu ministrijas atašejs, pēc tam sekretārs legācijas jautājumos (1973–1976); Ministru padomes darba grupu priekšsēdētājs (1976); vēstniecības pirmais sekretārs, ESAO pastāvīgā pārstāvja vietnieks (Parīze, 1976–1979); valdības priekšsēdētāja vietnieka kabineta vadītājs (1979–1980); Eiropas Politiskās sadarbības priekšsēdētājs (1980); Eiropas Kopienų Komisijas priekšsēdētāja kabineta padomdevējs, vēlāk – vadītāja vietnieks (1981); Ministru padomes ģenerālsekretariāta direktors ar budžetu un statūtiem saistītajos jautājumos (1981–1984); pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Kopienās pilnvarotais pārstāvis (1984–1985); Budžeta komitejas priekšsēdētājs; pilnvarotais sūtnis, direktors politisko un kultūras lietu jautājumos (1986–1991); premjerministra padomdevējs diplomātiskajos jautājumos (1986–1991); vēstnieks Grieķijā (1989–1991, nerezidents), Politikas komitejas priekšsēdētājs (1991); vēstnieks, pastāvīgais pārstāvis Eiropas Kopienās (1991–1998); *Coreper* priekšsēdētājs (1997. gada pirmais pusgads); vēstnieks (Brisele, 1998–2002); pastāvīgais pārstāvis NATO (1998–2002); Tiesas maršals un Viņa Augstības lielhercoga kabineta vadītājs (2002–2007); kopš 2008. gada 15. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Marek Safjan

dzimis 1949. gadā; tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1980); habilitētais tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1990); tiesību zinātņu štata profesors (1998–2009); Varšavas Universitātes Civiltiesību institūta direktors (1992–1996); Varšavas Universitātes rektora vietnieks (1994–1997); *Henri Capitant* Francijas juridiskās kultūras draugu asociācijas Polijas nodaļas ģenerālsekretārs (1994–1998); Polijas pārstāvis Eiropas Padomes Bioētikas komitejā (1991–1997); Tieslietu institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētājs (1998); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1997–1998), pēc tam – šīs tiesas priekšsēdētājs (1998–2006); Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas loceklis (kopš 1994. gada), Starptautiskās Tiesību, ētikas un zinātnes asociācijas loceklis (kopš 1995. gada), Helsinku Komitejas Polijas loceklis; Polijas Mākslas un humanitāro zinātņu akadēmijas loceklis; Eiropas Padomes ģenerālsekretāra piešķirtās Medaļas par nopelniem laureāts (2007); daudzu publikāciju civiltiesību, medicīnas tiesību un Eiropas tiesību jomā autors; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Daniel Šváby

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu doktors (Bratislavas Universitāte), Bratislavas Pirmās instances tiesas tiesnesis; Bratislavas Apelācijas tiesas tiesnesis civillietās un priekšsēdētāja vietnieks; Tieslietu ministrijas Tiesību institūta Civiltiesību un ģimenes tiesību nodaļas loceklis; Augstākās tiesas tiesneša pienākumu izpildītājs komercietās; Eiropas Cilvēktiesību komisijas (Strasbūra) loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Maria Berger

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu un ekonomikas studijas (1975–1979), tiesību zinātņu doktore; Insbrukas Universitātes Publisko tiesību un politikas zinātņu institūta asistente un lektore (1979–1984); Federālās zinātnes un pētniecības ministrijas administratore, pēc tam – nodaļas vadītāja vietniece (1984–1988); Federālās kancelejas līdzstrādniece jautājumos par Eiropas Savienību (1988–1989); Federālās kancelejas dienesta "Eiropas integrācija" vadītāja (Austrijas iestāšanās Eiropas Savienībā sagatavošana) (1989–1992); EBTA Uzraudzības iestādes direktore Ženēvā un Briselē (1993–1994); Kremsas Donavas universitātes priekšsēdētāja vietniece (1995–1996); Eiropas Parlamenta deputāte (no 1996. gada novembra līdz 2007. gada janvārim un no 2008. gada decembra līdz 2009. gada jūlijam) un Juridiskās komisijas locekle; Eiropas Konventa par Eiropas nākotni aizvietotājlocekle (no 2002. gada februāra līdz 2003. gada jūlijam); Pergas pilsētas domes locekle (no 1997. gada septembra līdz 2009. gada septembrim); federālā tieslietu ministre (no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada decembrim); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Niilo Jääskinen

dzimis 1958. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1980), padziļināto tiesību zinātņu studiju diploms (1982), Helsinku Universitātes doktors (2008); Helsinku Universitātes pasniedzējs (1980–1986); Rovaniemi Pirmās instances tiesas tiesneša palīgs un pagaidu tiesnesis (1983–1984); Tieslietu ministrijas juridiskais padomdevējs (1987–1989), pēc tam – Tieslietu ministrijas Eiropas tiesību nodaļas vadītājs (1990–1995); Ārlietu ministrijas juridiskais padomdevējs (1989–1990); padomdevējs un sekretārs Eiropas lietās Somijas Parlamenta Vadošajā komisijā (1995–2000); Augstākās administratīvās tiesas pagaidu tiesnesis (no 2000. gada jūlija līdz 2002. gada decembrim), pēc tam – tiesnesis (no 2003. gada janvāra līdz 2009. gada septembrim); atbildīgais par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par Somijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Pedro Cruz Villalón

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu diploms (1963–1968) un doktora grāds (1975) Seviļas Universitātē; maģistratūra Breisgavas Freiburgas Universitātē (1969–1971); tiesību un politikas zinātņu profesora asistents Seviļas Universitātē (1978–1986); konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Seviļas Universitātē (1986–1992); Spānijas Konstitucionālās tiesas referents (1986–1987); Spānijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992–1998); Spānijas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (1998–2001); Berlīnes *Wissenschaftskolleg* zinātniskais līdzstrādnieks (2001–2002); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Madrides Autonomajā universitātē (2002–2009); Valsts padomes ievēlēts loceklis (2004–2009); vairāku publikāciju autors; kopš 2009. gada 14. decembra – Tiesas ģenerālvokāts.

Roger Grass

dzimis 1948. gadā; Parīzes Politikas studiju institūta absolvents, beidzis augstskolas studijas publiskajās tiesībās; Republikas prokurora aizvietotājs Versaļas *Tribunal de grande instance*; Eiropas Kopienu Tiesas galvenais administrators; Parīzes *Cour d'appel* Prokuratūras ģenerālsekretārs; strādājis tieslietu ministra kabinetā; Eiropas Kopienu Tiesas priekšsēdētāja palīgs; kopš 1994. gada 10. februāra – Tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2009. gadā

2009. gada 6. oktobra svinīgā sēde

Ar 2009. gada 25. februāra un 2009. gada 25. marta lēmumiem dalībvalstu valdību pārstāvji laika posmam no 2009. gada 7. oktobra līdz 2015. gada 6. oktobrim atjaunoja Tiesas tiesnešu *Vassilios Skouris, Allan Rosas, Koen Lenaerts, Marko Ilešič, Aindrias Ó Caoimh, Rosario Silva de Lapuerta, Endre Juhász, Uno Lohmus, Lars Bay Larsen, Camelia Toader* un *Jean-Jacques Kasel* pilnvaras.

Ar 2009. gada 25. februāra un 2009. gada 8. jūlija lēmumiem par Tiesas tiesnešiem uz laiku no 2009. gada 7. oktobra līdz 2015. gada 6. oktobrim tika iecelti *Marek Safjan*, kas aizstāj *Jerzy Markarczyk*, *Daniel Šváby*, kas aizstāj *Jan Klučka*, un uz laiku no 2009. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 6. oktobrim – *Maria Berger*, kas aizstāj *Peter Jann*.

Ar 2009. gada 25. februāra lēmumu dalībvalstu valdību pārstāvji laika posmam no 2009. gada 7. oktobra līdz 2015. gada 6. oktobrim atjaunoja Tiesas ģenerālvokātu *Eleanor Sharpston, Juliane Kokott* un *Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer* pilnvaras. Ar to pašu lēmumu par Tiesas ģenerālvokātu laika posmam no 2009. gada 7. oktobra līdz 2015. gada 6. oktobrim tika iecelts *Niilo Jääskinen*, kas aizstāj *Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro*.

2009. gada 14. decembra svinīgā sēde

Pēc ģenerālvokāta *Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer* nāves Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2009. gada 30. novembra lēmumu iecēla *Pedro Cruz Villalón* Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāta amatā uz atlikušo ģenerālvokāta *Ruiz-Jarabo Colomer* amata pilnvaru laiku, proti, no 2009. gada 30. novembra līdz 2015. gada 6. oktobrim.

3. Protokolārā kārtība

no 2009. gada 1. janvāra līdz 7. oktobrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
 P. JANN, 1. palātas priekšsēdētājs
 C. W. A. TIMMERMANS,
 2. palātas priekšsēdētājs
 A. ROSAS, 3. palātas priekšsēdētājs
 K. LENAERTS, 4. palātas priekšsēdētājs
 E. SHARPSTON, pirmā ģenerālvokāte
 M. ILEŠIČ, 5. palātas priekšsēdētājs
 A. Ó CAOIMH, 7. palātas priekšsēdētājs
 J.-C. BONICHOT, 6. palātas priekšsēdētājs
 T. von DANWITZ, 8. palātas priekšsēdētājs
 D. RUIZ-JARABO COLOMER, ģenerālvokāts
 A. TIZZANO, tiesnesis
 J. N. CUNHA RODRIGUES, tiesnesis
 R. SILVA de LAPUERTA, tiesnese
 J. KOKOTT, ģenerālvokāte
 M. POIARES MADURO, ģenerālvokāts
 K. SCHIEMANN, tiesnesis
 J. MAKARCZYK, tiesnesis
 P. KŪRIS, tiesnesis
 E. JUHÁSZ, tiesnesis
 G. ARESTIS, tiesnesis
 A. BORG BARTHET, tiesnesis
 J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
 J. KLUČKA, tiesnesis
 U. LÖHMUS, tiesnesis
 E. LEVITS, tiesnesis
 L. BAY LARSEN, tiesnesis
 P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
 P. LINDH, tiesnese
 Y. BOT, ģenerālvokāts
 J. MAZÁK, ģenerālvokāts
 V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
 A. ARABADJIEV, tiesnesis
 C. TOADER, tiesnese
 J.-J. KASEL, tiesnesis

 R. GRASS, sekretārs

no 2009. gada 8. oktobra līdz 13. decembrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
 A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
 J. N. CUNHA RODRIGUES,
 2. palātas priekšsēdētājs
 K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
 J.-C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
 P. MENGGOZZI, pirmais ģenerālvokāts
 R. SILVA de LAPUERTA, 7. palātas priekšsēdētāja
 E. LEVITS, 5. palātas priekšsēdētājs
 P. LINDH, 6. palātas priekšsēdētāja
 C. TOADER, 8. palātas priekšsēdētāja
 D. RUIZ-JARABO COLOMER, ģenerālvokāts
 C. W. A. TIMMERMANS, tiesnesis
 A. ROSAS, tiesnesis
 J. KOKOTT, ģenerālvokāte
 K. SCHIEMANN, tiesnesis
 P. KŪRIS, tiesnesis
 E. JUHÁSZ, tiesnesis
 G. ARESTIS, tiesnesis
 A. BORG BARTHET, tiesnesis
 M. ILEŠIČ, tiesnesis
 J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
 U. LÖHMUS, tiesnesis
 A. Ó CAOIMH, tiesnesis
 L. BAY LARSEN, tiesnesis
 E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
 Y. BOT, ģenerālvokāts
 J. MAZÁK, ģenerālvokāts
 T. von DANWITZ, tiesnesis
 V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
 A. ARABADJIEV, tiesnesis
 J.-J. KASEL, tiesnesis
 M. SAFJAN, tiesnesis
 D. ŠVÁBY, tiesnesis
 M. BERGER, tiesnese
 N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts

 R. GRASS, sekretārs

**no 2009. gada 14. decembra līdz
31. decembrim**

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
J. N. CUNHA RODRIGUES,
2. palātas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
J.-C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
P. MENGGOZZI, pirmais ģenerālvokāts
R. SILVA de LAPUERTA, 7. palātas priekšsēdētāja
E. LEVITS, 5. palātas priekšsēdētājs
P. LINDH, 6. palātas priekšsēdētāja
C. TOADER, 8. palātas priekšsēdētāja
C. W. A. TIMMERMANS, tiesnesis
A. ROSAS, tiesnesis
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
K. SCHIEMANN, tiesnesis
P. KŪRIS, tiesnesis
E. JUHÁSZ, tiesnesis
G. ARESTIS, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
M. ILEŠIČ, tiesnesis
J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
L. BAY LARSEN, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
Y. BOT, ģenerālvokāts
J. MAZÁK, ģenerālvokāts
T. von DANWITZ, tiesnesis
V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
A. ARABADJIEV, tiesnesis
J.-J. KASEL, tiesnesis
M. SAFJAN, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
M. BERGER, tiesnese
N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts

R. GRASS, sekretārs

4. Bijušie Tiesas locekļi

Pilotti Massimo, tiesnesis (1952–1958), Tiesas priekšsēdētājs (1952–1958)
Serrarens Petrus, tiesnesis (1952–1958)
Van Kleffens Adrianus, tiesnesis (1952–1958)
Rueff Jacques, tiesnesis (1952–1959 un 1960–1962)
Riese Otto, tiesnesis (1952–1963)
Lagrange Maurice, ģenerālvokāts (1952–1964)
Delvaux Louis, tiesnesis (1952–1967)
Hammes Charles Léon, tiesnesis (1952–1967), Tiesas priekšsēdētājs (1964–1967)
Roemer Karl, ģenerālvokāts (1953–1973)
Catalano Nicola, tiesnesis (1958–1962)
Rossi Rino, tiesnesis (1958–1964)
Donner Andreas Matthias, tiesnesis (1958–1979), Tiesas priekšsēdētājs (1958–1964)
Trabucchi Alberto, tiesnesis (1962–1972), vēlāk ģenerālvokāts (1973–1976)
Lecourt Robert, tiesnesis (1962–1976), Tiesas priekšsēdētājs (1967–1976)
Strauss Walter, tiesnesis (1963–1970)
Gand Joseph, ģenerālvokāts (1964–1970)
Monaco Riccardo, tiesnesis (1964–1976)
Mertens de Wilmars Josse J., tiesnesis (1967–1984), Tiesas priekšsēdētājs (1980–1984)
Pescatore Pierre, tiesnesis (1967–1985)
Dutheillet de Lamothe Alain Louis, ģenerālvokāts (1970–1972)
Kutscher Hans, tiesnesis (1970–1980), Tiesas priekšsēdētājs (1976–1980)
Mayras Henri, ģenerālvokāts (1972–1981)
O'Dalaigh Cearbhall, tiesnesis (1973–1974)
Sørensen Max, tiesnesis (1973–1979)
Reischl Gerhard, ģenerālvokāts (1973–1981)
Warner Jean-Pierre, ģenerālvokāts (1973–1981)
Mackenzie Stuart Alexander J., tiesnesis (1973–1988), Tiesas priekšsēdētājs (1984–1988)
O'Keeffe Aindrias, tiesnesis (1975–1985)
Touffait Adolphe, tiesnesis (1976–1982)
Capotorti Francesco, tiesnesis (1976), vēlāk ģenerālvokāts (1976–1982)
Bosco Giacinto, tiesnesis (1976–1988)
Koopmans Thymen, tiesnesis (1979–1990)
Due Ole, tiesnesis (1979–1994), Tiesas priekšsēdētājs (1988–1994)
Everling Ulrich, tiesnesis (1980–1988)
Chloros Alexandros, tiesnesis (1981–1982)
Rozès Simone, ģenerālvokāts (1981–1984)
VerLoren van Themaat Pieter, ģenerālvokāts (1981–1986)
Slynn Sir Gordon, ģenerālvokāts (1981–1988), vēlāk tiesnesis (1988–1992)
Grévisse Fernand, tiesnesis (1981–1982 un 1988–1994)
Bahlmann Kai, tiesnesis (1982–1988)
Galmot Yves, tiesnesis (1982–1988)
Mancini G. Federico, ģenerālvokāts (1982–1988), vēlāk tiesnesis (1988–1999)
Kakouris Constantinos, tiesnesis (1983–1997)
Darmon Marco, ģenerālvokāts (1984–1994)

Joliet René, tiesnesis (1984–1995)
Lenz Carl Otto, ģenerālvokāts (1984–1997)
O'Higgins Thomas Francis, tiesnesis (1985–1991)
Schockweiler Fernand, tiesnesis (1985–1996)
Da Cruz Vilaça José Luis, ģenerālvokāts (1986–1988)
De Carvalho Moithinho de Almeida José Carlos, tiesnesis (1986–2000)
Mischo Jean, ģenerālvokāts (1986–1991 un 1997–2003)
Rodríguez Iglesias Gil Carlos, tiesnesis (1986–2003), Tiesas priekšsēdētājs (1994–2003)
Diez de Velasco Manuel, tiesnesis (1988–1994)
Zuleeg Manfred, tiesnesis (1988–1994)
Van Gerven Walter, ģenerālvokāts (1988–1994)
Tesauro Giuseppe, ģenerālvokāts (1988–1998)
Jacobs Francis Geoffrey, ģenerālvokāts (1988–2006)
Kapteyn Paul Joan George, tiesnesis (1990–2000)
Murray John L., tiesnesis (1991–1999)
Gulmann Claus Christian, ģenerālvokāts (1991–1994), vēlāk tiesnesis (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, tiesnesis (1992–2004)
Elmer Michael Bendik, ģenerālvokāts (1994–1997)
Cosmas Georges, ģenerālvokāts (1994–2000)
Hirsch Günter, tiesnesis (1994–2000)
La Pergola Antonio Mario, tiesnesis (1994. gadā un 1999–2006), ģenerālvokāts (1995–1999)
Puissochet Jean-Pierre, tiesnesis (1994–2006)
Léger Philippe, ģenerālvokāts (1994–2006)
Ragnemalm Hans, tiesnesis (1995–2000)
Fennelly Nial, ģenerālvokāts (1995–2000)
Sevón Leif, tiesnesis (1995–2002)
Wathelet Melchior, tiesnesis (1995–2003)
Jann Peter, tiesnesis (1995–2009)
Colomer Dámaso Ruiz-Jarabo, ģenerālvokāts (1995–2009)
Schintgen Romain, tiesnesis (1996–2008)
Ioannou Krateros, tiesnesis (1997–1999)
Alber Siegbert, ģenerālvokāts (1997–2003)
Saggio Antonio, ģenerālvokāts (1998–2000)
O'Kelly Macken Fidelma, tiesnesis (1999–2004)
Von Bahr Stig, tiesnesis (2000–2006)
Geelhoed Leendert A., ģenerālvokāts (2000–2006)
Colneric Ninon, tiesnese (2000–2006)
Stix-Hackl Christine, ģenerālvokāte (2000–2006)
Poiars Pessoa Maduro Luís Miguel, ģenerālvokāts (2003–2009)
Makarczyk Jerzy, tiesnesis (2004–2009)
Klučka Ján, tiesnesis (2004–2009)

Tiesas priekšsēdētāji

Pilotti Massimo (1952–1958)

Donner Andreas Matthias (1958–1964)

Hammes Charles Léon (1964–1967)

Lecourt Robert (1967–1976)

Kutscher Hans (1976–1980)

Mertens de Wilmars Josse J. (1980–1984)

Mackenzie Stuart Alexander John (1984–1988)

Due Ole (1988–1994)

Rodríguez Iglésias Gil Carlos (1994–2003)

Sekretāri

Van Houtte Albert (1953–1982)

Heim Paul (1982–1988)

Giraud Jean-Guy (1988–1994)

C – Tiesas darbības statistika

Tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)

Iesniegtās lietas

2. Tiesvedības veidi (2005–2009)
3. Prasību joma (2009)
4. Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2005–2009)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedības veidi (2005–2009)
6. Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2009)
7. Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)
8. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2005–2009)
9. Prasību joma (2005–2009)
10. Prasību joma (2009)
11. Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi: iznākums (2005–2009)
12. Tiesvedības ilgums (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu) (2005–2009)

Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

13. Tiesvedības veidi (2005–2009)
14. Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)

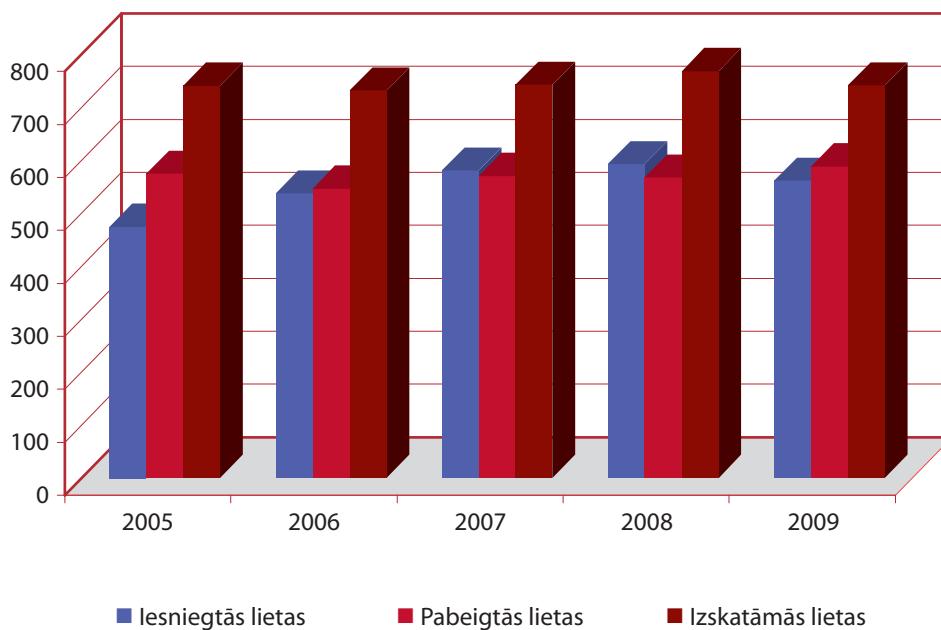
Dažādi

15. Paātrinātais process (2005–2009)
16. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2008–2009)
17. Pagaidu noregulējuma pasākumi (2009)

Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2009)

18. Iesniegtās lietas un taisītie spriedumi
19. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi)
20. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)
21. Iesniegtās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

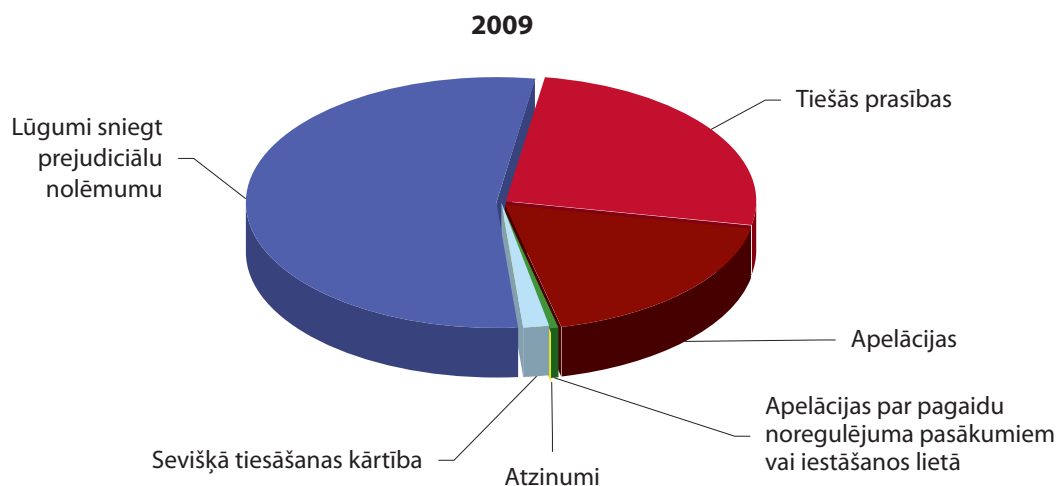
1. *Tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)*¹

	2005	2006	2007	2008	2009
iesniegtās lietas	474	537	580	592	561
Pabeigtās lietas	574	546	570	567	588
Izskatāmās lietas	740	731	742	768	741

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

2. Iesniegtās lietas – Tiesvedības veidi (2005–2009)^{1 2}

	2005	2006	2007	2008	2009
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	221	251	265	288	302
Tiešās prasības	179	201	222	210	143 ³
Apelācijas	66	80	79	78	104
Apelācijas par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā	1	3	8	8	2
Atzinumi				1	1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	7	2	7	8	9
Kopā	474	537	581	593	561
Pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem	2	1	3	3	1

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīta sprieduma labošana (Tiesas Reglamenta 66. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Tiesas Reglamenta 74. pants), juridiskā palīdzība (Tiesas Reglamenta 76. pants), protests par aizmuguriski taisītu spriedumu (Tiesas Reglamenta 94. pants), trešās personas protests (Tiesas Reglamenta 97. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas Reglamenta 98. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas Reglamenta 102. pants), Pirmā ģenerāladvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana (Tiesas Statūtu 62. pants), apķīlāšanas – aizturēšanas procedūra (Protokols par privilēģijām un imunitāti), lietas imunitātes jomā (Protokols par privilēģijām un imunitāti).

³ Tiešo prasību jomā ir iesniegtas 142 prasības sakarā ar pienākumu neizpildi un 1 prasība atcelt tiesību aktu.

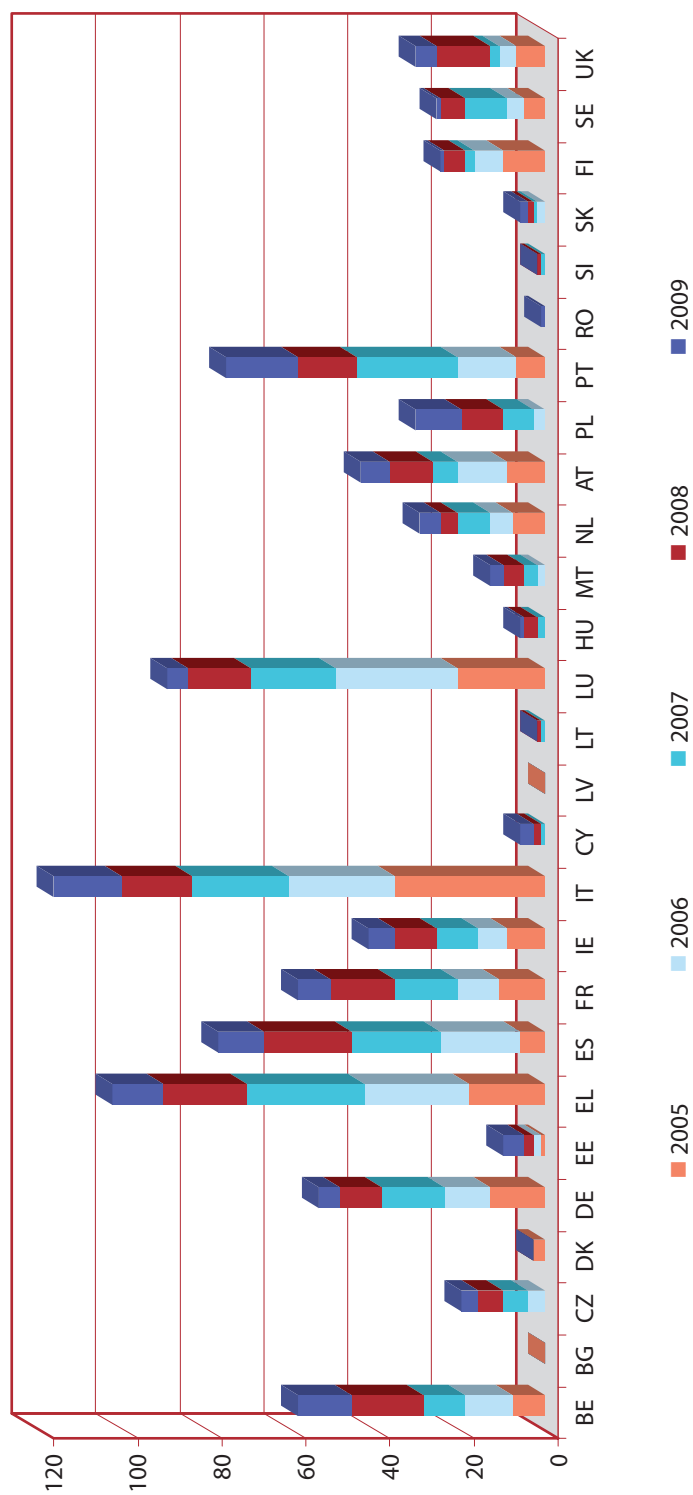
3. Iesniegtās lietas – Prasību joma (2009) ¹

	Tiesās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā	Kopā	Sevišķā tiesāšanas kārtība
Ārlietas		6			6	1
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	8	9			17	
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	2	17			19	
Eiropas Savienības pilsonība		8			8	
Enerģija	5	1			6	
Institucionālās tiesības	2	3	9		14	4
Intelektuālais īpašums		14	25		39	
Jaunu valstu pievienošanās		1			1	
Kapitāla brīva aprīte	6	6			12	
Konkurence		5	10	2	17	
Kopējā ārpolitika un drošības politika		1	3		4	
Kopējais muitas tarifs		9			9	
Kopienų budžets	1				1	
Kopienų pašu resursi	2	1			3	
Kopienų tiesību principi		4			4	
Lauksaimniecība	2	23	7		32	
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums		12			12	
Muitas savienība		9	3		12	
Nodokļi	13	44			57	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	7	16			23	
Personu brīva pārvietošanās	5	6			11	
Preču brīva aprīte	2	10	2		14	
Reģionālā politika			1		1	
Rūpniecības politika	4	7			11	
Sabiedrību tiesības	11	3	1		15	
Sociālā politika	5	26	1		32	
Tiesību aktu tuvināšana	9	12			21	
Tirdzniecības politika		2	4		6	
Transports	4	4			8	
Valsts atbalsts	10	5	32		47	
Vide un patērētāji	45	33	2		80	
Zivsaimniecības politika		1	1		2	
EK līgums/LESD²	143	298	101	2	544	5
Līgums par ES		4			4	
EOTK līgums			1		1	
Process						5
Civildienesta noteikumi			2		2	
Dažādi			2		2	5
PAVISAM KOPĀ	143	302	104	2	551	10

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² 2009. gada 1. decembrī, kad spēkā stājās Lisabonas līgums, Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD) aizstāja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (EK līgums).

4. Iesnīgtās lietas – Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2005–2009) ¹

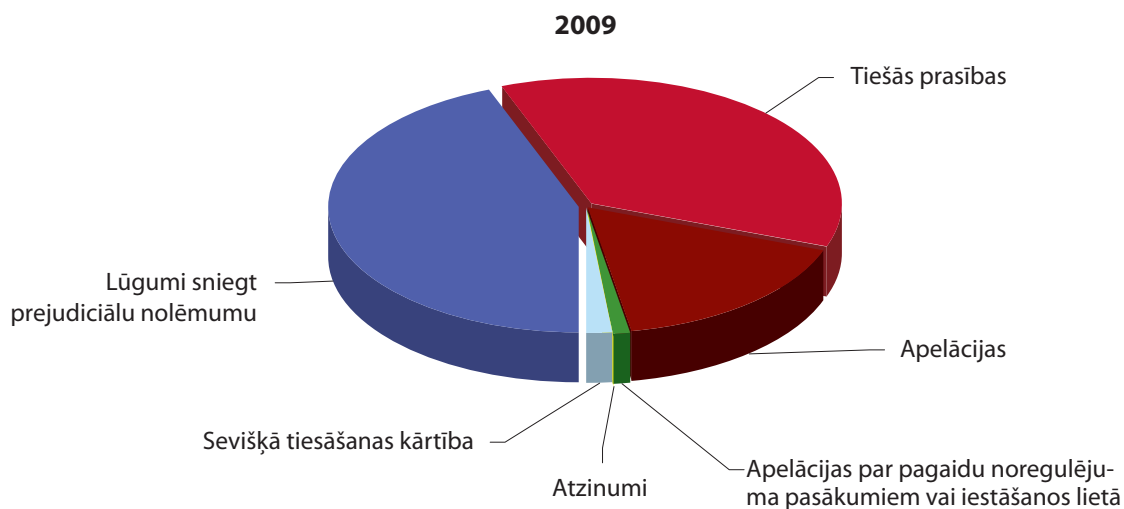

	2005			2006			2007			2008			2009 ²		
	226. pants	228. pants		226. pants	228. pants		226. pants	228. pants		226. pants	228. pants		226. pants	228. pants	
BE	8			11			10			17			13		
BG															
CZ				4			6			6			4		
DK	3														
DE	13			11			15			10			5		
EE	1			2						2			5		
EL	18			25			26	2		19	1		11	1	
ES	6			19			21			21			11		
FR	11			9	1		14	1		15			8		
IE	9			7			10			10			6		
IT	36			25			23			17			15	1	
CY							1			2			3		
LV															
LT							1			1					
LU	19	2		28	1		20			15			5		
HU							2			3			1		
MT				2			3			5			3		
NL	8			5			8			4			5		
AT	9			12			6			10			7		
PL				3			7			10			11		
PT	7			13	1		23	1		14			17		
RO													1		
SI							1			1					
SK				2			1			1			2		
FI	10			7			2			5			1		
SE	5			4			10			6			1		
UK	7			4			2			13			5		
Kopā	170	2		193	3		212	4		207	1		140	2	

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās 2009. gada 1. decembrī LESD 258.–260. pants ir aizstājis EKL 226.–228. pantu.

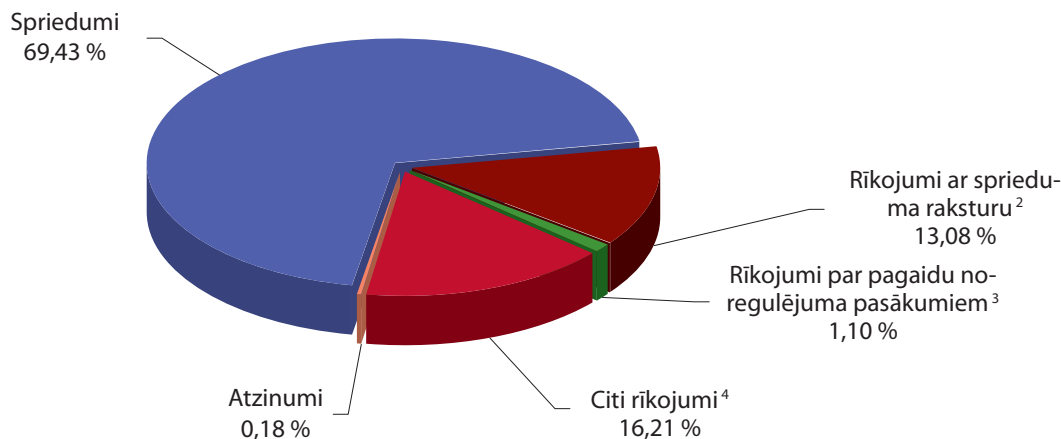
5. Pabeigtās lietas – Tiesvedības veidi (2005–2009) ¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	254	266	235	301	259
Tiešās prasības	263	212	241	181	215
Apelācijas	48	63	88	69	97
Apelācijas par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā	2	2	2	8	7
Atzinumi		1			1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	7	2	4	8	9
Kopā	574	546	570	567	588

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

6. *Pabeigtās lietas – Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2009)*¹

	Spriedumi	Rīkojumi ar sprieduma raksturu ²	Rīkojumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem ³	Citi rīkojumi ⁴	Atzinumi	Kopā
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	188	22		18		228
Tiešās prasības	149		1	65		215
Apelācijas	38	45	2	2		87
Apelācijas par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā			3	3		6
Atzinumi					1	1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	2	4				6
Kopā	377	71	6	88	1	543

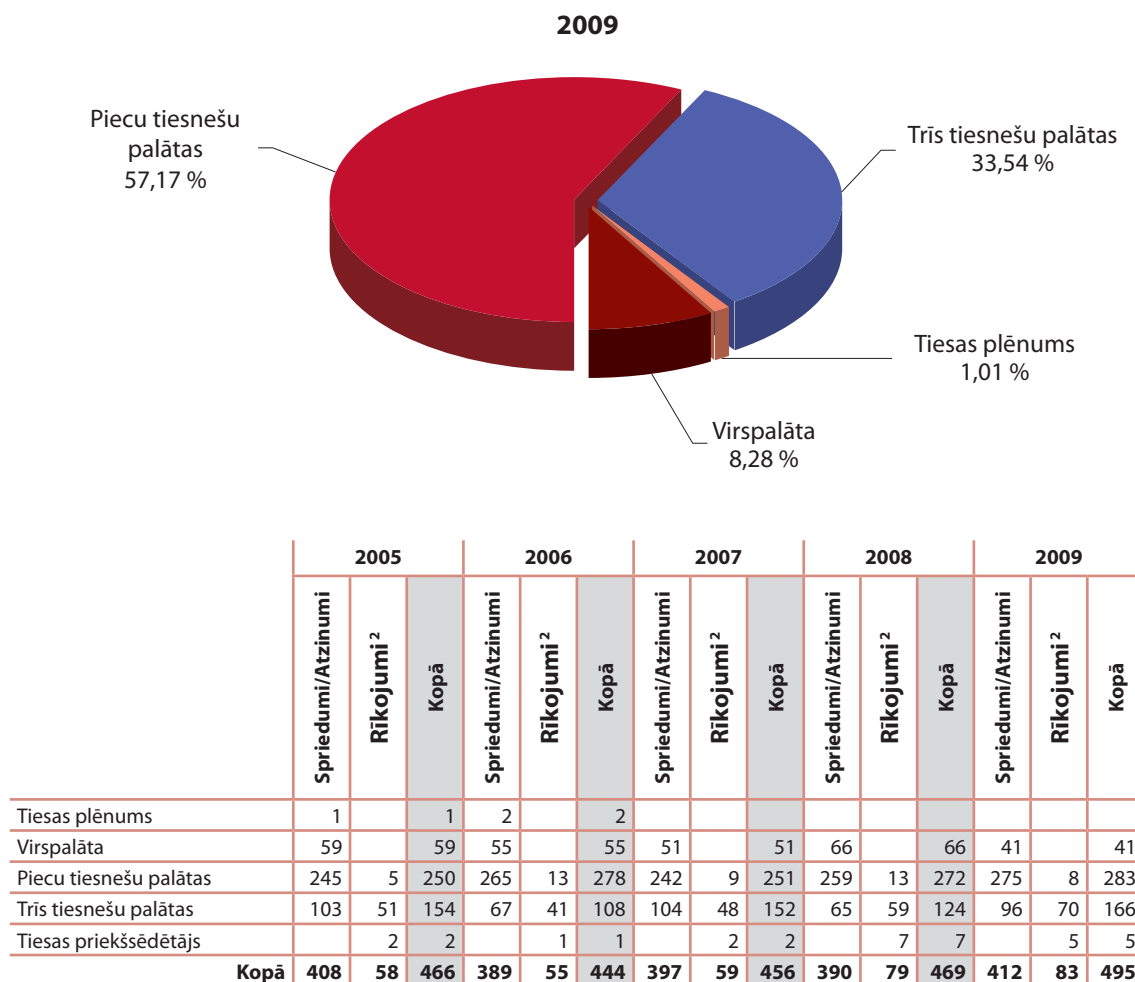
¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

² Rīkojumi ar sprieduma raksturu, kas izbeidz tiesvedību citā veidā, nevis izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot lietu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Rīkojumi, kas izdoti pēc pieteikuma, kas pamatots ar EKL 242. un 243. pantu (jaunajā redakcijā pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā – LESD 278. un 279. pants) vai ar EKL 244. pantu (jaunajā redakcijā – LESD 280. pants), vai arī ar attiecīgajām EAEK līguma normām, vai, visbeidzot, pēc rīkojuma par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā pārsūdzēšanas.

⁴ Rīkojumi, kas izbeidz tiesvedību, izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot tiesvedību pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

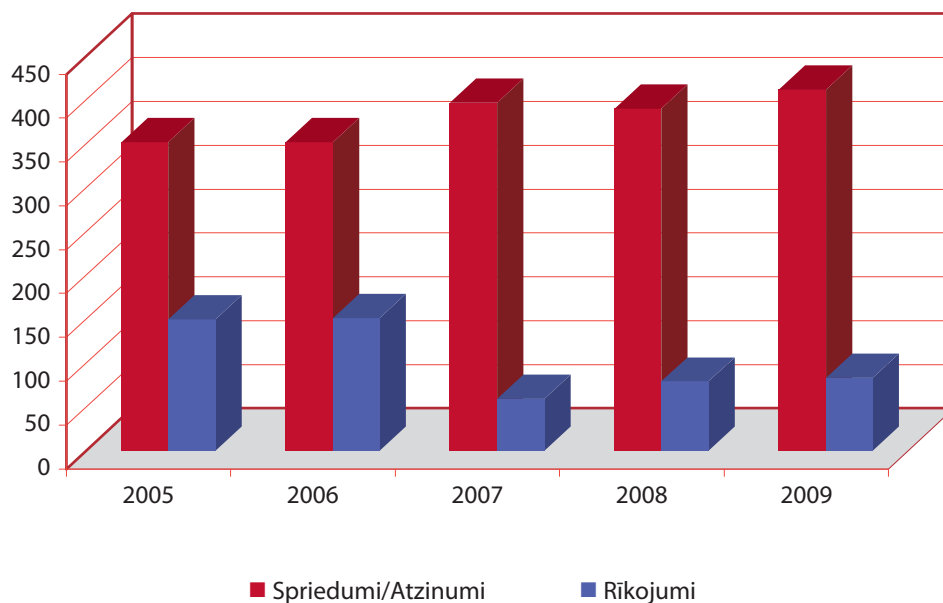
7. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009) ¹

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rikojumi ar sprieduma raksturu, kas izbeidz tiesvedību citā veidā, nevis izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot lietu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

8. *Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2005–2009)*^{1 2}

	2005	2006	2007	2008	2009
Spriedumi/Atzinumi	352	352	397	390	412
Rīkojumi	150	151	59	79	83
Kopā	502	503	456	469	495

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi ar sprieduma raksturu, kas izbeidz tiesvedību citā veidā, nevis izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot lietu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

9. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2005–2009) ¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Aizjūras zemju un teritoriju asociēšana	2				
Ārlietas	8	11	9	8	8
Briseles konvencija	8	4	2	1	2
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	5	21	19	29	13
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	5	9	17	4	26
Eiropas Savienības pilsonība	2	4	2	6	3
Ekonomikas un monetārā politika			1	1	1
Enerģija	3	6	4	4	4
Institucionālās tiesības	16	15	6	16	29
Intelektuālais īpašums	5	19	21	22	31
Jaunu valstu pievienošanās	1		1		1
Kapitāla brīva aprīte	5	4	13	9	8
Konkurence	17	30	17	23	28
Kopējā ārpolitika un drošības politika			4	2	2
Kopējais muitas tarifs	7	7	10	5	13
Kopienų pašu resursi	2	6	3		10
Kopienų tiesību principi	2	1	4	4	4
Lauksaimniecība	63	30	23	54	18
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	10	7	7	5	3
Muitas savienība	9	9	12	8	5
Nodokļi	34	55	44	38	44
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	11	17	24	8	17
Personu brīva pārvietošanās	17	20	19	27	19
Preču brīva aprīte	11	8	14	12	12
Privilēģijas un imunitāte	1	1	1	2	
Reģionālā politika	5		7	1	3
Romas konvencija					1
Rūpniecības politika	11		11	12	6
Sabiedrību tiesības	24	10	16	17	17
Sociālā politika	29	29	26	25	33
Tiesību aktu tuvināšana	41	19	21	21	32
Tieslietas un iekšlietas		2		1	
Tirdzniecības politika	4	1	1	1	5
Transports	16	9	6	4	9
Valsts atbalsts	23	23	9	26	10
Vide un patērētāji	44	40	50	43	60
Zivsaimniecības politika	11	7	6	6	4
EK līgums	452	424	430	445	481
Līgums par ES	3	3	4	6	1
EOTK līgums	3		1	2	
EAEK līgums	1	4	1		
Process	1	2	3	5	5
Civildienesta noteikumi	6	9	17	11	8
Dažādi	7	11	20	16	13
PAVISAM KOPĀ	466	442	456	469	495

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

10. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2009) ¹

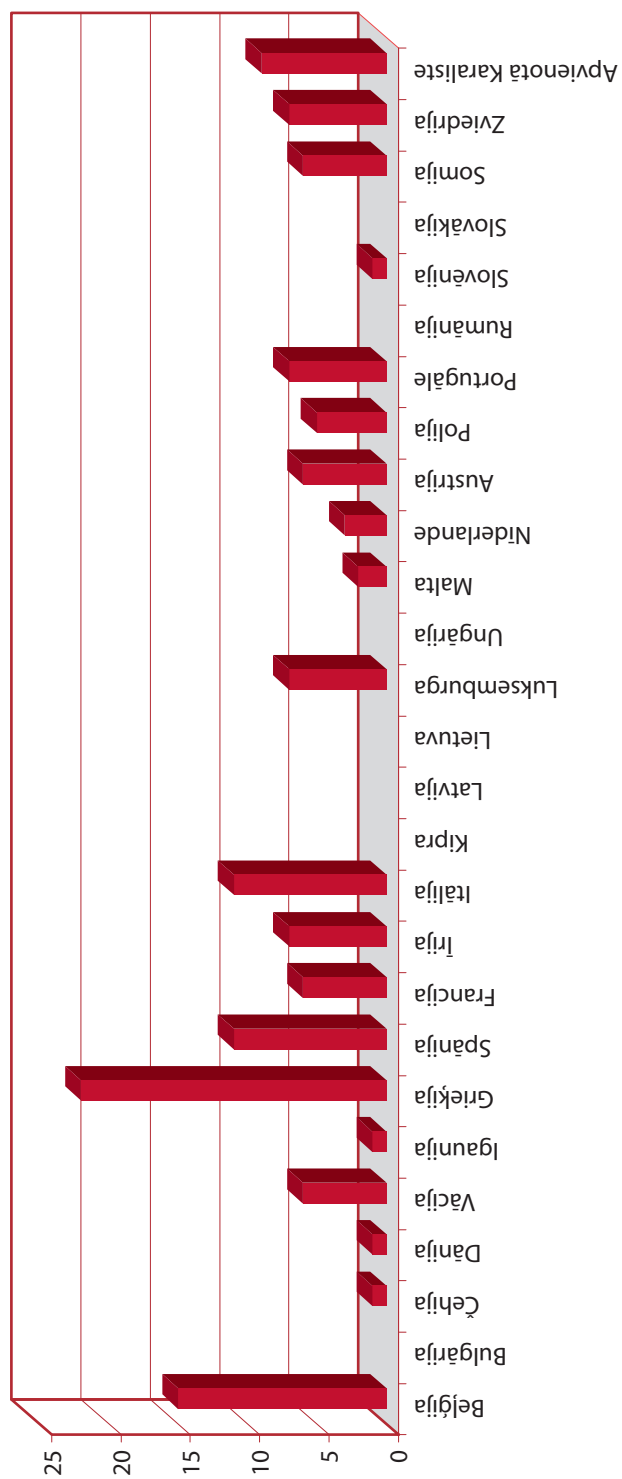
	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Ārlietas	8		8
Briseles konvencija	2		2
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	13		13
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	25	1	26
Eiropas Savienības pilsonība	2	1	3
Ekonomikas un monetārā politika	1		1
Enerģija	4		4
Institucionālās tiesības	12	17	29
Intelektuālais īpašums	12	19	31
Jaunu valstu pievienošanās	1		1
Kapitāla brīva aprīte	8		8
Konkurence	26	2	28
Kopējā ārpolitika un drošības politika	2		2
Kopējais muitas tarifs	13		13
Kopienu pašu resursi	9	1	10
Kopienu tiesību principi	2	2	4
Lauksaimniecība	18		18
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	3		3
Muitas savienība	5		5
Nodokļi	40	4	44
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	17		17
Personu brīva pārvietošanās	19		19
Preču brīva aprīte	11	1	12
Reģionālā politika	2	1	3
Romas konvencija	1		1
Rūpniecības politika	5	1	6
Sabiedrību tiesības	16	1	17
Sociālā politika	24	9	33
Tiesību aktu tuvināšana	31	1	32
Tirdzniecības politika	5		5
Transports	8	1	9
Valsts atbalsts	8	2	10
Vide un patērētāji	55	5	60
Zivsaimniecības politika	4		4
EK līgums	412	69	481
Līgums par ES	1		1
Process	1	4	5
Civildienesta noteikumi		8	8
Dažādi	1	12	13
PAVISAM KOPĀ	414	81	495

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi ar sprieduma raksturu, kas izbeidz tiesvedību citā veidā, nevis izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot lietu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

11. Pabeigtās lietas – Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi: iznākums (2005–2009)¹

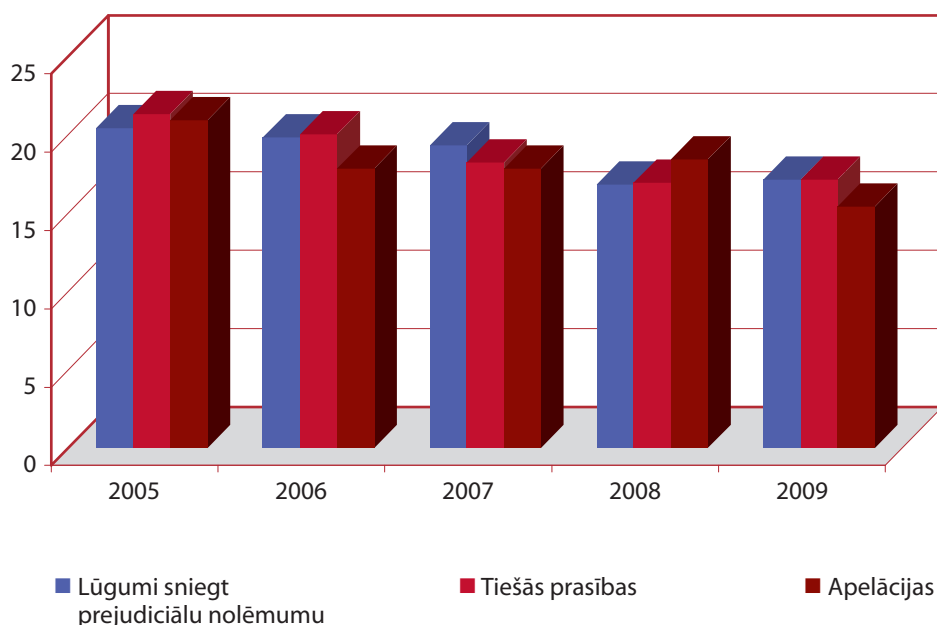
2009. gadā apmierinātās prasības

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas	
Beļģija	10	1		7			9	1		7			15	1	
Bulgārija															
Čehija							6			2			1		
Dānija	3	1					3						1		
Vācija	12			7			7	1		3	3		6	2	
Igaunija													1		
Grieķija	20			6			10	3		8	1		22		
Spānija	10	1		10	1		13	1		15	1		11		
Francija	13			5			7			9	1		6		
Īrija	3			2	1		7	2		4			7		
Itālija	11	1		13	1		23	2		14	1		11	4	
Kipra															
Latvija															
Lietuva										1					
Luksemburga	16			19			12			12			7		
Ungārija															
Malta							1						2		
Nīderlande	4			1	1		3	1		3			3		
Austrija	10			10			6			3			6		
Polija										2			5		
Portugāle	6			7			9			6			7	1	
Rumānija															
Slovēnija													1		
Slovākija							1			1					
Somija	5			7			3	1		1	1		6	1	
Zviedrija	2			2	1		5			2			7		
Apvienotā Karaliste	6	1		7	3		2	4		1			9		
Kopā	131	5		103	8		127	16		94	9		134	9	

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

12. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums (2005–2009)*¹ (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu)

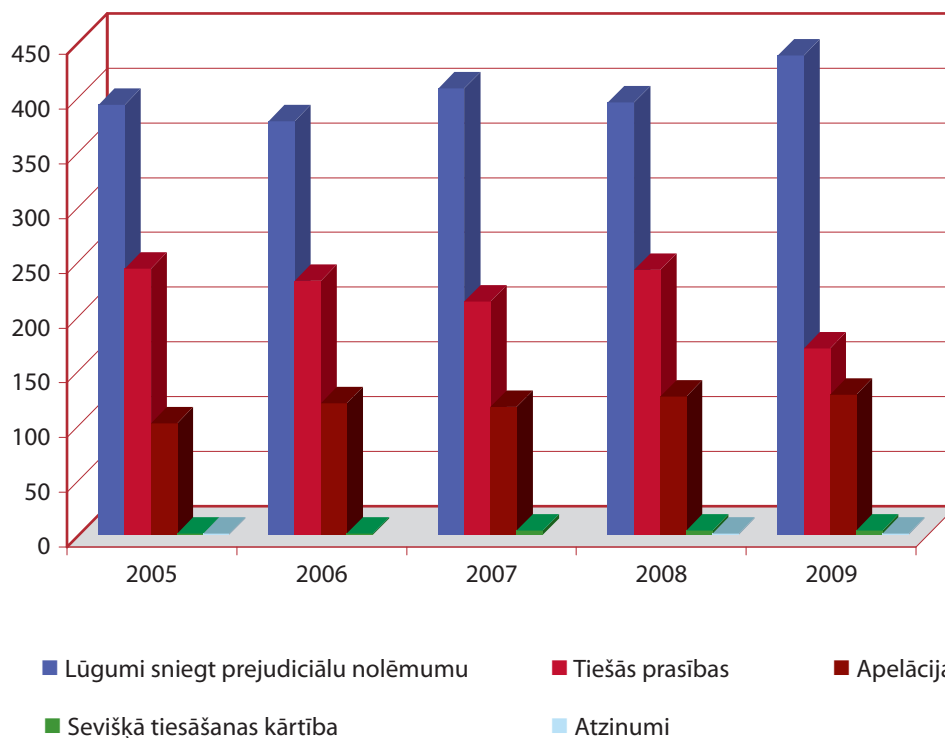

	2005	2006	2007	2008	2009
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	20,4	19,8	19,3	16,8	17,1
Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība				2,1	2,5
Tiešās prasības	21,3	20	18,2	16,9	17,1
Apelācijas	20,9	17,8	17,8	18,4	15,4

¹ Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

Tiesvedības ilguma aprēķinos nav iekļautas: lietas, kurās ir pieņemts starpnolēmums vai veikta pierādījumu vākšana; atzinumi; sevišķā tiesāšanas kārtība (proti, tiesāšanās izdevumu noteikšana, juridiskā palīdzība, protests par spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, sprieduma labošana, apķīlāšanas – aizturēšanas procedūra); lietas, kas beidzas ar rīkojumu par lietas izslēgšanu no reģistra, tiesvedības izbeigšanu lietā pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai; lēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem, kā arī apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā.

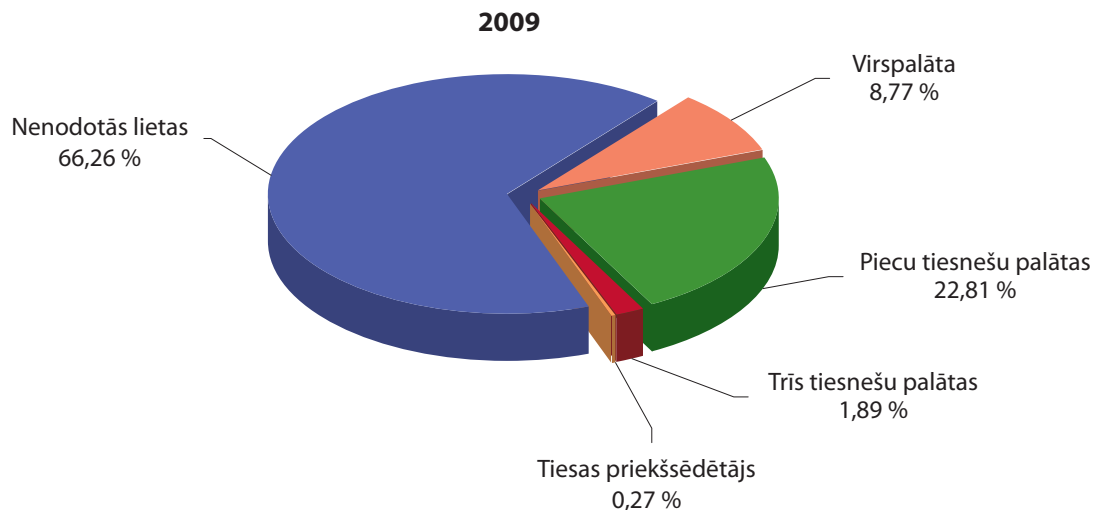
13. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedības veidi (2005–2009) ¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	393	378	408	395	438
Tiesās prasības	243	232	213	242	170
Apelācijas	102	120	117	126	128
Sevišķā tiesāšanas kārtība	1	1	4	4	4
Atzinumi	1			1	1
Kopā	740	731	742	768	741

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

14. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)*¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Nenodotās lietas	437	490	481	524	491
Tiesas plēnums	2				
Virspalāta	60	44	59	40	65
Piecu tiesnešu palātas	212	171	170	177	169
Trīs tiesnešu palātas	29	26	24	19	14
Tiesas priekšsēdētājs			8	8	2
Kopā	740	731	742	768	741

¹ Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

15. *Dažādi – Paātrinātais process (2005–2009)*¹

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts
Tiešās prasības						1				
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu		5		5		6	2	6		3
Apelācijas						1				1
Sevišķā tiesāšanas kārtība										1
Kopā		5		5		8	2	6		5

¹ Lietas paātrināta izskatīšana Eiropas Savienības Tiesā ir iespējama saskaņā ar Reglamenta 62.a un 104.a pantu, kas stājas spēkā 2000. gada 1. jūlijā.

16. *Dažādi* – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2008–2009) ¹

	2008			2009		
	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Kopā	Pieteikums apmierināts	Pieteikums noraidīts	Kopā
Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība	3	3	6	2	1	3

¹ Kopš 2008. gada 1. marta lietās par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu var tikt īstenota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība saskaņā ar Tiesas Reglamenta 104.b pantu.

17. *Dažādi* – Pagaidu noregulējuma pasākumi (2009) ¹

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem	Apelācijas sūdzību par pagaidu noregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā skaits	Iznākums		
			Pieteikums noraidīts	Pieteikums apmierināts	Izslēgšana no reģistra vai tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas
Konkurence		2			
Institucionālās tiesības			1		2
Vide un patērētāji	1		2	1	3
Kopā EK līgums			3	1	5
PAVISAM KOPĀ	1	2	3	1	5

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

18. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2009) – iesniegtās lietas un taisītie spriedumi

Gadi	Iesniegtās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiesās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaidu neregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaidu neregulējuma pasākumiem	
1953	4					4		
1954	10					10		2
1955	9					9	2	4
1956	11					11	2	6
1957	19					19	2	4
1958	43					43		10
1959	46				1	47	5	13
1960	22				1	23	2	18
1961	24	1			1	26	1	11
1962	30	5				35	2	20
1963	99	6				105	7	17
1964	49	6				55	4	31
1965	55	7				62	4	52
1966	30	1				31	2	24
1967	14	23				37		24
1968	24	9				33	1	27
1969	60	17				77	2	30
1970	47	32				79		64
1971	59	37				96	1	60
1972	42	40				82	2	61
1973	131	61				192	6	80
1974	63	39				102	8	63
1975	61	69			1	131	5	78
1976	51	75			1	127	6	88
1977	74	84				158	6	100
1978	146	123			1	270	7	97
1979	1218	106				1324	6	138
1980	180	99				279	14	132
1981	214	108				322	17	128
1982	217	129				346	16	185
1983	199	98				297	11	151
1984	183	129				312	17	165
1985	294	139				433	23	211
1986	238	91				329	23	174
1987	251	144				395	21	208
1988	193	179				372	17	238
1989	244	139				383	19	188

>>>

Gadi	Iesniegtās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiesās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaidu neregulējuma pasākumiem vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaidu neregulējuma pasākumiem	
1990	221	141	15	1		378	12	193
1991	140	186	13	1	2	342	9	204
1992	251	162	24	1	2	440	5	210
1993	265	204	17			486	13	203
1994	125	203	12	1	3	344	4	188
1995	109	251	46	2		408	3	172
1996	132	256	25	3		416	4	193
1997	169	239	30	5		443	1	242
1998	147	264	66	4		481	2	254
1999	214	255	68	4		541	4	235
2000	197	224	66	13	2	502	4	273
2001	187	237	72	7		503	6	244
2002	204	216	46	4		470	1	269
2003	277	210	63	5	1	556	7	308
2004	219	249	52	6	1	527	3	375
2005	179	221	66	1		467	2	362
2006	201	251	80	3		535	1	351
2007	221	265	79	8		573	3	379
2008	210	288	77	8	1	584	3	333
2009	143	302	104	2	1	552	1	377
Kopā	8465	6620	1021	79	19	16 204	349	8267

¹ Bruto dati, neņemot vērā sevišķo tiesāšanas kārtību.

² Neto dati.

**19. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2009) –
lesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi) ¹**

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ²	Kopā
1961																		1											1
1962																		5											5
1963															1			5											6
1964																		4											6
1965					4				2									1											7
1966																		1											1
1967	5				11				3						1			3											23
1968	1				4				1									2											9
1969	4				11				1						1														17
1970	4				21				2									3											32
1971	1				18				6						1			6											37
1972	5				20				1									10											40
1973	8				37				4						1			6											61
1974	5				15				6									7									1		39
1975	7			1	26				15						1			4									1		69
1976	11				28				8	1								14									1		75
1977	16			1	30				14	2								9									5		84
1978	7			3	46				12	1								38									5		123
1979	13			1	33				18	2								11									8		106
1980	14			2	24				14	3								17									6		99
1981	12			1	41				17						4			17									5		108
1982	10			1	36				39									21									4		129
1983	9			4	36				15	2								19									6		98
1984	13			2	38				34	1								22									9		129
1985	13				40				45	2					6			14									8		139
																													>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ²	Kopā
1986	13			4	18		2	1	19	4	5				1			16									8		91
1987	15			5	32		17	1	36	2	5				3			19									9		144
1988	30			4	34			1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		2	2	28	1	10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		2	6	21	4	25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		3	5	29	2	36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62		1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		5	7	22	1	24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44			13	36	2	46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		10	10	43	3	58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66		4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		2	9	10	1	50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		5	55	16	3	39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		3	4	17	2	43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		3	5	12	2	50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		4	4	15	1	40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59		7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		4	8	9	2	45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		18	8	21	1	48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		11	10	17	2	18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		14	17	24	1	34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	8	14	26	2	43			1		2		19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	9	17	12	1	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2	11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
Kopā	614	9	12	125	1731	6	145	222	783	51	1007	2	7	8	64	27	1	743	348	24	67	2	2	3	58	81	476	2	6620

¹ EK līguma 177. pants (jaunajā redakcijā – EKL 234. pants, vēlāk – LESD 267. pants), LES 35. panta 1. punkts, EOTKL 41. pants, EAEKL 150. pants un 1971. gada protokols.

² Lieta C-265/00 *Campina Melkunie (Benelux Gerechtschot)*.

Lieta C-196/09 *Miles u.c.* (Eiropas skolu Apelācijas padome).

20. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2009) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)

			Kopā
Beļģija	<i>Cour constitutionnelle</i>	15	
	<i>Cour de cassation</i>	73	
	<i>Conseil d'État</i>	55	
	Citas tiesas	471	614
Bulgārija	<i>Софийски градски съд Търговско отделение</i>	1	
	Citas tiesas	8	9
Čehija	<i>Nejvyššího soudu</i>		
	<i>Nejvyšší správní soud</i>	5	
	<i>Ústavní soud</i>		
	Citas tiesas	7	12
Dānija	<i>Højesteret</i>	23	
	Citas tiesas	102	125
Vācija	<i>Bundesgerichtshof</i>	128	
	<i>Bundesverwaltungsgericht</i>	93	
	<i>Bundesfinanzhof</i>	260	
	<i>Bundesarbeitsgericht</i>	19	
	<i>Bundessozialgericht</i>	74	
	<i>Staatsgerichtshof des Landes Hessen</i>	1	
	Citas tiesas	1156	1731
Igaunija	<i>Riigikohus</i>	1	
	Citas tiesas	5	6
Grieķija	<i>Άρειος Πάγος</i>	10	
	<i>Συμβούλιο της Επικρατείας</i>	40	
	Citas tiesas	95	145
Spānija	<i>Tribunal Supremo</i>	24	
	<i>Audiencia Nacional</i>	1	
	<i>Juzgado Central de lo Penal</i>	7	
	Citas tiesas	190	222
Francija	<i>Cour de cassation</i>	88	
	<i>Conseil d'État</i>	47	
	Citas tiesas	648	783
Īrija	<i>Supreme Court</i>	17	
	<i>High Court</i>	15	
	Citas tiesas	19	51
Itālija	<i>Corte suprema di Cassazione</i>	103	
	<i>Corte Costituzionale</i>	1	
	<i>Consiglio di Stato</i>	63	
	Citas tiesas	840	1007
Kipra	<i>Ανώτατο Δικαστήριο</i>	2	
	Citas tiesas		2

>>>

			Kopā
Latvija	Augstākā tiesa	6	
	Satversmes tiesa		
	Citas tiesas	1	7
Lietuva	<i>Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas</i>	1	
	<i>Lietuvos Aukščiausiasis Teismas</i>	2	
	<i>Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas</i>	2	
	Citas tiesas	3	8
Luksemburga	<i>Cour supérieure de justice</i>	10	
	<i>Cour de cassation</i>	2	
	<i>Conseil d'État</i>	13	
	<i>Cour administrative</i>	7	
	Citas tiesas	32	64
Ungārija	<i>Legfelsőbb Bíróság</i>	1	
	<i>Fővárosi Ítélőtábla</i>	2	
	<i>Szegedi Ítélőtábla</i>	1	
	Citas tiesas	23	27
Malta	<i>Qorti Kostituzzjonali</i>		
	<i>Qorti ta' l-Appel</i>		
	Citas tiesas	1	1
Nīderlande	<i>Raad van State</i>	69	
	<i>Hoge Raad der Nederlanden</i>	183	
	<i>Centrale Raad van Beroep</i>	47	
	<i>College van Beroep voor het Bedrijfsleven</i>	139	
	<i>Tariefcommissie</i>	34	
	Citas tiesas	271	743
Austrija	<i>Verfassungsgerichtshof</i>	4	
	<i>Oberster Gerichtshof</i>	75	
	<i>Oberster Patent- und Markensenat</i>	3	
	<i>Bundesvergabeamt</i>	24	
	<i>Verwaltungsgerichtshof</i>	59	
	<i>Vergabekontrollsenat</i>	4	
	Citas tiesas	179	348
Polija	<i>Sąd Najwyższy</i>	4	
	<i>Naczelny Sąd Administracyjny</i>	6	
	<i>Trybunał Konstytucyjny</i>		
	Citas tiesas	14	24
Portugāle	<i>Supremo Tribunal de Justiça</i>	2	
	<i>Supremo Tribunal Administrativo</i>	36	
	Citas tiesas	29	67
Rumānija	<i>Tribunal Dâmbovița</i>	1	
	Citas tiesas	1	2

>>>

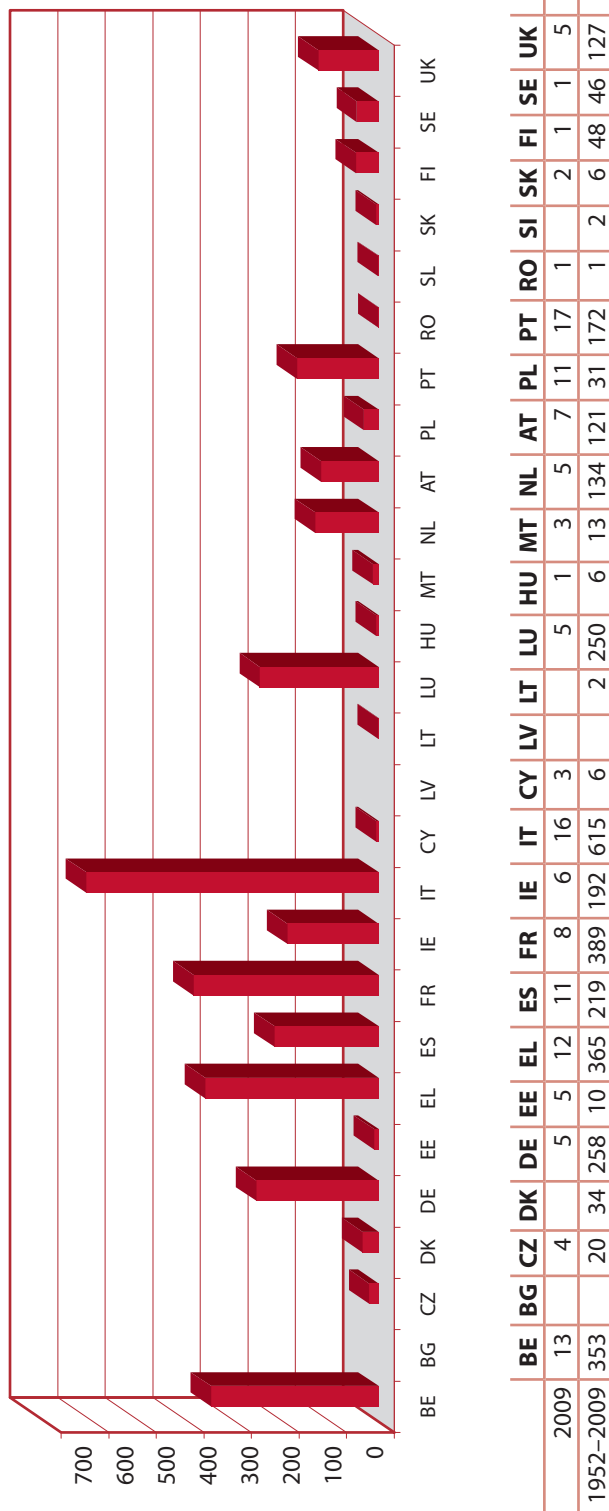
			Kopā
Slovēnija	Vrhovno sodišče		
	Ustavno sodišče		
	Citas tiesas	2	2
Slovākija	Ústavný Súd		
	Najvyšší súd	2	
	Citas tiesas	1	3
Somija	Korkein hallinto-oikeus	24	
	Korkein oikeus	10	
	Citas tiesas	24	58
Zviedrija	Högsta Domstolen	13	
	Marknadsdomstolen	4	
	Regeringsrätten	23	
	Citas tiesas	41	81
Apvienotā Karaliste	House of Lords	40	
	Court of Appeal	53	
	Citas tiesas	383	476
Citi	Benelux Gerechtshof ¹		1
	Eiropas skolu Apelācijas padome ²		1
Kopā			6620

¹ Lieta C-265/00 *Campina Melkunie*.

² Lieta C-196/09 *Miles* u.c.

21. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2009) – lesnietgātās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi¹

1952–2009

¹ EK līguma 93., 169., 170., 171. un 225. pants (jaunajā redakcijā – EKL 88., 226., 227., 228. un 298. pants, vēlāk – LESD 108., 258., 259., 260. un 348. pants), EAEKL 141., 142. un 143. pants un EOTKL 88. pants.

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2009. gadā

Priekšsēdētājs Marc Jaeger

Tā kā paplašināšanās gaitā Vispārējās tiesas kolektīvs ir papildinājies, reti ir bijuši tādi gadi, kad tiesas sastāvs nebūtu mainījies, nemaz neraugoties uz regulāro tiesas sastāva daļējo nomaiņu. Tā 2009. gadā amatu atstāja divi tiesneši: *Virpi Tiili*, kas bija Vispārējās tiesas tiesnese kopš 1995. gada, un *Daniel Šváby*, kas Vispārējās tiesas tiesneša amatā bija kopš 2004. gada, kuru vietā stājās attiecīgi *Heikki Kanninen* un *Juraj Schwarcz*.

No statistikas viedokļa raugoties, pagājušajam gadam ir raksturīga kontinuitāte. Ir liels iesniegto lietu skaits (568), kurš, neraugoties uz nelielām izmaiņām salīdzinājumā ar 2008. gadu, krietni pārsniedz līdz šim reģistrētos apjomus. Tādēļ, kaut arī izskatīto lietu skaits ir ievērojami palielinājies (555 izskatītas lietas), izskatāmo lietu skaits, neraugoties uz pastāvīgajām pūlēm, nav samazinājies.

Turklāt 2009. gadu ir iezīmējuši divi īpaši notikumi.

Pirmkārt, tiesa svinēja savu divdesmito gadadienu. Šim notikumam par godu rīkotajā konferencē “Pēc 20 gadiem ar skatu uz 2020. gadu. Būvēt rītdienas Vispārējo tiesu uz stipriem pamatiem” notika vērā ņemamas diskusijas un visu nozaru pārstāvji veica būtisku ieguldījumu¹. Tika ieskicēti nozīmīgi tiesas nākotnes attīstības, tās uzdevumu un darbības virzieni, kas nostiprina pārliecību par reformu, tostarp strukturālu reformu, nepieciešamību Vispārējā tiesā, lai arvien nodrošinātu augstu indivīdu aizsardzības līmeni.

Otrkārt, 2009. gads bija Lisabonas līguma spēkā stāšanās gads. Kaut arī šī līguma milzīgā ietekme uz Eiropas struktūru saistībā ar Savienības tiesām pirmajā acumirkļī nav pamanāma, tomēr ir jānorāda atsevišķi aspekti, kuri neizbēgami ietekmē Vispārējo tiesu. Vispirms jāatzīmē tiesas jaunais nosaukums: “Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesa” ir pārtapusi par Eiropas Savienības “Vispārējo tiesu”, lai ņemtu vērā tās kā apelācijas instances kompetenci attiecībā uz civildienesta lietām. Turpinot jānorāda uz prasībām atcelt tiesību aktu, ko indivīdi iesnieguši par tiesību aktiem, izvirzīto pieņemamības nosacījumu atvieglojumiem. Vēl jāatzīmē Vispārējās tiesas kompetences paplašināšanās, ietverot tajā arī atsevišķas indivīdu celtas prasības, pirmkārt, kopējās ārpolitikas un drošības politikas un, otrkārt, policijas un tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās jomā. Visbeidzot, jānorāda uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas hierarhisku pielīdzināšanu Līgumam. Šie jaunievedumi, kas veido nozīmīgu tiesību aizsardzības tiesā attīstību, varētu būtiski ietekmēt gan Vispārējā tiesā izskatāmo strīdu skaitu, gan arī to veidus.

Turpmākais ieskaits sniegs priekšstatu par Vispārējās tiesas, kurai jālemj par likumību (I), zaudējumu atlīdzību (II), apelācijām (III) un pagaidu noregulējumu (IV), darbības jomas dažādību un reizēm – tās sarežģītību.

¹ Šis veikums ir pieejams interneta vietnē www.curia.europa.eu, un konferences ietvaros radušies dokumenti tiks publicēti 2010. gadā.

I. Strīdi par likumību

Saskaņā ar EKL 230. pantu celto prasību pieņemamība

1. Pārsūdzami akti

Prasības atcelt tiesību aktu priekšmets EKL 230. panta izpratnē var būt vienīgi akti vai lēmumi, kas rada saistošas tiesiskas sekas, kuras skar prasītāja intereses, būtiski mainot tā tiesisko stāvokli².

2009. gada 9. septembra spriedumā lietā T-437/05 *Brink's Security Luxembourg/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) par piekļuvi atsevišķiem dokumentiem prasītājas uzsāktas pārsūdzības procedūras ietvaros, kas bija vērsta pret līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu konkurējošai sabiedrībai, Vispārējā tiesa pauda inovatīvu viedokli attiecībā uz iespēju minēto definīciju padarīt mazāk stingru.

Šajā lietā apstrīdēta tika Komisijas vēstule, ar ko tā prasītāju informēja par atteikumu darīt tai zināmu pretendentu iesniegto piedāvājumu novērtēšanas komitejas sastāvu. Piekļuves Komisijas dokumentiem procedūra, ko reglamentē Regulas (EK) Nr. 1049/2001³ 6.–8. pants, norisinās divos posmos. Pirmajā posmā pieprasījuma iesniedzējam ir jāvēršas Komisijā ar sākotnējo pieprasījumu piekļūt dokumentiem. Otrajā posmā pilnīga vai daļēja noraidījuma gadījumā pieprasījuma iesniedzējs var iesniegt apstiprinājuma pieprasījumu Komisijas ģenerālsekretāram. Pilnīga vai daļēja noraidījuma gadījumā pieprasījuma iesniedzējs var iesniegt prasību tiesā pret Komisiju atbilstoši EKL 230. pantā paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi tikai pasākumam, ko veicis Komisijas ģenerālsekretārs, var būt tiesiskas sekas, kuras var ietekmēt pieprasījuma iesniedzēja intereses, un par to var iesniegt prasību atcelt tiesību aktu.

Vispārējā tiesa atzina, ka pret sākotnējā pieprasījuma noraidījumu vērsta prasība atcelt tiesību aktu principā nav pieņemama. Tomēr Vispārējā tiesa norādīja, ka noraidījuma vēstulē Komisija atbilstoši Regulai Nr. 1049/2001 nav informējusi prasītāju par tās tiesībām iesniegt atkārtotu pieteikumu. Šāda pārkāpuma dēļ prasība atcelt sākotnējā pieteikuma noraidījumu izņēmuma kārtā ir pieņemama. Pretējā gadījumā Komisija varētu izvairīties no pārbaudes tiesā formas trūkuma dēļ, kurā tā ir vainojama. No judikatūras izriet, ka, tā kā Eiropas Kopiena ir tiesību kopiena, kurā iestādes ir pakļautas pārbaudei par to pieņemto tiesību aktu atbilstību Līgumam, procesuālie noteikumi, kas ir piemērojami prasībām, kas tiek iesniegtas tiesā, ir jāinterpretē cik vien iespējams tā, lai šie noteikumi varētu tikt piemēroti tādā veidā, kas sekmē mērķa nodrošināt efektīvu tiesību, kas tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām, aizsardzību tiesā izpildi.

2. Tiesības celt prasību

Saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu tādu personu celtām prasību atcelt tiesību aktu, kuras nav šo aktu adresātes, pieņemamībai tiek izvirzīts dubults nosacījums, ka šīm personām ar apstrīdēto aktu ir jābūt tieši un individuāli skartām. Atbilstoši judikatūrai citas fiziskas vai juridiskas personas, kas nav lēmuma adresātes, var uzskatīt par individuāli skartām tikai tad, ja šis lēmums tās ietekmē to individuālo īpašību vai apstākļu, kuru dēļ tās atšķiras no citām personām, dēļ un sakarā ar iepriekš minētajiem faktoriem tās tiek uzskatītas par individuālām, it kā tās būtu šāda lēmuma adresāti⁴. Turklāt, lai pieņemtais akts skartu privātpersonu tieši, tam ir tieši jāietekmē ieinteresētās

² Tiesas 1981. gada 11. novembra spriedums lietā 60/81 *IBM/Komisija*, *Recueil*, 2639. lpp., 9. punkts.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

⁴ Tiesas 1963. gada 15. jūlija spriedums lietā 25/62 *Plaumann/Komisija*, *Recueil*, 197. lpp.

personas tiesiskā situācija un tā pieņemšanai jābūt pilnībā automātiskai un jāizriet tikai no tiesiskā regulējuma, nepieņemot citas starpnormas ⁵.

2009. gada 7. oktobra spriedumā lietā T-420/05 *Vischim/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) prasītāja lūdza atcelt Komisijas 2005. gada 16. septembra Direktīvu 2005/53/EK ⁶, ar ko groza Direktīvu 91/414/EEK ⁷, tās I pielikumā (kurā uzskaitītas vielas, kuru tirgū laišana dalībvalstīs ir atļauta) iekļaujot prasītājas ražoto aktīvo vielu hlortalonilu, izvirzot dažus nosacījumus, īpaši attiecībā uz maksimālo heksahlorbenzola (HCB) saturu šajā vielā. Ņemot vērā šos grozījumus, dalībvalstīm ir jāgroza vai jāatsauc spēkā esošās atļaujas augu aizsardzības līdzekļiem, kuri satur šiem nosacījumiem neatbilstošu hlortalonilu.

Tā kā minētā direktīva ir vispārpiemērojams akts, Vispārējā tiesa uzsvēra ka, kaut arī EKL 230. panta ceturtā daļa tieši neattiecas uz prasību atcelt tiesību aktu, ko fiziska vai juridiska persona iesniegusi par direktīvu, pieņemamību, no judikatūras tomēr izriet, ka ar šo apstākli vien nepietiek, lai šādas prasības atzītu par nepieņemamām. Iestādes attiecīgā akta formas izvēles dēļ vien nevar izslēgt tiesību aizsardzību tiesā, ko privātpersonām sniedz šis Līguma noteikums, jo apstrīdētā akta vispārpiemērojamais raksturs neizslēdz, ka tas tieši un individuāli varētu skart dažas fiziskas vai juridiskas personas. Šādā gadījumā akts var vienlaikus būt kā vispārīgs akts un attiecībā uz dažiem tirgus dalībniekiem kā lēmums. Norādot, ka Direktīvā 91/414 ir paredzēts, ka tirgū jau esošo vielu novērtēšanas procedūra ir uzsākama ar ieinteresētā ražotāja paziņojumu, kurš iesniedz šajā sakarā nepieciešamo dokumentāciju un ir iesaistīts dažādos dokumentācijas izskatīšanas posmos, Vispārējā tiesa uzskata, ka prasītājai kā paziņojuma autorei pienākas procesuālās garantijas šajā sakarā un tādēļ tā ir uzskatāma par individuāli skartu ar apstrīdēto direktīvu.

Attiecībā uz nosacījumu par tiešu skaršanu Vispārējā tiesa atzīst, ka Komisija ar apstrīdēto direktīvu ir pabeigusi hlortalonila vērtēšanu, nolemjot to iekļaut Direktīvas 91/414 I pielikumā ar dažiem nosacījumiem. Turklāt, atbilstoši minētajai direktīvai dalībvalstīm ir jāpārskata augu aizsardzības līdzekļu, kuros ietilpst minētā viela, atļaujas un jāpārbauda prasības par maksimālo HSB saturu ievērošana, un šī procesa ietvaros dalībvalstīm nav nekādas rīcības brīvības. Tādējādi ar apstrīdēto direktīvu prasītāja kā attiecīgās aktīvās vielas ražotāja ir skarta tieši, no kā izriet, ka prasība atcelt tiesību aktu ir pieņemama.

3. Termins prasības celšanai

2009. gada 10. jūnija spriedumā lietā T-257/04 Polija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) un 2009. gada 2. oktobra spriedumā apvienotajās lietās T-300/05 un T-316/05 Kipra/Komisija (Krājumā nav publicēts), tika spriests par jautājumu, kad sākas EKL 230. panta piektajā daļā paredzētais divu mēnešu termiņš, ja pievienošanās valsts ir cēlusi prasību atcelt pirms šīs valsts pievienošanās pieņemtu un publicētu regulu, kurā ieteikts pieņemt pārejas posma pasākumus lauksaimniecības nozarē. Šajā gadījumā Polijas un Kipras republikas uzskatīja, ka termiņš prasības celšanai nevar sākties pirms to pievienošanās Savienībai, kas ir priekšnosacījums, lai attiecīgā regula stātos spēkā.

⁵ Tiesas 1998. gada 5. maija spriedums lietā C-386/96 P *Dreyfus/Komisija*, *Recueil*, I-2309. lpp., 43. punkts.

⁶ OV L 241, 51. lpp.

⁷ Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.). Saskaņā ar šo direktīvu atļauju laišanai tirgū drīkst izsniegt tikai ja, ņemot vērā zinātnes un tehnikas atzinumus, var uzskatīt, ka attiecīgo aktīvo vielu saturošie augu aizsardzības līdzekļi atbilst zināmiem nosacījumiem attiecībā uz to nekaitīgumu cilvēku un dzīvnieku veselībai, kā arī videi.

Šajā sakarā Vispārējā tiesa atgādina, ka atbilstoši EKL 230. panta piektajai daļai prasība atcelt tiesību aktu ir jāceļ divos mēnešos pēc tam, kad tiesību akts ir publicēts, un ka šaura tiesību noteikumu par procesuālajiem termiņiem piemērošana atbilst tiesiskās drošības prasībai un vajadzībai izvairīties no jebkāda veida diskriminācijas vai patvaļīgas rīcības tiesu darbā. Šīs lietas apstākļos tādējādi ir konstatējama attiecīgās prasības novēlota celšana un attiecīgo dalībvalstu argumenti šādu secinājumu neatspēko. Vispārējā tiesa nolemj, pirmkārt, ka jautājumam par attiecīgo regulu stāšanās spēkā pakārtošanu attiecīgo dalībvalstu pievienošanās faktam nav nozīmes, jo tas liecina par nepareizu izpratni par tiesību akta apstrīdamību, kas ir atkarīga no visu prasību attiecībā uz publicēšanas formalitātēm izpildes, kura ir iemesls, lai sāktos prasības celšanas termiņš, un minētā tiesību akta stāšanās spēkā, kas var būt atlikta. Otrkārt, Vispārējā tiesa uzskata, ka, tā kā EKL 230. pantā noteiktais termiņš ir vispārpiemērojams, šajā pantā nav paredzēts, ka attiecīgajām valstīm ir jābūt dalībvalsts statusam un tas katrā ziņā ir piemērojams attiecīgajām valstīm kā juridiskām personām. Treškārt, Vispārējā tiesa uzsver, ka minētajām valstīm nav tikušas liegtas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, jo, lai gan trešās valstis, tostarp valstis pirms to pievienošanās Eiropas Savienībai, nevar pieprasīt tādu pašu statusu, kāds ir dalībvalstīm saistībā ar prāvām, tomēr tām ir tādas pašas iespējas tiesāties, kādas ir atzītas juridiskām personām atbilstoši EKL 230. panta ceturtajai daļai. Vispārējā tiesa norāda, ka attiecīgā regula, kaut arī tā ir vispārpiemērojams akts, tiešā veidā kavē dalībvalstīm īstenot savas pilnvaras pēc saviem ieskatiem, paredzot tām dažādus pienākumus saistībā ar instrumentu, īpaši fiskālu instrumentu, radīšanu un izmantošanu virsnormas cukura krājumu likvidēšanai. Pēc analogijas ar vietēja mēroga iestādēm piemērojamo judikatūru⁸ Vispārējā tiesa secina, ka pirms dalībvalsts statusa iegūšanas Polijas un Kipras republikas attiecīgā regula skāra tieši un individuāli, kā dēļ šaura procesuālo termiņu piemērošana – sākot ar minētās regulas publicēšanas dienas – nekavēja šo valstu tiesību īstenošanu.

Tomēr Kipras Republika uzskata, ka tās prasība katrā ziņā ir pieņemama, jo tā esot vērsta pret regulu, ar ko groza sākotnējo regulu, un celta savlaicīgi. Vispārējā tiesa atgādina, ka, lai gan tiesību akta, kas nav apstrīdēts noteiktajā termiņā, galīgais raksturs attiecas ne tikai uz pašu tiesību aktu, bet arī uz ikvienu vēlāku aktu, kam ir tīri apstiprinošs raksturs, šis risinājums, kas balstīts uz nepieciešamo tiesisko stabilitāti un attiecas gan uz individuāliem aktiem, gan uz tiem aktiem, kam ir normatīvs raksturs, ja regulas norma ir grozīta, termiņš prasības iesniegšanai sākas no jauna attiecībā uz prasību atcelt ne tikai šo normu, bet arī visas tās normas, kas pat tad, ja tās nav grozītas, veido vienotu veselumu ar to⁹. Katrā ziņā, pārbaudot šo secinājumu tā kontekstā, Vispārējā tiesa norāda uz niansēm, precizējot, ka uz termiņa prasības celšanai beigšanos ir jāatsaucas saistībā ar prasību par grozītas tiesību normas atcelšanu ne tikai tad, ja minētā norma atspoguļo normu no tā akta, kura atcelšanas prasības termiņš ir beidzies, bet arī, kaut jaunā redakcija atšķiras, nav ietekmēta tās jēga. Turpretim, ja regulas norma, kaut daļēji, ir būtiski grozīta, termiņš prasības iesniegšanai sākas no jauna attiecībā uz prasību atcelt ne tikai šo normu, bet arī visas tās normas, kas pat tad, ja tās nav grozītas, veido vienotu un jēdzienisku veselumu ar to. Šajā lietā, tā kā ar attiecīgo regulu tiek veikti nebūtiski un procesuāli grozījumi, kuru mērķis ir vienīgi pagarināt sākotnējā regulā paredzētos termiņus, sākotnējās regulas atcelšanu nevar prasīt, ceļot prasību par regulas, ar kuru izdarīti grozījumi, atcelšanu.

⁸ Vispārējās tiesas 1998. gada 30. aprīļa spriedums lietā T-214/95 *Vlaams Gewest/Komisija*, *Recueil*, II-717. lpp., 29. punkts.

⁹ Tiesas 2007. gada 18. oktobra spriedums lietā C-299/05 *Komisija/Parlaments un Padome*, Krājums, I-8695. lpp., 29. un 30. punkts.

Uzņēmumiem piemērojamie konkurences noteikumi

1. Vispārīgie noteikumi

a) Pārkāpuma ilgums

2009. gada 17. decembra spriedumā lietā T-58/01 *Solvay/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atzina, ka, pat ja izrādītos, ka ir īpaši apstākļi, kas pamato pārkāpuma ilguma pierādīšanas pienākuma maiņu, Komisijai lēmumā, ar ko konstatē EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, tomēr ir jānorāda pārkāpuma ilgums un jāsniedz šajā sakarā tās rīcībā esošā informācija. Norādot, ka apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz pārkāpuma ilgumu bija pretrunīgi dati, tā atzīst, ka Komisija, kurai pamatā bija pierādīšanas pienākums, nav pierādījusi, ka pārkāpums ir ildzis līdz 1990. gada beigām. Tādēļ Vispārējā tiesa uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir jāgroza, samazinot prasītājam uzlikto naudas sodu par 25 %.

b) Noilgums

2009. gada 31. marta spriedumā lietā T-405/06 lietā *ArcelorMittalLuxembourg u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa varēja apstiprināt savu judikatūru¹⁰ par *ratione personae* attiecināšanu uz noilguma periodu pārtraucošiem aktiem. Šajā lietā kādas meitas sabiedrības, kura bija aizliegtas vienošanās tērauda siju tirgū dalībniece, mātes sabiedrība apgalvoja, ka piecu gadu noilguma periodu pārtraucošie akti ir attiecināmi tikai uz aizliegtās vienošanās dalībniekiem. Tā kā mātes sabiedrība kā šāda dalībniece nebija identificēta nedz administratīvajā procedūrā, kuras ietvaros ietilpa noilguma periodu pārtraucošais akts, nedz arī kā paziņojuma par iebildumiem adresāte, tā apstrīdēja, ka Komisija uz to var attiecināt šī akta pārtraucošo iedarbību. Vispārējā tiesa šādu interpretāciju noraida, norādot, ka tas ir saistīts ar objektīvu faktu, proti, dalību pārkāpumā, kas atšķiras no tāda subjektīva un nosacīta apstākļa kā šī uzņēmuma identificēšana administratīvajā procedūrā. Uzņēmums varēja būt vienošanās dalībnieks, Komisijai to nezinot brīdī, kad tā pieņēma noilguma periodu pārtraucošo aktu. Tas tiek pārtraukts ne tikai attiecībā uz uzņēmumiem, kuriem ir adresēts ar izmeklēšanu vai tiesvedību saistītais akts, bet arī uz tiem uzņēmumiem, kuri, lai arī ir piedalījušies pārkāpuma izdarīšanā, Komisijai nav vēl zināmi un attiecībā uz kuriem līdz ar to nav pieņemts nekāds ar izmeklēšanu vai tiesvedību saistīts akts.

Attiecībā uz noilguma apturēšanu Vispārējā tiesa norāda, ka kaut arī Regulā (EK) Nr. 1/2003¹¹ ir paredzēts, ka noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visiem uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, kas piedalījušies pārkāpumā, tā tas tomēr nav paredzēts attiecībā uz apturēšanu. Tādēļ Vispārējā tiesa pārbauda, vai prasības celšana ietekmē tikai sabiedrību, kas ir prasītāja, jeb arī, kā *erga omnes* sekas, ietekmē visus uzņēmumus, kas piedalījušies pārkāpumā, neatkarīgi no tā, vai tie ir cēluši prasību. Šajā sakarā tā vispirms norāda, ka, tāpat kā noilguma perioda pārtraukšana, noilguma apturēšana, kas ir izņēmums no piecu gadu noilguma termiņa principa, ir jāinterpretē sašaurināti. Tādējādi nevar pieņemt, ka likumdevējs ir vēlējis abas situācijas regulēt vienādi. Turklāt, pretēji noilguma perioda pārtraukšanai, kuras mērķis ir ļaut Komisijai efektīvi izmeklēt un sodīt par konkurences noteikumu pārkāpumiem, noilguma apturēšana pēc definīcijas attiecas uz gadījumu, kad Komisija jau ir pieņēmusi lēmumu. Tiesas procesu *inter partes* iedarbība un tās obligātās sekas principā nepieļauj, ka uzņēmuma, kurš ir apstrīdētā lēmuma adresāts, celta prasība kaut kādā veidā varētu ietekmēt pārējo adresātu situāciju. Visbeidzot, Vispārējā tiesa noraida Komisijas argumentu

¹⁰ 2008. gada 1. jūlija spriedums lietā T-276/04 *Compagnie maritime belge/Komisija* (Krājums, II-1277. lpp.).

¹¹ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

par to, ka noilguma apturēšana, kas izriet no tā, ka kāds uzņēmums ir uzsācis tiesvedību Kopienų tiesā, attiecas gan uz juridisko vienību, kas ir šī tiesas procesa dalībniece, gan uz visām pārējām juridiskajām vienībām, kas ir vienas un tās pašas saimnieciskās vienības sastāvā, neatkarīgi no tā, kura juridiskā vienība ir uzsākusi šo tiesvedību. Kaut arī konkurences noteikumi attiecas uz "uzņēmumiem" kā saimnieciskām vienībām, tomēr Komisijas lēmumu šajā jomā izpildei kā adresāts ir jānorāda vienība, kas ir juridiska persona, kas vienīgā ir tiesīga celt prasību par tai adresētu lēmumu, kas pieņemts administratīvās procedūras noslēgumā. Vispārējā tiesa no minētā secina, ka attiecībā uz vienu no prasītājām ir pārsniegts desmit gadu noilguma termiņš un attiecībā uz šo prasītāju apstrīdēto lēmumu atceļ.

c) Tiesības uz aizstāvību

2009. gada 1. jūlija spriedumā lietā T-24/07 *ThyssenKrupp Stainless/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa ir atgādinājusi, ka, lai ļautu Komisijai līdzsvarot, no vienas puses, nepieciešamību aizsargāt lietas dalībnieku tiesības uz aizstāvību, dodot tik plašu pieeju lietas materiāliem, cik vien iespējams, un, no otras puses, nepieciešamību aizsargāt citu lietas dalībnieku vai trešo personu konfidenciālo informāciju, šiem citiem lietas dalībniekiem vai trešajām personām ir jāiesniedz Komisijai visa atbilstošā informācija. Tā norāda, ka, ja lietas dalībnieks uzskata, ka pēc piekļuves lietas materiāliem iegūšanas tai aizstāvības dēļ ir nepieciešama īpaša nepieejama informācija, tā var iesniegt Komisijai pamatotu pieprasījumu. Šajā sakarā Vispārējā tiesa nolēmj, ka pieprasījums, kas ir vispārīgs un nav detalizēts attiecībā uz katru dokumentu, neatbilst pamatota pieprasījuma īpašībām un nesniedz atbildi uz Komisijas jautājumu par nepieejamās informācijas acīmredzamu atbilstību prasītājas aizstāvībai.

Tomēr Vispārējā tiesa atgādina, ka, lai ievērotu uzņēmumu tiesības uz aizstāvību, Komisijai, pirms tā pieņem vienu no Regulas Nr. 1/2003 7., 8. un 23. pantā un 24. panta 2. punktā minētajiem lēmumiem, ir jādod attiecīgajiem lietas dalībniekiem tiesības tikt uzklautiem. Ja dokumentu, piemēram, paziņojuma par iebildumiem, nodošana prasītājam notiek pēc kāda no šiem lēmumiem pieņemšanas, šī lietas dalībnieka tiesības uz aizstāvību nav pārkāptas, ja Komisija šajā lēmumā izklāstītos iebildumus nav grozījusi, un ka tādējādi tajā nav ietverti fakti, par kuriem attiecīgajam uzņēmumam nav bijusi iespēja sniegt paskaidrojumus.

2. Judikatūras jaunumi EKL 81. panta jomā

a) Tiesību aktu piemērojamība laikā

Piemērojot tā sauktajās "betona stiegru" lietās¹² sakarā ar aizliegtu vienošanos izstrādātos principus, Vispārējā tiesa iepriekš minētajos spriedumos lietās *ArcelorMittal Luxembourg* u.c./Komisija un *ThyssenKrupp Stainless/Komisija* un 2009. gada 6. maija spriedumā lietā T-122/04 *Outokumpu un Luvata/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) atgādināja, ka kaut arī, EOTK līgumā paredzēto juridisko sistēmu aizstājot ar EK līgumā paredzēto sistēmu, sākot no 2002. gada 24. jūlija mainījās juridiskie pamati, procedūras un piemērojamās materiālās tiesību normas, šī aizstāšana ir saistīta ar Kopienų tiesību sistēmas un tās mērķu vienotību un kontinuitāti. Turklāt aizliegtas vienošanās un saskaņotas darbības jēdzieni EOTKL 65. panta 1. punkta izpratnē atbilst aizliegtas vienošanās un saskaņotas darbības jēdzieniem EKL 81. panta izpratnē un Kopienų tiesa šīs divas tiesību normas interpretē vienādi. Tādēļ, lai nodrošinātu Kopienų tiesību sistēmas un tās darbību ietekmējošo mērķu

¹² 2007. gada 25. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 un T-98/03 *SP* u.c./Komisija, Krājums, II-4331. lpp.

kontinuitāti, Eiropas Kopienai, tā kā tā aizstāj Eiropas Ogļu un tērauda kopienu, tajā pastāvošās procedūras ietvaros attiecībā uz situācijām, kas radušās saskaņā ar EOTK līgumu, ir jānodrošina, ka tiek ievērotas tiesības un izpildīti pienākumi, kas *eo tempore* ir uzlikti gan dalībvalstīm, gan privātpersonām saskaņā ar EOTK līgumu un normām, kuras ir pieņemtas tā īstenošanai. Šī prasība ir jāievēro it īpaši tāpēc, ka tiesību normu, kas regulē aizliegtas vienošanās, neievērošanas dēļ radies konkurences izkropļojums var radīt sekas arī vēl kādu laiku pēc EOTK līguma darbības beigām atbilstoši EK līgumam. Tādēļ Regula Nr. 1/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ļauj Komisijai pēc 2002. gada 23. jūlija konstatēt un sodīt aizliegtas vienošanās nozarēs, uz kurām attiecas EOTK līguma materiālā piemērojamība un piemērojamība laikā.

b) Naudas sodi

Lietā T-450/05 *Peugeot un Peugeot Nederland/Komisija* (2009. gada 9. jūlija spriedums, Krājumā vēl nav publicēts), prasītājas it īpaši apstrīdēja Komisijas veikto pārkāpuma smaguma novērtējumu. Pirmkārt, pārkāpums esot kvalificēts kā "ļoti smags" 1998. gada pamatnostādņu¹³ 1.A punkta izpratnē, jo *Peugeot* Nīderlandē 1997.–2003. gadā īstenojās atlīdzības sistēmas mērķis bija stimulēt Nīderlandes koncesionārus ierobežot paralēlo importu. Lai konstatētu, ka Komisija izmantojot savu rīcības brīvību nav pieļāvusi kļūdu, pārkāpumu kvalificējot kā ļoti smagu, Vispārējā tiesa norāda, ka tas pēc savas būtības ir izteikti smags, ņemot vērā īpašos slēptos noteikumus, kas tādējādi ļāva atlīdzības sistēmai pastāvēt līdz 2003. gadam, un šajā kontekstā Komisijas iepriekšējā prakse un pastāvīgā judikatūra paralēlā importa jomā, it īpaši saistībā ar automobiļu nozari, bija pietiekami skaidri brīdinājumi par šādas sistēmas prettiesiskumu. Turklāt tā uzsver, ka prasītājas ir lielas industriālas grupas, kurai ir ievērojama loma attiecīgajos tirgos, dalībnieces un ka to rīcībā ir juridiskie dienesti, kas ir pilnībā spējīgi novērtēt attiecīgās rīcības konkurenci deformējošo raksturu. Otrkārt, attiecībā uz pārkāpuma konkrēto ietekmi uz tirgu Vispārējā tiesa norāda, ka Komisija nav pievērsusi pietiekamu uzmanību apjomu samazināšanās lomai saistībā ar cenu atšķirību izmaiņām, samazinoties eksportam. Tādēļ, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tā nolemj, ka naudas sods ir jāsamazina par 10 % ņemot vērā pārkāpuma smagumu.

2009. gada 30. aprīļa spriedumā lietā T-13/03 *Nintendo un Nintendo of Europe/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atzina, ka attiecībā uz ikvienu aizliegtu vienošanos un saskaņotu darbību ar vertikālu raksturu, kuru mērķis vai iedarbība bija spēļu konsoļu un bloku paralēlā eksporta ierobežošana, attiecīgās lietas dalībniekiem konkrēto izstrādājumu izplatīšanās piederošās tirgus daļas reprezentē katra uzņēmuma specifisko nozīmi strīdīgajā izplatīšanas sistēmā. Tādēļ tiek atzīts, ka Komisija ir pamatoti atsaukusies uz šo kritēriju, lai piemērotu atšķirīgu attieksmi saistībā ar attiecīgajiem uzņēmumiem uzliekamās naudas soda pamatsummas noteikšanu.

Šajā pašā spriedumā Vispārējā tiesa, vērtējot, vai Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nosakot naudas soda preventīvo raksturu, precizē, ka izstrādājumu ražotāja statuss vertikāla rakstura pārkāpuma gadījumos var saistīties ar reprezentatīvu elementu savai faktiskajai kapacitātei radīt nozīmīgu kaitējumu konkurencei. Faktiski attiecīgo izstrādājumu ražotājam, kas ieņem centrālo vietu attiecīgo izstrādājumu izplatīšanas sistēmā, ir jāizrāda pastiprināta piesardzība un jānodrošina, ka tas, noslēdzot izplatīšanas līgumus, ievēro konkurences tiesības.

Jautājums par naudas sodu preventīvo iedarbību vēlreiz tiek precizēts kādā spriedumā par aizliegtu vienošanos monohloretiķskābes tirgū. 2009. gada 30. septembra spriedumā lietā T-168/05 *Arke-ma/Komisija* (Krājumā nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa uzsvera, ka, kaut arī Komisija

¹³ Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTKL 65. panta 5. punktu (OV C 9, 3. lpp.).

iepriekšējās procedūrās, kurās bija iesaistīta prasītāja, tai preventīvos mērķos ir piemērojusi reizināšanas koeficientu, tas nav pretrunā minētā koeficienta piemērošanai vēlākās procedūrās, kurās prasītāja tiek sodīta par dalību aizliegtā nolīgumā tajā pašā pārkāpuma periodā. Tā kā katrs pārkāpums ir citādāks un attiecībā uz katru no tiem ir jāpieņem atsevišķs lēmums, Komisija drīkstēja ņemt vērā attiecīgo uzņēmumu lielumu un piemērot reizināšanas koeficientu naudas soda sākumsummai.

Pēc prasītāju sadarbības līmeņa pārbaudes Vispārējā tiesa grozīja arī vienu lēmumu attiecībā uz pret konkurenci vērstām darbībām *Nintendo* spēļu konsoļu un bloku tirgū. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Nintendo* un *Nintendo of Europe*/Komisija tā vispirms no hronoloģiskā aspekta salīdzināja, no vienas puses, *Nintendo* sadarbību un, no otras puses, tās ekskluzīvā izplatītāja Īrijas un Apvienotās Karalistes tirgū sadarbību. Tādējādi tā varēja konstatēt, ka gan *Nintendo*, gan minētais izplatītājs attiecīgos dokumentus bija iesnieguši vienā un tajā pašā procesuālajā stadijā un fakts, ka *Nintendo* sadarbību uzsāka dažas dienas vēlāk nekā tās izplatītājs, šajā sakarā nav nozīmīgs. Turpinot Vispārējā tiesa salīdzināja sadarbības līmeni no kvalitatīvā aspekta, ņemot vērā gan apstākļus, kādos šie uzņēmumi ir sadarbojušies, gan sniegtās informācijas saturisko vērtību. Šajā sakarā Vispārējā tiesa norādīja, ka abi uzņēmumi minēto informāciju ir snieguši labprātīgi un ka tās saturs Komisijai ir bijis vienādi noderīgs. Tādēļ Vispārējā tiesa nolēma, ka, piemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, *Nintendo* sadarbība ir pielīdzināma tās izplatītāja sadarbībai. Tādējādi Vispārējā tiesa *Nintendo* noteica tādu pašu naudas soda samazinājumu, kāds ir piešķirts tās izplatītājam.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Outokumpu* un *Luvata*/Komisija Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt savu judikatūru atbildību pastiprinošu apstākļu jomā, konkrētāk, attiecībā uz recidīvu. Vispārējā tiesa atgādināja, ka recidīva jēdziens ir saistāms tikai ar iepriekšēju pārkāpuma konstatēšanu. Tas, ka pirmais pārkāpums bija izdarīts, kad spēkā bija EOTK līgums, un ka naudas sods netika piespriests lietas īpašā konteksta dēļ, nekādi neietekmē iespēju piemērot principu par to, ka, ja Komisija vienu reizi ar lēmumu ir konstatējusi, ka uzņēmums ir bijis aizliegtas vienošanās dalībnieks, tad šis lēmums var būt pamats, lai vēlāk izvērtētu šī uzņēmuma noslieci izdarīt aizliegtas vienošanās regulējošo normu pārkāpumus.

Agrāk izdarīta pārkāpuma ņemšana vērā sakarā ar recidīvu ir pamatā īpašas tendences radišanai 2009. gada 30. septembra spriedumā lietā T-161/05 *Hoechst*/Komisija (Krājumā nav publicēts). Šajā lietā prasītāja apstrīdēja Komisijas iespēju ņemt vērā agrāku lēmumu, jo tas galīgo raksturu esot ieguvis tikai pēc attiecīgā pārkāpuma beigām. Vispārējā tiesa šajā sakarā uzsvēra, ka, lai minēto lēmumu varētu ņemt vērā, pietiek ar to, ka uzņēmums iepriekš ir uzskatīts par tāda paša veida pārkāpuma izdarītāju, turklāt pat tad, ja lēmums ir pakļauts pārbaudei tiesā.

c) Vainojamība pārkāpjošā rīcībā

Spriedumos par aizliegtu vienošanos monohloretilskābes tirgū Vispārējā tiesa sniedza interesantus precizējumus attiecībā uz mātes sabiedrības vainojamību tās meitas sabiedrību pārkāpjošā rīcībā.

Īpaši iepriekš minētajā spriedumā lietā *Hoechst*/Komisija Vispārējā tiesa atzina, ka prasītāja nevar atsaukties uz atbildības pārņemšanu ar darbības daļas nodošanas līgumu, kas noslēgts ar vienu no tās meitas sabiedrībām. Pirmkārt, šāds līgums Komisijai nevar tikt iesniegts, lai izvairītos no sankcijām, kas radušās, piemērojot konkurences tiesības, tiktāl, ciktāl tajās ir paredzēts sadalīt atbildību starp sabiedrībām sakarā ar to, ka tās ir aizliegtas vienošanās dalībnieces. Otrkārt, apgalvotā atbildības pārņemšana, kas šajā lietā veikta atbilstoši nodošanas līguma noteikumiem, neietekmē prasītājas atbildības noteikšanu, jo šis līgums tika noslēgts starp to un vienu no tās meitas sabiedrībām, kura tai pieder 100 % apmērā un par kuras pārkāpjošo rīcību līdz ar to tā var tikt sodīta kā mātes sabiedrība.

Tāpat arī iepriekš minētajā spriedumā lietā *Arkema/Komisija* prasītāja apstrīdēja iespēju, ka Komisija mātes sabiedrību var vainot par meitas sabiedrības izdarītu pārkāpumu, jo pirmā minētā esot tikai holdinga sabiedrība, kas nedarbojas, un meitas sabiedrības darbībā tā iesaistoties ļoti maz. Vispārējā tiesa uzsvēra, ka šis apstāklis nav pietiekams, lai izslēgtu, ka mātes sabiedrībai ir izšķiroša ietekme uz meitas sabiedrības darbību, īpaši koordinējot finanšu ieguldījumus attiecīgās grupas ietvaros. Tādas sabiedrību grupas kontekstā holdinga sabiedrība, kas it īpaši koordinē finanšu ieguldījumus grupas ietvaros, ir tiesīga pārdalīt kapitāla daļas dažādās sabiedrībās un tās uzdevums ir nodrošināt vadības darbību, īpaši ar budžeta kontroles palīdzību. Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka nekādus secinājumus nevar izdarīt no fakta, ka abas sabiedrības darbojās dažādos tirgos un tām nebija piegādātāju saiknes ar klientiem. Tādā grupā kā iepriekš minētā uzdevumu sadale ir normāla parādība, kas neatspēko pieņēmumu, ka mātes sabiedrība un tās meitas sabiedrība veido vienotu uzņēmumu EKL 81. panta izpratnē. Visbeidzot, Vispārējā tiesa atgādināja, ka prezumpcija par mātes sabiedrības, kurai pieder visas vai gandrīz visas meitas sabiedrību kapitāla daļas, atbildību par meitas sabiedrību izdarītajiem pārkāpumiem ir balstīts uz objektīvu kritēriju, kas ir piemērojams neatkarīgi no uzņēmuma lieluma vai tā juridiskās struktūras. Tādēļ, kaut arī šī kritērija piemērošanai ir dažāda iedarbība atkarībā no grupas lieluma vai tās juridiskās struktūras, tās ir tikai objektīvas, šo uzņēmumu dažādības dēļ radušās sekas.

3. Judikatūras jaunumi EKL 82. panta jomā

2009. gada 9. septembra spriedumā lietā T-301/04 *Clearstream/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa lēma par tāda Komisijas lēmuma likumīgumu, ar ko prasītājām tika pārmests EKL 82. panta pārkāpums, pirmkārt, diskriminējošā veidā atsakoties sniegt pakalpojumus un, otrkārt, piemērojot diskriminējošas cenas.

Vispārējā tiesa norādīja, ka Komisija pamatoti varēja konstatēt šos dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus. Vispārējā tiesa it īpaši apstiprināja, ka atteikšanās sniegt piekļuvi un nepamatota diskriminācija šajā sakarā nav divi atsevišķi pārkāpumi, bet gan vienas rīcības divas izpausmes, jo nepamatota diskriminācija rodas no atteikuma pielīdzināmiem klientiem sniegt tādus pašus jeb līdzīgus pakalpojumus.

Šajā ziņā, tā kā piekļuves termiņš ievērojami pārsniedza to, kas būtu uzskatāms par saprātīgu vai pamatotu, un tādējādi veidoja ļaunprātīgu atteikumu sniegt attiecīgo pakalpojumu, tas pēc sava rakstura varēja radīt konkurencei nelabvēlīgu stāvokli konkrētajā tirgū. Vispārējā tiesa atzina arī, ka tas, ka uzņēmums, kuram ir faktiskais monopols augšupējā tirgū, nepārtraukti piecu gadu periodā par līdzvērtīgiem pakalpojumiem darījuma partnerim piemēro atšķirīgas cenas, nevar šim darījuma partnerim neradīt nelabvēlīgu konkurētspējas stāvokli.

Turklāt 2009. gada 17. decembra spriedumā lietā T-57/01 *Solvay/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atzina, ka dokumentus, kas izmantoti, vienīgi lai pārbaudītu dalību aizliegtā nolīgumā un/vai saskaņotā darbībā, kas paredzēti EKL 81. pantā, var izmantot arī iebildumu saistībā ar EKL 82. panta pārkāpumu pamatojumam, jo pastāv materiāla līdzība starp darbībām, kuras Komisija uzskatīja par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pamatu, un darbībām, saistībā ar kurām tā saviem darbiniekiem deva pilnvaras veikt izmeklēšanu.

Vispārējā tiesa par īpaši ļaunprātīgu atzina atlaižu sistēmu, kuras ietvaros cita starpā ir paredzēts nosacījums, ka brīdī, kad klients prasītājai iesniedz pasūtījumu papildus līgumā paredzētajam, tiek piešķirtas pakāpeniskas atlaides neatkarīgi no pasūtījumu nozīmīguma. Tādējādi šo pasūtījumu cena par vienību bija būtiski zemāka par vidējo cenu, ko klients maksā par līgumā paredzētajiem pamata daudzumiem, kas stimulē klientu veikt pasūtījumus apjomos, kas pārsniedz līgumā

paredzētos, jo citi piegādātāji par attiecīgajiem daudzumiem īsti nevarēja piedāvāt cenu, kas spētu konkurēt ar prasītās piedāvāto cenu.

4. Judikatūras jaunumi koncentrāciju kontroles jomā

a) Pienākums ievērot pienācīgu rūpību

2009. gada 7. maija spriedumā lietā T-151/05 *NVV u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa norādīja, ka, ņemot vērā ātruma prasību un stingros termiņus, kas Komisiju saista koncentrāciju kontroles procedūras ietvaros, tad, ja vien nav norādes par sniegtās informācijas nepareizību, tai nevar būt pienākums pārbaudīt visu tās saņemto informāciju. Lai gan Komisijas pienākums šādas procedūras ietvaros veikt rūpīgu un objektīvu pārbaudi tai neļauj pamatoties uz faktiem un informāciju, ko nevar uzskatīt par patiesu, minētā ātruma prasība tomēr paredz, ka tā nevar sīkākaļās detaļās pati pārbaudīt visu tai nosūtīto paziņojumu autentiskumu un ticamību, jo koncentrāciju kontroles procedūra neizbēgami zināmā mērā balstās uz uzticēšanos.

b) Lūgumi sniegt informāciju

2009. gada 4. februāra spriedumā lietā T-145/06 *Omya/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja Komisijas pilnvaru apjomu saistībā ar lūgumiem sniegt informāciju. Attiecībā uz lūgumu sniegt informāciju kā tādu Vispārējā tiesa norādīja, ka, pirmkārt, pieprasītās informācijas nepieciešamības izvērtējums ir jāveic, ievērojot priekšstatu, kāds Komisijai pamatoti ir radies informācijas pieprasījuma brīdī, nevis pēc patiesās nepieciešamības, kāda šai informācijai varētu būt procedūras gaitā. Otrkārt, tā norādīja, ka, tā kā termiņš, uz kādu tiek apturēti Regulas (EK) Nr. 139/2004¹⁴ 10. pantā noteiktie termiņi, rodas, pieņemot lēmumu saskaņā ar minētās regulas 11. pantu un ir atkarīgs no nepieciešamās informācijas iesniegšanas datuma, Komisija nepārkāpj samērīguma principu, apturot procesu tik ilgi, kamēr šī informācija tai nav sniegta.

Turklāt attiecībā uz lūgumiem sniegt labojumus lietas dalībnieka sniegtajai informācijai, kas atzīta par kļūdainu, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, pirmkārt, Komisija var lūgt izdarīt šādus labojumus, ja pastāv risks, ka atklātās kļūdas varētu būtiski ietekmēt Komisijas veikto izvērtējumu par attiecīgās koncentrācijas darbības saderību ar kopējo tirgu. Otrkārt, tā norādīja, ka nevar atsaukties uz tiesisko palāvību, lai izvairītos no pienākuma iesniegt pilnīgu un precīzu informāciju, pārkāpuma sekām, pamatojoties vienīgi uz to, ka Komisija šo pārkāpumu nav atklājusi, veicot iepriekš minētās pārbaudes.

c) Termiņš prasības celšanai

2009. gada 19. jūnija spriedumā lietā T-48/04 *Qualcomm/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Komisija apgalvoja, ka *Qualcomm* celtā prasība par lēmumu, ar ko divu uzņēmumu kopīgā kontrole pār *Toll Collect*, automātisko maksājumu sistēmu, tika atzīta par saderīgu ar kopīgo tirgu, ir nepieņemama, jo, lai gan *Qualcomm* nav šī lēmuma adresāte, fakts, ka tas tika nosūtīts šim uzņēmumam, ir uzskatāms par paziņojumu EKL 230. panta piektās daļas izpratnē un tādēļ termiņš prasības celšanai sākās šajā brīdī. Vispārējā tiesa Komisijas argumentus noraidīja. Tā atgādināja, ka, pirmkārt,

¹⁴ Padomes 2004. gada 20. janvāra Regula (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 1. lpp.).

Regulas (EEK) Nr. 4064/89¹⁵ 20. panta 1. punktā ir noteikts pienākums *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēt lēmumus, kas ir pieņemti, piemērojot šo regulu, un tādējādi personām, kas nav apstrīdētajā lēmumā norādītas kā adresātes, termiņš prasības celšanai ir jāaprēķina, pamatojoties uz pirmo EKL 230. panta piektajā daļā minēto gadījumu, proti, skaitot no tā publicēšanas. Otrkārt, tā uzsvēra, ka piekrist Komisijas piedāvātajai paplašinātajai adresāta jēdziena interpretācijai, kas ietver gan lēmumā norādīto adresātu vai adresātus, gan citas personas, ko par tādām atzīst Komisija un kas nav bijušas norādītas šajā lēmumā, nozīmētu apšaubīt pienākuma, kas ir paredzēts minētās regulas 20. panta 1. punktā, sekas, dodot Komisijai rīcības brīvību, lai tā noteiktu, kuras ir tās personas, kas lēmumā nav minētas kā tā adresātes un kas var celt prasību no šī lēmuma paziņošanas, nevis no tā publicēšanas dienas. Šādas rīcības brīvības piešķiršana var radīt vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, jo to personu starpā, kas nav tieši minētas lēmumā kā tā adresātes, ir konkrētas personas, kurām šis lēmums tika "paziņots" un kuras var to apstrīdēt, sākot no tā "paziņošanas" dienas, lai gan citas personas, kurām šis lēmums nav ticis "paziņots", to var apstrīdēt, sākot no tā publicēšanas dienas. Turklāt Komisijai ne vienmēr pastāv iespēja *a priori* norādīt personas, kuras var celt prasību, sākot no lēmuma paziņošanas dienas. Šajā kontekstā šādas diskriminācijas pamatā nevar būt mērķis pēc iespējas ātrāk garantēt tiesisko drošību.

Valsts atbalsts

Strīdi sakarā ar valsts atbalstu 2009. gadā veidoja būtisku Vispārējās tiesas darba apjomu, kurā ietilpa 70 izskatītas lietas un 46 celtas prasības. Par šiem nolēmumiem ir iespējams sniegt tikai pārskatu, ietverot, pirmkārt, jautājumus par pieņemamību, otrkārt, jautājumus par lietas būtību un, treškārt, procesuālus jautājumus.

1. Pieņemamība

Ar šī gada judikatūru precizējumi galvenokārt ieviesti attiecībā uz aktu ar juridiski saistošu iedarbību un intereses celt prasību jēdzieniem.

Attiecībā uz aktu ar juridiski saistošu iedarbību Vispārējā tiesa savā 2009. gada 11. marta spriedumā lietā T-354/05 *TF1/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) noraidīja Komisijas argumentus par to, ka tai pastāvoša atbalsta pārbaudes procedūras gadījumā nav jāpieņem nekāds lēmums, kas liktu dalībvalstij akceptēt ierosinātos atbilstīgos pasākumus vai pielīdzināt šo procedūru kvazilīgumiskam procesam. Protams, Komisija un dalībvalsts var diskutēt par ierosinātajiem atbilstīgajiem pasākumiem, bet tikai tad, kad Komisija nolemj akceptēt valsts saistības kā atbildi uz tās bažām, pastāvoša atbalsta pārbaudes procedūra beidzas ar lēmumu, par kuru var celt prasību.

2009. gada 9. jūnija spriedumā lietā T-152/06 *NDSHT/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisijas pienākums pieņemt lēmumu, atbildot uz sūdzību, attiecas tikai uz Regulas (EK) Nr. 659/1999¹⁶ 13. pantā paredzētajiem gadījumiem. Minētās regulas 20. panta 2. punkta otrajā teikumā ir paredzēts, ka Komisija var rakstveidā informēt sūdzības iesniedzēju, ka nav pietiekama pamata lemt par attiecīgo gadījumu. Tā tas ir gadījumā, ja nav piemērojams šīs regulas 13. pants, jo sūdzība patiesībā ir nevis par nelikumīgu atbalstu, bet par pastāvošu atbalstu.

¹⁵ Šajā lietā jautājums bija par Padomes 1989. gada 21. decembra Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (labotā redakcija – OV 1990, L 257, 13. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1997. gada 30. jūnija Regulu (EK) Nr. 1310/97 (OV L 180, 1. lpp.).

¹⁶ Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.).

No Komisijas ekskluzīvās iniciatīvas tiesībām pastāvošu atbalstu jomā izriet, ka sūdzības iesniedzējs ar Komisijai adresētu sūdzību nevar piespiest Komisiju novērtēt pastāvoša atbalsta saderīgumu. Ja Komisija pēc sākotnējās pārbaudes uzskata, ka sūdzība attiecas nevis uz nelikumīgu atbalstu, bet uz pastāvošu atbalstu, tai nav pienākuma nosūtīt attiecīgajai dalībvalstij lēmumu Regulas Nr. 659/1999 4. panta izpratnē un tai nav jāveic EKL 88. panta 1. punktā paredzētā procedūra. Tādēļ vēstulēm, kurās sūdzībā minētais atbalsts atzīts par pastāvošu atbalstu, nav lēmuma ar juridiski saistošu iedarbību raksturiezīmju, kas var ietekmēt prasītāja intereses.

Attiecībā uz interesi celt prasību Vispārējā tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *TF1/Komisija* norādīja, ka prasītāju nevar uzskatīt par zaudējušu interesi celt prasību tādēļ, ka apstrīdētais lēmums tai ir labvēlīgs, jo tajā ir paredzēti nosacījumi sakarā ar atbalstu, ko saņem konkurējošs uzņēmums. Šādas argumentācijas pamatā ir konstatējums par iebildumu saistībā ar lēmuma būtību kļūdainumu, īpaši attiecībā uz acīmredzami neatbilstošo šo saistību, kuru mērķis bija nodrošināt šis atbalsta shēmas saderīgumu ar kopējo tirgu, raksturu. Apstrīdētā lēmuma atcelšana, kura būtu pamatota ar Komisijas acīmredzamu kļūdu atbilstīgu ieviešamo pasākumu noteikšanā vai ar nepietiekamu pamatojumu, ka šie pasākumi atbilst norādītajām problēmām, nenostādītu prasītāju nelabvēlīgākā situācijā par to, kāda izriet no apstrīdētā lēmuma. Šāda atcelšana nozīmētu, ka apstrīdētajā lēmumā bija vai varēja būt paredzētas neatbilstošas saistības un līdz ar to tas bija prasītājam nelabvēlīgs.

2009. gada 10. februāra spriedumā lietā *T-388/03 Deutsche Post un DHL International/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa precizēja, ka ieinteresētajām personām EKL 88. panta 2. punkta izpratnē ir interese panākt pēc iepriekšējās pārbaudes procedūras pieņemta Komisijas lēmuma atcelšanu, jo šāda atcelšana radītu pienākumu sākt formālas izmeklēšanas procedūru un ļautu tām sniegt savus apsvērumus, tādējādi ietekmējot jauno Komisijas lēmumu. Saistībā ar iepriekš minēto Vispārējai tiesai nav jāsalīdzina izvirzītie pamati ar aizstāvības argumentiem, ko prasītājas ir izvirzījušas citā strīdā.

2. Materiālo tiesību normas

a) Ekonomiskas priekšrocības piešķiršana

2009. gada 11. februāra spriedumā lietā *T-25/07 Iride un Irede Energia/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa lēma par to, vai tirgus liberalizācija ir daļa no attīstības, kura saimnieciskās darbības subjektiem bija jāparedz, vai, tieši pretēji, parastos tirgus apstākļos ir jāaglabājas stabilam tiesiskajam regulējumam. Tā atgādināja, ka demokrātiskā valstī tiesiskais regulējums jebkurā brīdī var tikt grozīts, vēl jo vairāk, ja iepriekšējā tiesiskajā regulējumā bija paredzēta valsts vai reģionālā tirgus sadalīšana tādā veidā, lai izveidotu monopola stāvokli. No tā izriet, ka iepriekš sadalīta tirgus atvēršana nav kvalificējama kā anomālija salīdzinājumā ar parastajiem tirgus apstākļiem.

Šajā ziņā tirgus dalībniekiem ir tiesības uz to tiesiskās palāvēības aizsardzību. Tomēr, tā kā tie tiešām ir saņēmuši šo aizsardzību, tie tomēr nevar uzskatīt, ka tā tiks realizēta drīzāk vienā konkrētā veidā, nevis citādi, proti, kompensāciju par tiesiskā regulējuma izmaiņu dēļ radītajiem zaudējumiem izslēdzot no valsts atbalsta jēdziena EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, nevis atzīstot šo pasākumu par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar EKL 87. panta 3. punktu.

Vispārējā tiesa piemēroja arī Tiesas 1997. gada 15. maija spriedumā lietā *TWD/Komisija*¹⁷ ietverto principu, saskaņā ar kuru Komisija nav pārsniegusi tai piešķirto rīcības brīvību, kad tā, saņemot

¹⁷ C-355/95 P, *Recueil*, I-2549. lpp., 25.–27. punkts.

atbalsta projektu, ko dalībvalsts piedāvā piešķirt kādam uzņēmumam, pieņem lēmumu atzīt šo atbalstu par saderīgu ar kopējo tirgu ar atrunu, ka uzņēmumam sākotnēji saistībā ar attiecīgo atbalstu kumulācijas efektu ir jāatlīdzina iepriekš saņemtais nelikumīgais atbalsts. Tas, ka agrākais nelikumīgais atbalsts nav ticis piešķirts kā individuāls atbalsts, bet atbalsta shēmas ietvaros un ka precīzu labumu gūstošo uzņēmumu ieguvumu attiecīgās dalībvalsts sadarbības trūkuma dēļ Komisija nav varējusi noteikt, nepamato atteikšanos piemērot minēto principu, jo jebkāds cits risinājums radītu atlīdzinājumu par lojālas sadarbības pienākuma nepildīšanu un mazinātu valsts atbalsta kontroles sistēmas efektivitāti.

Šādos apstākļos dalībvalsts un uzņēmuma – jauna atbalsta iespējamā saņēmēja – pienākums iesniegt Komisijai informāciju, kas pierādītu, ka šis atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu, attiecas arī uz vajadzību konstatēt, ka nepastāv jaunā atbalsta kumulācijas ar agrāk saņemto nelikumīgo atbalstu efekts. Ja Komisija tādēļ, ka dalībvalsts un uzņēmums – jauna atbalsta iespējamais saņēmējs – nav izpildījuši minēto pienākumu, nav varējusi izvērtēt, vai šis kumulatīvais efekts ietekmē konkurenci, Komisijai nevar pārmest konkrētā tirgus nenoteikšanu vai neizvērtēšanu.

b) Pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija Vispārējā tiesa norādīja, ka Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā *Altmark*¹⁸ izvirzītās tēzes ir pilnībā piemērojamas agrākajiem Komisijas lēmumiem. Tādēļ fakts, ka Komisija EKL 88. panta 2. punktā paredzētās iepriekšējās pārbaudes procedūras ietvaros nav varējusi veikt pilnīgu pārbaudi par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniedzējam piešķirtās kompensācijas apmēra piemērotību, ir norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu, lai izvērtētu, vai atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *TF1*/Komisija Vispārējā tiesa atzina, ka spriedumā lietā *Altmark* izvirzītos nosacījumus, saskaņā ar kuriem nosaka valsts atbalsta pastāvēšanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, nedrīkst sajaukt ar pārbaudi atbilstoši EKL 86. panta 2. punktam, kura ļauj noteikt, vai pasākumu, kurš ir valsts atbalsts, var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.

Vispārējā tiesa uzsvēra arī, ka, kaut arī ir iespējams, ka pastāvoša atbalsta pārskatīšanas, kura var noslēgties ar vienīgi nākotnē piemērojamiem pasākumiem, ietvaros veikta pagātnē izmaksātās, iespējams, pārmērīgās kompensācijas izpēte varētu būt noderīga, lai pareizi izvērtētu šī pastāvošā atbalsta saderīgumu ar kopējo tirgu, tomēr šāda izpēte pati par sevi nav obligāta, lai pareizi izvērtētu nepieciešamību ierosināt atbilstošos pasākumus nākotnē un noteiktu šos pasākumus. Pārmērīgas kompensācijas nākotnē riska esamība vai neesamība galu galā būtībā ir atkarīga no konkrētiem pašas finansēšanas shēmas noteikumiem, nevis no apstākļa, ka šī shēma praksē varēja izraisīt pārmērīgu kompensāciju pagātnē.

c) Privātā investora tirgus ekonomikā kritērijs

2009. gada 15. decembra spriedumā lietā T-156/04 *EDF*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka pārvaldes iestāžu jebkāda veida dalība uzņēmuma kapitālā var būt valsts atbalsts. Tomēr tā tas nav gadījumā, ja, piemērojot principu par vienlīdzīgu attieksmi pret publiskiem un privātiem uzņēmumiem, kapitāla, ko uzņēmuma rīcībā tieši vai netieši nodevusi valsts, nodošana ir notikusi normāliem tirgus apstākļiem atbilstošā situācijā. Gadījumos, kad dalība uzņēmumā neizpaužas kā publiskās varas īstenošana, ir jāizmanto privātā investora kritērijs, lai noteiktu, vai par šādu dalību nolūkā gūt peļņu izšķirtos arī privātais investors. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzsvēra,

¹⁸ C-280/00, *Recueil*, I-7747. lpp.

ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai noteiktu, vai valsts veiktie pasākumi ir saistīti ar tās publiskās varas īstenošanu vai arī ar pienākumiem, kas tai jāuzņemas kā kapitāla daļu turētājai, šie pasākumi ir jānovērtē nevis atkarībā no to formas, bet gan to rakstura, priekšmeta un tiem piemērojamajiem noteikumiem, ņemot vērā attiecīgo pasākumu mērķi.

Šajā lietā Vispārējā tiesa norādīja, ka Komisija nav pārbaudījusi, vai *Électricité de France (EDF)* kapitāla palielinājums, ko Francijas Republika īstenojusi, atlaižot nodokļu parādu, ir likumīgs pasākums atbilstoši privātā investora kritērijam. Komisija uzskatīja, ka šo kritēriju šādai fiskāla rakstura priekšrocībai nevar piemērot, jo šāda parāda atlaišana izriet no valsts regulatīvo funkciju vai arī valsts publiskās varas īstenošanas. Vispārējā tiesa šādu interpretāciju noraidīja, uzsvērdama, ka privātā investora kritērija piemērošanu nevar izslēgt tikai tādēļ vien, ka *EDF* kapitāla palielinājums ir radies, valstij atlaižot *EDF* nodokļu parādu. Šādā gadījumā Komisijai būtu jāpārbauda, vai privāts investors būtu veicis pielīdzināma apmēra ieguldījumu līdzīgos apstākļos neatkarīgi no valsts darbībām *EDF* kapitāla palielināšanā un iespējamās nodokļu resursu izmantošanas šajā nolūkā, un tas būtu jāveic, lai pārbaudītu šāda ieguldījuma saprātīgumu no ekonomiskā viedokļa un salīdzinātu ar šāda investora rīcību attiecībā uz šo pašu uzņēmumu identiskos apstākļos. Vispārējā tiesa turklāt norādīja, ka Komisijai šāds pienākums pārbaudīt, vai valsts kapitālu ir palielinājusi apstākļos, kas atbilst normāliem tirgus apstākļiem, pastāv neatkarīgi no formas, kādā valsts kapitālu ir palielinājusi, kā arī neatkarīgi no tā, vai tā līdzinās veidam, kādā to būtu darījis privāts investors, vai nē.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa norādīja, ka privātā investora kritērija mērķis ir pārbaudīt, vai, neraugoties uz to, ka valsts var izmantot līdzekļus, kādu nav privātam investoram, tas identiskos apstākļos būtu pieņēmis tādu pašu lēmumu, kādu pieņēma valsts. Kapitālā pārvērsta parāda raksturs un tādēļ fakts, ka privāts investors nevar būt nodokļa parāda kreditors, ir nebūtiski attiecībā uz jautājumu par to, vai privātā investora kritērijs ir piemērojams vai nē. Tādējādi Vispārējā tiesa nolēma, ka, atsakoties pārbaudīt apstrīdēto pasākumu tā kopsakarā un piemērot privātā investora kritēriju, Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Tādēļ tā nosprieda, ka apstrīdētais lēmums ir daļēji jāatceļ.

d) Atbalsta atgūšanas pienākums

2009. gada 30. novembra spriedumā apvienotajās lietās T-427/04 un T-17/05 Francija/Komisija un *France Télécom*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atkārtoti apstiprināja judikatūru, atbilstoši kurai atgūstamā atbalsta summu, ņemot vērā lēmumā iekļautās norādes, ir jāvar aprēķināt bez pārāk lielām grūtībām. Tā atzina, ka Komisija tādējādi pamatoti ir aprobežojusies tikai ar attiecīgā atbalsta atgūšanas pienākuma konstatēšanu un atstājusi valsts iestāžu ziņā atgūstamā atbalsta summas precīzu aprēķināšanu, ja šajā aprēķinā ir jāņem vērā nodokļu vai sociālā nodrošinājuma sistēmas, kuru noteikumi ir paredzēti piemērojamajos valsts tiesību aktos. Šajā lietā uzsvars būtu liekams uz to, ka Komisija ir izmantojusi summu amplitūdu.

Šajā sakarā Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka attiecīgā atbalsta summai bija jābūt no 798 miljoniem līdz 1140 miljoniem euro. No tā izriet, ka summa EUR 798 miljonu apmērā būtu jāuzskata par minimālo atgūstamā atbalsta summu. Tā kā summas, kas veido amplitūdu, kurā ietilpst attiecīgā atbalsta summa, nav aptuvenas, apstrīdētajā lēmumā ir ietvertas atbilstošas norādes, kas Francijas Republikai bez pārāk lielām grūtībām pašai ļautu noteikt atgūstamā atbalsta galīgo summu. Vēl Vispārējā tiesa apstiprināja judikatūru, saskaņā ar kuru atgūstamā atbalsta summas aprēķinu, ņemot vērā Komisijas lēmumā sniegtās norādes, ir jāvar veikt bez pārāk lielām grūtībām. ņemot vērā interpretāciju, kādu apstrīdētajam lēmumam ir sniegusi

Tiesa¹⁹, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šajā gadījumā atgūstamā atbalsta summu varēja aprēķināt bez lielām grūtībām un tā noteikti bija vienāda vismaz ar Komisijas izmantotās amplitūdas sākuma summu.

3. Procesuālo tiesību normas

a) Formālās izmeklēšanas procedūra

2009. gada 18. novembra spriedumā lietā T-375/04 *Scheucher-Fleisch u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka Komisijai bija pienākums uzsākt formālās izmeklēšanas procedūru, ja, ņemot vērā informāciju, kas iegūta iepriekšējās pārbaudes procedūras gaitā, tai joprojām ir bijis ļoti grūti novērtēt attiecīgo pasākumu. Brīdī, kad Komisija pārbaudīja attiecīgā atbalsta saderīgumu ar kopējo tirgu, tai bija zināms, ka vienā no attiecīgā valsts likuma pantiem nav ievērots nosacījums, kas paredzēts pamatnostādnēs attiecībā uz valsts atbalstu reklāmas jomā, saskaņā ar kuru valsts kvalitātes kontroles režīms nedrīkst tikt attiecināts tikai uz konkrētas izcelsmes produktiem. Tādēļ šī norma radīja šaubas par attiecīgā atbalsta saderību ar pamatnostādnēm attiecībā uz valsts atbalstu reklāmas jomā un bija jāuzsāk EKL 88. panta 2. punktā paredzētā procedūra. Tādēļ Vispārējā tiesa apstrīdēto lēmumu atcēla.

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās Francija/Komisija un *France Télécom/Komisija* Vispārējā tiesa norādīja, ka apstāklis, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir mainījusi savu vērtējumu attiecībā uz lēmumu par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, var radīt tiesību uz aizstāvību pārkāpumu attiecībā pret valsti tikai tad, ja norādes, kas iekļautas šajā lēmumā vai pēc tam sniegtas uz sacīkstes principu balstītas administratīvās procedūras gaitā, valsts iestādēm nav ļāvušas lietderīgi izvērtēt visus faktiskos un tiesību apstākļus, kas norādīti apstrīdētajā lēmumā. Savukārt atšķirības apstrīdētajā lēmumā un lēmumā par procedūras uzsākšanu, kas izriet no tā, ka Komisija pilnībā vai daļēji pārņēmusi valsts paustos argumentus, būtībā nevar izraisīt tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

Tāpat arī 2009. gada 4. septembra spriedumā lietā T-211/05 Itālija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa norādīja, ka formālās izmeklēšanas procedūra ļauj izpētīt un noskaidrot jautājumus, kuri ir norādīti lēmumā par procedūras uzsākšanu, un līdz ar to iespējamās atšķirības starp šo lēmumu un galīgo lēmumu pašas par sevi nebūtu jāuzskata par pārkāpumu, kas varētu ietekmēt galīgā lēmuma spēkā esamību. No tiesību normām par valsts atbalsta kontroli neizriet, ka Komisijai attiecīgā dalībvalsts būtu jāinformē par savu nostāju pirms lēmuma pieņemšanas, ja dalībvalstij ir bijusi iespēja iesniegt savus apsvērumus.

b) Tiesiskā palāvēība

2009. gada 9. septembra spriedumā apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02 *Diputación Foral de Álava u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) prasītāji tostarp bija norādījuši, ka Komisijas rīcība ir izņēmuma apstāklis, kas var pamatot to tiesisko palāvēību, ka attiecīgās atbalsta shēmas ir bijušas likumīgas, jo paziņojums, kas paredzēts 1983. gada paziņojumā par nelikumīgi piešķirto valsts atbalstu, potenciālajiem atbalsta saņēmējiem netika publicēts.

Kaut arī Vispārējā tiesa nopēla paziņojuma nepublicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī*, tā norādīja, ka 1983. gada paziņojumā izklāstītā informācija bija pilnībā nepārprotama. Turklāt prasītāju

¹⁹ 2007. gada 18. oktobra spriedums lietā C-441/06 Komisija/Francija (Krājums, I-8887. lpp.).

piedāvātā 1983. gada paziņojuma par nelikumīgi piešķirto valsts atbalstu interpretācija būtu pret-runā EKL 88. panta 3. punkta prasībām Nelikumīgi piešķirtā atbalsta riskantums izriet no paziņoša-nas pienākuma, kas noteikts EKL 88. panta 3. punktā, lietderīgās iedarbības un nav atkarīgs no tā, vai *Oficiālajā Vēstnesī* tiek publicēts brīdinājums, kas paredzēts 1983. gada paziņojumā par neliku-mīgi piešķirto valsts atbalstu.

Konkrētāk, nelikumīgi piešķirtā atbalsta atgūšana nevar tikt padarīta neiespējama vienīgi tādēļ, ka Komisija nav publicējusi šādu brīdinājumu, jo pretējā gadījumā tiktu vājināta Līgumā noteiktā valsts atbalsta kontroles sistēma. Vispārējā tiesa secināja, ka 1983. gada paziņojumā par nelikumīgi piešķirto valsts atbalstu paredzētā brīdinājuma npublicēšana nav izņēmuma apstākļi, kas varētu pamatot kaut kādu palāvību par nelikumīgi piešķirtā atbalsta likumību.

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās Francija/Komisija un *France Télécom*/Komi-sija Vispārējā tiesa norādīja, ka pasākumu par valsts atbalsta piešķiršanu uzņēmumiem paziņošanas mērķis tieši ir kļūst jebkādas šaubas par to, vai šie pasākumi patiešām ir valsts atbalsts. Dienā, kad tika pieņemts likums par *France Télécom* piemērojamo īpašo nodokļu režīmu, nebija skaidri zināms, ka ar šo režīmu minētajam uzņēmumam tiks sniegtas priekšrocības. Vispārējā tiesa tādēļ uzskatīja, ka Francijai šis pasākums bija jādara zināms Komisijai. Tā kā tā to nebija paziņojusi pirms attiecīgā nodokļu režīma īstenošanas, tā nevarēja izmantot tiesiskās palāvības aizsardzības principu, katrā ziņā – ne lai pierādītu izņēmuma apstākļu pastāvēšanu.

c) Lēmumu pieņemšanas procedūra

Iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās Francija/Komisija un *France Télécom*/Komisija Vis-pārējā tiesa ieviesa būtisku precizējumu attiecībā uz Komisijas lēmumu pieņemšanas procedūru valsts atbalsta jomā. Vispārējā tiesa atzina, ka nevar izslēgt, kā tas ir paredzēts Komisijas Reglamen-ta²⁰ 13. panta otrajā daļā, ka Komisijas locekļu kolēģija uzdod vienam vai vairākiem tās locekļiem pieņemt tāda lēmuma galīgo tekstu, kura būtību tā ir noteikusi apspriežu laikā. Ja kolēģija izmanto šādu iespēju, tiesai, kurai ir uzdots jautājums par šāda pilnvarojuma izpildes likumīgumu, ir jāpār-bauda, vai var uzskatīt, ka kolēģija lēmumu ir pieņēmusi, ievērojot visus tā faktus un tiesību elemen-tus. Šajā lietā konstatējusi, ka formālas atšķirības starp 2004. gada 2. augustā pieņemto apstrīdētā lēmuma versiju un tekstu, ko Komisijas locekļu kolēģija apstiprinājusi 2004. gada 19. un 20. jūli-jā, nav ietekmējušas apstrīdētā lēmuma piemērojamību, Vispārējā tiesa izvirzīto prasības pamatu noraidīja.

Kopienas preču zīme

2009. gadā būtisku daļu Vispārējā tiesā izskatīto lietu (168 lietas, t.i., 30 % no 2009. gadā izskatī-to lietu kopskaita) vēl joprojām veidoja nolēmumi saistībā ar Regulas (EK) Nr. 40/94, kas aizstāta ar Regulu (EK) Nr. 207/2009²¹, kurā būtībā ir vienīgi kodificētas tiesību normas attiecībā uz Ko-pienas preču zīmi, kas kopš 1994. gada ir tikušas būtiski grozītas vairākos posmos, piemērošanas jautājumiem.

²⁰ OV 2000, L 308, 26. lpp.

²¹ Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.), kas aizstāta ar Padomes 2009. gada 26. februāra Regulu (EK) Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi (OV L 78, 1. lpp.). Tomēr šajā ziņojumā atsauces ir tikai uz Regulas Nr. 40/94 pantu numerāciju.

1. Absolūti atteikuma pamatojumi un absolūti spēkā neesamības pamati

Atbilstoši Regulas Nr. 40/94 7. panta 1. punkta c) apakšpunktam kā Kopienas preču zīmi ir aizliegts reģistrēt apzīmējumus, kuri to aprakstošā rakstura dēļ nevar pildīt attiecīgo preču vai pakalpojumu tirdzniecības izcelsmes norādes funkciju. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apzīmējuma aprakstošais raksturs ir jāizvērtē, ņemot vērā, pirmkārt, attiecīgās preces vai pakalpojumus un, otrkārt, konkrētās sabiedrības daļas uztveri ²².

2009. gada 19. novembra spriedumā lietā T-234/06 *Torresan/ITSB – Klosterbrauerei Weissenohe* ("CANNABIS") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa noraidīja prasību par leķējā tirgus saskaņošanas biroja (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) Apelāciju padomes lēmumu, saskaņā ar kuru vidusmēra patērētāja uztverē vārdiskā preču zīme "CANNABIS" apraksta to alus, vīna un citu alkoholisku dzērienu īpašības, kuru sastāvā varētu ietilpt kaņepes, kas kā aromātiskā viela izmantota to ražošanā. Šādu secinājumu neatspēko fakts, ka apzīmējums "cannabis" ir rosinošs vārds, kas rada domas par baudu, aizmiršanos vai relaksāciju.

Turklāt 2009. gada 19. novembra spriedumā apvienotajās lietās no T-200/07 līdz T-202/07 (222, 333 un 555), no T-64/07 līdz T-66/07 (350, 250 un 150) un T-298/06 (1000) *Agencja Wydawnicza Technopol/ITSB* (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja, ka vārdiskie apzīmējumi, kas sastāv vienīgi no cipariem, apraksta tādas preces kā brošūras, žurnāli, ikdienas preses izdevumi un spēles, ja tajās ir atsauce uz minēto preču īpašībām, proti, lappušu skaitu, ievietoto darbu, informācijas vai spēļu daudzumu kompilācijā.

Attiecībā uz grafiskajiem apzīmējumiem, kuri sastāv no cipariem, kas ir ierāmēti četrstūrīnā rāmī un kam pievienotas krāsainas dekorācijas, Vispārējai tiesai 2009. gada 19. novembrī spriedumā apvienotajās lietās T-425/07 un T-426/07 *Agencja Wydawnicza Technopol/ITSB* (100 un 300) (Krājumā vēl nav publicēts) bija izdevība lemt par sekām, kādas ir uzņēmuma, kas iesniedzis lūgumu reģistrēt minēto apzīmējumu kā Kopienas preču zīmi, atteikumam atbilstoši Regulas Nr. 40/94 38. panta 2. punktam paziņot, ka tas atsakās no ekskluzīvajām tiesībām uz minētajiem cipariem. Atgādinājusi, ka saskaņā ar šo normu gadījumā, ja preču zīme ietver elementu, kam nav atšķirtspējas, un ja šī elementa iekļaušana preču zīmē varētu radīt šaubas attiecībā uz tās aizsardzības apjomu, ITSB kā nosacījumu reģistrācijai var lūgt, lai pieteikuma iesniedzējs paziņo, ka atsakās no ekskluzīvām tiesībām uz šo elementu, Vispārējā tiesa precizēja, ka šo paziņojumu uzdevums ir izcelt faktu, ka preču zīmes īpašniekam atzītās ekskluzīvās tiesības neattiecas uz to veidojošajiem elementiem, kuriem nav atšķirtspējas, un ka reģistrācijai pieteikto preču zīmju elementu atšķirtspējas vērtējums atbilstoši Regulas Nr. 40/94 38. panta 2. punktam nav jāveic, ņemot vērā minēto preču zīmju radīto kopējo iespaidu, bet, ņemot vērā tās veidojošos elementus.

Vēl Vispārējā tiesa 2009. gada 30. septembra spriedumos lietā T-75/08 *Joop!/ITSB (!)* (Krājumā nav publicēts) un lietā T-191/08 *Joop!/ITSB (Izsaukuma zīmes attēlojums taisnstūrī)* (Krājumā nav publicēts) vēlreiz lēma par ļoti vienkāršu grafisku apzīmējumu, proti, atsevišķas vai taisnstūrī ietvertas izsaukuma zīmes, atšķirtspēju. Tā atgādināja, ka tādas preču zīmes reģistrācija, ko veido apzīmējumi, kurus izmanto kā reklāmas saukļus, kvalitātes norādes vai pamudinājumu pirkt attiecīgās preces vai pakalpojumus, šādas izmantošanas dēļ pati par sevi nav izslēgta. Tomēr preču zīme, kas pilda funkcijas, kuras atšķiras no funkcijām, ko pilda klasiskā preču zīme, ir uzskatāma par atšķirtspējīgu tikai tad, ja to pirmām kārtām var uztvert kā norādi uz attiecīgo preču vai pakalpojumu tirdzniecī-

²² Tiesas 2001. gada 20. septembra spriedums lietā C-383/99 P *Procter & Gamble/ITSB, Recueil*, I-6251. lpp., 39. punkts, un 2004. gada 21. oktobra spriedums lietā C-64/02 P *ITSB/Erpo Möbelwerk*, Krājums, I-10031. lpp., 43. punkts.

bas izcelsmi. Turpinājumā tā norādīja, ka šajā gadījumā patērētājs, tostarp patērētājs, kurš pievērs lielāku uzmanību, nespētu noteikt attiecīgo preču izcelsmi, pamatojoties uz izsaukuma zīmi, kas drīzāk tiktu uztverta kā slavinājums pat tad, ja tā atrastos taisnstūra rāmī, kas ir sekundārs elements un piešķir attiecīgajam apzīmējumam etiķetes izskatu. Turklāt 2009. gada 20. janvāra spriedumā lietā T-424/07 *Pioneer Hi-Bred International/ITSB* ("OPTIMUM") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja, ka tieši tādēļ, ka gan ikdienas valodā, gan tirdzniecībā to parasti lieto kā vispārēju cildinošu vārdu, apzīmējumu "OPTIMUM" nevar uzskatīt par tādu, kas var identificēt tā apzīmēto preču komerciālo izcelsmi, un fakts, ka attiecīgās preces ir paredzētas īpašam patērētāju lokam, šo vērtējumu neietekmē, jo šāda patērētāju loka uzmanības līmenis, kas pats par sevi parasti ir augstāks, ir samērā zems attiecībā uz norādēm ar reklāmas raksturu.

Atbilstoši Regulas Nr. 40/94 7. panta 3. punktam preču zīmi var reģistrēt, ja tā ir ieguvusi atšķirtspēju attiecībā uz attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem to izmantošanas rezultātā. Šajā ziņā 2009. gada 28. oktobra spriedumā lietā T-137/08 *BCS/ITSB – Deere* (Zaļās un dzeltenās krāsas kombinācija) (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa vispirms atgādināja, ka jebkāda apzīmējuma izmantošana, izskatāmajā lietā – zaļās un dzeltenās krāsas kombinācijas – obligāti nenozīmē tā izmantošanu kā preču zīmi. Tomēr šajā gadījumā ITSB lēmums neatcelt preču zīmi, kurā ietilpa minētais apzīmējums, būtībā bija pamatots ar profesionālo apvienību paziņojumiem, saskaņā ar kuriem zaļās un dzeltenās krāsas kombinācija norāda uz lauksaimniecības mašīnām, ko ražo persona, kas iestājusies lietā, un uz faktu, ka persona, kas iestājusies lietā, bija izmantojusi šo pašu krāsu kombināciju uz savām mašīnām ievērojamā laika periodā. Turklāt Vispārējā tiesa precizēja, ka, lai gan ir jāpierāda, ka apstrīdētā preču zīme ir ieguvusi atšķirtspēju visā Savienības teritorijā, tomēr neeksistē nekāda prasība par to, ka tāda paša veida pierādījumi ir jāsniedz attiecībā uz katru dalībvalsti.

2. Relatīvi reģistrācijas atteikuma pamatojumi un relatīvi spēkā neesamības pamati

Galvenie jaunumi judikatūrā šajā gadā bija saistīti ar apzīmējumu līdzības novērtēšanu un sajaukšanas iespējas izvērtēšanu. Vispirms 2009. gada 28. oktobra spriedumā lietā T-80/08 *CureVac/ITSB – Qiagen* ("RNAiFect") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atzina, ka apzīmējumu "RNAiFect" un "RNAActive" līdzība, kas izriet no to pirmo trīs burtu identiskuma, tomēr tiek samazināta ar to, ka to pēdējie pieci burti ir atšķirīgi. Tā precizēja, ka, lai gan ir pareizi, ka patērētājs parasti lielāku nozīmi piešķir vārdu sākuma daļai, jo to izruna ir uzsvērtāka, sabiedrība aprakstošu vai vāji atšķirtspējīgu elementu, kas ir kombinētas preču zīmes daļa, neuzskatīs par atšķirtspējīgu un dominējošu elementu tās radītajā kopējā iespaidā. Šajā lietā elements "rna", kuram ir neliela atšķirtspēja, patērētāju rosina domāt par atsauci uz ķīmisku sastāvdaļu. Tomēr šo ķīmisko sastāvdaļu sabiedrība nevar uztvert kā atšķirtspējīgu un dominējošu attiecīgo kombinēto preču zīmju radītajā kopiespaidā. Turpretim 2009. gada 2. decembra spriedumā lietā T-434/07 *Volvo Trademark/ITSB – Grebenshikova* ("SOLVO") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka apzīmējumi "SOLVO" un "VOLVO" ir zināmā mērā līdzīgi fonētiskā ziņā, un tādēļ atzina, ka ITSB nav rīkojies pareizi, uzskatot, ka tam nav jāveic vispārējs sajaukšanas iespējas novērtējums.

2009. gada 8. jūlija spriedumā lietā T-230/07 *Laboratorios Del Dr. Esteve/ITSB – Ester C* ("ESTERE") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja dažus apstākļus, kādos apzīmējumu konceptuāls salīdzinājums var neitralizēt to pašu apzīmējumu vizuālās un fonētiskās līdzības. Tā uzskatīja, ka, kaut arī apzīmējumam "ESTEVE" nav nozīmes citās Savienības oficiālajās valodās kā vien spāņu, apzīmējums "ESTERE" tiks asociēts ar plaši pazīstamu personvārdu vai ķīmisku elementu un ka šī šo apzīmējumu konceptuālā atšķirība pamato sajaukšanas iespējas neesamību. Turpretim 2009. gada 29. oktobra spriedumā lietā T-386/07 *Peek & Cloppenburg/ITSB – Redfil* ("Agile") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja, ka par šādiem apstākļiem nav uzskatāmi gadījumi, kad apzīmējums, kura nozīmi konkrētā sabiedrības daļa sapratīs nekavējoties, ir tikai ar ierobežotu atšķirtspēju

attiecībā uz attiecīgajām precēm un pakalpojumiem. Tā uzskatīja, ka konceptuālā atšķirība starp apzīmējumiem "Aygill's" un "Agile" nav pietiekama, lai neitralizētu šo apzīmējumu vizuālās un fonētiskās līdzības. Ņemot vērā attiecīgās preces – sporta preces un apģērbus – vārdam "agile" ir slavināšana nozīme, kuru, ņemot vērā minētās līdzības, patērētājs varētu piešķirt arī agrākajai preču zīmei. Turklāt 2009. gada 23. septembra spriedumā lietā T-291/07 *Viñedos y Bodegas Príncipe Alfonso de Hohenlohe/ITSB – Byass* ("ALFONSO") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa apstiprināja ITSB vērtējumu par to, ka agrākā preču zīme "PRINCIPE ALFONSO" un reģistrācijai pieteiktā preču zīme "ALFONSO" spāņu patērētāju uztverē ir konceptuāli atšķirīgas, īpaši tādēļ, ka elements "principe" izceļ vienu personu visu to vidū, kurām ir tāds pats vārds, un šim apzīmējumam ir skaidra un noteikta nozīme, kā rezultātā konkrētā sabiedrības daļa to uztvers nekavējoties.

Attiecībā uz preču un pakalpojumu salīdzinājumu 2009. gada 22. janvāra spriedumā lietā T-316/07 *Commercy/ITSB – easyGroup IP Licensing* ("easyHotel") (Krājumā vēl nav publicēts), vispirms atgādinājusi, ka tie ir viens otru papildinoši, ja to starpā pastāv saikne tādā ziņā, ka viena prece ir nepieciešama vai vajadzīga citas preces lietošanai, Vispārējā tiesa precizēja, ka šī definīcija paredz, ka šīs preces vai pakalpojumi var tikt izmantoti kopā un tādēļ tiem ir jābūt paredzētiem vienai un tai pašai sabiedrības daļai.

Vēl ievērojami pavērsieni judikatūrā šajā gadā ir notikuši saistībā ar Regulas Nr. 40/94 8. panta 4. punktu, proti, attiecībā uz spēkā neesamības atzīšanas procesu. 2009. gada 24. marta spriedumā apvienotajās lietās no T-318/06 līdz T-321/06 *Moreira da Fonseca/ITSB – General Óptica* ("GENERAL OPTICA") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai iebilstu pret Kopienas preču zīmes reģistrāciju vai pieprasītu tās atzīšanu par spēkā neesošu saskaņā ar minēto normu, attiecīgajam apzīmējumam kumulatīvi ir jāatbilst četriem nosacījumiem: šis apzīmējums ir jāizmanto komercdarbībā; tā mērogs nevar būt tikai vietējs; tiesībām uz šo apzīmējumu ir jābūt iegūtām saskaņā ar dalībvalsts, kurā tiek izmantots apzīmējums, tiesību aktiem pirms Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas un tam ir jādod īpašniekam tiesības aizliegt vēlākas preču zīmes izmantošanu. Turpinot Vispārējā tiesa precizēja, ka pirmie divi nosacījumi ir interpretējami tikai saskaņā ar Savienības tiesībām, bet pārējie divi nosacījumi ir jāizvērtē, ņemot vērā piemērojamās valsts tiesību normās paredzētos kritērijus. Visbeidzot, attiecībā uz otro nosacījumu tā atzina, ka, pirmkārt, mērogs ir jāizvērtē, ņemot vērā kā tā ģeogrāfisko, tā arī ekonomisko dimensiju, un, otrkārt, ka ar to vien, ka apzīmējums piešķir tā īpašniekam ekskluzīvas tiesības visā valsts teritorijā, nepietiek, lai pierādītu, ka tā mērogs nav tikai vietējs. Turklāt 2009. gada 11. jūnija spriedumā apvienotajās lietās T-114/07 un T-115/07 *Last Minute Network/ITSB – Last Minute Tour* ("LAST MINUTE TOUR") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzsvēra, ka iepriekš minētās normas piemērošanas ietvaros Apelāciju padomei ir jāņem vērā gan šajā noteikumā paredzētās atsaucēs rezultātā piemērojamie valsts tiesību akti, gan arī attiecīgie dalībvalsts tiesu nolēmumi.

2009. gada 14. maija spriedumā lietā T-165/06 *Fiorucci/ITSB – Edwin* ("ELIO FIORUCCI"), (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa pārbaudīja, vai ITSB Apelāciju padome ir ievērojusi Regulas Nr. 40/94 52. panta 2. punkta piemērošanas nosacījumus. Šajā lietā *Elio Fiorucci*, atsaucoties uz Itālijas tiesībās aizsargātām tiesībām uz vārdu, lūdza atzīt par spēkā neesošu preču zīmi "ELIO FIORUCCI". Atgādinājusi, ka saskaņā ar šo normu ITSB var atzīt Kopienas preču zīmi par spēkā neesošu, ja tās izmantošanu var aizliegt tostarp atbilstoši ar valsts tiesībām aizsargātām tiesībām uz vārdu, Vispārējā tiesa konstatēja, ka attiecīgajās Itālijas tiesību normās paredzētā aizsardzība nav izslēgta, ja attiecīgās personas vārds ir ieguvis atpazīstamību šīs personas veiktās komercdarbības rezultātā.

2009. gada 30. jūnija spriedumā lietā T-435/05 *Danjaq/ITSB – Mission Productions* ("Dr. No") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējai tiesai bija izdevība precizēt, ka viens un tas pats apzīmējums var tikt aizsargāts gan kā oriģināls jaunrades darbs atbilstoši autortiesībām, gan kā norāde uz at-

tiecīgo preču vai pakalpojumu komerciālo izcelsmi atbilstoši preču zīmju tiesībām. Vispārējā tiesa atgādināja, ka šīs abas ekskluzīvās tiesības ir balstītas uz atšķirīgām īpašībām, proti, no vienas puses, uz jaunrades darba oriģinalitāti un, no otras puses, uz apzīmējuma spēju nošķirt minēto komerciālo izcelsmi. Tādēļ, pat ja filmas nosaukums varētu tikt aizsargāts saskaņā ar noteiktām valsts tiesībām kā mākslas darbs neatkarīgi no pašas filmas aizsardzības, uz to nevar automātiski attiecināt tādu aizsardzību, kāda ir preču zīmēm. Tādēļ, pat pieņemot, ka apzīmējumi "Dr. No" un "Dr. NO" ļauj nošķirt filmu ar šādu nosaukumu no pārējām "James Bond" sērijas filmām, tas tomēr nepierāda, ka šie apzīmējumi norāda attiecīgo preču tirdzniecības izcelsmi.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa izskaidroja noteikumus saistībā ar agrākas preču zīmes faktiskas izmantošanas pierādīšanu spēkā neesamības atzīšanas procesā. Tā 2009. gada 12. jūnija spriedumā lietā T-450/07 *Harwin International/ITSB – Cuadrado* ("Pickwick COLOUR GROUP") (Krājumā vēl nav publicēts) precizēja, ka ITSB bija jāpārbauda jautājums par agrākas preču zīmes faktiskas izmantošanas pierādīšanu pat tad, ja Kopienas preču zīmes, kuras atzīšana par spēkā neesošu ir pieprasīta, īpašnieks šajā sakarā nav izvirzījis konkrētus iebildumus, bet ir apstrīdējis pierādījumus, ko šai sakarā iesniedzis agrākas preču zīmes īpašnieks.

3. Atcelšanas pamati

Saskaņā ar Regulas Nr. 40/94 50. pantu Kopienas preču zīmes īpašnieka tiesības var tikt atceltas, ja preču zīmes izmantošana var maldināt sabiedrību, it īpaši attiecībā uz attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturu, kvalitāti vai ģeogrāfisko izcelsmi.

Šajā ziņā iepriekš minētajā spriedumā lietā *ELIO FIORUCCI* Vispārējā tiesa uzskatīja, ka no preču zīmes un personvārda identiskuma vien nevar secināt, ka konkrētā sabiedrības daļa domās, ka persona, kuras personvārds veido preču zīmi, ir veidojusi dizainu precēm, uz kurām ir šī preču zīme, jo konkrētā sabiedrības daļa labi zina, ka ne vienmēr katrai preču zīmei, ko veido personvārds, ir stilists ar to pašu vārdu. Lai varētu piemērot Regulas Nr. 40/94 50. pantu, ieinteresētajai personai ir jāpierāda, ka preču zīme ir izmantota maldinošā veidā vai ka ir secināms pietiekami liels maldināšanas risks, kas šajā lietā netika pierādīts.

2009. gada 10. decembra spriedumā lietā T-27/09 *Stella Kunststofftechnik/ITSB – Stella Pack* ("Stella") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja arī atcelšanas un iebildumu procesu priekšmetu un attiecīgās sekas. Tā īpaši norādīja, ka attiecīgajās tiesību normās nav paredzēts, ka, pamatojoties uz kādu agrāku preču zīmi, uzsāktam un joprojām izskatītam iebildumu procesam var būt jebkāda ietekme attiecībā uz pret šo preču zīmi uzsāktu atcelšanas procesa pieņemamību vai pat norisi. Iebildumu process un atcelšanas process ir divi specifiski un neatkarīgi procesi, no kuriem katram ir pašam sava iedarbība: iebildumu mērķis ir noteiktos apstākļos noraidīt preču zīmes reģistrācijas pieteikumu agrākas preču zīmes esamības dēļ, un minēto iebildumu noraidīšana nenozīmē attiecīgās preču zīmes atcelšanu, bet atcelšana var tikt panākta, tikai uzsākot procesu ar šādu mērķi.

4. Formas un procesuālie jautājumi

Tā kā šī gada judikatūra ir bijusi īpaši bagāta ar formas un procesuālajiem jautājumiem, ir jāmin vienīgi galvenie jaunumi.

Pirmkārt, 2009. gada 14. oktobra spriedums lietā T-140/08 *Ferrero/ITSB – Tirol Milch* ("TiMi KiNDERJOUGHURT") (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) ir īpaši svarīgs, jo tajā Vispārējai tiesai tika dota izdevība precizēt, cik svarīgi spēkā neesamības atzīšanas procesā ir vērtējumi un secinājumi, ko ITSB Apelāciju padome izteikusi un izdarījusi agrākā lēmumā, kas ticis pieņemts iebildumu procesā starp tiem pašiem dalībniekiem par to pašu Kopienas preču zīmi. Tā īpaši atzina, ka nav

piemērojams nedz *res judicata* princips, jo ITSB notiekošais process ir administratīvs process un šajā sakarā nav paredzētas nekādas normas, nedz arī tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, jo Regulā Nr. 40/94 nav izslēgta iespēja uzsākt atcelšanas procesu pēc iebildumu procesa izbeigšanas.

Otrkārt, saistībā ar sekām, kādas ITSB rodas Apelāciju padomes lēmuma atcelšanas dēļ, Vispārējā tiesa 2009. gada 25. marta spriedumā lietā T-402/07 *Kaul/ITSB – Bayer* ("ARCOL") (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) norādīja, ka ITSB ir jānodrošina, lai par sūdzību, kas lēmuma atcelšanas rezultātā tikusi iesniegta no jauna, tiktu pieņemts jauns lēmums, ko pieņem, iespējams, tā pati Apelāciju padome. Tā precizēja, ka, ja spriedumā, ar ko atcelts lēmums, nav lemts par konfliktējošo preču zīmju identisko vai līdzīgo raksturu – kā tas ir šajā lietā – Apelāciju padomei šis jautājums ir jāizskata no jauna neatkarīgi no agrākajā – atceltajā – lēmumā paustās nostājas.

Treškārt, Vispārējā tiesa precizēja pienākuma norādīt pamatojumu tvērumu Apelāciju padomju pieņemtajos lēmumos tajos gadījumos, kad ar preču zīmi tiek apzīmētas vairākas preces vai pakalpojumi. 2009. gada 2. aprīļa spriedumā lietā T-118/06 *Zuffa/ITSB* ("ULTIMATE FIGHTING CHAMPIONS-HIP") (Krājumā vēl nav publicēts) tā norādīja, ka vispārēju preču vai pakalpojumu sērijas vērtējumu ir iespējams veikt tikai tad, ja to starpā ir pietiekoši tieša un konkrēta saikne, kas ļauj apsvērumiem, kas veido attiecīgā lēmuma pamatojumu, pirmkārt, pietiekoši tieši paskaidrot Apelāciju padomes argumentāciju saistībā ar katru no precēm un pakalpojumiem, kas pieder šai kategorijai, un, otrkārt, tos var piemērot bez atšķirības katrai no attiecīgajām precēm un pakalpojumiem. 2009. gada 20. maija spriedumā apvienotajās lietās T-405/07 un T-406/07 *CFCMCEE/ITSB* ("P@YWEB CARD" un "PAYWEB CARD") (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) tā turklāt piebilda, ka vispārējam vērtējumam ir jāļauj arī tiesai veikt pārbaudi. Turklāt, ja lēmumā nav pat vismazākā vērtējuma saistībā ar iemesliem, kādēļ ITSB uzskata, ka zināmas preces ietilpst homogēnā grupā, tiesvedības laikā jaunus argumentus izvirzīt nedrīkst.

Ceturtkārt, 2009. gada 3. jūnija spriedumā lietā T-189/07 *Frosch Touristik/ITSB – DSR touristik* ("FLUGBÖRSE") (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa precizēja, ka vienīgi reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datums, nevis reģistrācijas datums ir jāņem vērā pārbaudē, kuru ITSB veic atcelšanas procesā, kura ietvaros ir ticis norādīts, ka Kopienas preču zīme neatbilst Regulas Nr. 40/94 7. pantam. Pielietojot šādu pieeju, tiek novērsts, ka preču zīmes atbilstības reģistrācijas nosacījumiem zuduma iespējamība kļūst lielāka līdz ar reģistrācijas procesa ilguma palielināšanos.

Piektkārt, 2009. gada 7. maija spriedumā lietā T-277/06 *Omnicare/ITSB – Astellas Pharma* ("OMNICARE"), 2009. gada 12. maija spriedumā lietā T-410/07 *Jurado Hermanos/ITSB* ("JURADO"), 2009. gada 13. maija spriedumā lietā T-136/08 *Aurelia Finance/ITSB* ("AURELIA") un 2009. gada 23. septembra spriedumā apvienotajās lietās T-20/08 un T-21/08 *Evets/ITSB* ("DANELECTRO" un "QWIK TUNE") (apelācijas stadijā) (Krājumā vēl nav publicēti) Vispārējā tiesa lēma par Regulas Nr. 40/94 78. panta piemērošanas jomu saistībā ar *restitutio in integrum*, saskaņā ar ko pieteikuma par preču zīmi iesniedzējam vai tās īpašniekam, vai kādai pusei, kura nav ievērojusi termiņu, lietas izskatīšanas procesā ITSB zināmos apstākļos var atjaunot to tiesības. Īpaši pirmajā un ceturtajā no iepriekš minētajiem spriedumiem Vispārējā tiesa atzina, ka šo normu var piemērot lēmuma apstrīdēšanai Apelāciju padomē paredzētajam termiņam, bet ne termiņam, kas paredzēts paša *restitutio in integrum* lūguma iesniegšanai. Turklāt otrajā spriedumā tā izskaidroja puses procesā jēdzienu, bet trešajā atzina, ka, ja preču zīmes īpašnieks ar tās atjaunošanu saistītos administratīvos uzdevumus uztic uzņēmumam, kas specializējies šajos jautājumos, tam ir jānodrošina, ka izraudzītais uzņēmums sniedz nepieciešamās garantijas, kas ļauj pieņemt, ka minētie uzdevumi tiks pienācīgi izpildīti. Īpaši, ja šis uzņēmums ir ierīkojis termiņu atgādināšanas datorsistēmu, tam ir jāparedz mehānisms iespējamo kļūdu atklāšanai un labošanai.

Visbeidzot, attiecībā uz kādas ITSB struktūrvienības pieņemtu atcelšanas lēmumu ar mērķi izlabot tās pašas struktūrvienības agrākā lēmumā pieļautu kļūdu sakarā ar izdevumiem Vispārējā tiesa 2009. gada 1. jūlija spriedumā lietā T-419/07 *Okalux/ITSB – Messe Düsseldorf* ("OKATECH") (Krājumā vēl nav publicēts) apstiprināja, ka, tā kā šī atcelšana var būt tikai daļēja, termiņš prasības celšanai ir aprēķināms, ņemot vērā pirmo lēmumu.

Vide – Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

2009. gada 23. septembra spriedumos lietā T-263/07 Igaunija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) un lietā T-183/07 Polija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa ieviesa svarīgas jaunas tendences saistībā ar kompetenču sadali dalībvalstu un Komisijas starpā dalībvalstu emisijas kvotu valsts sadales plānu (turpmāk tekstā – "VSP") izstrādes ietvaros un saistībā ar Komisijas veikto šo plānu atbilstības Direktīvas 2003/87/EK²³ prasībām pārbaudi.

Šajās lietās apstrīdētajos lēmumos Komisija bija konstatējusi, ka Polijas Republikas un Igaunijas Republikas VSP neatbilst atsevišķiem Direktīvā 2003/87 paredzētajiem kritērijiem, un norādījusi, ka tai nav iebildumu pret šiem VSP, izņemot dažus grozījumus. Attiecīgās dalībvalstis Vispārējai tiesai norādīja, ka, nosakot siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu robežvērtības, kuras pārsniedzot, to VSP tika noraidīti, un tā ietvaros dalībvalsts izmantoto analīzes metodi aizstājot ar savējo, Komisija esot pārkāpusi Direktīvā 2003/87 paredzēto kompetenču sadalījumu. Vispārējā tiesa šos apgalvojumus atzina par pamatotiem un apstrīdētos lēmumus atcēla.

Vispārējā tiesa atzīmēja, ka siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu samazināšanai ir primāra nozīme cīņā pret globālo sasilšanu, parādību, kas ir viens no lielākajiem sociālajiem, ekonomiskajiem un vides draudiem, ar kuriem pasaule šobrīd saskaras. Šī mērķa īstenošana tomēr nevar pamatot lēmuma par VSP noraidīšanu atstāšanu spēkā gadījumā, ja šis tiesību akts ir ticis pieņemts, pārkaļpojot ar Direktīvu 2003/87 attiecīgi dalībvalstīm un Komisijai piešķirtās kompetences.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka saskaņā ar EKL 249. panta trešo daļu minētā direktīva valstīm, kurām tā adresēta, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes. Komisijai savu kontroles pilnvaru ietvaros ir jāpierāda, ka dalībvalsts šajā sakarā izmantotie līdzekļi ir pretrunā Kopienas tiesībām. Šo principu stingra piemērošana ir svarīga subsidiaritātes principa ievērošanai, saskaņā ar kuru jomās, kuras nav Kopienas ekskluzīvā kompetencē, Kopiena rīkojas tikai tad, ja un ciktāl dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt paredzētās darbības mērķus.

Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka no Direktīvas 2003/87 normām skaidri izriet, ka, pirmkārt, tikai dalībvalsts ir kompetenta izstrādāt VSP un pieņemt galīgos lēmumus, kuros noteikts kopējo kvotu daudzums, ko dalībvalsts piešķirs katrā piecu gadu laikposmā, kā arī šī daudzuma sadale starp tirgus dalībniekiem, un, otrkārt, Komisijai ir VSP kontroles pilnvaras attiecībā uz minētajā direktīvā noteiktajiem kritērijiem, jo dalībvalsts kvotas var piešķirt tikai tad, kad Komisija ir akceptējusi pēc sākotnējā atteikuma iesniegtos plāna grozījumus. Turklāt Vispārējā tiesa precizēja, ka Komisijai ir tiesības izteikt piezīmes attiecībā uz konstatēto nesaderīgumu un izteikt priekšlikumus, kuru mērķis ir ļaut dalībvalstij grozīt tās VSP, lai tas atbilstu minētajiem kritērijiem.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 32. lpp.).

Tomēr Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, noteikdama konkrētu kvotu apjomu un noraidīdama attiecīgo dalībvalstu VSP, jo to piedāvātais kvotu kopējais daudzums minēto apjomu pārsniedza, Komisija ir pārsniegusi tās Direktīvā 2003/87 paredzēto kontroles pilnvaru robežas, jo šo daudzumu var noteikt tikai dalībvalsts pati.

Tāpat, kaut arī Komisijai ir tiesības izstrādāt pašai savu ekoloģisko un ekonomisko modeli, lai pārbaudītu dažādu dalībvalstu VSP atbilstību Direktīvā 2003/87 paredzētajiem kritērijiem, kā ietvaros tai ir plaša rīcības brīvība, tā tomēr nevar noraidīt VSP ietvertos datus, lai tos aizstātu ar datiem, kas iegūti, pielietojot savu vērtēšanas metodi, piešķirot sev plašu izlīdzināšanas brīvību, kas minētajā direktīvā tai nav paredzēta. Vispārējā tiesa arī norādīja, ka sava VSP izstrādāšanas ietvaros dalībvalstij ir pienākums izdarīt izvēli attiecībā uz piemērojamo politiku, izmantojamo metodi un rādītājiem, kas ņemami vērā, veidojot emisiju attīstības prognozi, un Komisijas kontrole attiecībā uz šīm izvēlēm aprobežojas ar rādītāju un izmantoto datu uzticamības un pietiekamības pārbaudi.

Tādēļ Vispārējā tiesa nosprieda, ka, aizstādama attiecīgo dalībvalstu izmantoto vērtēšanas metodi ar pašas izmantoto metodi un neaprobežojoties ar VSP atbilstības Direktīvā 2003/87 paredzētajiem kritērijiem pārbaudi saistībā attiecīgi ar rādītājiem, kas izriet no tās pašas izmantotās metodes, Komisija ir pārsniegusi tai šajā direktīvā paredzētās pilnvaras.

Kopējā ārpolitika un drošības politika

1. Terorisma apkarošana

2009. gada 30. septembra spriedumā lietā T-341/07 *Sison/Padome* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa, pirmkārt, atgādināja no spriedumiem lietās *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Padome*²⁴ un *Sison/Padome*²⁵ izrietošos principus par pienākumu norādīt pamatojumu lēmumos par personu, kuras saistītas ar teroristiskām darbībām, līdzekļu iesaldēšanu. Gan sākotnējā lēmuma par līdzekļu iesaldēšanu pamatojumam, gan turpmāko lēmumu pamatojumam ir jāattiecas ne tikai uz Regulas (EK) Nr. 2580/2001²⁶ piemērošanas tiesiskajiem nosacījumiem, it īpaši uz kompetentās iestādes pieņemta valsts lēmuma pastāvēšanu, bet arī uz īpašajiem un konkrētajiem iemesliem, kuru dēļ Padome uzskata, ka ieinteresētajai personai ir jāpiemēro līdzekļu iesaldēšanas pasākums. Turklāt Padomes plašā rīcības brīvība attiecībā uz faktiem, kas ir jāņem vērā, paredzot vai saglabājot līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, attiecas uz tādu draudu vērtējumu, ko joprojām var radīt persona vai organizācija, kas pagātnē ir izdarījusi terora aktu, neraugoties uz teroristiskās darbības pārtraukšanu pietiekami ilgā laika posmā. Šādos apstākļos nevar pieprasīt Padomei, lai tā vēl konkrētāk norādītu, kādā veidā konkrēti ieinteresētās personas līdzekļu iesaldēšana palīdz apkarot terorismu, vai lai tā iesniegtu pierādījumus par to, ka ieinteresētā persona varētu izmantot savus līdzekļus terora aktu izdarīšanai vai to veicināšanai nākotnē.

Otrkārt, atgādinājusi lēmuma par līdzekļu iesaldēšanu īstenošanas nosacījumus, Padomei šajā sakarā uzlikto pierādīšanas pienākumu reglamentējošos noteikumus un pārbaudes tiesā apjomu šajā jomā, Vispārējā tiesa norādīja, ka, ņemot vērā gan šajā gadījumā piemērojamo attiecīgo tiesību normu tekstu, kontekstu un mērķus, gan valsts iestāžu būtisko lomu līdzekļu iesaldēšanas procesos, lēmums par "izmeklēšanas uzsākšanu vai apsūdzības izvirzīšanu", lai Padome uz šo lēmumu varētu likumīgi atsaukties, ir jāpieņem tāda valsts procesa ietvaros, kas paredzēts tieši un galvenokārt

²⁴ 2006. gada 12. decembra spriedums lietā T-228/02, Krājums, II-4665. lpp.

²⁵ 2007. gada 11. jūlija spriedums lietā T-47/03, Krājumā nav publicēts.

²⁶ Padomes 2001. gada 27. decembra Regula (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 70. lpp.).

preventīvu vai represīvu pasākumu noteikšanai attiecībā uz ieinteresēto personu terorisma apkarošanas ietvaros un tādēļ, ka šī persona tajos ir bijusi iesaistīta. Šai prasībai neatbilst tādas valsts tiesu iestādes nolēmums, kurā tikai pakārtoti un netieši ir izskatīts jautājums par ieinteresētās personas iespējamo līdzdalību šādā darbībā, izvērtējot, piemēram, strīdu par civiltiesiska rakstura tiesībām un pienākumiem.

Turklāt Vispārējā tiesa precizēja, ka, ja Padome plāno īstenot vai pēc pārskatīšanas saglabāt līdzekļu iesaldēšanas pasākumu atbilstoši Regulai Nr. 2580/2001, pamatojoties uz valsts lēmumu par "izmeklēšanas uzsākšanu vai apsūdzības izvirzīšanu" saistībā ar terora akta veikšanu, tā nevar neņemt vērā šīs izmeklēšanas vai apsūdzības turpmāko attīstību. Tādēļ policijas vai drošības dienesta izmeklēšana, ja nav izdevies iegūt pietiekamus pierādījumus vai ja šo pašu iemeslu dēļ tiesvedība tiek izbeigta, var tikt izbeigta bez tiesvedības. Tāpat pēc lēmuma par apsūdzības izvirzīšanu šī kriminālvajāšana var tikt izbeigta vai krimināllietā var tikt pieņemts attaisnojošs spriedums. Nav pieļaujams, ka Padome neņem vērā šādus faktus, kas ir daļa no visiem būtiskajiem datiem, kas būtu jāņem vērā situācijas izvērtēšanai. Ja tiktu nospriests citādi, Padomei un dalībvalstīm tiktu piešķirtas pārmērīgas pilnvaras bezgalīgi iesaldēt personas līdzekļus bez jebkādas pārbaudes tiesā un neatkarīgi no tiesas procesa iespējamā iznākuma.

2. Cīņa pret kodolieroču izplatīšanu

Lietās *Melli Bank*/Padome (2009. gada 9. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-246/08 un T-332/08, Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) un *Bank Melli Iran*/Padome (2009. gada 14. oktobra spriedums lietā T-390/08, Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā), kas tika izskatītas paātrinātajā procesā, Vispārējā tiesa pirmo reizi izskatīja prasību pret pasākumiem par līdzekļu iesaldēšanu, kas noteikti, lai izdarītu spiedienu uz Irānas Islama Republiku, lai tā pārtrauktu ar kodolieroču izplatīšanu un kodolieroču piegādes sistēmu attīstību saistītās darbības.

Šī režīma pirmsākumi ir meklējami Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijā, kas īstenota ar Regulu (EK) Nr. 423/2007²⁷, kurā paredzēta Drošības padomes noteikto personu, vienību un organizāciju līdzekļu iesaldēšana, kā arī tādu struktūru līdzekļu iesaldēšana, kuras atrodas tādu struktūru kontrolē vai turējumā, par kurām ir atzīts, ka tās piedalās ar kodolieroču izplatīšanu saistītās darbībās, ir tieši saistītas ar tām vai sniedz tām atbalstu. Pamatojoties uz šo regulu, attiecībā uz kādu Irānas banku un tās filiāli Apvienotajā Karalistē, kuras kapitāla daļas 100 % apmērā piederēja mātes sabiedrībai, tika pieņemti lēmumi par līdzekļu iesaldēšanu, ņemot vērā to iespējamo lomu Irānas Islama Republikas paaugstināta riska darbību veicināšanā saistībā ar paaugstināta riska materiālu iegādi Irānas kodolprogrammai un raķešu programmai un finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Lai arī minētajos spriedumos Vispārējā tiesa pamatojās uz principiem, kuri izrietēja no judikatūras par līdzekļu iesaldēšanu saistībā ar cīņu pret terorismu, tā ieviesa arī atsevišķus specifiskus jauninājumus.

Pirmkārt, atbildot uz *Melli Bank plc* izvirzīto iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz Regulu Nr. 423/2007, jo ar to tiekot pārkāpts samērīguma princips, Vispārējā tiesa atgādināja, ka saimnieciskās darbības aizlieguma tiesiskums ir atkarīgs no nosacījuma, ka aizlieguma pasākumiem jābūt piemērotiem un nepieciešamiem, lai sasniegtu mērķus, ko ar attiecīgo tiesisko regulējumu likumīgi iecerēts sasniegt, ņemot vērā, ka, ja ir izvēle starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, jāizmanto

²⁷ Padomes 2007. gada 19. aprīļa Regula (EK) Nr. 423/2007 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV L 103, 1. lpp.).

vismazāk apgrūtinotais, un ka radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas attiecībā pret izvirzītajiem mērķiem²⁸. Tā precizēja, ka Regulas Nr. 423/2007 mērķis ir novērst kodolieroču izplatīšanu, kā arī tās finansēšanu un tādējādi izdarīt spiedienu uz Irānas Islama Republiku, lai tā izbeigtu attiecīgās darbības. Šis mērķis ir daļa no vispārīgajiem centieniem, kas saistīti ar starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, un tādējādi tas ir leģitīms. Turklāt struktūru, kas pieder vai ko kontrolē struktūra, kas ir apzināta kā tāda, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā, līdzekļu iesaldēšana ir saistīta ar šo mērķi, jo pastāv ievērojams risks, ka šī struktūra izdarīs spiedienu uz struktūrām, kas tai pieder vai ko tā kontrolē, lai apietu tai piemērotos pasākumus, tās mudinot vai nu tai tieši vai netieši pārskaitīt to līdzekļus, vai arī veikt darījumus, ko tā pati līdzekļu iesaldēšanas dēļ nevar veikt. Visbeidzot, no judikatūras izriet, ka tiesības uz īpašumu un tiesības veikt saimniecisku darbību nav absolūtas un ka to īstenošanā var tikt noteikti ierobežojumi, ko pamato Kopienas izvirzītais vispārējo interešu mērķis. Strīdīgā tiesiskā regulējuma izvirzīto mērķu nozīmīgums ir tāds, kas var pamatot negatīvās sekas attiecībā uz noteiktiem uzņēmējiem, pat ja tās ir ievērojamas²⁹. Vispārējā tiesa norādīja, ka tiesības veikt saimniecisku darbību, kā arī attiecīgo banku īpašumtiesības līdzekļu iesaldēšana ievērojami ierobežo, jo tās nevar izmantot savus Kopienas teritorijā izvietotos vai Kopienas pilsoņu turētos līdzekļus, ja vien tam nav piešķirta īpaša atļauja, un ka to minētajā teritorijā reģistrētās filiāles nevar veikt jaunus darījumus ar saviem klientiem. Tomēr tā uzskatīja, ka, ņemot vērā starptautiskā miera un drošības uzturēšanas fundamentālo nozīmīgumu, radītās neērtības, ņemot vērā starptautiskā miera un drošības uzturēšanas fundamentālo nozīmīgumu, nav nesamērīgas attiecībā pret izvirzītajiem mērķiem.

Otrkārt, otrajā no iepriekš minētajiem spriedumiem Vispārējā tiesa ieviesa svarīgus precizējumus attiecībā uz pienākumu attiecīgajām personām paziņot to pasākumu pamatojumu, kuri, kaut būdami vispārīgi, tās skar tieši un individuāli un kuri var ierobežot šo personu pamattiesību īstenošanu. Tā uzskatīja, ka Padomei līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, cik vien iespējams, ir jādara zināmi attiecīgajām struktūrām ar individuāla paziņojuma palīdzību. Noteikumu, ka likums ir visiem zināms, nevar izvirzīt, ja apstrīdētajam lēmumam attiecībā pret konkrēto personu ir individuāla akta raksturs. Šajā lietā Padome nebija veikusi individuālu paziņošanu, lai gan tai bija zināma prasītājas juridiskā adrese. Tādēļ Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Padome nav izpildījusi pienākumu apstrīdētā lēmuma pamatojumu darīt zināmu prasītājai. Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka Francijas Banku komisija bija informējusi prasītājas filiāli Parīzē par apstrīdētā lēmuma pieņemšanu un tā publikāciju *Oficiālajā Vēstnesī* tajā pašā dienā. Tādējādi tā laikus un ar oficiāla avota starpniecību tika informēta gan par apstrīdētā lēmuma pieņemšanu, gan par to, ka tā ar minētā lēmuma pamatojumu var iepazīties *Oficiālajā Vēstnesī*, un tādēļ šādos ārkārtējos apstākļos bija jāsecina, ka konstatētais pārkāpums nav pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai.

Augu aizsardzības līdzekļu laišanas tirgū atļaušana

2009. gadā Vispārējā tiesa pasludināja vairākus spriedumus saistībā ar lēmumiem, kurus Komisija pieņēmusi, pamatojoties uz Direktīvu 91/414, ar ko ir izveidota Kopienas kārtība, kas piemērojama augu aizsardzības līdzekļu laišanas tirgū atļaušanai (turpmāk tekstā – “LTA”) un atļauju atsaukšanai. Neraugoties uz šo strīdu īpaši sarežģīto tehnisko raksturu, ir jāmin divi spriedumi, kuros Vispārējā tiesa savu vērtējumu balstīja uz sekām, kādas izriet no piesardzības principa.

2009. gada 3. septembra spriedumā lietā T-326/07 *Cheminova u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka Direktīvas 91/414 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka, lai par kādu aktīvo vielu varētu izsniegt atļauju, ir jābūt iespējai paredzēt, ka, ievērojot

²⁸ Tiesas 1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-331/88 *Fedesa u.c., Recueil*, I-4023. lpp., 13. punkts.

²⁹ Šajā sakarā skat. 1996. gada 30. jūlija spriedumu lietā C-84/95 *Bosphorus, Recueil*, I-3953. lpp., 21.–23. punkts.

pašreizējās zinātnes un tehnikas atziņas, tādu augu aizsardzības līdzekļu, kuros ir attiecīgā aktīvā viela, izmantošanai, ņemot vērā labu augu aizsardzības praksi, nav kaitīgas ietekmes uz cilvēku vai dzīvnieku veselības stāvokli un nav nepieļaujamas ietekmes uz vidi. Interpretējot šo normu saskaņā ar piesardzības principu, Vispārējā tiesa precizēja, ka, runājot par cilvēku veselību, tas, ka pastāv būtiskas norādes, kas, ņemot vērā zinātniskās neskaidrības, dod pamatu šaubīties par vielas nekaitīgumu, principā nepieļauj šīs vielas atļaušanu. Tādēļ no Direktīvā 91/414 ietvertās atsaucies uz "pašreizējām zinātnes un tehnikas atziņām" nevar izrietēt, ka uzņēmumiem, kuri iesnieguši pieteikumu par kādu aktīvo vielu un kuri var saņemt lēmumu par šīs vielas neiekļaušanu atļauto vielu sarakstā, ir jābūt iespējai iesniegt jaunus pētījumus un informāciju tik ilgi, cik ilgi pastāv šaubas par minētās vielas nekaitīgumu. Šāda interpretācija būtu pretēja mērķim nodrošināt augstu cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides aizsardzības līmeni, jo tādējādi pieteikuma par aktīvo vielu iesniedzējam, kuram, pirmkārt, ir jāpierāda tās nekaitīgums un kurš, otrkārt, vislabāk pazīst attiecīgo vielu, būtu veto tiesības attiecībā uz iespējamā lēmuma par attiecīgās vielas neatļaušanu pieņemšanu.

Arī 2009. gada 19. novembra spriedumā lietā T-334/07 *Denka International/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka, ņemot vērā piesardzības principu, ja pastāv zinātniskās neskaidrības attiecībā uz risku cilvēku veselībai pastāvēšanu vai apjomu, Kopienas iestādes var veikt aizsardzības pasākumus bez pienākuma sagaidīt, līdz ir pilnībā pierādīta šo risku realitāte un smagums³⁰. Turklāt zinātniskās neskaidrības situācijās kontekstā riska novērtējumam nevar izvirzīt prasību, lai Kopienas iestādēm tiktu sniegti pārliecinoši zinātniski pierādījumi par riska realitāti un iespējamās nelabvēlīgās ietekmes nopietnību, ja risks realizētos. Norādot, ka prasītājas iesniegtā dokumentācija bija nepilnīga, kā dēļ nebija iespējams izdarīt ticamus secinājumus par dihlorvosa genotoksiskajām un kancerogēnajām iezīmēm, Vispārējā tiesa atzina, ka, ievērojot pieejamos toksikoloģiskos datus, neskaidrības, kas saistītas ar šīs vielas nekaitīgumu, un dokumentācijas nepilnības, Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, pieņemot apstrīdēto lēmumu.

Pieklūve iestāžu dokumentiem

2009. gada 11. marta spriedumos lietās T-121/05 un T-166/05 *Borax Europe/Komisija* (Krājumā nav publicēti) Vispārējā tiesai radās iespēja sniegt precizējumus attiecībā uz tiesībām piekļūt iestāžu rīcībā esošajiem dokumentiem noteiktajiem izņēmumiem, kas saistīti, pirmkārt, ar privātās dzīves aizsardzību un personas neaizskaramību un, otrkārt, ar lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību.

Šajā lietā prasītājam bija atteikta pieklūve dokumentiem un audioierakstiem no sanāksmēm, kas it īpaši attiecās uz rūpniecības nozares pārstāvju un ekspertu komentāriem un ziņojumiem borskābes un borātu klasifikācijas procedūrā, kuras noslēgumā Komisija publicēja minēto ekspertu galīgos secinājumus, kuros tika ieteikts minētās vielas klasificēt kā toksiskas. Šī atteikuma pamatojumam Komisija norādīja, ka šo dokumentu izsniegšana būtu Regulā (EK) Nr. 45/2001³¹ paredzēto tiesību uz personas datu aizsardzību pārkāpums un tā ļautu identificēt ekspertus, kuri tiktu pakļauti ārēja spiediena izdarīšanas riskam attiecīgo ekonomisko apstākļu dēļ. Vispārējā tiesa apstrīdētos lēmumus atcēla, pamatodama savu rīcību galvenokārt ar to, ka Komisija nav sniegusi paskaidrojumus par to, kādā veidā pieklūve attiecīgajiem dokumentiem konkrēti un faktiski varētu apdraudēt ar attiecīgo izņēmumu aizsargātās intereses.

³⁰ Tiesas 1998. gada 5. maija spriedums lietā C-180/96 *Apvienotā Karaliste/Komisija, Recueil*, I-2265. lpp., 99. punkts, un Pirmās instances tiesas 2002. gada 11. septembra spriedums lietā T-13/99 *Pfizer Animal Health/Padome, Recueil*, II-3305. lpp., 139. punkts.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti (OV 2001, L 8, 1. lpp.).

Vispārējā tiesa vispirms precizēja, ka Komisija savu atteikumu nedrīkst pamatot ar ekspertiem dotu solījumu, ka tie var izteikties kā privātpersonas un ka to identitāte un viedokļi netiks izpausti. Konfidencialitātes saistības, kuras, kā uzskata Komisija, tā ir uzņēmusies attiecībā pret ekspertiem, tā kā tās ir noslēgtas starp tiem un šo iestādi, nav izvirzāmas attiecībā pret *Borax*, kura tiesības piekļūt dokumentiem ir paredzētas atbilstoši Regulā Nr. 1049/2001 paredzētajiem nosacījumiem un ierobežojumiem. Turklāt lēmums par atteikumu sniegt piekļuvi iestādes rīcībā esošiem dokumentiem var tikt pamatots vienīgi ar Regulas Nr. 1049/2001 4. pantā minētajiem izņēmumiem, kā dēļ attiecīgā iestāde šādu atteikumu nevar piemērot, atsaucoties uz saistībām pret sanāksmes dalībniekiem, ja šīs saistības nevar pamatot ar kādu no šiem izņēmumiem. Komisija nebija paskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ ekspertu identifikācija varētu apdraudēt to privāto dzīvi vai radīt Regulas Nr. 45/2001 pārkāpumu, un nebija juridiski pietiekami raksturojusi paredzamo risku, kāds viņu personas neaizskaramībai varētu rasties ārējā spiediena rezultātā, ja tiktu atklāti viņu viedokļi, jo ekspertu vārdu un izcelsmes nenorādīšana katrā ziņā novērstu jebkādu risku šajā sakarā.

Turklāt Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, lai gan likumdevējs ir paredzējis īpašu izņēmumu no sabiedrības tiesībām piekļūt iestāžu dokumentiem saistībā ar juridiskiem atzinumiem, tas nav paudis tādu pašu gribu attiecībā uz citiem atzinumiem, īpaši zinātniska rakstura atzinumiem, kādi bija pausti ierakstos, par kuriem izcēlies strīds. Tā kā saskaņā ar judikatūru nav uzskatāms, ka pastāv vispārēja nepieciešamība nodrošināt konfidencialitāti attiecībā uz Padomes juridiskā dienesta atzinumiem par likumdošanas jautājumiem³², tas pats princips ir piemērojams atzinumiem, par kuriem ir strīds, attiecībā uz kuriem Kopienas likumdevējs nav paredzējis īpašu izņēmumu un kuriem tātad ir jāpiemēro vispārīgie noteikumi par sabiedrības tiesībām piekļūt dokumentiem. No tā izriet, ka zinātniska rakstura atzinumus, kurus iestāde ir saņēmusi likumdošanas akta izstrādes nolūkā, principā drīkst izsniegt, pat ja tie varētu radīt diskusijas vai atturēt personas, kuras tos sniegušas, turpmāk sniegt ieguldījumu attiecīgās iestādes lēmumu pieņemšanas procesā. Komisijas norādītais risks, ka ekspertu viedokļa izpaušanas rezultātā radušās publiskās debates viņus mudinās vairs nepiedalīties tās lēmumu pieņemšanas procesā, ir raksturīgs noteikumam, ar ko tiek atzīts princips par piekļuvi dokumentiem, kuros ietverts viedokļu izklāsts iekšējām vajadzībām saistībā ar apspriedēm un iepriekšējām pārrunām.

II. Strīdi par zaudējumu atlīdzību

1. Pieņemamība

Saskaņā ar judikatūru EKL 235. pantā paredzētā prasība par zaudējumu atlīdzību ir autonomas tiesību aizsardzības līdzeklis un, ja tās mērķis ir apstrīdēt tiesību aktu, no prasības atcelt minēto tiesību aktu nepieņemamības nevar secināt arī šīs prasības nepieņemamību. Tādēļ indivīdiem, kurus normatīvs akts neskar tieši un individuāli, šī apstākļa dēļ vien nav liegts atsaukties uz Kopienas atbildību sakarā ar šī tiesību akta prettiesiskumu³³.

2009. gada 30. septembra rīkojumā T-166/08 *Ivanov/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, apelācijas stadijā) Vispārējā tiesa precizēja prasības atcelt tiesību aktu un prasības par zaudējumu atlīdzību autonomijas robežas, norādot, ka šo tiesību aizsardzības līdzekļu neatkarīgums nenozīmē, ka

³² Tiesas 2008. gada 1. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-39/05 P un C-52/05 P *Zviedrija un Turco/Padome*, Krājums, I-4723. lpp., 57. punkts.

³³ Šajā sakarā skat. Tiesas 1971. gada 2. decembra spriedumu lietā 5/71 *Zuckerfabrik Schöppenstedt/Padome*, *Recueil*, 975. lpp., un Pirmās instances tiesas 2000. gada 24. oktobra spriedumu lietā T-178/98 *Fresh Marine/Komisija*, *Recueil*, II-3331. lpp.

ieinteresētā persona, kura ir nokavējusi EKL 230. panta piektajā daļā paredzēto termiņu prasības celšanai, var izvairīties no noilguma, ar prasību par zaudējumu atlīdzību cenšoties panākt to pašu, ko tā būtu varējusi panākt, paredzētajā termiņā ceļot prasību atcelt tiesību aktu. Tādējādi prasības atcelt tiesību aktu noilgums, kas ir absolūta rakstura, rada arī tādas prasības par zaudējumu atlīdzību noilgumu, kas ir cieši saistīta ar prasību atcelt tiesību aktu. Tādēļ prasība par zaudējumu atlīdzību ir atzīstama par nepieņemamu, ja tās mērķis patiesībā ir panākt nepārsūdzama individuāla lēmuma atcelšanu un ja, to apmierinot, tiktu novērstas šī lēmuma juridiskās sekas. Tomēr Vispārējā tiesa uzsvēra, ka prasītājam saglabājas tiesības ar prasību par zaudējumu atlīdzību vērsties pret pārkāpumiem, kas izriet no iestādes darbības, ja tā ir vēlāka par lēmumiem, kuru likumība nav tikusi apstrīdēta paredzētajā termiņā.

Turklāt 2009. gada 18. decembra spriedumā lietā T-440/03 *Arizmendi u.c./Padome* un Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa ieviesa jauninājumus jautājumā par prasības par tādu iespējamo zaudējumu atlīdzību pieņemamību, kas radušies tādēļ, ka Komisija dalībvalstij ir nosūtījusi argumentētu atzinumu, kurā konstatēts, ka tā nav izpildījusi piemērojamajā Kopienas tiesiskajā regulējumā paredzētos pienākumus. Šajā lietā pēc argumentētā atzinuma saņemšanas Francijas Republika atcēla tiesību aktos paredzēto monopolu attiecībā uz kuģu brokeriem tulkiem un kuģu vadītājiem, kuriem ir jaukts statuss, apvienojot amatpersonas, kurai ir ekskluzīvas pilnvaras attiecībā uz noteiktu darbību veikšanu, un komersanta statusu.

Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasība par zaudējumu atlīdzību, kas ir pamatota ar Komisijas atteikšanos uzsākt tiesvedību saistībā ar pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ir nepieņemama. Tiktāl, ciktāl Komisijai nav pienākuma uzsākt tiesvedību saistībā ar pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, tās lēmums neuzsākt šādu tiesvedību katrā ziņā nav nelikumīgs un tas nevar radīt Eiropas Savienības ārpuslīgumisko atbildību³⁴. Komisija uzskatīja, ka šāds risinājums pēc analoģijas ir piemērojams arī gadījumos, kad tā nav atturējusies uzsākt tiesvedību saistībā ar pienākumu neizpildi, bet kad tā, tieši pretēji, ir izdevusi argumentētu atzinumu, kas ir sagatavošanās posms tiesvedībai Tiesā saistībā ar pienākumu neizpildi.

Vispārējā tiesa šādu argumentāciju noraidīja, atgādinot, ka prasība par zaudējumu atlīdzību ir autonomas tiesību aizsardzības līdzeklis, kuram ir sava īpaša funkcija tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmā, jo tās priekšmets ir lūgums atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts ar tiesību aktu vai prettiesisku rīcību, kurā ir vainojama iestāde. Tādējādi neatkarīgi no jautājuma par to, vai tas ir tiesību akts, par kuru var celt prasību par tiesību akta atcelšanu, par ikvienu iestādes aktu, kaut arī tā šo aktu ir pieņēmusi, īstenojot rīcības brīvību, principā var celt prasību par zaudējumu atlīdzību un šī rīcības brīvība neatbrīvo no pienākuma rīkoties saskaņā gan ar augstāka spēka tiesību normām, tādām kā Līgums un vispārējie Kopienas tiesību principi, gan atbilstošām atvasinātām tiesībām. Līdz ar to, ja Komisija savas kompetences ietvaros, kas tai izriet no EKL 226. panta, brīvi izvērtē iespēju nosūtīt dalībvalstij argumentētu atzinumu, nevar izslēgt, ka izņēmuma apstākļos persona var pierādīt, ka šāds argumentēts atzinums ir nelikumīgs un uzskatāms par pietiekami būtisku tiesību normas pārkāpumu, kas tai var radīt kaitējumu. No minētā Vispārējā tiesa tādējādi secināja, ka prasība ir pieņemama.

³⁴ Tiesas 1990. gada 23. maija rīkojums lietā C-72/90 *Asia Motor France/Komisija*, *Recueil*, I-2181. lpp., 13.–15. punkts, un Vispārējās tiesas 1997. gada 3. jūlija rīkojums lietā T-201/96 *Smanor u.c./Komisija*, *Recueil*, II-1081. lpp., 30. un 31. punkts, un 2004. gada 14. janvāra rīkojums lietā T-202/02 *Makedoniko Metro un Michaniki/Komisija*, *Recueil*, II-181. lpp., 43. un 44. punkts.

2. *Normas, ar kuru tiek piešķirtas tiesības indivīdam, pietiekami būtisks pārkāpums*

Lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, prasītājam ir jāpierāda normas, ar kuru tiek piešķirtas tiesības indivīdam, pietiekami būtisks pārkāpums ³⁵.

Izskatot prasību par zaudējumu atlīdzību attiecībā uz zaudējumiem, kas, iespējams, radušies prasītājam sakarā ar Komisijas lēmumu atcelt atļauju ievest akvakultūras dzīvniekus no Kostarikas, Vispārējā tiesa 2009. gada 9. jūlija spriedumā lietā T-238/07 *Ristic u.c./Komisija* (Krājumā nav publicēts) precizēja, ka, lai nodrošinātu nosacījuma par normas, ar kuru tiek piešķirtas tiesības indivīdam, pietiekami būtisku pārkāpumu lietderīgo iedarbību, ir nepieciešams, lai attiecīgās normas sniegtā aizsardzība būtu efektīva attiecībā uz personu, kas uz to atsaucas, un lai šī persona būtu to vidū, kam ar attiecīgo normu tiek piešķirtas tiesības. Par iemeslu zaudējumu atlīdzībai nevar uzskatīt normu, kas pret indivīda norādīto pārkāpumu neaizsargā viņu, bet gan kādu citu. Tātad šajā lietā prasītāja prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros nevarēja atsaukties uz pārkāpumiem, kas izriet no iespējamā Kostarikas tiesību tikt uzklautai un Vācijas Federatīvās Republikas tiesību piedalīties tiesvedībā pārkāpuma.

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā lietā *Arizmendi u.c./Padome un Komisija* Vispārējā tiesa norādīja, ka tiesvedības saistībā ar valsts pienākumu neizpildi ietvaros Komisija var sagatavot atzinumu tikai par to, ka dalībvalsts nav ievērojusi Kopienas tiesības, un tikai Tiesa noslēgumā ir kompetenta konstatēt, ka dalībvalsts nav izpildījusi Kopienas tiesībās paredzētos pienākumus. Tiktāl, ciktāl šajā atzinumā tā izsaka savu nostāju tikai par to, ka dalībvalsts nav izpildījusi Kopienas tiesībās paredzētos pienākumus, tā sagatavošana nerada tiesību normas, kas piešķir tiesības indivīdiem, pietiekami būtisku pārkāpumu. Tāpēc, pat ja Komisija argumentētajā atzinumā ir paudusi kļūdainu nostāju attiecībā uz Kopienas tiesību piemērojamību, tas nav uzskatāms par tādu pietiekami būtisku pārkāpumu, kas varētu būt Kopienas atbildības iestāšanās pamats. Turpretim, ja vērtējumi, kas formulēti argumentētajā atzinumā, pārsniedz to, kas nepieciešams, lai noteiktu, ka dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus, vai ja citas Komisijas darbības tiesvedības saistībā ar pienākumu neizpildi ietvaros pārsniedz tai piešķirto kompetenci, piemēram, komercnoslēpumu vai informācijas, kas grauj personas reputāciju, kļūdainu izpaušanu, šie vērtējumi vai darbības var tikt uzskatīti par pārkāpumiem, kas var būt Kopienas atbildības iestāšanās pamats.

III. **Apelācijas**

2009. gadā Vispārējā tiesā tika iesniegta 31 apelācijas sūdzība par Civildienesta tiesas nolēmumiem un Vispārējā tiesa (apelāciju palāta) izskatīja 31 lietu. Divas no tām ir pelnījušas īpašu uzmanību.

Pirmkārt, 2009. gada 8. septembra spriedumā lietā T-404/06 P *EIF/Landgren* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa apstiprināja Civildienesta tiesas inovatīvo nostāju, saskaņā ar kuru lēmums, ar ko tiek izbeigts uz nenoteiktu laiku noslēgts darba līgums, ir jāpamato ar argumentiem, kas balstīti uz Civildienesta noteikumiem un nesaraujamo saikni starp pienākumu norādīt pamatojumu un tiesas kontroles pilnvaru īstenošanu tiesiskuma pārbaudes ietvaros.

Otrkārt, 2009. gada 5. oktobra spriedumā lietā T-58/08 P *Komisija/Roodhuijzen* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai atbilstoši Eiropas Kopienas Civildienesta noteikumu 72. panta 1. punktam ierēdņa dzīvesbiedram piemērotu Kopējo veselības apdrošināšanas sistēmu,

³⁵ Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-352/98 P *Bergaderm un Goupil/Komisija*, *Recueil*, I-5291. lpp., 42. un 43. punkts.

nav nepieciešams, lai partnerattiecības, kas nav laulība, kas saista ierēdņi un viņa dzīvesbiedru, būtu pielīdzināmas laulībai. Šādu partnerattiecību, kas nav laulība, pastāvēšanai ir vajadzīga tikai divu personu savienība un tas, ka tās iesniedz dalībvalsts atzītu dokumentu, kurā apliecināts viņu kā partneru, kas nav laulātie, statuss, un nav jāpārbauda, vai ierēdņa un viņa dzīvesbiedra noslēgto partnerattiecību sekas ir līdzīgas laulības sekām.

IV. Pieteikumi par pagaidu noregulējumu

Vispārējā tiesā 2009. gadā tika iesniegti 24 pieteikumi par pagaidu noregulējumu; tas ir ievērojams samazinājums, salīdzinot ar iepriekšējā gadā iesniegto pieteikumu skaitu (58). 2009. gadā pagaidu noregulējuma tiesnesis pieņēma nolēmumus par 20 pieteikumiem par pagaidu noregulējumu salīdzinājumā ar 57 pieteikumiem 2008. gadā. Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 28. aprīļa rīkojumu lietā T-95/09 R *United Phosphorus*/Komisija (Krājumā nav publicēts) ir apmierināts viens pieteikums par piemērošanas apturēšanu.

Šī rīkojuma pamatā esošā lieta bija viena no lietām, kurās Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2007. un 2008. gadā steidzamības neesamības dēļ noraidīja sešus lūgumus apturēt tādu lēmumu piemērošanu, ar kuriem tiek aizliegta noteiktu vielu tirdzniecība, tāpēc ka apgalvotais kaitējums nebija nedz neatgriezenisks, nedz arī pietiekami smags, jo tas bija tikai 1 % no grupas, kurā ietilpa prasītājas, gada apgrozījuma pasaules tirgū. Kaut arī septītajā rīkojumā lietā *United Phosphorus*/Komisija pagaidu noregulējuma tiesnesis atzina būtiska un neatgriezeniska kaitējuma draudus, tas tika darīts lietas konkrēto apstākļu dēļ, proti, pasaules dziļās ekonomiskās krīzes dēļ, kas ilga jau mēnešiem un ietekmēja daudzu uzņēmumu vērtību un to spēju iegūt līdzekļus. Grupa, kurā ietilpa prasītāja, bija zaudējusi lielu daļu savas vērtības, kas pierādīja apgalvotā kaitējuma smagumu. Piekrītot, ka tikai iespēja celt prasību par zaudējumu atlīdzību ir pietiekama, lai apliecinātu finansiālā kaitējuma principiālo novēršamību, pagaidu noregulējuma tiesnesis piebilda, ka viņam attiecīgie nosacījumi nav jāpiemēro "mehāniski un raupji", bet viņam ir pienākums, ņemot vērā lietas apstākļus, noteikt veidu, kādā pārbaudāma steidzamība.

Šajā lietā pagaidu noregulējuma tiesnesis īpaši ņēma vērā, ka paralēli administratīvajai procedūrai, kuras noslēgumā tika pieņemts lēmums par attiecīgo produktu aizliegšanu, prasītāja atkārtoti bija iesniegusi pieprasījumu par atļaujas izsniegšanu minētajiem produktiem, piemērojot jaunizveidoto paātrināto procedūru, kura varētu tikt pabeigta tikai dažus mēnešus pēc datuma, kas noteikts šo produktu izņemšanai no tirgus, un kuras ietvaros tā varēja iesniegt visus zinātniskos pētījumus, kuri prettiesiski neesot ņemti vērā procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemts lēmums par aizliegumu. Pagaidu noregulējuma tiesnesis uzskatīja, ka būtu nepamatoti aizliegt laist tirgū tādu produktu, attiecībā uz kuru nav neiespējams, ka tā laišana tirgū tiktu atļauta tikai dažus mēnešus vēlāk. Turklāt vairāki fakti norādīja uz to, ka prasītājas atgriešanās attiecīgajā tirgū būtu apgrūtināta, jo izšķirošajā brīdī tās rīcībā, iespējams, nebūtu šī produkta krājumu. Šo nostāju interešu izvērtējuma aspektā apstiprina fakts, ka administratīvā procedūra savā ziņā bija lēna, kas pierāda, ka Komisijai pašai nebija īpašu iemeslu attiecīgo produktu pēc iespējas ātrāk izņemt no tirgus, kā arī apstākļi, ka pašā apstrīdētajā lēmumā bija paredzēts trīspadsmit mēnešu termiņš jau esošo krājumu izsmelšanai, kas norāda uz to, ka attiecīgā produkta lietošana nevarētu radīt nopietnus riskus sabiedrības veselībai. Tika atzīta *fumus boni juris* pastāvēšana, jo pamata prāvā *prima facie* bija izvirzīti sarežģīti, delikāti un ļoti tehniski jautājumi, kuriem nepieciešama padziļināta pārbaude, kuru nav iespējams veikt pagaidu noregulējuma tiesvedībā un kura ir jāveic pamata tiesvedības ietvaros.

Attiecībā uz steidzamības nosacījumu ar 2009. gada 25. maija rīkojumu lietā T-159/09 R *Biofrescos*/Komisija (Krājumā nav publicēts), 2009. gada 10. jūlija rīkojumu lietā T-196/09 R *TerreStar Europe*/Komisija (Krājumā nav publicēts) un 2009. gada 13. jūlija rīkojumu lietā T-238/09 R *Sniace*/Komisija

(Krājumā nav publicēts) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pieteikumus par pagaidu noregulējumu noraidīja, jo prasītāji tā vietā, lai sniegtu konkrētus un precīzus apsvērumus, kas pamatoti ar detalizētiem, apstiprinātiem dokumentiem, kas pierāda situāciju, kādā viņi, iespējams, nonāktu, ja netiktu veikti lūgtie pagaidu pasākumi, bija izvirzījuši tikai vienkāršus pieņēmumus kā “sliktākos iespējamajos scenārijus”, kuri iestātos, ja viņu pieteikumi tiktu noraidīti.

Lietā, kurā tika pieņemts Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 24. aprīļa rīkojums lietā T-52/09 R *Nycomed Danmark/EMEA* (Krājumā nav publicēts), uzņēmumam, kurš bija paredzējis pieprasīt Komisijai atļauju zāļu tirdzniecībai, bija pienākums saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu vērsties Eiropas Zāļu aģentūrā (*EMEA*), lai saņemtu sava atļaujas pieprasījuma apstiprinājumu. Tā kā *EMEA* šo apstiprinājumu tam atteica, uzņēmums pieprasīja veikt pagaidu pasākumus, lai izvairītos no tā, ka kāds cits zāļu ražotājs izdara to pirmais un saņem tirdzniecības atļauju konkurējošam produktam. Pagaidu noregulējuma tiesnesis šo lūgumu noraidīja, norādot, ka ar šī produkta laišanas tirgū aizkavēšanos saistītie zaudējumi ir tikai hipotētiski, jo, lai tie iestātos, būtu jānotiek vēl neskaidriem notikumiem nākotnē: šāda laišana tirgū nekādā veidā nav uzskatāma par jau notikušu, tā ir atkarīga no Komisijas piešķirtas tirdzniecības atļaujas un prasītājs šo tirdzniecības atļauju bija nodomājis pieprasīt tikai pēc veiksmīga apstiprinājuma procedūras noslēguma *EMEA* un nebija precizējis konkrēto riska iespējamību, kāda to tirgū laišanas procesā sagaidītu, ja tirdzniecību uzsāktu konkurējošie uzņēmumi, nenorādot uzņēmumus, kuri jau bija uzsākuši aizstājējprodukta tirdzniecības atļaujas iegūšanas procedūru. Situācija līdzinājās tai, kāda bija aprakstīta Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 27. janvāra rīkojumā lietā T-457/08 R *Intel/Komisija* (Krājumā nav publicēts) par atsevišķiem pasākumiem EKL 82. panta piemērošanas procedūras ietvaros. Prasītājs pirms administratīvās procedūras pabeigšanas Komisijā vēlējās izvairīties no minētās procedūras noslēgumā pieņemtā galīgā lēmuma sekām, jo tajā tiktu pārkāptas tā tiesības uz aizstāvību. Pagaidu noregulējuma tiesnesis atzina, ka apgalvotā kaitējuma iestāšanās ir atkarīga no hipotētiska rakstura notikuma nākotnē, proti, ja Komisija pieņemtu prasītājam nelabvēlīgu galīgo lēmumu: neskaidrība pastāvēja ne vien par šāda lēmuma pieņemšanu, bet arī tā sekas, kas varētu nodarīt iespējamu kaitējumu, nebūtu neatgriezeniskas, jo prasītājam bija iespēja pieprasīt kā atcelšanu, tā arī piemērošanas apturēšanu.

2009. gada 23. janvāra rīkojumā lietā T-352/08 R *Pannon Hőerőmű/Komisija* (Krājumā nav publicēts) par Komisijas lēmumu, ar ko valsts iestādēm tiek uzdots atgūt par nelikumīgu atzītu valsts atbalstu, pagaidu noregulējuma tiesnesis lēma par atbilstošo datumu ar steidzamību saistītas pieņemamības pārbaudei un uzsvēra, ka steidzamību pamatojoši apstākļi principā ir jāpierāda atbilstoši pieteikumā par pagaidu noregulējumu ietvertajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas bija spēkā tā iesniegšanas brīdī. Šajā lietā Komisijas lēmumā bija paredzēts, ka minētajām iestādēm, aprēķinot atgūstamā atbalsta summu, ir jāievēro īpaša, likumdevēja noteikta metodoloģija. Brīdī, kad attiecīgā atbalsta saņēmēji iesniedza lūgumu par minētā lēmuma izpildes apturēšanu, likumdošanas process vēl bija tikai likumprojekta stadijā, un tas varēja tikt mainīts parlamentāro debašu laikā, kas nozīmēja, ka galīga tiesiskā ietvara atgūšanas procedūrai vēl nebija. Tādēļ pieteikums par pagaidu noregulējumu tika atzīts par priekšlaicīgu.

Pagaidu noregulējuma tiesnesis vairākkārt sastapās ar prasībām saistībā ar iespējami neatgriezenisku un smagu finansiālu kaitējumu. Iepriekš minētajā rīkojumā lietā *United Phosphorus/Komisija* pagaidu noregulējuma tiesnesis prasītājam radušos kaitējumu kvalificēja kā vienīgi finansiāla rakstura, proti, tirgus daļas un klientu zaudējumu, precizējot, ka prasītājam piederošo tirgus daļu neatgriezeniskas izmaiņas nav pielīdzināmas riskam zaudēt visu tirgu un lūgumam par pagaidu noregulējumu tās var būt pamats tikai tādā gadījumā, ja tirgus daļa, kuru, iespējams, nāksies neatgriezeniski zaudēt, būtu pietiekami būtiska, ņemot vērā it īpaši grupas, kurā ietilpa attiecīgais uzņēmums, īpašības. Attiecībā uz grupas koncepciju tiesnesis 2009. gada 15. janvāra rīkojumā lietā

T-199/08 R *Ziegler*/Komisija (Krājumā nav publicēts, apelācijas stadijā) ņēma vērā ekonomisko saiti starp sabiedrībām simts savā starpā cieši saistītu, kopēju interešu sabiedrību tīklā.

Konkursu un atlases procedūru jomā ar 2009. gada 23. janvāra rīkojumu lietā T-511/08 R *Unity OSG FZE*/Padome un *EUPOL Afghanistan* (Krājumā nav publicēts), kā arī ar iepriekš minēto rīkojumu lietā *TerreStar Europe*/Komisija Vispārējās tiesas priekšsēdētājam radās izdevība apstiprināt nesenu judikatūras tendenci³⁶, atzīstot, ka kaitējumam, kas radies "iespējas tikt izvēlētam zaudējuma" dēļ, var piešķirt ekonomisku vērtību un šo ekonomisko vērtību var pielīdzināt pienākumam pilnībā atlīdzināt kaitējumu. Tādēļ tika noraidīts arguments par to, ka šis kaitējums ir neatgriezenisks, jo to nav iespējams aplēst.

Visbeidzot, iepriekš minētajā lietā *Sniace*/Komisija runa bija par tāda Komisijas lēmuma izpildes apturēšanu, ar ko tā valsts iestādēm pieprasīja atgūt par nelikumīgu atzīto valsts atbalstu no to saņēmumā uzņēmuma. Pagaidu noregulējuma tiesnesis apstiprināja judikatūrā noteikto, saskaņā ar ko prasītājam pieteikumā par pagaidu noregulējumu ir jāpierāda, ka tiesību aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti attiecīgajās valsts tiesībās, lai iebilstu pret attiecīgā valsts atbalsta tūlītēju atgūšanu, ņemot vērā prasītāja finanšu situāciju, neļauj izvairīties no smaga un neatgriezeniska kaitējuma. Šī judikatūra tika transponēta Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 8. jūnija rīkojumā T-149/09 R *Dover*/Parlaments (Krājumā nav publicēts) un iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Biofrescos*/Komisija, jo apskatāmās situācijas bija acīmredzami līdzīgas. Lietās, kas bija pamatā abiem minētajiem rīkojumiem, pieteikumi par pagaidu noregulējumu bija, pirmkārt, par Eiropas Parlamenta nodomu atgūt kādam deputātam nepamatoti veiktos maksājumus no Parlamenta līdzekļiem un par to, ka Parlamentam bija jāvēršas valsts tiesā, un, otrkārt, par Komisijas lēmumu, ar ko valsts iestādēm tika uzdots atgūt ievedmuitas nodokļus, kurus bija parādā kāds uzņēmums. Pagaidu noregulējuma tiesnesis nolēma, ka steidzamības nav, jo nekas neliecināja par to, ka prasītāju rīcībā esošie tiesību aizsardzības līdzekļi neļautu izvairīties no draudošā kaitējuma.

³⁶ Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2008. gada 25. aprīļa rīkojums lietā T-41/08 R *Vakakis*/Komisija, Krājumā nav publicēts.

B – Vispārējās tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2009. gada 7. oktobrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Palātu priekšsēdētājas *I. Wiszniewska-Bialecka* un *M. E. Martins Ribeiro*, palātu priekšsēdētāji *M. Vilaras* un *J. Azizi*, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *M. Jaeger*; palātu priekšsēdētāji *A. W. H. Meij*, *N. J. Forwood* un *O. Czúcz* un palātas priekšsēdētāja *I. Pelikánová*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *N. Wahl* un *S. Papasavvas*, tiesneses *K. Jürimäe* un *E. Cremona*, tiesneši *F. Dehousse* un *V. Vadapalas*, tiesnese *I. Labucka* un tiesneši *E. Moavero Milanesi* un *M. Prek*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Sekretārs *E. Coulon*; tiesneši *H. Kanninen*, *S. Frimodt Nielsen*, *S. Soldevila Fragoso*, *V. Ciucă*, *T. Tchihev*, *A. Dittrich*, *L. Truchot*, *K. O'Higgins* un *J. Schwarcz*.

1. Vispārējās tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Marc Jaeger

dzimis 1954. gadā; advokāts; *attaché de Justice* Ģenerālprokurora birojā; Luksemburgas rajona tiesas tiesnesis, priekšsēdētāja vietnieks; *Centre universitaire de Luxembourg* (Luksemburgas Universitātes centrs) pasniedzējs; norīkots tiesnesis, kopš 1986. gada – tiesneša palīgs Tiesā; kopš 1996. gada 11. jūlija – Vispārējās tiesas tiesnesis; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas priekšsēdētājs.

Virpi Tiili

dzimusi 1942. gadā; ieguvusi tiesību zinātņu doktores grādu Helsinku Universitātē; civiltiesību un komerciesību asistente Helsinku Universitātē; Somijas Centrālās tirdzniecības kameras Juridisko lietu un tirdzniecības politikas nodaļas direktore; Somijas Patērētāju tiesību aizsardzības administrācijas ģenerāldirektore; vairāku valdības komiteju un delegāciju locekle, tostarp Zāļu reklāmas uzraudzības padomes priekšsēdētāja (1988–1990), Patērētāju lietu padomes locekle (1990–1994), Konkurences padomes locekle (1991–1994) un *Nordic Intellectual Property Law Review* redakcijas kolēģijas locekle (1982–1990); no 1995. gada 18. janvāra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Vispārējās tiesas tiesnese.

Josef Azizi

dzimis 1948. gadā; Vīnes Universitātes tiesību zinātņu doktors un licenciāts sociālajās un ekonomikas zinātnēs; docents un lektors Vīnes Ekonomikas universitātē, Vīnes Universitātes Juridiskajā fakultātē un vairākās citās universitātēs; Vīnes Universitātes Juridiskās fakultātes goda profesors; *Ministerialrat* un nodaļas vadītājs Federālajā Kancelejā; Eiropas Padomes Rīcības komitejas juridiskās sadarbības jautājumos (CDCJ) loceklis; pārstāvis *ad litem Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) federālo likumu konstitucionalitātes pārbaudes lietās; atbildīgais koordinators par Austrijas federālo tiesību tuvināšanu Kopienas tiesībām; kopš 1995. gada 18. janvāra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Arjen W. H. Meij

dzimis 1944. gadā; padomnieks Nīderlandes Augstākajā tiesā (*Hoge Raad*) (1996); padomnieks un priekšsēdētāja vietnieks *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Tirdzniecības un rūpniecības administratīvā tiesa) (1986); *Centrale Raad van Beroep* (Sociālās drošības apelācijas tiesa) un *Tariefcommissie* (Muitas tarifu komisija) *ad interim* tiesnesis; tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1980); Eiropas tiesību pasniezdējs Groningenas Universitātes Juridiskajā fakultātē un pētnieciskais asistents Mičiganas Universitātes *Law School*; Amsterdamas Tirdzniecības kameras Starptautiskā sekretariāta loceklis (1970); kopš 1998. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Mihalis Vilaras

dzimis 1950. gadā; advokāts (1974–1980); nacionālais eksperts Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskajā dienestā, tad galvenais administrators V Ģenerāldirektorātā (Nodarbinātība, industriālās attiecības, sociālās lietas); *maître des requêtes* un no 1999. gada padomnieks *Conseil d'État* (Valsts Padome); asociētais loceklis Grieķijas Augstākajā speciālajā tiesā; Grieķijas Centrālās likumdošanas izstrādes komitejas loceklis (1996–1998); Grieķijas valdības ģenerālsekretariāta Juridiskā dienesta direktors; kopš 1998. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nicholas James Forwood

dzimis 1948. gadā; Kembridžas Universitātes diplomanti (*BA* – 1969. gadā un *MA* – 1973. gadā) (mehānikas un tiesību zinātnes); 1970. gadā uzņemts Anglijas advokatūrā, vēlāk praktizējis Londonā (1971–1999) un Briselē (1979–1999); 1981. gadā uzņemts Īrijas advokatūrā; 1987. gadā iecelts par *Queen's Counsel*; 1998. gadā – par *Middle Temple bencher*; Anglijas un Velsas advokatūru pārstāvis Eiropas Savienības Advokatūru padomē (*CCBE*) un *CCBE* pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Kopienų Tiesā priekšsēdētājs (1995–1999); *World Trade Law Association* un *European Maritime Law Organization* (1993–2002) valdes loceklis; kopš 1999. gada 15. decembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

dzimusi 1956. gadā; studējusi Lisabonā, Briselē un Strasbūrā; *advogada* Portugālē un Briselē; neatkarīgā pētniece Briseles *Institut d'études européennes de l'Université libre*; Portugāles tiesneša Tiesā *Moitinho de Almeida* (1986–2000), vēlāk Vispārējās tiesas priekšsēdētāja *Vesterdorf* (2000–2003) palīdzē; kopš 2003. gada 31. marta – Vispārējās tiesas tiesnese.

Franklin Dehousse

dzimis 1959. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs (Lježas Universitāte, 1981); aspirants (*Fonds national de la recherche scientifique*, 1985–1989); *Chambre des représentants* juriskonsults (1981–1990); tiesību zinātņu doktors (Strasbūras Universitāte, 1990); docents Lježas un Strasbūras Universitātēs, Eiropas koledžā, *Institut royal supérieur de Défense*, Bordo *Montesquieu* universitātē; Parīzes Universitātes *Michel Servet* koledžā; Namīras *Notre-Dame de la Paix* fakultātē; Ārlietu ministrijas speciālais pārstāvis (1995–1999); *Institut royal des relations internationales* (Karaliskais Starptautisko attiecību institūts) Eiropas studiju direktors (1998–2003); *Conseil d'État* (Valsts Padome) *assesseur* (piesēdētājs) (2001–2003); konsultants Eiropas Komisijā (1990–2003); *Observatoire Internet* loceklis (2001–2003); kopš 2003. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

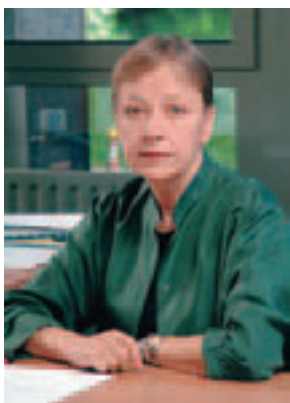

Ena Cremona

dzimusi 1936. gadā; ieguvusi Maltas Karaliskās universitātes diplomu filoloģijā (1955); Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktore (1958); kopš 1959. gada – advokāte Maltas Advokātu kolēģijā; Nacionālās Sieviešu padomes juriskonsulte (1964–1979); Valsts civildienesta komisijas locekle (1987–1989), *Lombard Bank (Malta) Ltd.* valdes locekle, valsts akciju pārstāve (1987–1993); Vēlēšanu komisijas locekle kopš 1993. gada; Maltas Karaliskās universitātes Tiesību zinātņu fakultātes Doktora disertāciju komisijas locekle; Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (*ECRI*) locekle (2003–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ottó Czúcz

dzimis 1946. gadā; Šegedas Universitātes tiesību zinātņu doktors (1971); Darba ministrijas administrators (1971–1974); Šegedas Universitātes docents un lektors (1974–1989), Juridiskās fakultātes dekāns (1989–1990) un rektora vietnieks (1992–1997); advokāts; Nacionālās Pensiju apdrošināšanas prezidija loceklis; Eiropas Sociālās nodrošināšanas institūta viceprezidents (1998–2002); Starptautiskās Sociālās nodrošināšanas asociācijas (ISSA) Zinātniskās padomes loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Irena Wiszniewska-Białecka

dzimusi 1947. gadā; ieguvusi Varšavas Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1965–1969); pētniece (lektore, pasniedzēja, profesore) Polijas Zinātņu akadēmijas Juridisko zinātņu institūtā (1969–2004); asociētā pētniece Maksa Planka Ārvalstu un starptautisko patentu, autortiesību un konkurences tiesību institūtā Minhenē (Aleksandra fon Humbolta (AvH) fonda stipendiāte 1985–1986); advokāte (1992–2000); Augstākās administratīvās tiesas tiesnese (2001–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Irena Pelikánová

dzimusi 1949. gadā; tiesību zinātņu doktore, asistente ekonomikas tiesībās (līdz 1989. gadam), vēlāk zinātņu doktore, komerctiesību profesore (kopš 1993. gada) Kārļa universitātes Juridiskajā fakultātē Prāgā; Vērtspapīru komisijas valdes locekle (1999–2002); advokāte; Čehijas valdības Likumdošanas padomes locekle (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Daniel Šváby

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu doktors (Bratislavas Universitāte); Bratislavas Pirmās instances tiesas tiesnesis; Bratislavas Apelācijas tiesas tiesnesis civillietās un priekšsēdētāja vietnieks; Tieslietu ministrijas Tiesību institūta Civiltiesību un ģimenes tiesību nodaļas loceklis; Augstākās tiesas tiesneša pienākumu izpildītājs komercietās; Eiropas Cilvēktiesību komisijas (Strasbūrā) loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Vilenas Vadapalas

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (Maskavas Universitāte); habilitētais tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte); starptautisko tiesību (kopš 1981. gada), cilvēktiesību (kopš 1991. gada) un Kopienas tiesību (kopš 2000. gada) pasniedzējs Viļņas Universitātē; valdības ārlietu padomnieks (1991–1993); iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu delegācijas koordinācijas grupas loceklis; valdības Eiropas tiesību departamenta ģenerāldirektors (1997–2004); Eiropas tiesību pasniedzējs Viļņas Universitātē, *Jean Monnet* profesūras profesors; Lietuvas Eiropas Savienības pētījumu asociācijas priekšsēdētājs; parlamenta darba grupas par konstitucionālo reformu saistībā ar Lietuvas pievienošanos Eiropas Savienībai priekšsēdētājs; Starptautiskās Juristu komisijas loceklis (2003. gada aprīlis); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Küllike Jürimäe

dzimusi 1962. gadā; ieguvusi Tartu Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1981–1986); Republikas prokurora palīdzība Tallinā (1986–1991); saņēmusi Igaunijas Diplomātijas skolas diplomu (1991–1992); juriskonsults (1991–1993) un galvenā padomniece (1992–1993) Tirdzniecības un rūpniecības palātā; Tallinas Apelācijas tiesas tiesnese (1993–2004); Eiropas maģistre (*European Master*) cilvēktiesībās un demokrātijas jautājumos, Padujas un Notingemas Universitātes (2002–2003); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ingrida Labucka

dzimusi 1963. gadā; saņēmusi Latvijas Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1986); Iekšlietu ministrijas Rīgas pilsētas un Kirova rajona inspektore (1986–1989); Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese (1990–1994); advokāte (1994–1998 un no 1999. gada jūlija līdz 2000. gada maijam); tieslietu ministre (no 1998. gada novembra līdz 1999. gada jūlijam un no 2000. gada maija līdz 2002. gada oktobrim); Hāgas Starptautiskās šķīrējtiesas locekle (2001–2004); Saeimas deputāte (2002–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Savvas S. Papasavvas

dzimis 1969. gadā; studijas Atēnu Universitātē (*Ptychion*, 1991); trešā līmeņa studijas *Paris II* universitātē (*DEA* publiskajās tiesībās, 1992) un *Aix-Marseille III* universitātē (tiesību zinātņu doktors, 1995); uzņemts Kipras Advokatūras kolēģijā, Nikozijas Advokatūras kolēģijas loceklis kopš 1993. gada; Kipras Universitātes docents (1997–2002) un konstitucionālo tiesību lektors kopš 2002. gada septembra; pētnieks Eiropas Publisko tiesību centrā (2001–2002); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Enzo Moavero Milanesi

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (*La Sapienza* universitāte, Roma); Kopienų tiesību studijas (Eiropas koledža, Brige); uzņemts advokatūrā, strādājis par advokātu (1978–1983); Kopienų tiesību lektors *La Sapienza* universitātē (Roma, 1993–1996), *Luiiss* universitātē (Roma, 1993–1996 un 2002–2006) un *Bocconi* universitātē (Milāna, 1996–2000); Itālijas premjerministra padomnieks ar Kopienų saistītajos jautājumos (1993–1995); Eiropas Komisijas ierēdnis: juriskonsults un pēc tam viceprezidenta kabineta vadītājs (1989–1992), par iekšējo tirgu (1995–1999) un konkurenci (1999) atbildīgā komisāra kabineta vadītājs; Konkurences ģenerāldirektorāta direktors (2000–2002), Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vietnieks (2002–2005), Politisko padomnieku biroja ģenerāldirektors (2006); kopš 2006. gada 3. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nils Wahl

dzimis 1961. gadā; tiesību maģistrs, Stokholmas Universitātē (1987), tiesību doktors, Stokholmas Universitātē (1995), asociētais profesors (docents) un Žana Monē (*Jean Monnet*) profesūras Eiropas tiesībās vadītājs (1995), Eiropas tiesību profesors, Stokholmas Universitātē (2001); advokāta palīgs (1987–1989); Izglītības fonda rīkotājdirektors (1993–2004); Zviedrijas *Nätverket för europarättslig forskning* (Eiropas tiesību izpētes tīkls) valdes priekšsēdētājs (2001–2006); *Rådet för konkurrensfrågor* (Konkurences tiesību jautājumu padome) loceklis (2001–2006); *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blekinges Apelācijas tiesa) pieaicinātais tiesnesis (2005); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Miro Prek

dzimis 1965. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1989); uzņemts advokatūrā (1994); veicis dažādus uzdevumus un funkcijas valsts pārvaldē, lielākoties valdības birojā, kas atbild par likumdošanu (Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību departamenta valsts sekretāra vietnieks un direktora vietnieks, departamenta direktors) un Eiropas lietu birojā (valsts sekretāra vietnieks); asociācijas līguma sarunu grupas (1994–1996) un iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu grupas loceklis (1998–2003), atbildīgais par juridiskajiem jautājumiem; advokāts; atbildīgais par tiesību aktu pielāgošanu Eiropas tiesību aktiem un Eiropas integrācijas projektiem, lielākoties Rietumbalkānos; Eiropas Kopienu Tiesas nodaļas vadītājs (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Teodor Tchipev

dzimis 1940. gadā; studijas tiesību zinātnēs Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātē (1961); tiesību zinātņu doktors (1977); advokāts (1963–1964); juriskonsults Valsts Starptautisko autopārvaldājumu uzņēmumā (1964–1973); pasniedzējs Bulgārijas Zinātņu akadēmijas Tiesību institūtā (1973–1988); civilprocesa pasniedzējs Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātes Juridiskajā fakultātē (1988–1991); Tirdzniecības un rūpniecības kameras Šķīrējtiesas tiesnesis (1988–2006); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–1994); *Paissiy Hilendarski de Plovdiv* universitātes asociētais profesors (no 2001. gada februāra līdz 2006. gadam); tieslietu ministrs (1994–1995); civilprocesa pasniedzējs Sofijas Jaunajā bulgāru universitātē (1995–2006); kopš 2007. gada 12. janvāra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Valeriu M. Ciucă

dzimis 1960. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1984), tiesību zinātņu doktors (Jasu *Alexandru Ioan Cuza* universitāte, 1997); Sučavas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1984–1989); Jasu Militārās tiesas militārais tiesnesis (1989–1990); Jasu *Alexandru Ioan Cuza* universitātes profesors (1990–2006); Rennas universitātes stipendiāts ar specializāciju privāttiesībās (1991–1992); lektors Jasu *Petre Andrei* universitātē (1999–2002); asociētais profesors *Littoral Côte d'Opale* universitātē (LAB. RII) (2006); kopš 2007. gada 12. janvāra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Alfred Dittich

dzimis 1950. gadā; studējis tiesību zinātnes Erlangenē Nirnbergas Universitātē (1970–1975); *Rechtsreferendar* (jurists praktikants) Nirnbergas Reģionālajā augstākajā tiesā (1975–1978); administrators Federālajā Ekonomikas ministrijā (1978–1982); administrators Vācijas Federatīvās Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1982); atbildīgais par Kopienu un konkurences tiesību jautājumiem Federālajā Ekonomikas ministrijā (1983–1992); Eiropas Savienības tiesību departamenta vadītājs Tieslietu ministrijā (1992–2007); Padomes darba grupas "Eiropas Kopienų Tiesā" Vācijas delegācijas vadītājs; Federālās valdības pārstāvis daudzās Eiropas Kopienų Tiesas lietās; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Santiago Soldevila Fragoso

dzimis 1960. gadā; ieguvis Barselonas *Universidad Autónoma* diplomu tiesību zinātnēs (1983); tiesnesis (1985); kopš 1992. gada – administratīvo lietu tiesnesis Kanāriju salu *Tribunal Superior de Justicia* (Augstākā tiesa) Santakrusā de Tenerifē (1992. un 1993. gads) un *Audiencia Nacional* (Madrīdē, no 1998. gada maija līdz 2007. gada augustam), kur viņš bija atbildīgs par prasībām nodokļu (PVN) jomā, prasībām par ekonomikas ministra vispārējiem noteikumiem un viņa lēmumiem attiecībā uz valsts atbalstu vai valsts pārvaldes atbildību, kā arī par prasībām par visiem centrālo tautsaimniecības regulatoru nolīgumiem banku, biržas, enerģētikas, apdrošināšanas un konkurences aizsardzības jomā; tiesneša palīgs Konstitucionālajā tiesā (1993–1998); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Laurent Truchot

dzimis 1962. gadā; ieguvis Parīzes Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Paris*) diplomu tiesību zinātnēs (1984); Valsts Tiesnešu skolas (*École nationale de la magistrature*) bijušais audzēknis (1986–1988); tiesnesis Marseļas *Tribunal de grande instance* (no 1988. gada janvāra līdz 1990. gada janvārim); maģistrāts Tieslietu ministrijas Civillietu un valsts lietu direkcijā (no 1990. gada janvāra līdz 1992. gada jūnijam); biroja vadītāja palīgs, pēc tam – biroja vadītājs Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcijā (no 1992. gada jūnija līdz 1994. septembrim); tieslietu ministra (*garde des Sceaux, ministre de la Justice*) tehniskais konsultants (no 1994. gada septembra līdz 1995. gada maijam); tiesnesis Nīmas *Tribunal de grande instance* (no 1995. gada maija līdz 1996. gada maijam); Eiropas Kopienų Tiesas ģenerāladvokāta P. Léger palīgs (no 1996. gada maija līdz 2001. gada decembrim); *Cour de cassation* (Kasācijas tiesa) konsultants palīgs (no 2001. gada decembra līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Sten Frimodt Nielsen

dzimis 1963. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Kopenhāgenas Universitātē (1988); Ārlietu ministrijas ierēdnis (1988–1991); štata pārsniedzējs starptautiskajās tiesībās un Eiropas tiesībās Kopenhāgenas Universitātē (1988–1991); vēstniecības sekretārs Dānijas pastāvīgajā pārstāvniecībā ANO Ņujorkā (1991–1994); ierēdnis Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā (1994–1995); asociētais profesors Kopenhāgenas Universitātē (1995); premjerministra padomnieks, pēc tam – premjerministra galvenais padomnieks (1995–1998); ministrs padomnieks Dānijas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā (1998–2001); premjerministra īpašais padomnieks juridiskajos jautājumos (2001–2002); departamenta vadītājs un juriskonsults premjerministra dienestā (no 2002. gada marta līdz 2004. gada jūlijam); valsts ministra vietnieks un premjerministra juriskonsults (no 2004. gada augusta līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Kevin O'Higgins

dzimis 1946. gadā; studijas Limerikas *Crescent College*, *Clongowes Wood College*, Dublinas *University College* (B.A. grāds un diploms Eiropas tiesībās) un *Kings Inns*; 1968. gadā uzņemts Īrijas advokatūrā; *barrister* (1968–1982); *Senior Counsel* (*Inner Bar of Ireland*, 1982–1986); *Circuit court* tiesnesis (1986–1997); Īrijas *High Court* tiesnesis (1997–2008); *bencher of Kings Inns*; Īrijas pārstāvis Eiropas tiesnešu konsultatīvajā padomē (2000–2008); kopš 2008. gada 15. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Heikki Kanninen

dzimis 1952. gadā; Helsinku Komercaugstskolas diploms un Helsinku Universitātes Juridiskās fakultātes diploms; Somijas Augstākās administratīvās tiesas referents; Komitejas par tiesiskās aizsardzības reformu valsts pārvaldē ģenerālsēkretārs; Augstākās administratīvās tiesas galvenais administrators; Administratīvo strīdu reformas komitejas ģenerālsēkretārs, Tieslietu ministrijas Likumdošanas direkcijas padomdevējs; EBTA tiesas sekretāra vietnieks; Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša palīgs; Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (1998–2005); Bēgļu prasību izskatīšanas komisijas loceklis; Somijas tiesu iestāžu attīstības komitejas priekšsēdētāja vietnieks; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Juraj Schwarcz

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (*Comenius* universitāte Bratislavā, 1979); uzņēmuma jurists padomdevējs (1975–1990); par Košices Municipālās tiesas komercreģistru atbildīgais sekretārs (1991); Košices Municipālās tiesas tiesnesis (no 1992. gada janvāra līdz oktobrim); Košices Apgabaltiesas tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (no 1992. gada novembra līdz 2009. gadam); Slovākijas Republikas Augstākās tiesas Komerctiesību palātas norīkotais tiesnesis (no 2004. gada oktobra līdz 2005. gada septembrim); Košices Apgabaltiesas Komerctiesību kolēģijas priekšsēdētājs (no 2005. gada oktobra līdz 2009. gada septembrim); Košices *P. J. Šafárik* universitātes Komerctiesību un ekonomisko tiesību departamenta ārštata loceklis (1997–2009); Tieslietu akadēmijas mācībspēku ārštata loceklis (2005–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Emmanuel Coulon

dzimis 1968. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Panthéon-Assas* universitāte, Parīze); pārvaldības studijas (*Paris-Dauphine* universitāte); Eiropas koledža (1992); iestājekšāmens Parīzes Advokātu apmācību reģionālajā centrā; Briseles Advokātu kolēģijas advokāta apliecība; advokāta darbība Briselē; Eiropas Kopienu Komisijas Vispārējā konkursa laureāts; tiesneša palīgs Vispārējā tiesā (priekšsēdētāja *A. Saggio* kabinets, 1996–1998; priekšsēdētāja *B. Vesterdorf* kabinets, 1998–2002); Vispārējās tiesas priekšsēdētāja kabineta vadītājs (2003–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Vispārējās tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2009. gadā

2009. gada 6. oktobra svinīgā sēde

Ar 2009. gada 25. februāra un 8. jūlija lēmumiem par Vispārējās tiesas tiesnešiem laika posmam no 2009. gada 1. septembra līdz 2010. gada 31. augustam pēc *Virpi Tiili* aiziešanas no amata tika iecelts *Heikki Kanninen* un laika posmam no 2009. gada 7. oktobra līdz 2010. gada 31. augustam pēc *Daniel Šváby* aiziešanas no amata – *Juraj Schwarcz*.

3. Protokolārā kārtība

No 2009. gada 1. janvāra līdz 6. oktobrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
V. TIILI, palātas priekšsēdētāja
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
A. W. H. MEIJ, palātas priekšsēdētājs
M. VILARAS, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, palātas priekšsēdētāja
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
D. ŠVÁBY, tiesnesis
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
S. PAPASAVVAS, tiesnesis
E. MOAVERO MILANESI, tiesnesis
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
T. TCHIPEV, tiesnesis
V. CIUCĂ, tiesnesis
A. DITTRICH, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
L. TRUCHOT, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

No 2009. gada 7. oktobra līdz 31. decembrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
A. W. H. MEIJ, palātas priekšsēdētājs
M. VILARAS, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, palātas priekšsēdētāja
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA,
palātas priekšsēdētāja
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
S. PAPASAVVAS, tiesnesis
E. MOAVERO MILANESI, tiesnesis
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
T. TCHIPEV, tiesnesis
V. CIUCĂ, tiesnesis
A. DITTRICH, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
L. TRUCHOT, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
H. KANNINEN, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)

Yeraris Christos (1989–1992)

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995), priekšsēdētājs no 1989. līdz 1995. gadam

Biancarelli Jacques (1989–1995)

Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)

Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)

Kirschner Heinrich (1989–1997)

Saggio Antonio (1989–1998), priekšsēdētājs no 1995. līdz 1998. gadam

Briët Cornelis Paulus (1989–1998)

Lenaerts Koen (1989–2003)

Vesterdorf Bo (1989–2007), priekšsēdētājs no 1998. līdz 2007. gadam

García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)

Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)

Bellamy Christopher William (1992–1999)

Potocki André (1995–2001)

Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)

Lindh Pernilla (1995–2006)

Tiili Virpi (1995–2009)

Cooke John D. (1996–2008)

Pirrung Jörg (1997–2007)

Mengozzi Paolo (1998–2006)

Legal Hubert (2001–2007)

Trstenjak Verica (2004–2006)

Šváby Daniel (2004–2009)

Priekšsēdētāji

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995)

Saggio Antonio (1995–1998)

Vesterdorf Bo (1998–2007)

Sekretārs

Jung Hans (1989–2005)

C – Vispārējās tiesas darbības statistika

Vispārējās tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)

Iesniegtās lietas

2. Tiesvedības veidi (2005–2009)
3. Prasību veidi (2005–2009)
4. Prasību joma (2005–2009)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedības veidi (2005–2009)
6. Prasību joma (2009)
7. Prasību joma (2005–2009) (spriedumi un rīkojumi)
8. Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)
9. Tiesvedības ilgums mēnešos (2005–2009) (spriedumi un rīkojumi)

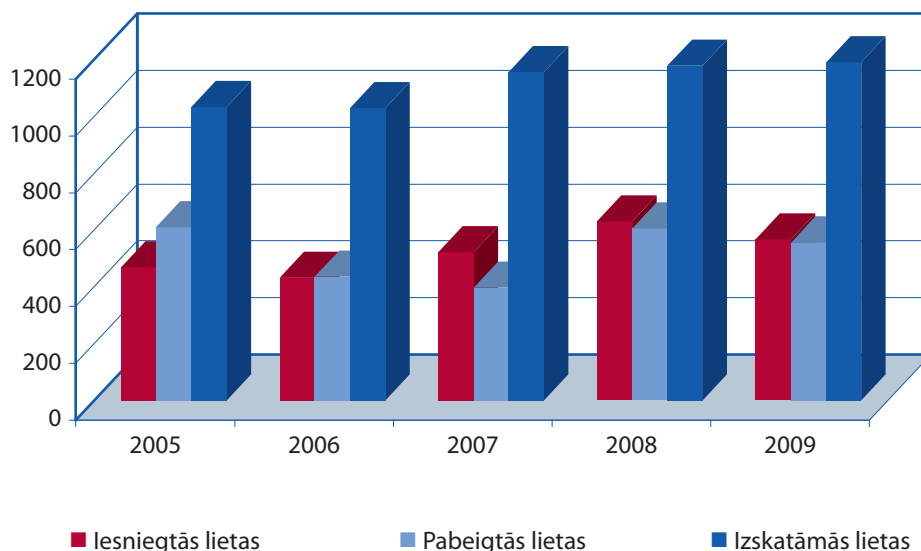
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

10. Tiesvedības veidi (2005–2009)
11. Prasību joma (2005–2009)
12. Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)

Dažādi

13. Pagaidu noregulējuma pasākumi (2005–2009)
14. Paātrinātais process (2005–2009)
15. Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1989–2009)
16. Tiesā iesniegto apelāciju sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2005–2009)
17. Tiesā iesniegto apelāciju iznākums (2009) (spriedumi un rīkojumi)
18. Tiesā iesniegto apelāciju iznākums (2005–2009) (spriedumi un rīkojumi)
19. Vispārējās tendences (1989–2009) (iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas)

1. Vispārējās tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)¹

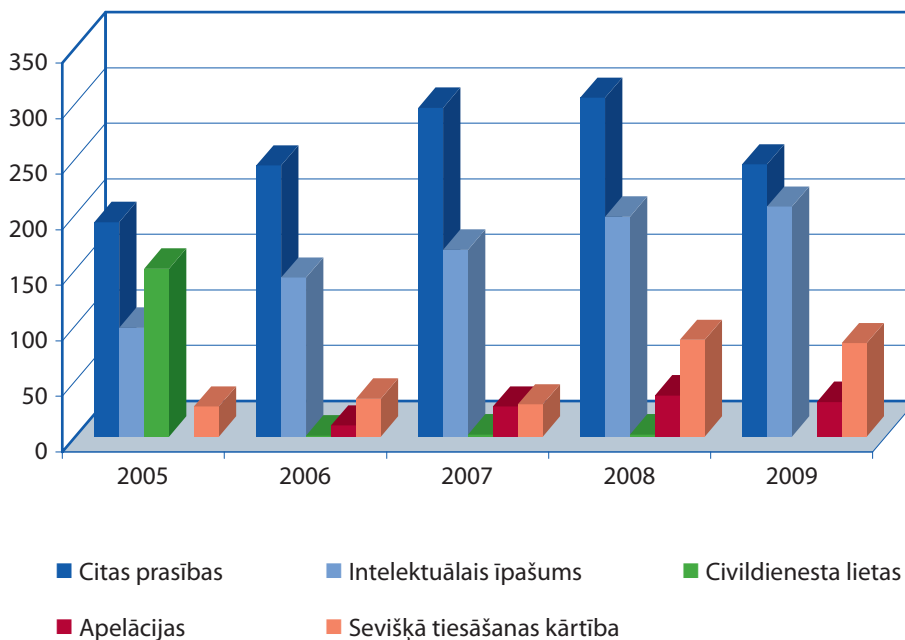

	2005	2006	2007	2008	2009
Iesniegtās lietas	469	432	522	629	568
Pabeigtās lietas	610	436	397	605	555
Izskatāmās lietas	1033	1029	1154	1178	1191

¹ Ja nav norādīts citādi, šajā un turpmākajās tabulās ir ņemta vērā sevišķā tiesāšanas kārtība.

Par «sevišķo tiesāšanas kārtību» tiek uzskatīti: protests par spriedumu (Tiesas Statūtu 41. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 122. pants), trešās personas protests (Tiesas Statūtu 42. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 123. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas Statūtu 44. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 125. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas Statūtu 43. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 129. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Vispārējās tiesas Reglamenta 92. pants), juridiskā palīdzība (Vispārējās tiesas Reglamenta 96. pants) un sprieduma labošana (Vispārējās tiesas Reglamenta 84. pants).

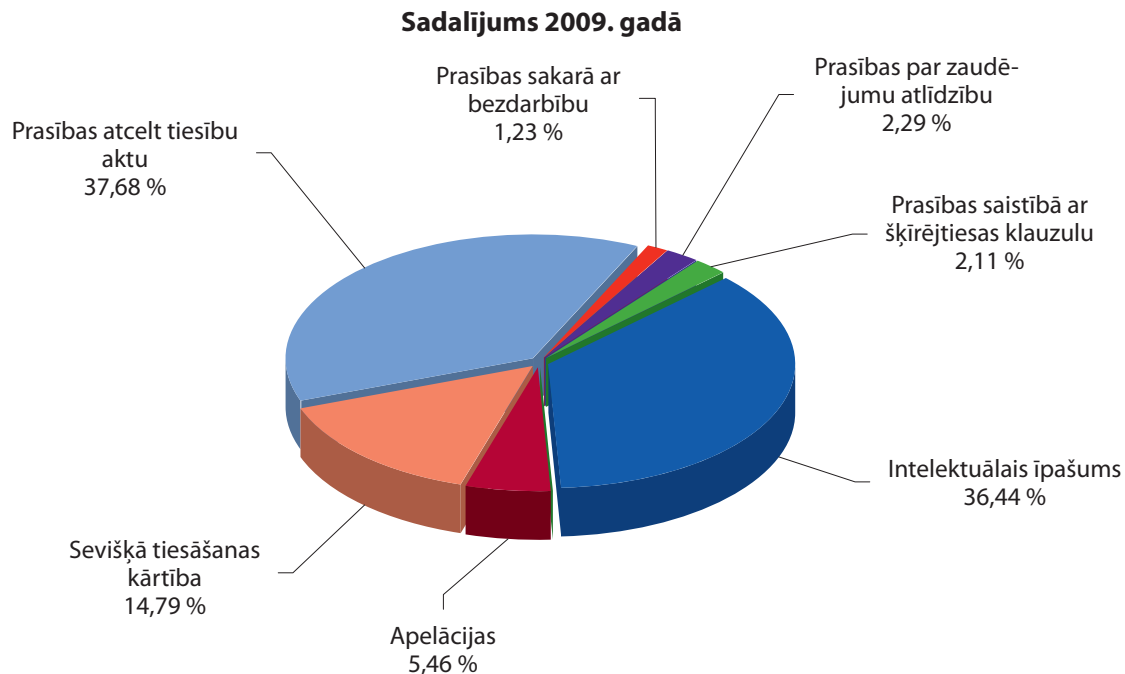
2. *Iesnietās lietas – Tiesvedības veidi (2005–2009)*¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Citas prasības	193	244	296	305	246
Intelektuālais īpašums	98	143	168	198	207
Civildienesta lietas	151	1	2	2	
Apelācijas		10	27	37	31
Sevišķā tiesāšanas kārtība	27	34	29	87	84
Kopā	469	432	522	629	568

¹ Šajā un nākamajās tabulās "citas prasības" nozīmē visas tiesās prasības, izņemot Eiropas Savienības ierēdņu un citu darbinieku prasības un prasības intelektuālā īpašuma jomā.

3. Iesniegtās lietas – Prasību veidi (2005–2009)

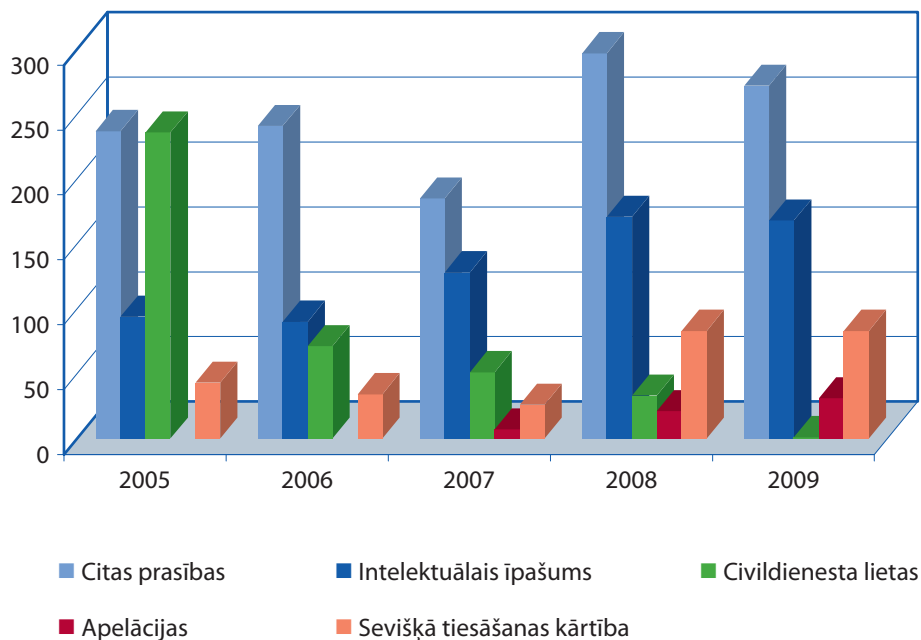
	2005	2006	2007	2008	2009
Prasības atcelt tiesību aktu	160	223	249	269	214
Prasības sakarā ar bezdarbību	9	4	12	9	7
Prasības par zaudējumu atlīdzību	16	8	27	15	13
Prasības saistībā ar šķīrējtiesas klauzulu	8	9	8	12	12
Intelektuālais īpašums	98	143	168	198	207
Civildienesta lietas	151	1	2	2	
Apelācijas		10	27	37	31
Sevišķā tiesāšanas kārtība	27	34	29	87	84
Kopā	469	432	522	629	568

4. Iesniegtās lietas – Prasību joma (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Ārlietas	2	2	1	2	5
Brīvība veikt uzņēmējdarbību				1	
Ekonomikas un monetārā politika	1	2			
Enerģija		1			2
Institucionālās tiesības	28	15	28	43	47
Intelektuālais īpašums	98	145	168	198	207
Jaunu valstu pievienošanās					1
Konkurence	40	81	62	71	39
Kopējā ārpolitika un drošības politika		5	12	6	7
Kopējais muitas tarifs		2	1		
Kopienų budžets			2		1
Kopienų pašu resursi	2				
Kultūra		3	1	2	1
Lauksaimniecība	21	18	34	14	18
Muitas savienība	2		4	1	5
Nodokļi		1	2		
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		1		3	4
Personu brīva pārvietošanās	2	4	4	1	1
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika	9	5	10	1	6
Preču brīva aprīte			1	1	1
Reģionālā politika	12	16	18	7	6
Sabiedrību tiesības	12	11	10	30	23
Šķērējtiesas klauzula	2	3	1	12	12
Sociālā politika	9	3	5	3	2
Tiesību aktu tuvināšana			1		
Tieslietas un iekšlietas	1		3	3	2
Tirdzniecības politika	5	18	9	10	8
Transports		1	4	1	
Valsts atbalsts	25	28	37	55	46
Vide un patērētāji	18	21	41	14	7
Zivsaimniecības politika	2		5	23	1
Kopā EK līgums/LESD ¹	291	386	464	502	452
Kopā EOTK līgums				1	
Kopā EAEK līgums		1			
Civildienesta noteikumi	151	11	29	39	32
Sevišķā tiesāšanas kārtība	27	34	29	87	84
PAVISAM KOPĀ	469	432	522	629	568

¹ 2009. gada 1. decembrī, kad stājās spēkā Lisabonas līgums – Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), ar ko aizstāja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

5. Pabeigtās lietas – Tiesvedības veidi (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Citas prasības	237	241	185	297	272
Intelektuālais īpašums	94	90	128	171	168
Civildienesta lietas	236	71	51	33	1
Apelācijas			7	21	31
Sevišķā tiesāšanas kārtība	43	34	26	83	83
Kopā	610	436	397	605	555

6. *Pabeigtās lietas – Prasību joma (2009)*

	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Enerģija	1		1
Institucionālās tiesības	3	24	27
Intelektuālais īpašums	127	42	169
Jaunu valstu pievienošanās		1	1
Konkurence	21	10	31
Kopējā ārpolitika un drošības politika	6	2	8
Kultūra	1	1	2
Lauksaimniecība	15	23	38
Muitas savienība	10		10
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		2	2
Personu brīva pārvietošanās		1	1
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika	3	1	4
Preču brīva aprīte		1	1
Reģionālā politika	1	2	3
Sabiedrību tiesības	4	8	12
Šķīrējtiesas klauzula	2	3	5
Sociālā politika	3	3	6
Tieslietas un iekšlietas		3	3
Tirdzniecības politika	6		6
Valsts atbalsts	56	14	70
Vide un patērētāji	10	12	22
Zivsaimniecības politika	1	16	17
Kopā EK līgums/LESD¹	270	169	439
Kopā EAEK līgums		1	1
Civildienesta noteikumi	21	11	32
Sevišķā tiesāšanas kārtība	1	82	83
PAVISAM KOPĀ	292	263	555

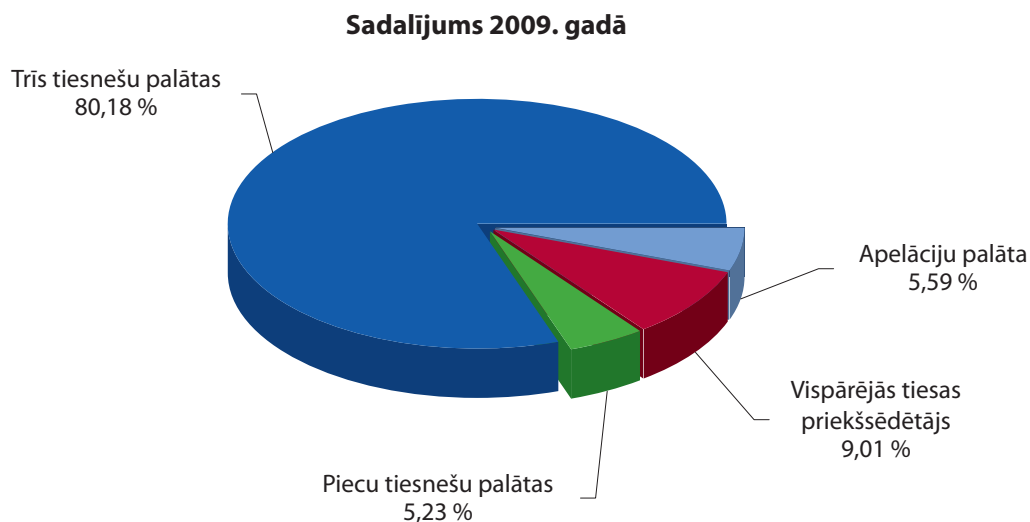
¹ 2009. gada 1. decembrī, kad stājās spēkā Lisabonas līgums – Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), ar ko aizstāja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

7. *Pabeigtās lietas – Prasību joma (2005–2009)* (spriedumi un rīkojumi)

	2005	2006	2007	2008	2009
Aizjūras zemju un teritoriju asociēšana	4	2			
Ārlietas	11	5	4	2	
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	1			1	
Ekonomikas un monetārā politika		1	1	1	
Enerģija		3	1		1
Institucionālās tiesības	35	14	17	36	27
Intelektuālais īpašums	94	91	129	171	169
Jaunu valstu pievienošanās		1			1
Konkurence	35	42	38	31	31
Kopējā ārpolitika un drošības politika	5	4	3	6	8
Kopējais muitas tarifs			1	3	
Kopienų budžets			1		
Kopienų pašu resursi		2			
Kultūra				2	2
Lauksaimniecība	34	25	11	38	38
Muitas savienība	7	2	2	3	10
Nodokļi		1		2	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība			1		2
Personu brīva pārvietošanās	1	4	4	2	1
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika	1	3	10	10	4
Preču brīva aprīte	1			2	1
Reģionālā politika	4	7	6	42	3
Sabiedrību tiesības	6	6	6	24	12
Šķirējtiesas klauzula	1		1	3	5
Sociālā politika	6	5	3	3	6
Tiesību aktu tuvināšana			1	1	
Tieslietas un iekšlietas	1		2	1	3
Tirdzniecības politika	7	13	4	12	6
Transports	1	2	1	3	
Valsts atbalsts	53	54	36	37	70
Vide un patērētāji	19	19	15	28	22
Zivsaimniecības politika	2	24	4	4	17
Kopā EK līgums/LESD¹	329	330	302	468	439
Kopā EOTK līgums	1	1	10		
Kopā EAEK līgums	1		1		1
Civildienesta noteikumi	236	71	58	54	32
Sevišķā tiesāšanas kārtība	43	34	26	83	83
PAVISAM KOPĀ	610	436	397	605	555

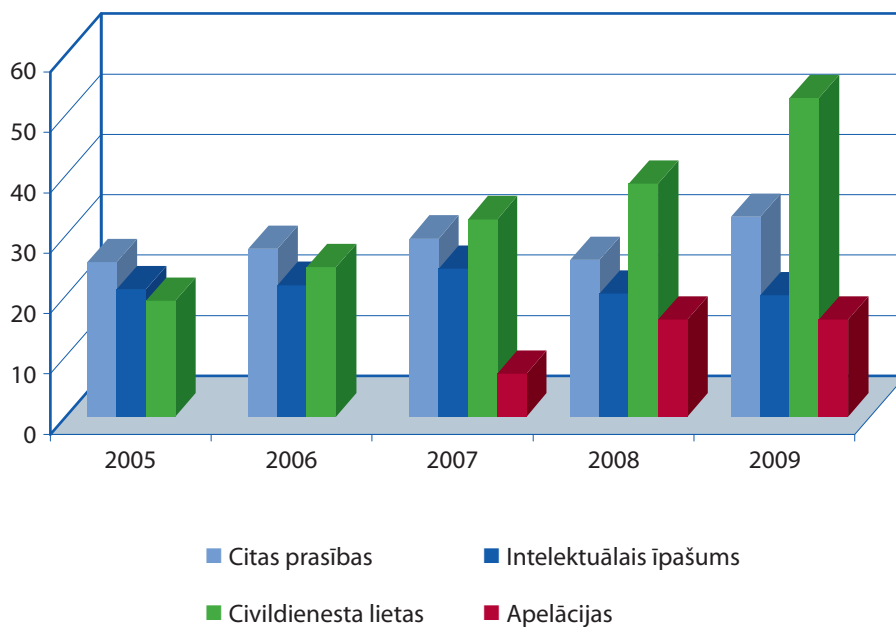
¹ 2009. gada 1. decembrī, kad stājās spēkā Lisabonas līgums – Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), ar ko aizstāja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

8. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Virspalāta	6		6				2		2						
Apelāciju palāta							3	4	7	16	10	26	20	11	31
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		25	25		19	19		16	16		52	52		50	50
Piecu tiesnešu palātas	28	34	62	22	33	55	44	8	52	15	2	17	27	2	29
Trīs tiesnešu palātas	181	329	510	198	157	355	196	122	318	228	282	510	245	200	445
Tiesnesis vienpersoniski	7		7	7		7	2		2						
Kopā	222	388	610	227	209	436	247	150	397	259	346	605	292	263	555

9. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2005–2009)*¹ (spriedumi un rīkojumi)

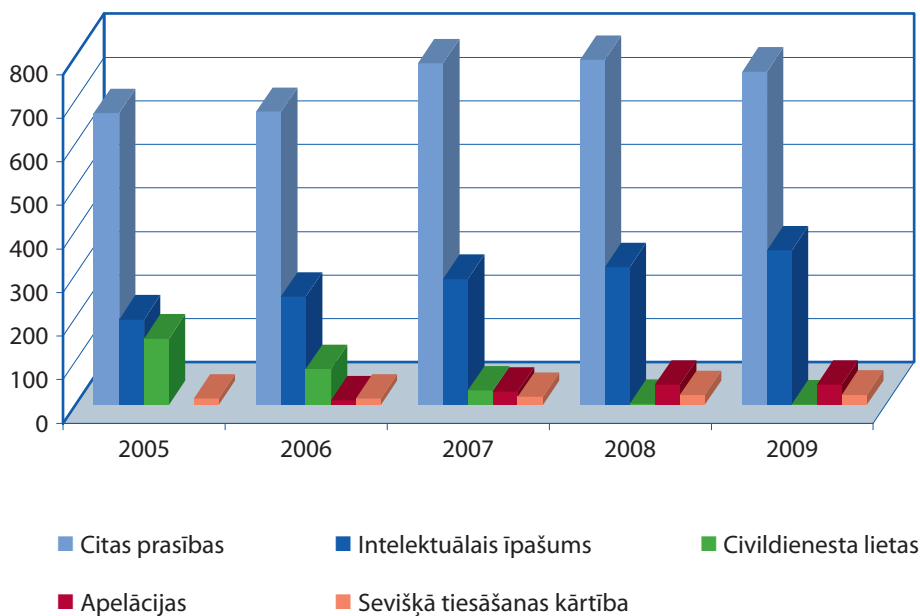

	2005	2006	2007	2008	2009
Citas prasības	25,6	27,8	29,5	26,0	33,1
Intelektuālais īpašums	21,1	21,8	24,5	20,4	20,1
Civildienesta lietas	19,2	24,8	32,7	38,6	52,8
Apelācijas			7,1	16,1	16,1

¹ Vidējā tiesvedības ilguma aprēķinā nav iekļautas lietas, kurās pieņemts starp nolēmums; sevišķā tiesāšanas kārtība; lietas, kuras Tiesa nodevusi Vispārējai tiesai kompetenču sadalījuma izmaiņu rezultātā; lietas, kuras Vispārējā tiesa nodevusi sakarā ar Civildienesta tiesas darbības uzsākšanu.

Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

10. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedības veidi (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Citas prasības	670	673	784	792	766
Intelektuālais īpašums	196	249	289	316	355
Civildienesta lietas	152	82	33	2	1
Apelācijas		10	30	46	46
Sevišķā tiesāšanas kārtība	15	15	18	22	23
Kopā	1033	1029	1154	1178	1191

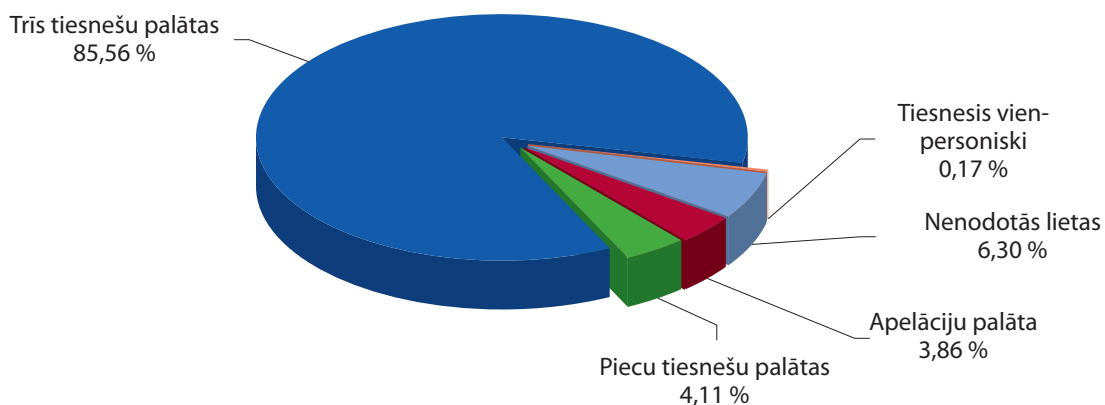
11. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasību joma (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Aizjūras zemju un teritoriju asociēšana	2				
Ārlietas	9	6	3	3	8
Ekonomikas un monetārā politika	1	2	1		
Enerģija	4	2	1	1	2
Institucionālās tiesības	42	43	54	61	81
Intelektuālais īpašums	197	251	290	317	355
Jaunu valstu pievienošanās	1				
Konkurence	134	173	197	236	244
Kopējā ārpolitika un drošības politika	8	9	18	18	17
Kopējais muitas tarifs	1	3	3		
Kopienų budžets			1	1	2
Kopienų pašu resursi	2				
Kultūra		3	4	4	3
Lauksaimniecība	82	74	97	73	53
Muitas savienība	13	11	13	11	6
Nodokļi			2		
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		1		3	5
Personu brīva pārvietošanās	2	3	3	2	2
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika	16	18	18	9	10
Preču brīva aprīte			1		
Reģionālā politika	27	36	48	13	16
Sabiedrību tiesības	16	23	27	33	45
Šķīrējtiesas klauzula	1	3	3	12	20
Sociālā politika	9	7	9	9	5
Tiesību aktu tuvināšana	1	1	1		
Tieslietas un iekšlietas			1	3	2
Tirdzniecības politika	23	28	33	31	33
Transports	2	1	4	2	2
Valsts atbalsts	190	164	165	184	160
Vide un patērētāji	43	44	70	56	40
Zivsaimniecības politika	28	4	5	24	8
Kopā EK līgums/LESD¹	854	910	1072	1106	1119
Kopā EOTK līgums	11	10		1	1
Kopā EAEK līgums	1	2	1	1	
Civildienesta noteikumi	152	92	63	48	48
Sevišķā tiesāšanas kārtība	15	15	18	22	23
PAVISAM KOPĀ	1033	1029	1154	1178	1191

¹ 2009. gada 1. decembrī, kad stājās spēkā Lisabonas līgums – Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), ar ko aizstāja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

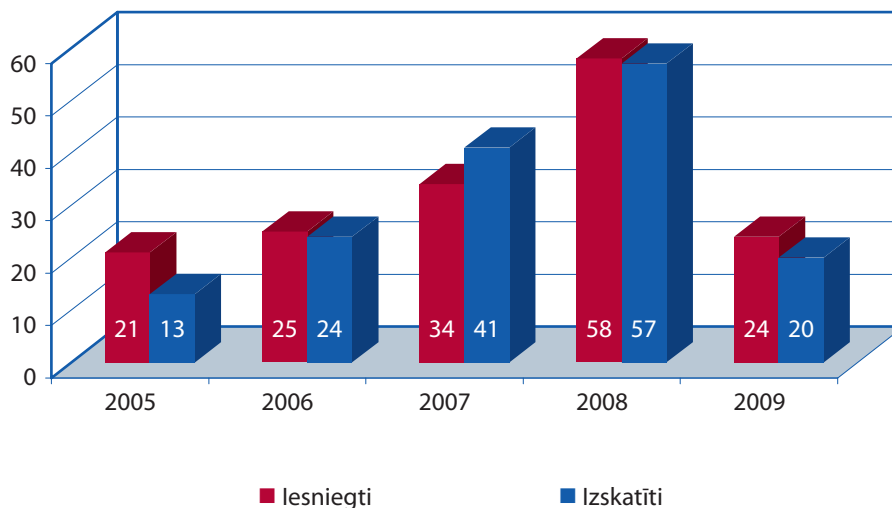
12. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2005–2009)

Sadalījums 2009. gadā

	2005	2006	2007	2008	2009
Virspalāta	1	2			
Apelāciju palāta		10	30	46	46
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		1			
Piecu tiesnešu palātas	146	117	75	67	49
Trīs tiesnešu palātas	846	825	971	975	1019
Tiesnesis vienpersoniski	4	2			2
Nenodotās lietas	36	72	78	90	75
Kopā	1033	1029	1154	1178	1191

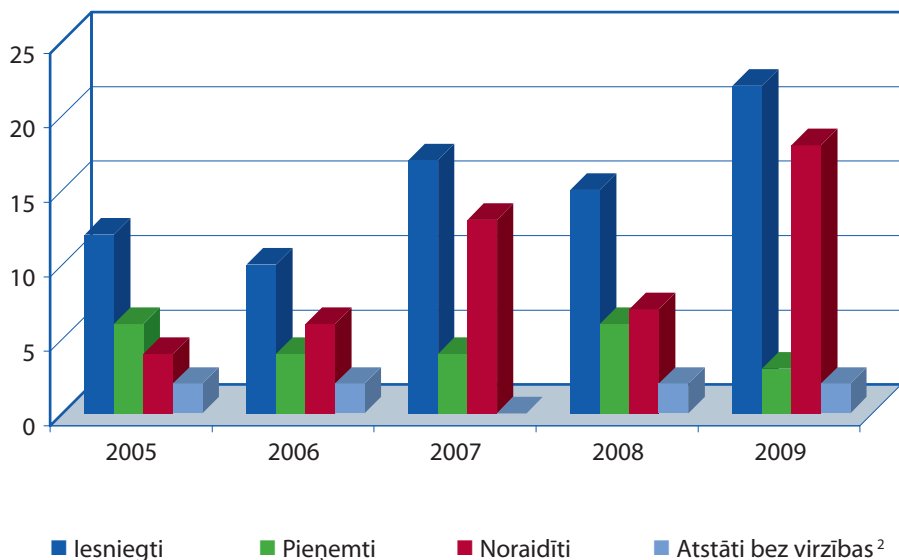
13. *Dažādi* – Pagaidu noregulējuma pasākumi (2005–2009)

Sadalījums 2009. gadā

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem	Izskatītie pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem	Iznākums		
			Noraidīti	Apmierināti	Lietas izslēgšana no reģistra/ lēmums izbeigt tiesvedību
Lauksaimniecība	1	1	1		
Valsts atbalsts	1	2	2		
Šķirējtiesas klauzula	2	1	1		
Konkurence	5	6	4		2
Sabiedrību tiesības	2	1	1		
Institucionālās tiesības	4	3	2		1
Vide un patērētāji	5	3	2	1	
Personu brīva pārvietošanās	1	1			1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	1	1	1		
Muitas savienība	2	1	1		
Kopā	24	20	15	1	4

14. Dažādi – Paātrinātais process (2005–2009) ¹

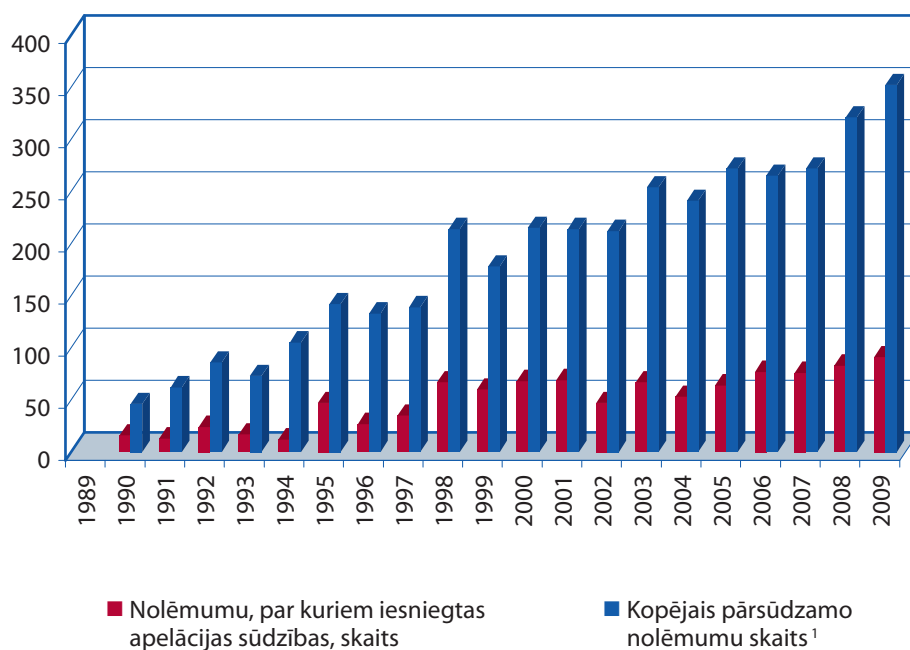

	2005				2006				2007				2008				2009			
	Iesn.	Pieņ.	Noraid.	Atst.	Iesn.	Pieņ.	Noraid.	Atst.	Iesn.	Pieņ.	Noraid.	Atst.	Iesn.	Pieņ.	Noraid.	Atst.	Iesn.	Pieņ.	Noraid.	Atst.
Lauksaimniecība	2				2	1	3						1				2		3	
Valsts atbalsts					1				1		2		1		1					
Šķirējtiesas klauzula													1			1				
Konkurence	2	3	2		4	2	2		1		1		1		1		2		2	
Sabiedrību tiesības	3	2	1	1					1				3	1	3		2		2	
Institucionālās tiesības	1		1						1		1		3		2	1	5		5	
Vide un patērētāji	2	1		1	3	1	1		7	1	7						2		1	1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība																	1	1		
Tirdzniecības politika									2	1			1				2		2	
Kopējā ārpolitika un drošības politika									3	2	1		4	4			5	1	2	1
Process																	1		1	
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika									1		1									
Kopienų pašu resursi	2							2												
Civildienesta noteikumi													1					1		
Kopā	12	6	4	2	10	4	6	2	17	4	13	0	15	6	7	2	22	3	18	2

¹ Lietas paātrināta izskatīšana Vispārējā tiesā ir iespējama, pamatojoties uz Reglamenta 76.a pantu. Šis noteikums ir piemērojams no 2001. gada 1. februāra.

² Kategorijā "atstāti bez virzības" ir iekļauti šādi gadījumi: pieteikuma atsaukums, atteikšanās no prasības un gadījumi, kad prasība, jau pirms ir izskatīts pieteikums par lietas izskatīšanu paātrinātā procesā, tiek izņemta, izdodot rīkojumu.

15. Dažādi – Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1989–2009)

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits	Kopējais pārsūdzamo nolēmumu skaits ¹	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos
1989			
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	24	86	28 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	142	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	214	31 %
1999	60	178	34 %
2000	68	215	32 %
2001	69	214	32 %
2002	47	212	22 %
2003	67	254	26 %
2004	53	241	22 %
2005	64	272	24 %
2006	77	265	29 %
2007	76	272	28 %
2008	83	321	26 %
2009	91	352	26 %

¹ Kopējais pārsūdzamo nolēmumu skaits – spriedumi, rīkojumi par nepieņemamību, pagaidu noregulējuma pasākumu piemērošanu, tiesvedības izbeigšanu lietā pirms sprieduma taisīšanas un rīkojumi, ar ko noraida iestāšanos lietā, – kuriem termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai ir beidzies vai par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības.

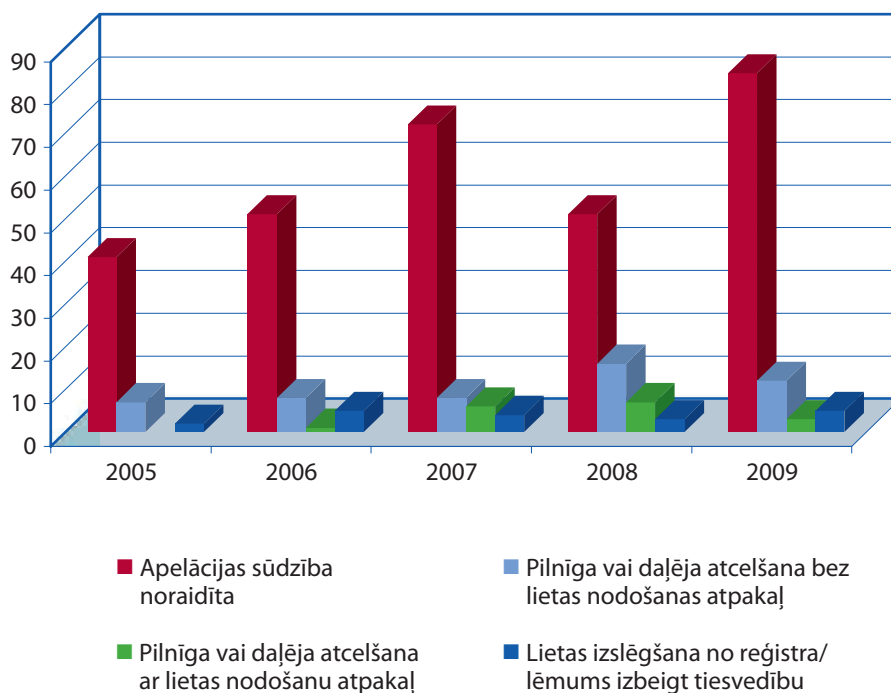
16. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelāciju sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2005–2009)

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %
Citas prasības	37	120	31 %	46	146	32 %	52	163	32 %	51	190	27 %	65	201	32 %
Intelektuālais īpašums	16	71	23 %	18	59	31 %	14	63	22 %	23	100	23 %	25	148	17 %
Civildienesta lietas	11	81	14 %	13	60	22 %	10	46	22 %	9	31	29 %	1	3	33 %
Kopā	64	272	24 %	77	265	29 %	76	272	28 %	83	321	26 %	91	352	26 %

17. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelāciju iznākums (2009) (spriedumi un rīkojumi)

	Apelācijas sūdzība noraidīta	Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	Lietas izslēgšana no reģistra/ lēmums izbeigt tiesvedību	Kopā
Valsts atbalsts	4		2		6
Konkurence	18	4	1		23
Sabiedrību tiesības	1				1
Institucionālās tiesības	19	1			20
Vide un patērētāji	8			3	11
Preču brīva aprīte	2				2
Tirdzniecības politika	1	1			2
Kopējā ārpolitika un drošības politika		2		1	3
Reģionālā politika	1	2			3
Kopienų tiesību principi	1				1
Intelektuālais īpašums	19	2		1	22
Ārlietas	1				1
Kopienų pašu resursi	1				1
Civildienesta noteikumi	8				8
Kopā	84	12	3	5	104

18. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelāciju iznākums (2005–2009) (spriedumi un rīkojumi)

	2005	2006	2007	2008	2009
Apelācijas sūdzība noraidīta	41	51	72	51	84
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	7	8	8	16	12
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ		1	6	7	3
Lietas izslēgšana no reģistra/ lēmums izbeigt tiesvedību	2	5	4	3	5
Kopā	50	65	90	77	104

19. *Dažādi – Vispārējās tendences (1989–2009)*

lesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas

	lesniegtās lietas ¹	Pabeigtās lietas ²	Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
Kopā	7975	6784	

¹ 1989. gads: Tiesa nodeva 153 lietas jaunizveidotajai Vispārējai tiesai.
 1993. gads: Tiesa nodeva 451 lietu sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences pirmo paplašināšanu.
 1994. gads: Tiesa nodeva 14 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences otro paplašināšanu.
 2004.–2005. gads: Tiesa nodeva 25 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences trešo paplašināšanu.

² 2005.–2006. gads: Vispārējā tiesa nodeva 118 lietas jaunizveidotajai Civildienesta tiesai.

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2009. gadā

Priekšsēdētājs Paul Mahoney

1. Civildienesta tiesas 2008. gada darbības statistika rāda, ka pirmo reizi desmit gadu laikā Eiropas civildienesta jomā celto prasību skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir ievērojami samazinājies. Novērotais 2009. gadā celto prasību skaits (113) fenomens nav vienīgais. Ir skaidrs, ka civildienesta strīdiem vairs nav tendence palielināties. Tāpat kā iepriekšējos gados var izteikt pieņēmumu, ka zināma nozīme konstatētajā attīstībā varēja būt noteikumam, kas stājās spēkā līdz ar Civildienesta tiesas Reglamentu 2007. gada 1. novembrī, saskaņā ar kuru lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Šogad tika izskatīts ievērojami vairāk lietu nekā divos iepriekšējos gados. Tas lielā mērā ir saistīts ar to, ka pēc tam, kad tika taisīts 2008. gada 22. decembra spriedums lietā C-443/07 P *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija, Civildienesta tiesa varēja pabeigt 32 ar šo "pilotlietu" saistītu lietu izskatīšanu. Tomēr 18 ar šo minēto lietu saistītas lietas joprojām tiek izskatītas.

Tā kā 2009. gadā pirmo reizi kopš Civildienesta tiesas izveides izskatīto lietu skaits (155) ievērojami pārsniedza ierosināto lietu skaitu (113), būtiski ir samazinājies izskatāmo lietu uzkrājums. Izskatāmo lietu skaits šobrīd vairs ir tikai 175 lietas salīdzinājumā ar 217 lietām 2008. gada beigās.

Vidējais tiesvedības ilgums ir 15,1 mēnesis, kas liecina par ievērojamu vidējā tiesvedības ilguma samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kad tas bija 17 mēneši.

Kaut arī Civildienesta tiesa, protams, ir priecīga paziņot tik labus darbības statistikas rezultātus, tomēr ir jāuzsver apstākļu, kas ļāva sasniegt šādus rezultātus, ārkārtējais raksturs un it īpaši ir jāatzīmē, ka, lai arī pabeigto lietu skaits ir daudz lielāks nekā 2009. gadā iesniegto lietu skaits, tas lielā mērā noticis, pateicoties iepriekš minētajam spriedumam lietā *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija. Šajā ziņā 2007. un 2008. gada dati, kas liecina par līdzsvaru starp pabeigtajām lietām un iesniegtajām lietām, nepārprotami labāk atspoguļo Civildienesta tiesas patieso kapacitāti lietu izskatīšanā.

2. Šī gada laikā Civildienesta tiesa centās atbildēt uz likumdevēja aicinājumu veicināt izlīguma panākšanu strīdā visās tiesvedības stadijās. Tomēr ar izlīgumu varēja pabeigt tikai divas lietas, un tas notika pēc iztiesāšanas sastāva iesaistīšanās. Civildienesta tiesa uzskata, ka šis drīzāk neapmierinošais rādītājs lielā mērā ir saistīts ar biežo lietas dalībnieku neizlēmību, it īpaši iestāžu neizlēmību, kaut arī daudzos gadījumos lietā varēja panākt izlīgumu un tas pat bija ļoti iespējams. Šajā ziņā iztiesāšanas sastāvam dažās lietās radās iespāids, ka iestādes noslēgtu izlīgumu tikai tad, ja tiktu atzīts, ka tās ir pieļāvušas kļūdu. Taču, lai pamatotu izlīguma panākšanu, bez juridiskiem faktoriem var tikt ņemti vērā arī citi faktori, piemēram, taisnīgums.

3. 31 Civildienesta tiesas nolēmums tika pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, kas atbilst 32,98 % no pārsūdzamajiem nolēmumiem, kurus taisījusi šī tiesa, un 32,29 % no visām pabeigtajām lietām, izņemot gadījumus, kad lietas dalībnieks vienpusēji ir atteicies no prasības¹. Eiropas Savienības Vispārējā tiesa atcēla 10 Civildienesta tiesas nolēmumus.

¹ Attiecību starp pārsūdzētajiem nolēmumiem un pabeigtajām lietām, izņemot gadījumus, kad lietas dalībnieks vienpusēji ir atteicies no prasības, var uzskatīt par labāku atspoguļojumu "pārsūdzēto lietu skaitam", kuras izskatījusi Civildienesta tiesa, nekā attiecību starp pārsūdzētajiem nolēmumiem un nolēmumiem, kurus var pārsūdzēt, ņemot vērā, ka noteikts skaits lietu katru gadu tiek pabeigtas ar izlīgumu.

4. Runājot par Civildienesta tiesas sastāvu, 2009. gads ir ievērojams ar jaunas tiesneses *M.I. Rofes i Pujol* stāšanos amatā pēc tam, kad no amata atkāpās otrās palātas priekšsēdētājs *H. Kanninen* sakarā ar viņa iecelšanu Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesneša amatā. 2009. gada 7. oktobrī *H. Tagaras* tika ievēlēts par otrās palātas priekšsēdētāju.

5. Tāpat 2009. gada 7. oktobrī Civildienesta tiesa nolēma grozīt kritērijus, saskaņā ar kuriem lietas tiek iedalītas palātām, padarot tos mazāk specializētus.

6. Turpinājumā aprakstītā attīstība attiecas uz Civildienesta tiesas nozīmīgākajiem nolēmumiem attiecībā uz tiesvedību, lietas būtību, jautājumu par tiesāšanās izdevumiem un, visbeidzot, pagaidu noregulējuma tiesvedību. Tā kā attiecībā uz juridisko palīdzību nav nekādu nozīmīgu jaunumu, nodaļa, kas parasti ir veltīta šim jautājumiem, šogad tiks izlaista.

I. Tiesvedības aspekti

Civildienesta tiesas kompetence

Lietā *Labate*/Komisija (2009. gada 29. septembra rīkojums lietā F-64/09) Civildienesta tiesai bija jāizskata tāda prasība sakarā ar bezdarbību, kuru, pamatojoties uz EKL 232. pantu, cēlusi persona, "uz kuru attiecas" Eiropas Kopienas Civildienesta noteikumi (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi") minēto noteikumu 91. panta izpratnē, un kurai bija strīds nevis ar Komisiju kā iestādi, bet ar Komisijas sastāvā ietilpstošo iecelēj institūciju, t.i., ar iestādi kā darba devēju. Civildienesta tiesa atzina, ka jautājums par to, vai prasītāja minētajā strīdā varēja celt prasību sakarā ar bezdarbību, pamatojoties uz EKL 232. pantu, ir jāizskata tikai tai tiesai, kura ir kompetenta izskatīt tādu prasību sakarā ar bezdarbību, ko iesniegusi privātpersona, proti, Pirmās instances tiesai. Tādējādi Civildienesta tiesa, pamatojoties uz Tiesas Statūtu pielikuma 8. panta 2. punktu, nodeva lietu izskatīšanai minētajai tiesai.

Tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas

Lietā *Chassagne*/Komisija (2009. gada 18. novembra rīkojums lietā F-11/05 RENV) Civildienesta tiesai bija jāatrisina situācija, kurā prasītājs, kaut arī formāli nebija atteicies no prasības Reglamenta 74. panta izpratnē, bija skaidri paudis savu nolūku atteikties no saviem prasījumiem. Civildienesta tiesa, uzklusējusi lietas dalībniekus, uzskatīja, ka tai, rūpējoties par pareizu tiesvedību un ņemot vērā prasītāja ilgstošo bezdarbību, bija pienākums saskaņā ar Reglamenta 75. pantu pēc savas ierosmes konstatēt, ka prasībai ir zudis priekšmets un ka tiesvedību lietā var izbeigt ².

Pieņemamības nosacījumi

1. Nelabvēlīga akta jēdziens

Apvienotajās lietās F-5/05 un F-7/05 * *Violetti* u.c. un *Schmit*/Komisija (2009. gada 28. aprīļa spriedums, pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) ³, Civildienesta tiesa, izskatot jautājumu, vai lēmums, ar kuru Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (turpmāk tekstā – "OLAF") direktors nodod valsts tiesu iestādēm iekšējās izmeklēšanas laikā iegūto informāciju par faktiem, kas var būt pamats

² Šajā pašā sakarā skat. 2009. gada 22. oktobra rīkojumu lietā F-10/08 *Aayhan*/Parlaments.

³ Spriedumi, kas atzīmēti ar zvaigznīti, ir tulkoti visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās, izņemot īru valodu.

kriminālprocesa uzsākšanai pret ierēdņiem, ir uzskatāms par šim ierēdņim nelabvēlīgu aktu Civildienesta noteikumu 90.a panta izpratnē, uz to atbildēja apstiprinoši. Civildienesta tiesa cita starpā konstatēja, ka šādu lēmumu nevar uzskatīt tikai par starplēmumu vai sagatavojoša rakstura lēmumu, jo citādi jebkādu piemērojamību zaudētu Civildienesta noteikumu 90.a panta otrajā teikumā paredzētais noteikums, saskaņā ar kuru ikviena persona, uz ko attiecas šie noteikumi, *OLAF* direktoram par rīcību, kas nelabvēlīgi to ietekmējusi saistībā ar *OLAF* veikto izmeklēšanu, var iesniegt sūdzību minēto Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punkta izpratnē. Turklāt, pēc Civildienesta tiesas domām, būtu grūti neuzskatīt šādu lēmumu par nelabvēlīgu aktu, jo vienlaikus arī pats likumdevējs ir noteicis, ka *OLAF* var veikt iekšējo izmeklēšanu tikai tad, ja tiek nodrošinātas procesuālās garantijas, un it īpaši, ka visnozīmīgākie akti, ko *OLAF* pieņem šādā izmeklēšanā, ir jāizvērtē, ņemot vērā pamatprincipu par tiesībām uz aizstāvību, kas cita starpā ietver tiesības tikt uzklašātam.

2. Termiņi

2009. gada 6. maija spriedumā lietā F-137/07 *Sergio u.c./Komisija* tika precizēts, ka, ja ir skaidrs, ka sūdzību ierēdņu vai pārējo darbinieku vārdā ir iesniedzis jurists, administrācija var pamatoti uzskatīt, ka lēmuma, kas pieņemts, atbildot uz šo sūdzību, adresāts ir jurists. Ja administrācija, pirms tā ir paziņojusi savu atbildi, nav saņēmusi norādes par pretējo, paziņošana juristam ir pielīdzināma paziņošanai ierēdņiem vai pārējiem darbiniekiem, kurus viņš pārstāv, un tādējādi spēkā ir Civildienesta noteikumu 91. panta 2. punktā paredzētais trīs mēnešu termiņš prasības iesniegšanai.

2009. gada 8. jūlija rīkojumā lietā F-62/08 *Sevenier/Komisija* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) attiecībā uz pirmstiesas procedūras termiņu aprēķināšanu tika atgādināts, ka, neesot speciāliem noteikumiem attiecībā uz Civildienesta noteikumu 90. pantā paredzētajiem termiņiem, ir jāatsaucas uz Padomes 1971. gada 3. jūnija Regulu (EEK, *Euratom*) Nr. 1182/71, ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamus noteikumus (OV L 124, 1. lpp.).

Turklāt šajā rīkojumā tika precizēts, ka Civildienesta noteikumu 91. panta 3. punkta otro ievilkumu, saskaņā ar kuru "ja sūdzību noraida ar tiešu lēmumu pēc tam, kad tā iepriekš noraidīta ar netiešu lēmumu, bet pirms beidzies apelācijas iesniegšanai paredzētais termiņš, tad apelācijas iesniegšanas termiņu sāk skaitīt no jauna", nevar piemērot lūguma iesniegšanas stadijā un pirms sūdzības iesniegšanas. Šī speciālā norma, kas attiecas uz termiņu prasības celšanai aprēķināšanas noteikumiem, ir jāinterpretē burtiski un šauri. No minētā izriet, ka lūguma noraidīšana ar tiešu lēmumu, kam ir pilnībā apstiprinoša akta raksturs, pēc tam, kad tas iepriekš noraidīts ar netiešu lēmumu, nedod tiesības attiecīgajam ierēdņim turpināt pirmstiesas procedūru, paredzot tam jaunu termiņu sūdzības iesniegšanai.

3. Jauns būtisks fakts

2009. gada 11. jūnija rīkojumā lietā F-81/08 *Ketselidou/Komisija* tika atgādināts, ka Kopienas tiesas spriedumā izdarīto secinājumu, ka ar vispārpiemērojamu administratīvu lēmumu ir pārkāpti Civildienesta noteikumi attiecībā pret ierēdņiem, kuri noteiktajā termiņā nav izmantojuši Civildienesta noteikumos piedāvātās pārsūdzības iespējas, nevar uzskatīt par jaunu faktu, kas ir pamats lūguma pārskatīt individuālos lēmumus, kurus attiecībā uz viņiem pieņēmusi iecelēj institūcija, iesniegšanai. Ar šo nolēmumu Civildienesta tiesa nodrošināja Tiesas un Pirmās instances tiesas pastāvīgās judikatūras kontinuitāti.

II. Par lietas būtību

Vispārējie principi

1. Akta autora kompetences neesamība

2009. gada 30. novembra spriedumā lietā F-80/08 * *Wenig*/Komisija tika precizēts, ka tiesiskās drošības principa ievērošana, kaut arī nevienā rakstītā normā tas nav skaidri paredzēts, prasa, lai lēmumiem attiecībā uz to pilnvaru izmantošanu, kuras ar Civildienesta noteikumiem ir piešķirtas iecelējīestādei un ar Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību – iestādei, kas ir pilnvarota noslēgt līgumus, tiktu nodrošināta atbilstoša publicitāte saskaņā ar noteikumiem un procedūru, kas jānosaka administrācijai. Ja atbilstošas publicitātes nav, šādu lēmumu nevar izmantot pretēji ierēdņa, par kuru uz šī lēmuma pamata ir pieņemts individuāls lēmums, interesēm. Līdz ar to pamats, kas ir balstīts uz strīdīgā individuālā lēmuma autora kompetences neesamību, ir jāapstiprina un minētais lēmums jāatceļ.

2. Iespēja atsaukties uz direktīvām

2009. gada 30. aprīļa spriedumā lietā F-65/07 * *Aayhan* u.c./Parlaments un 2009. gada 4. jūnija spriedumā apvienotajās lietās F-134/07 un F-8/08 *Adjemian* u.c./Komisija, no kuriem pēdējais minētais ir pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, Civildienesta tiesa precizēja, ka direktīvas, kas adresētas dalībvalstīm, nevis iestādēm, nevar uzskatīt par tādām, kas uzliek pienākumus minētajām iestādēm attiecībā ar to personālu. Tomēr šis apsvērums pats par sevi neizslēdz direktīvas jebkādu piemērojamību attiecībā starp iestādēm un to ierēdņiem vai pārējiem darbiniekiem. Pirmkārt, direktīvas noteikumus, ja tie izsaka vispārēju tiesību principu, kas šai iestādei kā tādai ir jāpiemēro, var netieši piemērot iestādei. Šajā ziņā Civildienesta tiesa cita starpā atzina, ka, kaut arī nodarbinātības stabilitāte tiek uzskatīta par galveno darbinieku aizsardzības elementu, tas tomēr nav vispārējs princips, saskaņā ar kuru var izvērtēt iestādes akta likumību. Otrkārt, direktīva var būt saistoša iestādei arī tad, ja šī iestāde savas organizatoriskās autonomijas ietvaros un Civildienesta noteikumos paredzētajās robežās ir uzņēmusies izpildīt īpašu direktīvā paredzētu pienākumu, vai arī gadījumā, kad iekšējā vispārpiemērojamā aktā ir skaidra atsauce uz pasākumiem, kurus noteicis likumdevējs saskaņā ar līgumiem (šajā sakarā skat. Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punktu, kurā ir paredzēts, ka “ierēdņiem rada darba apstākļus, kas atbilst atbilstoši veselības un drošības standartiem, kas vismaz ir vienlīdzīgi minimālajām prasībām, ko piemēro saskaņā ar [šajās jomās] pieņemtajiem pasākumiem atbilstoši [L]īgumiem”). Treškārt, iestādēm saskaņā ar lojalitātes pienākumu, kas tām paredzēts EKL 10. panta otrajā daļā, lai nodrošinātu Kopienų tiesību konsekventu interpretāciju, kā darba devējiem pēc iespējas ir jāņem vērā Kopienų līmeņa likumdošanas normas.

3. Administrācijas diskrecionārās varas robežas

Kaut arī Civildienesta tiesa cenšas ievērot, lai administrācijas vērtējums netiktu aizstāts ar tās vērtējumu, it īpaši jomās, kurās administrācijai saskaņā ar tiesisko regulējumu ir plaša rīcības brīvība, tā tomēr atcēla dažus lēmumus, kuros bija pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā. Šāda iemesla dēļ Civildienesta tiesa atcēla lēmumu par atlaišanu no darba (2009. gada 7. jūlija spriedums lietā F-54/08 *Bernard/Europol*) un atteikumu paaugstināt amatā (2009. gada 17. februāra spriedums lietā F-51/08 *Stols/Padome*, pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā). Tāpat Civildienesta tiesa atgādināja, ka gadījumā, kad administrācija nolemj ierobežot tās rīcības brīvību ar iekšējiem noteikumiem, šādi noteikumi ir saistoši un piešķir tiesai pilnvaras veikt pastiprinātu pārbaudi (attiecībā uz “novērtēšanas noteikumiem”, kas ir jāievēro iestādes vērtētājiem, skat. 2009. gada 17. februāra spriedumu lietā F-38/08 *Liotti*/Komisija, pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā). Katrā ziņā administrācija nevar neņemt vērā vispārējos tiesību principus (attiecībā uz vērtējumu, ar kuru, kā

tiek uzskatīts, tiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips, skat. 2009. gada 11. februāra spriedumu lietā F-7/08 *Schönberger/Parlaments*).

4. *Kopienų tiesību interpretācija*

2009. gada 29. septembra spriedumā apvienotajās lietās F-69/07 un F-60/08 * O/Komisija Civildienesta tiesai bija jālemj par tāda lēmuma likumību, ar kuru Komisija noteica prasītājam medicīnisku atrunu, kas ir paredzēta Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 100. panta pirmajā daļā⁴. Civildienesta tiesa, atgādinājusi, ka, lai interpretētu Kopienų tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī konteksts, tiesiskā regulējuma, kurā tā ietilpst, mērķi, kā arī Kopienų tiesību noteikumu kopums kā tāds, interpretēja Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 100. pantu saskaņā ar prasībām, kas izriet no darba ņēmēju brīvas pārvietošanās, kas paredzēta EKL 39. pantā. Atbildot uz atbildētājas it īpaši atsaucoties uz EKL 39. pantu izteikto argumentu par to, ka prasītāja savos rakstveida apsvērumos to neesot pieminējusi, Civildienesta tiesa pēc savas ierosmes veica iestādes, kas ir pilnvarota noslēgt līgumus, administratīvā akta likumības pārbaudi, ņemot vērā pamatu, kas bija balstīts uz Līguma normas pārkāpumu, un atzina, ka, precizējot piemērojamās tiesību normas, kuru kontekstā ir jāinterpretē atvasināto tiesību norma, tā nelemj par šīs tiesību normas likumību, ņemot vērā augstāka juridiska spēka tiesību normas, tai skaitā Līguma normas, bet cenšas interpretēt attiecīgo normu tā, lai padarītu tās piemērošanu pēc iespējas atbilstošāku primārajām tiesībām un tiesiskajam regulējumam, kurā tā ietilpst.

5. *Princips par līgumu izpildi labā ticībā*

2009. gada 2. jūlija spriedumā lietā F-19/08 *Bennett u.c./ITSB* tika precizēts, ka darba attiecības starp iestādi un tās darbiniekiem, pat ja tās izriet no līguma, regulē Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību un Civildienesta noteikumi un uz tām attiecas publiskās tiesības. Tomēr fakts, ka uz darbiniekiem attiecas Kopienų administratīvo tiesību normas, izpildot noteiktus darbinieka līguma noteikumus, kas papildina minētās normas, neliedz prasīt, lai iestāde ievērotu principu par līgumu izpildi labā ticībā, kas kā princips ir paredzēts lielākajā daļā dalībvalstu tiesību. Šajā gadījumā Civildienesta tiesa konstatēja, ka atbildētāja nebija ievērojusi principu par līgumu izpildi labā ticībā, un piesprieda tai atlīdzināt morālo kaitējumu, kāds tika nodarīts prasītājiem saistībā ar to maldināšanu par viņu reālajām karjeras iespējām.

6. *Tiesību aktu atceļošā sprieduma izpilde*

2009. gada 5. maija spriedumā lietā F-27/08 *Simões Dos Santos/ITSB* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) tika precizēts, ka tāda tiesas nolēmuma izpilde, ar kuru tiek atcelts tiesību akts sakarā ar nepietiekamu juridisko pamatu, ne vienmēr var būt pamats administrācijai pieņemt aktu ar atpakaļejošu spēku, lai kompensētu sākotnējo nelikumību. Šāds atpakaļejošs spēks tiesiskās drošības principam atbilst tikai izņēmuma gadījumos, kad sasniedzamais mērķis to prasa un kad tiek pienācīgi ievērota attiecīgo personu tiesiskā paļāvība.

Šajā lietā, konstatējusi, ka tiesību aktu atceļošā sprieduma izpilde radīs sevišķas grūtības tiktāl, ciktāl neviens šā sprieduma izpildes pasākums, kas ir alternatīvs pasākumiem, kurus bija īstenojusi

⁴ Šajā pantā ir paredzēts, ka, ja ārsta pārbaudē, kas veikta pirms līgumdarbinieka pieņemšanas darbā, konstatēts, ka viņam ir kāda slimība vai invaliditāte, iestāde, kas ir pilnvarota noslēgt līgumus, tiktāl, ciktāl tas attiecas uz riskiem, kas rodas šādas slimības vai invaliditātes dēļ, lemj par garantētiem pabalstiem šādam darbiniekam attiecībā uz invaliditāti vai saistībā ar tā nāvi, un šis lēmums stājas spēkā tikai pēc pieciem gadiem no datuma, kad viņš ir uzsācis dienestu iestādē.

atbildētāja un kas tika atzīti par tādiem, ar kuriem tiek pārkāpti *res judicata* princips un tiesību aktu ar atpakaļejošu spēku aizlieguma princips, sākotnēji nešķīta izpildāms bez grūtībām, Civildienesta tiesa secināja, ka zaudējumu atlīdzības piešķiršana pēc tās ierosmes būtu uzskatāma par kompensācijas veidu, kas vislabāk atbilstu kā prasītāja, tā dienesta prasībām, un ka tas arī ļautu nodrošināt tiesību aktus atceļošo spriedumu lietderīgo iedarbību.

Ierēdņa tiesības un pienākumi

2009. gada 7. jūlija spriedumā lietā F-39/08 * *Lebedef/Komisija* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa, atgādinājusi, ka personāla pārstāvēšanai ir būtiska nozīme pienācīgas Kopienų iestāžu darbības nodrošināšanā un līdz ar to šo iestāžu uzdevumu izpildē, tomēr precizēja, ka sistēma, kas speciāli paredz norīkot dažus personāla pārstāvjus, nozīmē, ka ierēdņu vai darbinieku, kas nav norīkoti, dalībai personāla pārstāvēšanā ir gadījuma raksturs, tā tiek aprēķināta, par pamatu ņemot sešus vai trīs mēnešus, un attiecas uz relatīvi mazu procentu no darba laika. Šajā gadījumā Civildienesta tiesā vērsās personāla pārstāvis, kurš bija norīkots uz 50 %, kurš nekādu daļu no sava darba laika nebija pavadījis savā dienesta vietā un kurš apstrīdēja iecelēj institūcijas lēmumu atskaitīt vairākas atvaļinājuma dienas no viņa ikgadējā atvaļinājuma. Civildienesta tiesa prasību noraidīja, atzīmējot, ka attiecīgā persona nav prasījusi atļauju un iepriekš nav pat informējusi savu dienestu par prombūtni.

Ierēdņa karjera

1. Konkurss

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bennett u.c./ITSB* Civildienesta tiesa, atgādinājusi, ka no judikatūras izriet, ka dienesta intereses var pamatot, ka konkursa kandidātam tiek prasīts, lai viņam būtu īpašas lingvistiskas zināšanas noteiktās Eiropas Savienības valodās, precizēja, ka iestāžu iekšējās darbības ietvaros pilnīga lingvistiskā plurālisma sistēma radītu lielas pārvaldības grūtības un būtu ekonomiski dārga. Līdz ar to Eiropas Savienības iestāžu un struktūru pienācīga darbība, it īpaši gadījumā, kad attiecīgajai iestādei ir ierobežoti resursi, var objektīvi pamatot izvēli par ierobežota skaita valodu izmantošanu iekšējā komunikācijā un tādējādi izvēli attiecībā uz konkursa pārbaudījumu valodām.

Lietā, kurā tika taisīts 2009. gada 17. novembra spriedums F-99/08 * *Di Prospero/Komisija*, Civildienesta tiesā tika izvirzīta iebilde par prettiesiskumu, ņemot vērā Civildienesta noteikumu 27. panta pirmo daļu, kurā ir noteikts, ka "[i]ecelšana amatā ir virzīta uz to, lai iestāde saņemtu pakalpojumus, ko sniedz vispējīgākie, visefektīvākie un visgodīgākie ierēdņi, kas iecelti amatā, ņemot vērā pēc iespējas plašāku ģeogrāfisko teritoriju [...]", attiecībā uz noteikumu paziņojumā par atklātu konkursu, kas paredzēja, ka vairāku atklāto konkursu pārbaudījumi var tikt organizēti vienlaicīgi un ka līdz ar to kandidāti var pieteikties tikai uz vienu no šiem konkursiem. Civildienesta tiesa atzina, ka šis noteikums nebija saderīgs ar minēto Civildienesta noteikumu normu, un līdz ar to atcēla lēmumu, ar kuru Eiropas Personāla atlases birojs (EPSO) bija noraidījis prasītājas kandidatūru vienā no diviem atklātajiem konkursiem, uz kuriem tā bija pieteikusies.

2. Iecelšanas amatā procedūras

Civildienesta tiesai bija jāizskata trīs prasības, kuras cēluši prasītāji, apstrīdot lēmumus, ar kuriem tika noraidītas viņu kandidatūras uz vakanto Komisijas pārstāvniecības Atēnās vadītāja amatu. Ar trīs 2009. gada 2. aprīļa spriedumiem lietā F-128/07 * *Menidiatis/Komisija*, lietā F-143/07 *Yan-noussis/Komisija* un lietā F-129/07 *Kremlis/Komisija* Civildienesta tiesa apstiprināja prasītāju izvirzīto pamatu, kas bija balstīts uz to, ka Civildienesta noteikumu 37. panta pirmās daļas a) apakšpunkta

otrajā ievilkumā paredzētās pārceļšanas [norīkošanas] procedūras izmantošana bija nelikumīga, un atcēla apstrīdētos lēmumus. It īpaši tā atzina, ka ar funkciju, kuras veic Komisijas pārstāvniecības vadītāji, "politisko un sensitīvo raksturu" vien nav pietiekami, lai pamatotu ierēdņa norīkošanu darbā pie Komisijas komisāra. Šāda Civildienesta noteikumu 37. panta pirmās daļas a) apakšpunkta otrā ievilkuma interpretācija darbā, kuru parasti pilda augstākā līmeņa vadības personāls, pie attiecīgajiem komisāriem ļautu norīkot visus ierēdņus, kuri iestādē veic "politiska un sensitīva rakstura" funkcijas, un tādējādi nelabvēlīgi ietekmētu Eiropas civildienesta sistēmu, kas ir paredzēta Civildienesta noteikumu 35. pantā, it īpaši apdraudot hierarhisko attiecību noteiktību.

2009. gada 6. maija spriedumā lietā F-39/07 * *Campos Valls*/Padome tika precizēts, ka iecelšanas procedūras pārbaudes ietvaros paziņojumā par vakanci prasītā kvalifikācija nevar tikt interpretēta neatkarīgi no minētajā paziņojumā ietvertā pienākumu apraksta.

Ierēdņu atalgojums un sociālās garantijas

Lietā, kurā tika taisīts 2009. gada 28. aprīļa spriedums F-115/07 *BalieuSteinmetz* un *Noworyta*/Parlaments, prasītāji, telefonu komutatora darbinieki, vērsās Civildienesta tiesā saistībā ar Parlamenta lēmumu, ar kuru viņiem tika atteikts izmaksāt iepriekš noteiktu atlīdzību par nostrādātajām virsstundām. Prasītāji, apgalvojot, ka viņu kolēģi, kas bija stājušies amatā pirms 2004. gada 1. maija, turpināja saņemt šādu atlīdzību, izvirzīja pamatu, kas bija balstīts uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Parlaments savai aizstāvībai atsaucās, pirmkārt, uz judikatūru, saskaņā ar kuru persona nevar savā labā atsaukties uz nelikumību, kas pieļauta attiecībā uz trešo personu, un, otrkārt, uz faktu, ka iepriekš noteiktas atlīdzības izmaksa prasītāju kolēģiem bijusi nelikumīga. Civildienesta tiesa, atzīmējusi, ka, kaut arī tā ir taisnība, ka persona nevar atsaukties uz nelikumību, kas pieļauta attiecībā uz trešo personu, tomēr konstatēja, ka šajā gadījumā Parlaments nevarēja pietiekami pierādīt, ka iepriekš noteiktas atlīdzības izmaksai par nostrādātajām virsstundām prasītāju kolēģiem nebija juridiska pamata. Tāpēc Civildienesta tiesa atcēla apstrīdētos lēmumus. Parlamenta telefonu komutatora darbinieku darba režīms tika izvērtēts arī 2009. gada 18. maija spriedumā lietā F-66/08 *De Smedt* u.c./Parlaments, kas būtībā attiecās uz jēdzienu "darbs maiņās" Civildienesta noteikumu 56.a panta izpratnē.

Disciplinārie pasākumi

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Wenig*/Komisija tika precizēts, ka tiesas veiktā apturēšanas pasākuma pamatotības pārbaude, ņemot vērā šāda pasākuma pagaidu raksturu, var būt tikai ļoti ierobežota. Tādējādi tiesai ir jāpārbauda tikai, vai apgalvojumi par nopietnu pārkāpumu ir pietiekami ticami un nav acīmredzami nepamatoti. Civildienesta tiesa uzskatīja, ka šajā lietā tas tā bija.

Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība

1. Līgumdarbinieku pieņemšana darbā

2009. gada 29. septembra spriedumā apvienotajās lietās F-20/08, F-34/08 un F-75/08 * *Aparicio* u.c./Komisija Civildienesta tiesa, kurai tika lūgts izvērtēt pamatu, kas balstīts uz vārdiskās un skaitliskās spriestspējas pārbaudes, kas tiek noteikta līgumdarbinieku pieņemšanai darbā, prettiesiskumu, konstatēja, ka Komisija un EPSO, īstenojot attiecīgās pilnvaras, šajā gadījumā nav pārsnieguši savas plašās diskrecionārās varas robežas, nosakot vārdiskās un skaitliskās spriestspējas pārbaudi, piešķirot tai izslēdzošu raksturu un uzliekot par pienākumu to izpildīt darbiniekiem, kas jau ir nodarbināti.

2. *Komisijas 2004. gada 28. aprīļa lēmums par personāla, kas nav pastāvīgie darbinieki, nodarbināšanas maksimālo ilgumu Komisijas dienestos*

2009. gada 29. janvāra spriedumā lietā F-98/07 *Petrilli/Komisija* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) tika noteikts, ka iestāde, nepārkāpjot Eiropas Kopienu Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 88. panta pirmo daļu, saskaņā ar Eiropas Kopienu Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 3.b pantu nevar vispārēji un bezpersoniski, cita starpā izmantojot vispārējus īstenošanas noteikumus vai vispārpiemērojamu iekšēju lēmumu, ierobežot iespējamo maksimālo līgumdarbinieku nodarbināšanas ilgumu, kādu ir noteicis pats likumdevējs. Iestādes nav kompetentas atkāpties no konkrētas Civildienesta noteikumu vai minētās nodarbināšanas kārtības normas, izmantojot īstenošanas normu, ja tām nav skaidri paredzētas tiesības to darīt. Šajā gadījumā Civildienesta tiesa konstatēja, ka Komisijas lēmums, ar kuru darbinieka maksimālais nodarbinātības laiks ir ierobežots ar sešiem gadiem, nelikumīgi ir ierobežojis Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 88. panta pirmās daļas piemērošanas jomu, kas ļauj iestādei, kas ir pilnvarota noslēgt līgumus, noslēgt un pagarināt palīgdarbinieku līgumus uz maksimālo trīs gadu termiņu. Šajā ziņā tā norādīja uz konstatējumu, ka palīgdarbinieks iepriekš var būt bijis nodarbināts citā amatā uz noteiktu laika posmu, tādējādi termiņš, uz kādu parasti ir atļauts viņu nodarbināt, ar strīdīgo lēmumu tiktu samazināts un būtu mazāks par trīs gadiem.

3. *Palīgdarbinieki*

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Adjemian u.c./Komisija* tika atzīts, ka katra palīgdarbinieka nodarbināšanai ir jāatbilst pagaidu vai neregulārām vajadzībām. Administrācijā ar lielu darbinieku skaitu ir nenovēršami, ka šādas vajadzības atkārtosies, tai skaitā saistībā ar ierēdņu nepieejamību, darba apjoma palielināšanos īpašos apstākļos vai katra ģenerāldirektorāta vajadzībām noteiktos gadījumos nodarbināt personas, kurām ir īpaša kvalifikācija vai zināšanas. Šie apstākļi ir uzskatāmi par objektīviem iemesliem, kas pamato gan palīgdarbinieku līgumu noslēgšanu uz noteiktu laiku, gan arī to pagarināšanu vajadzības gadījumā.

4. *Palīgdarbinieki Parlamenta sesiju laikā*

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Aayhan u.c./Parlaments* Civildienesta tiesa, interpretējot Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 78. pantu, ņemot vērā pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku, kas noslēgts 1999. gada 18. martā un ietverts Direktīvas 1999/70 par *UNICE*, *CEEP* un *EAK* noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku pielikumā, atzina, ka Parlamenta neregulārās vajadzības pēc liela skaita palīgdarbiniekiem tikai uz tā sesiju laiku bija "objektīvi iemesli" minētā pamatnolīguma 5. klauzulas 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, kas pamatoja Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 78. pantā paredzēto palīgdarbinieku darba līgumu, kas tiek atjaunoti katras parlamentārās sesijas laikā, secīgu noslēgšanu uz noteiktu laiku, proti, līdz 2007. gada 1. janvārim. Kaut arī šādas vajadzības bija paredzamas, papildu darbība tomēr nebija ilgstoša un pastāvīga.

III. Tiesāšanās izdevumi un tiesai radītie izdevumi

1. *Tiesāšanās izdevumu noteikšana*

2009. gada 10. novembra rīkojumā lietā F-14/08 DEP Civildienesta tiesa apstiprināja prasītāja lūgumu piespriest atbildētājam tam samaksāt nokavējuma procentus atlīdzināmo izdevumu summai no rīkojuma par tiesāšanās izdevumu noteikšanu izdošanas brīža, piemērojamo procentu likmi aprēķinot, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas noteiktajām likmēm galvenajiem refinansēšanas

darījumiem, kas piemērojamas attiecīgajā periodā, papildus tai pieskaitot vēl divus punktus, ar nosacījumu, ka tā nepārsniedz prasītājas norādīto likmi.

2. *Tiesai radītie izdevumi*

2009. gada 7. oktobra rīkojumā lietā F-3/08 *Marcuccio*/Komisija Civildienesta tiesa pirmo reizi piemēroja tās Reglamenta 94. pantu, saskaņā ar kuru, ja kāds lietas dalībnieks ir Civildienesta tiesai radījis izdevumus, no kuriem ir bijis iespējams izvairīties, tostarp, ja prasība ir ar acīmredzami ļaunprātīgu nolūku, Civildienesta tiesa var piespriest šim lietas dalībniekam segt minētos izdevumus pilnībā vai daļēji tā, lai šīs atlīdzības apmērs nepārsniegtu EUR 2000.

Jāatzīmē, ka lietā, kurā 2009. gada 30. novembrī tika taisīts spriedums F-86/08 *Voslamber*/Komisija, atbildētāja iestāde vērsās Civildienesta tiesā ar prasījumiem, kuru mērķis bija piespriest prasītājam atmaksāt daļu no tiesai radītajiem izdevumiem, pamatojoties uz Reglamenta 94. pantu. Civildienesta tiesa atzina minētos prasījumus par nepieņemamiem, precizējot, ka šajā tiesību normā paredzētās tiesības ir tikai pašas tiesas kompetencē.

IV. Pagaidu noregulējuma tiesvedība

Vienīgais Civildienesta tiesas priekšsēdētāja 2009. gadā pieņemtais rīkojums par pagaidu noregulējumu (2009. gada 18. decembra rīkojums lietā F-92/09 R *U/Parlaments*) ir pelnījis uzmanību tiktāl, ciktāl ar šo rīkojumu pagaidu noregulējuma tiesnesis pirmo reizi izdeva rīkojumu apturēt iestādes lēmuma izpildi. Šajā lietā prasītāja saskaņā ar Civildienesta noteikumu 51. pantā paredzēto procedūru tika atlaista no darba ierēdņa nepietiekamas profesionalitātes dēļ un lūdza apturēt lēmuma par viņas atlaišanu no amata izpildi. Attiecībā uz steidzamības nosacījumu Civildienesta tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka prasītājas rīcībā nav pietiekamu līdzekļu, kas viņai ļautu segt nepieciešamos izdevumus, lai nodrošinātu tās primārās vajadzības līdz brīdim, kad tiks pieņemts nolēmums pamata lietā. Prasītājas dzīvesvietas valsts iestādes atteica viņai pabalsta izmaksu bezdarba gadījumā, un turklāt bija maz ticams, ka, ņemot vērā viņas, kā šķiet, sarežģīto personību, prasītāja varētu ātri atrast jaunu darbu. Attiecībā uz nosacījumu par *fumus boni juris* Civildienesta tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka sākotnēji šķietot, ka atbildētāja iestāde nav rīkojusies ar pienācīgu rūpību, kāda tai ir jāievēro saskaņā ar tās pienākumu ņemt vērā prasītājas intereses, lai kļiedētu šaubas, kādas pastāv starp iespējamo saikni starp attiecīgās personas profesionālajām problēmām un tās garīgās veselības stāvokli. Visbeidzot, attiecībā uz iesaistīto interešu izsvēršanu Civildienesta tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka, pat pieņemot, ka prasītājas pieņemšana atpakaļ darbā negatīvi ietekmētu Parlamenta dienestu organizāciju, šai iestādei ir jāizvērtē iespēja piemērot Civildienesta noteikumu 59. panta 5. punktā paredzēto procedūru atvaļinājuma piešķiršanai pēc savas iniciatīvas.

B – Civildienesta tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2009. gada 7. oktobrī)

No kreisās uz labo:

Tiesneši *S. Van Raepenbusch* un *H. Kreppel*, palātas priekšsēdētājs *H. Tagaras*, priekšsēdētājs *P. Mahoney*, palātas priekšsēdētājs *S. Gervasoni*, tiesneses *I. Boruta* un *I. Rofes i Pujol*, sekretāre *W. Hakenberg*.

1. Civildienesta tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Paul J. Mahoney

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Master of Arts*, Oksfordas Universitāte, 1967; *Master of Laws*, *University College London*, 1969); lektors *University College London* (1967–1973); *barrister* (Londona, 1972–1974); administrators, galvenais administrators Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1974–1990); pieaicinātais tiesību zinātņu profesors Saskačevanas Universitātē Saskatūnā [*Saskatoon*], Kanādā (1988); personāldaļas vadītājs Eiropas Padomē (1990–1993); nodaļas vadītājs (1993–1995), sekretāra palīgs (1995–2001), sekretārs Eiropas Cilvēktiesību tiesā (no 2001. gada līdz 2005. gada septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas priekšsēdētājs.

Horstpeter Kreppel

dzimis 1945. gadā; universitātes studijas Berlīnē, Minhenē, Frankfurtē pie Mainas (1966–1972); pirmais valsts eksāmens (1972); tiesnesis praktikants Frankfurtē pie Mainas (1972–1973 un 1974–1975); *Bri-ges* Eiropas koledža (1973–1974); otrais valsts eksāmens (Frankfurtē pie Mainas, 1976); darbinieks un advokāts Federālajā Darba birojā (1976); tiesnesis Darba tiesā (Heses pavalsts, 1977–1993); lektors *Fachhochschule für Sozialarbeit* Frankfurtē pie Mainas un *Verwaltungsfachhochschule* Visbādenē (1979–1990); nacionālais eksperts Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskajā dienestā (1993–1996 un 2001–2005); sociālo lietu atašējs Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībā Madridē (1996–2001); tiesnesis Frankfurtes pie Mainas Darba tiesā (no 2005. gada februāra līdz septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Irena Boruta

dzimusi 1950. gadā; iegūts Vroclavas [*Wrocław*] Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1972), tiesību zinātņu doktore (Lodza [*Łódź*], 1982); Polijas Republikas Advokātu kolēģijas advokāte (kopš 1977. gada); pieaicinātā pētniece (Parīzes X universitāte, 1987–1988; Nantes Universitāte, 1993–1994); “Solidarnosc” eksperte (1995–2000); Eiropas darba un sociālo tiesību profesore Lodzas Universitātē (1997–1998 un 2001–2005), profesore Varšavas Komercaugstskolā (2002), darba un sociālā nodrošinājuma tiesību profesore Varšavas *Cardinal Stefan Wyszyński* universitātē (2002–2005); darba un sociālo lietu ministra vietniece (1998–2001); sarunām par Polijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā izveidotās komitejas locekle (1998–2001); Polijas valdības pārstāve Starptautiskajā darba organizācijā (1998–2001); vairāku darbu par darba tiesībām un Eiropas sociālajām tiesībām autore; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Heikki Kanninen

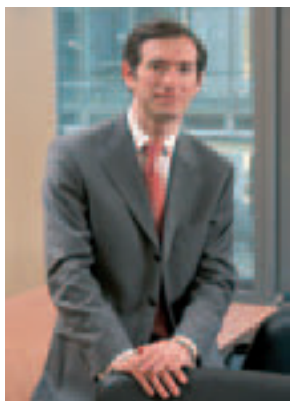
dzimis 1952. gadā; ieguvis Helsinku Komercaugstskolas un Helsinku Universitātes Juridiskās fakultātes diplomus; tiesneša palīgs Somijas Augstākajā administratīvajā tiesā; Komitejas, kas nodarbojas ar tiesiskās aizsardzības reformu valsts pārvaldē, ģenerālsekretārs; galvenais administrators Augstākajā administratīvajā tiesā; Administratīvo strīdu izskatīšanas reformas komitejas ģenerālsekretārs; padomdevējs Tieslietu ministrijas Likumdošanas direkcijā; sekretāra palīgs EBTA tiesā; tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā; tiesnesis Augstākajā administratīvajā tiesā (1998–2005); Bēgļu sūdzību izskatīšanas komisijas loceklis; Komitejas, kas nodarbojas ar Somijas tiesu iestāžu attīstību, priekšsēdētāja vietnieks; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Haris Tagaras

dzimis 1955. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (Saloniku Universitāte, 1977); Eiropas tiesību specializētais diploms (Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūts, 1980); doktors tiesību zinātnēs (Saloniku Universitāte, 1984); jurists lingvists Eiropas Kopienu Padomē (1980–1982); pētnieks Saloniku Starptautisko un Eiropas ekonomikas tiesību centrā (1982–1984); administrators Eiropas Kopienu Tiesā un Eiropas Kopienu Komisijā (1986–1990); Kopienu tiesību, starptautisko privāto tiesību un cilvēktiesību profesors Atēnu *Panteion* universitātē (kopš 1990. gada); Eiropas lietu ārstata līdzstrādnieks Tieslietu ministrijā un Lugāno konvencijas Pastāvīgās komitejas loceklis (1991–2004); Nacionālās konkurences komisijas loceklis (1999–2005); Nacionālās telekomunikāciju un pasta komisijas loceklis (2000–2002); Saloniku Advokātu kolēģijas loceklis, advokāts Kasācijas tiesā; viens no Eiropas Advokātu savienības (EAS) dibinātājiem; Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas asociētais loceklis; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Sean Van Raepenbusch

dzimis 1956. gadā; diploms tiesību zinātnēs (Briseles Brīvā universitāte, 1979); specializētais diploms starptautiskajās tiesībās (Brisele, 1980); doktors tiesību zinātnēs (1989); Briseles Kanālu un jūras būvju akciju sabiedrības Juridiskā dienesta vadītājs (1979–1984); Eiropas Kopienu Komisijas ierēdnis (Vispārējais sociālo lietu dienests, 1984–1988); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1988–1994); referents Eiropas Kopienu Tiesā (1994–2005); lektors Šarleruā [*Charleroi*] Universitātes centrā (starptautiskās un Eiropas sociālās tiesības, 1989–1991), Monseno [*Mons-Hainaut*] Universitātē (Eiropas tiesības, 1991–1997), Lježas Universitātē (Eiropas civildienesta tiesības, 1989–1991; Eiropas Savienības institucionālās tiesības, 1995–2005; Eiropas sociālās tiesības, 2004–2005); vairākas publikācijas par Eiropas sociālo tiesību un Eiropas Savienības konstitucionālo tiesību jautājumiem; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Stéphane Gervasoni

dzimis 1967. gadā; *Institut d'études politiques de Grenoble* (1988) un *École nationale d'administration* (1993) absolvents; *Conseil d'État* loceklis (ziņotājs Strīdu izšķiršanas nodaļā, 1993–1997, un Sociālo jautājumu nodaļā, 1996–1997); *Maître des requêtes* (1996–2008); *Conseiller d'État* (kopš 2008. gada); docents *Institut d'études politiques de Paris* (1993–1995); valdības komisārs *Commission spéciale de cassation des pensions* (1994–1996); Civildienesta ministrijas un Parīzes pilsētas juriskonsults (1995–1997); Jonas [Yonne] departamenta prefektūras ģenerālsekretārs, Oksēras [Auxerre] apgabala apakšprefekts (1997–1999); Savoijas [Savoie] departamenta prefektūras ģenerālsekretārs, Šamberī [Chambéry] apgabala apakšprefekts (1999–2001); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (no 2001. gada septembra līdz 2005. gada septembrim); NATO Sūdzību izskatīšanas komisijas pilntiesīgais loceklis (2001–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Maria Isabel Rofes i Pujol

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu studijas (*licenciatura en derecho*, Barselonas Universitāte, 1981); specializācija starptautiskajā tirdzniecībā (Meksika, 1983); Eiropas integrācijas (Barselonas Tirdzniecības palāta, 1985) un Kopienu tiesību studijas (*Escola d'Administració Pública de Catalunya*, 1986); ierēdne *Generalitat de Catalunya* (Rūpniecības un enerģētikas ministrijas Juridiskā departamenta locekle, no 1984. gada aprīļa līdz 1986. gada augustam); Barselonas Advokātu padomes locekle (1985–1987); administratore, vēlāk galvenā administratore Eiropas Kopienu Tiesas Pētniecības un dokumentācijas nodaļā (1986–1994); Tiesas referente (ģenerālvokāta *Ruiz-Jarabo Colomer* kabinets, no 1995. gada janvāra līdz 2004. gada aprīlim; tiesneša *Löhmus* kabinets, no 2004. gada maija līdz 2009. gada augustam); lektore Kopienu lietās Juridiskajā fakultātē (*Universitat Autònoma de Barcelona*, 1993–2000); vairākas publikācijas un lekcijas par Eiropas sociālajām tiesībām; Kopienas Augu šķirņu biroja Apelāciju padomes locekle (2006–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Waltraud Hakenberg

dzimusi 1955. gadā; tiesību zinātņu studijas Ratisbonnā un Ženēvā (1974–1979); pirmais valsts eksāmens (1979); pēcdiploma studijas Kopienu tiesībās Briges Eiropas koledžā [*Collège d'Europe*] (1979–1980); tiesnese praktikante Ratisbonnā (1980–1983); tiesību zinātņu doktore (1982); otrais valsts eksāmens (1983); advokātes prakse Minhenē un Parīzē (1983–1989); ierēdne Eiropas Kopienu Tiesā (1990–2005); tiesneša palidze Eiropas Kopienu Tiesā (tiesneša *P. Jann* kabinets, 1995–2005); pasniedzēja vairākās universitātēs Vācijā, Austrijā, Šveicē un Krievijā; goda profesore Zāras [Sarre] Universitātē (kopš 1999. gada); dažādu juridisku komiteju, apvienību un kolēģiju locekle; vairākas publikācijas par Kopienu tiesību un tiesu prakses jautājumiem; kopš 2005. gada 30. novembra – Civildienesta tiesas sekretāre.

2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2009. gadā

Svinīgā sēde 2009. gada 6. oktobrī

Ar 2009. gada 9. jūnija lēmumu pēc *Heikki Kanninen* atbrīvošanas no amata par Eiropas Savienības Civildienesta tiesas tiesnesi laika posmam no 2009. gada 1. septembra līdz 2015. gada 31. augustam tika iecelta *Maria Isabel Rofes i Pujol*.

3. Protokolārā kārtība

No 2009. gada 1. janvāra līdz 6. oktobrim

P. MAHONEY, tiesas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
S. GERVASONI, palātas priekšsēdētājs
H. KREPPEL, tiesnesis
I. BORUTA, tiesnese
H. TAGARAS, tiesnesis
S. VAN RAEPENBUSCH, tiesnesis

W. HAKENBERG, sekretāre

No 2009. gada 7. oktobra līdz 2009. gada 31. decembrim

P. MAHONEY, tiesas priekšsēdētājs
H. TAGARAS, palātas priekšsēdētājs
S. GERVASONI, palātas priekšsēdētājs
H. KREPPEL, tiesnesis
I. BORUTA, tiesnese
S. VAN RAEPENBUSCH, tiesnesis
M. I. ROFES i PUJOL, tiesnese

W. HAKENBERG, sekretāre

4. Bijušais Civildienesta tiesas loceklis

Kanninen Heikki (2005–2009)

C – Civildienesta tiesas darbības statistika

Civildienesta tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)

Iesniegtās lietas

2. Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām iestādēm atbildētājām (2005–2009)
3. Tiesvedības valoda (2005–2009)

Pabeigtās lietas

4. Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2009)
5. Iznākums (2009)
6. Pasludinātie nolēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem – Iznākums (2006–2009)
7. Tiesvedības ilgums mēnešos (2009)

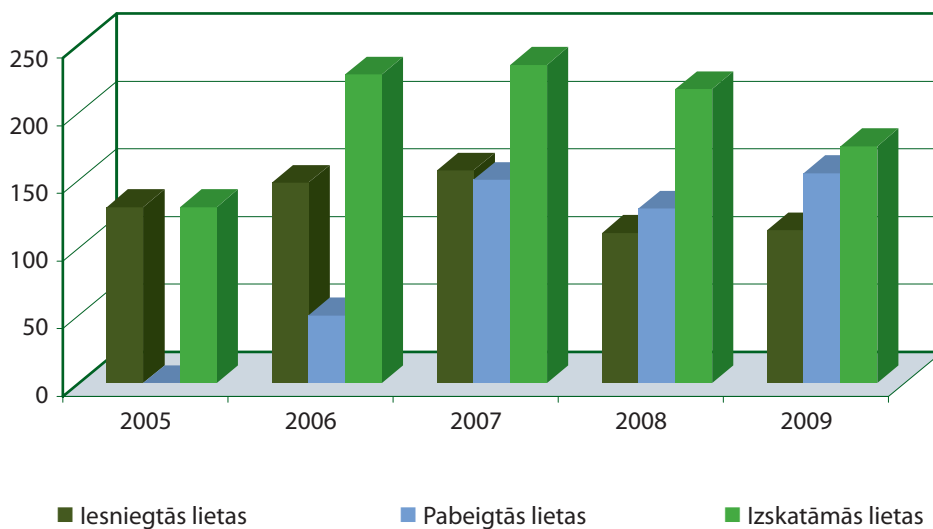
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

8. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2009)
9. Prasītāju skaits (2009)

Dažādi

10. Vispārējā tiesā pārsūdzētie Civildienesta tiesas nolēmumi (2006–2009)
11. Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2009)

1. *Civildienesta tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2005–2009)*

	2005	2006	2007	2008	2009
Iesniegtās lietas	130	148	157	111	113
Pabeigtās lietas	-	50	150	129	155 ¹
Izskatāmās lietas	130	228	235	217	175 ²

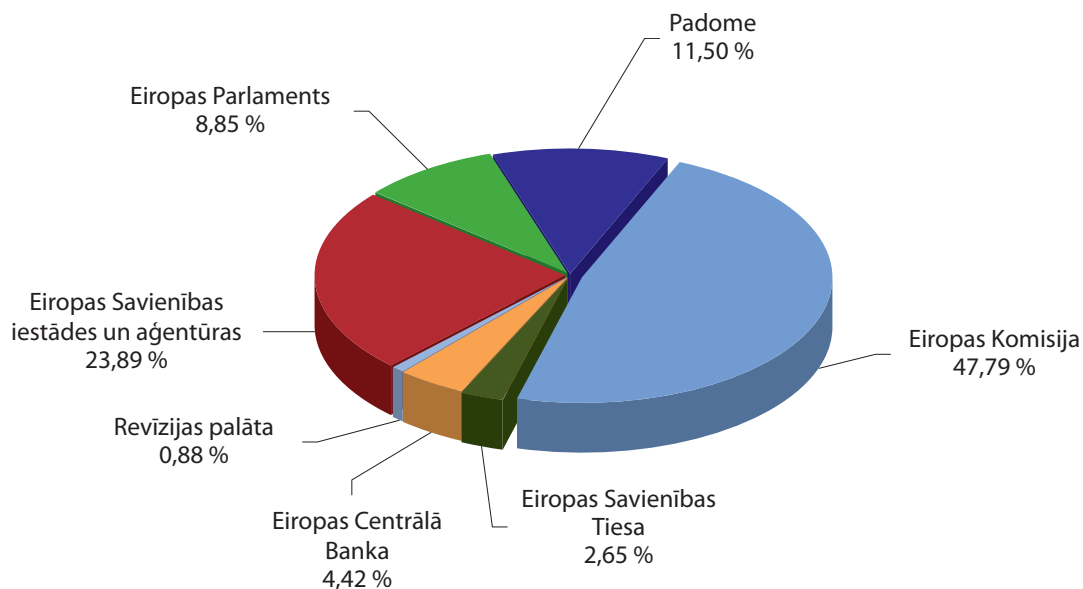
Norādītie (bruto) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

¹ No kurām 32 lietas tika izbeigtas pēc 2008. gada 22. decembra sprieduma lietā C-443/07 P *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija (18 lietas vēl tiek izskatītas).

² No kurām 27 lietas ir apturētas.

2. *iesniegtās lietas* – Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām iestādēm atbildētājām (2005–2009)

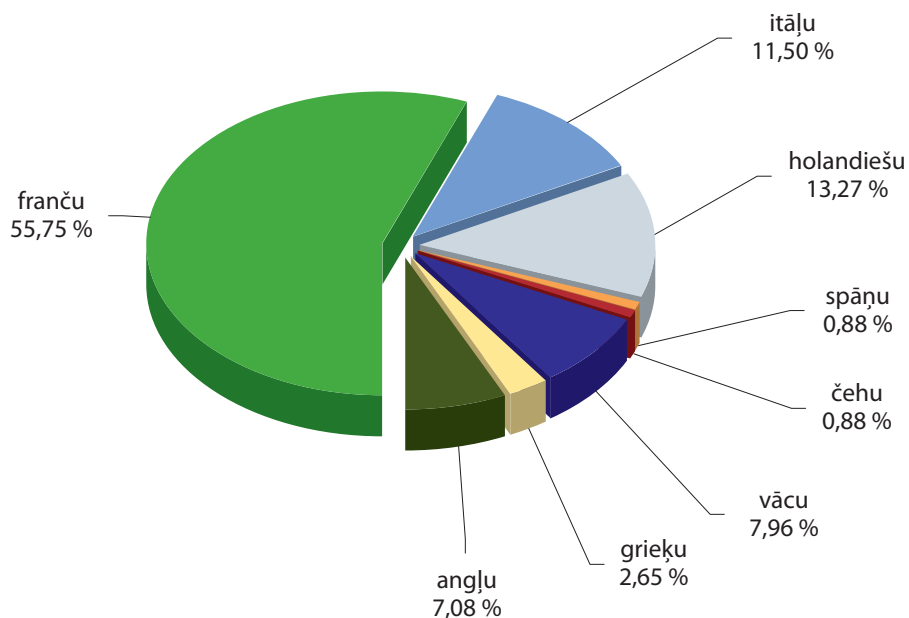
iesniegto lietu skaits procentos (2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Eiropas Parlaments	7,69 %	7,14 %	13,38 %	14,41 %	8,85 %
Padome	6,92 %	6,07 %	3,82 %	4,50 %	11,50 %
Eiropas Komisija	77,69 %	75,00 %	50,96 %	54,95 %	47,79 %
Eiropas Savienības Tiesa	2,31 %	3,57 %	3,82 %	-	2,65 %
Eiropas Centrālā Banka	2,31 %	1,07 %	1,27 %	2,70 %	4,42 %
Revīzijas palāta	0,77 %	1,79 %	1,91 %	5,41 %	0,88 %
Eiropas Savienības iestādes un aģentūras	2,31 %	5,36 %	24,84 %	18,02 %	23,89 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. Iesniegtās lietas – Tiesvedības valoda (2005–2009)

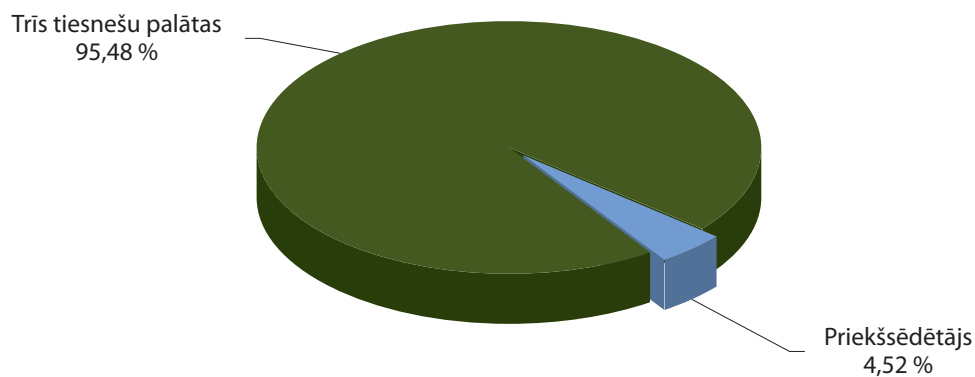
Sadalījums 2009. gadā

Tiesvedības valoda	2005	2006	2007	2008	2009
bulgāru	-	-	2	-	-
spāņu	1	1	2	1	1
čehu	-	-	-	-	1
dāņu	1	-	-	-	-
vācu	3	2	17	10	9
grieķu	2	3	2	3	3
angļu	5	8	8	5	8
franču	113	113	102	73	63
itāļu	4	10	17	6	13
lietuviešu	-	-	2	2	-
ungāru	-	2	1	1	-
holandiešu	1	7	3	8	15
poļu	-	-	-	1	-
portugāļu	-	-	-	1	-
rumāņu	-	-	1	-	-
slovēņu	-	1	-	-	-
somu	-	1	-	-	-
Kopā	130	148	157	111	113

Tiesvedības valoda ir valoda, kādā iesniegta lieta, nevis prasītāja dzimtā valoda vai pilsonības valoda.

4. *Pabeigtās lietas – Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2009)*

	Spriedumi	Rīkojumi izbeigt tiesvedību ¹	Lietu izbeigšana citu iemeslu dēļ	Kopā
Plēnums	-	-	-	-
Priekšsēdētājs	-	7	-	7
Trīs tiesnešu palātas	73	75	-	148
Tiesnesis vienpersoniski	-	-	-	-
Kopā	73	82	-	155

¹ No kurām 2 lietas ir izbeigtas ar izlīgumu.

5. Pabeigtās lietas – Iznākums (2009)

	Spriedumi			Rikojumi				Kopā
	Pilnībā apmierinātas prasības	Daļēji apmierinātas prasības	Prasības, kas noraidītas pilnībā, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	[Acimredzami] nepieņemamas vai nepamatotas prasības/pieteikumi	Izlīgumi, kas noslēgti pēc iztiesāšanas sastāva iesaistīšanās	Izslēgšana no reģistra cita iemesla dēļ vai tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas, vai lietas nodošana atpakaļ	Pilnīgi vai daļēji apmierināti pieteikumi (sevišķā tiesāšanas kārtībā)	
Iecelšana amatā/Atkārtota iecelšana amatā	-	-	-	-	-	-	-	-
Konkurss	1	1	6	1	-	2	-	11
Darba apstākļi/ Atvaļinājumi	-	-	1	1	-	-	-	2
Novērtējums/ Paaugstināšana amatā	7	2	11	2	1	1	-	24
Pensijas un invaliditātes pabalsti	-	-	4	3	-	1	-	8
Disciplinārlietas	1	1	-	-	-	-	-	2
Pieņemšana darbā/ Iecelšana amatā/ Klasificēšana pakāpē	4	1	12	3	-	34	-	54
Atalgojums un pabalsti	2	2	3	1	1	4	-	13
Darbinieka līguma laušana	1	1	3	-	-	-	-	5
Sociālais nodrošinājums/ Arodslimības/ Negadījumi	-	1	2	6	-	1	-	10
Citi	-	1	5	14	-	1	5	26
Kopā	16	10	47	31	2	44	5	155

6. *Pasludinātie nolēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem – Iznākums (2006–2009)*

Lēmumu, kas pieņemti pagaidu noregulējuma tiesvedībā, skaits		Iznākums	
		Pilnīga vai daļēja pieņemšana	Noraidīšana
2006	2	-	2
2007	4	-	4
2008	4	-	4
2009	1	1	-
Kopā		1	10

7. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2009)*

		Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Spriedumi		Vidējais ilgums	Vidējais ilgums
Lietas, kas iesniegtas Civildienesta tiesā	70	17,7	17,5
Lietas, kas sākotnēji iesniegtas Vispārējā tiesā ¹	3	51,3	44,8
Kopā		73	19,1

		Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Rikojumi		Vidējais ilgums	Vidējais ilgums
Lietas, kas iesniegtas Civildienesta tiesā	61	14,1	10,2
Lietas, kas sākotnēji iesniegtas Vispārējā tiesā ¹	21	48,2	16,9
Kopā		82	22,9

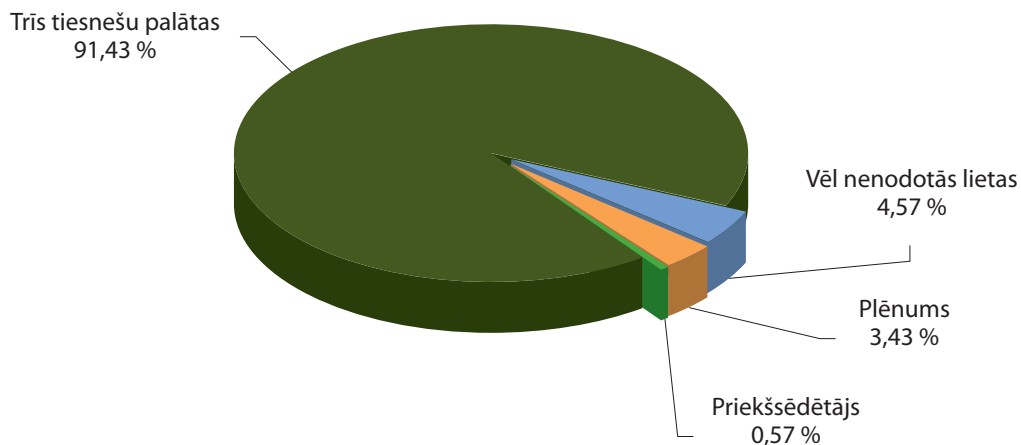
PAVISAM KOPĀ	155	21,2	15,1
--------------	-----	------	------

Termiņi ir izteikti mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

¹ Civildienesta tiesai uzsākot darbu, Vispārējā tiesa tai nodeva 118 lietas.

8. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2009)*

Sadalījums 2009. gadā

	2006	2007	2008	2009
Plēnums	6	3	5	6
Priekšsēdētājs	4	2	2	1
Trīs tiesnešu palātas	207	205	199	160
Tiesnesis vienpersoniski	-	-	-	-
Vēl nenodotās lietas	11	25	11	8
Kopā	228	235	217	175

9. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasītāju skaits (2009)*

Desmit lietas, kurās ir vislielākais skaits prasītāju vienā lietā

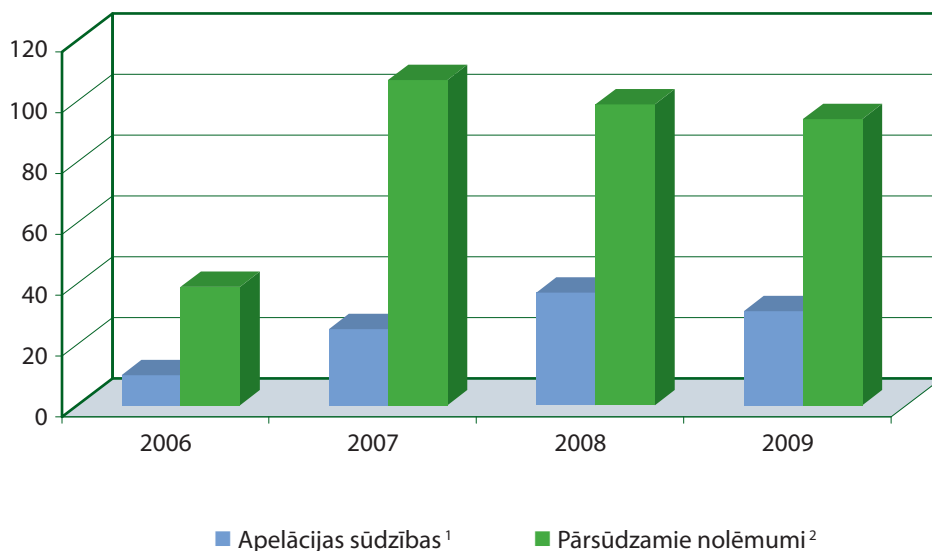
Prasītāju skaits lietā	Jomas
114	Civildienesta noteikumi – Cita, nevis pagaidu darbinieka tiesiskā statusa piemērošana – Nodarītā materiālā kaitējuma atlīdzināšana
59	Civildienesta noteikumi – Paaugstināšana amatā – 2005. gada paaugstināšana amatā – Jaunajos Civildienesta noteikumos paredzētās papildu pakāpes
20	Civildienesta noteikumi – Pārklasificēšana – Kandidāti, kas iekļauti iekšējā konkursa par pāriešanu citā pakāpē rezerves sarakstā pirms jauno Civildienesta noteikumu spēkā stāšanās – Lēmums par klasificēšanu pakāpē saskaņā ar mazāk izdevīgiem noteikumiem – Civildienesta noteikumu XIII pielikuma pārejas noteikumi – Paaugstināšanas amatā punktu zaudēšana
14	Civildienesta noteikumi – Līgumdarbinieks – Noteikums, saskaņā ar kuru līgums tiek izbeigts gadījumā, ja darbinieks netiek iekļauts konkursa rezerves sarakstā – Darbinieka līguma izbeigšana
13	Civildienesta noteikumi – Palīgdarbinieks – Pagaidu darbinieks – Darbā pieņemšanas nosacījumi – Līguma termiņš
13	Civildienesta noteikumi – Pārklasificēšana pakāpē pēc jauno Civildienesta noteikumu spēkā stāšanās – Civildienesta noteikumu XIII pielikuma pārejas noteikumi
10	Civildienesta noteikumi – Līgumdarbinieks – Pagaidu darbinieks – Darbā pieņemšanas nosacījumi – Līguma termiņš
10	Civildienesta noteikumi – Iecelšana amatā – Juristi lingvisti, kas iekļauti rezerves sarakstā pēc jauno Civildienesta noteikumu spēkā stāšanās – Diskriminācija attiecībā pret juristiem lingvistiem, kurus pieņēmušas darbā citas iestādes
6	Civildienesta noteikumi – Paaugstināšana amatā – 2005. gada paaugstināšana amatā – Civildienesta noteikumu XIII pielikuma 2. panta prettiesiskais raksturs – Jaunajos Civildienesta noteikumos paredzētās papildu pakāpes
6	Civildienesta noteikumi – Pārklasificēšana – Kandidāti, kas iekļauti iekšējā konkursa rezerves sarakstā pirms jauno Civildienesta noteikumu spēkā stāšanās – Klasificēšana pakāpē saskaņā ar mazāk izdevīgiem noteikumiem – Civildienesta noteikumu XIII pielikuma pārejas noteikumi – Paaugstināšanas amatā punktu zaudēšana

Ar terminu "Civildienesta noteikumi" tiek apzīmēti Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība.

Kopējais prasītāju skaits visās izskatāmajās lietās

	Kopējais prasītāju skaits	Kopējais izskatāmo lietu skaits
2006	1652	228
2007	1267	235
2008	1161	217
2009	461	175

10. *Dažādi – Vispārējā tiesā pārsūdzētie Civildienesta tiesas nolēmumi (2006–2009)*

	Apelācijas sūdzības ¹	Pārsūdzamie nolēmumi ²	Apelācijas sūdzību skaits procentos ³	Apelācijas sūdzību skaits procentos, ieskaitot lietas, kuras izbeigtas ar izlīgumu ⁴
2006	10	39	25,64 %	22,22 %
2007	25	107	23,36 %	21,93 %
2008	37	99	37,37 %	34,91 %
2009	31	94	32,98 %	32,29 %

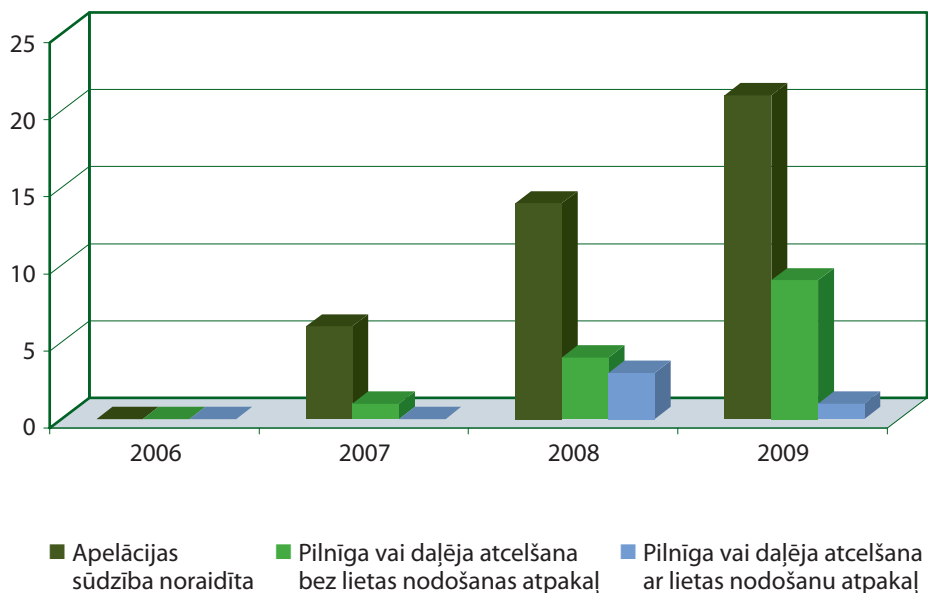
¹ Nolēmumi, par kuriem apelācijas sūdzības ir iesnieguši vairāki lietas dalībnieki, ir ņemti vērā tikai vienreiz. 2007. gadā par diviem nolēmumiem ir iesniegtas divas apelācijas sūdzības par katru no tiem.

² Spriedumi un rīkojumi, ar kuriem prasības atzītas par nepieņemamām, acīmredzami nepieņemamām vai acīmredzami nepamatotām, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas un par pieteikuma par iestāšanos lietā noraidīšanu, kas pasludināti vai pieņemti attiecīgajā gadā.

³ Šie procenti par attiecīgo gadu var neatbilst attiecīgajā gadā pieņemto nolēmumu, par kuriem var iesniegt apelācijas sūdzību, skaitam tiktāl, ciktāl apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš var ilgt divus kalendāros gadus.

⁴ Pēc likumdevēja aicinājuma Civildienesta tiesa cenšas pēc iespējas veicināt izlīguma panākšanu strīdā. Katru gadu šādi tiek izbeigti noteikts skaits lietu. Nolēmumi šajās lietās nav "pārsūdzami nolēmumi", tāpēc Gada ziņojumā parasti atsevišķi tiek aprēķināts Tiesā un Vispārējā Tiesā iesniegto "apelācijas sūdzību skaits procentos". Tomēr, tā kā var uzskatīt, ka "apelācijas sūdzību skaits procentos" liecina par tiesas nolēmumu "pārsūdzību skaitu", tad šis skaits procentos situāciju atspoguļo labāk, ja tas tiek aprēķināts, ņemot vērā ne tikai pārsūdzamos nolēmumus, bet arī nolēmumus, kas nav pārsūdzami sakarā ar strīda izbeigšanu ar izlīgumu. Šāda aprēķina rezultāts ir redzams šajā ailē.

11. *Dažādi* – Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2009)

	2006	2007	2008	2009
Apelācijas sūdzība noraidīta	-	6	14	21
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	-	1	4	9
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	-	-	3	1
Kopā	-	7	21	31

IV nodaļa

Tikšanās un vizītes

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā

Tiesa

15. janvāris	<i>M. Pröhl</i> , Eiropas Publiskās pārvaldes institūta ģenerāldirektore
22. janvāris	<i>V. E. R. Aryasinha</i> , Šrilankas vēstnieks Beļģijā un Luksemburgā
26. janvāris	<i>O. Scholz</i> , Vācijas Federatīvās Republikas darba un sociālo lietu federālais ministrs, un <i>F. Biltgen</i> , Luksemburgas Lielhercogistes darba un nodarbinātības ministrs
3. februāris	Zviedrijas Karalistes parlamenta delegācija
4. februāris	<i>G. Napolitano</i> , Itālijas Republikas prezidents
12. marts	<i>H.-G. Pöttering</i> , Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs
16. un 17. marts	Kipras pārstāvju palātas Juridiskās komisijas delegācija
19. marts	<i>T. Băsescu</i> , Rumānijas prezidents, kuru pavada <i>E. Boc</i> , premjerministrs, un <i>G. Poge</i> , finanšu ministrs
23. marts	<i>V. E. M. Benzo</i> , Spānijas Karalistes vēstnieks Luksemburgas Lielhercogistē
30. un 31. marts	Simpozījs "Diskusija par prejudiciālā nolēmuma tiesvedību". Tikšanās ar Eiropas Savienības dalībvalstu konstitucionālo un augstāko tiesu priekšsēdētājiem
30. marts	Izstāde "Eiropas tiesu nami"
20. aprīlis	Vācijas Bundestāga delegācija
27. aprīlis	Administratīvās vienošanās starp Tiesu un Spānijas Karalisti par oficiālo valodu, izņemot kastīliešu, lietojumu parakstīšana
28. aprīlis	Čehijas Republikas parlamenta Senāta Eiropas Savienības lietu komitejas delegācija
29. aprīlis	<i>C. Bandion-Ortner</i> , Austrijas Republikas tieslietu ministre
4. maijs	<i>S.-H. Song</i> , Starptautiskās Krimināltiesas priekšsēdētājs
8. jūnijs	<i>N.-L. Arold</i> , <i>Raoul Wallenberg</i> institūta Zviedrijā profesore
15. jūnijs	Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas ģenerālā asambleja
29. jūnijs	<i>V. E. A. Asya</i> , Turcijas Republikas vēstniece Luksemburgas Lielhercogistē
30. jūnijs un 1. jūlijs	Bulgārijas Augstākās administratīvās tiesas delegācija
17. septembris	<i>L. Romero Requena</i> , Eiropas Komisijas juridiskā dienesta ģenerāldirektors
28. un 29. septembris	Ķīnas Tautas Republikas Augstākās tiesas delegācija
19. un 20. oktobris	Bulgārijas Republikas Kasācijas tiesas delegācija
26. oktobris	<i>A. Vosskuhle</i> , Vācijas Federatīvās Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja vietnieks
29. un 30. oktobris	Francijas Republikas galveno apelācijas tiesu priekšsēdētāju konference
16. un 17. novembris	Dalībvalstu (Čehijas, Spānijas, Francijas, Īrijas, Itālijas, Ungārijas, Maltas, Austrijas, Rumānijas, Slovēnijas, Slovākijas, Somijas un Zviedrijas) tiesnešu sanāksme
7. un 8. decembris	"Luxemburger Expertenforum"

Vispārējā tiesa

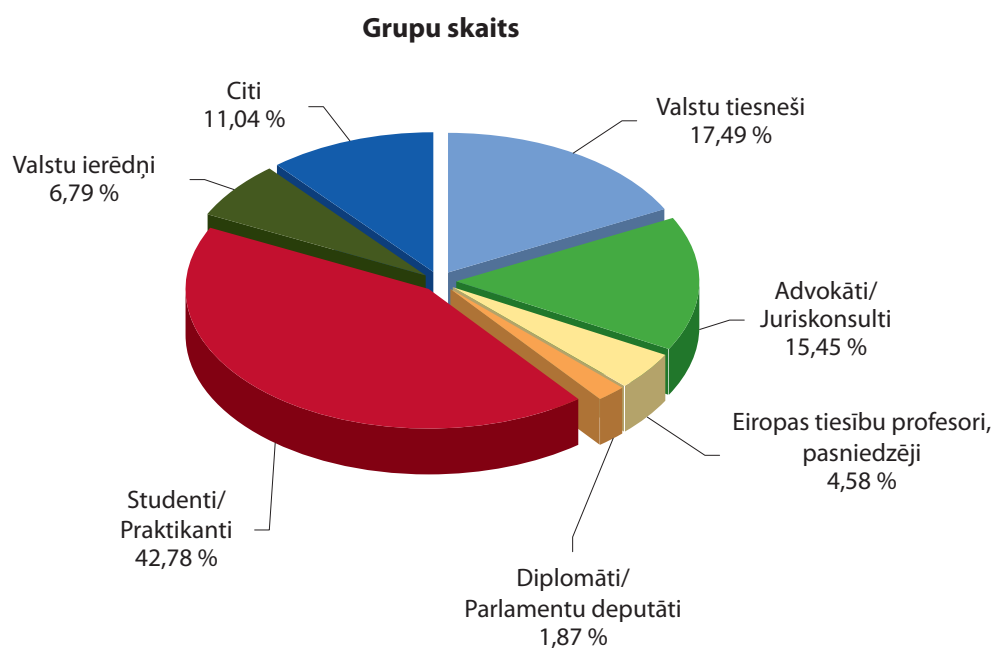
12. marts	<i>H.-G. Pöttering</i> , Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs
6. maijs	<i>Conseil des barreaux européens</i> [Eiropas Advokatūru padomes] (CCBE) delegācija
29. jūnijs	V. E. A. A. <i>Asya</i> , Turcijas Republikas vēstniece Luksemburgas Lielhercogistē
25. septembris	Kolokvijs par godu Pirmās instances tiesas 20. gadadienai "Pēc 20 gadiem ar skatu uz 2020. gadu – būvēt Vispārējās tiesas nākotni uz stabiliem pamatiem"
28. un 29. septembris	Ķīnas Augstākās tiesas delegācija

Civildienesta tiesa

19. marts	<i>M. De Sola Domingo</i> , Eiropas Komisijas Mediācijas dienesta galvenās padomdevējas, vizīte
21. aprīlis	<i>C.-F. Durand</i> , Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektore, vizīte
18. un 19. novembris	Apvienoto Nāciju Administratīvās tiesas sekretariāta vizīte
7. decembris	Apvienoto Nāciju Administratīvās tiesas tiesnešu un sekretāru vizīte

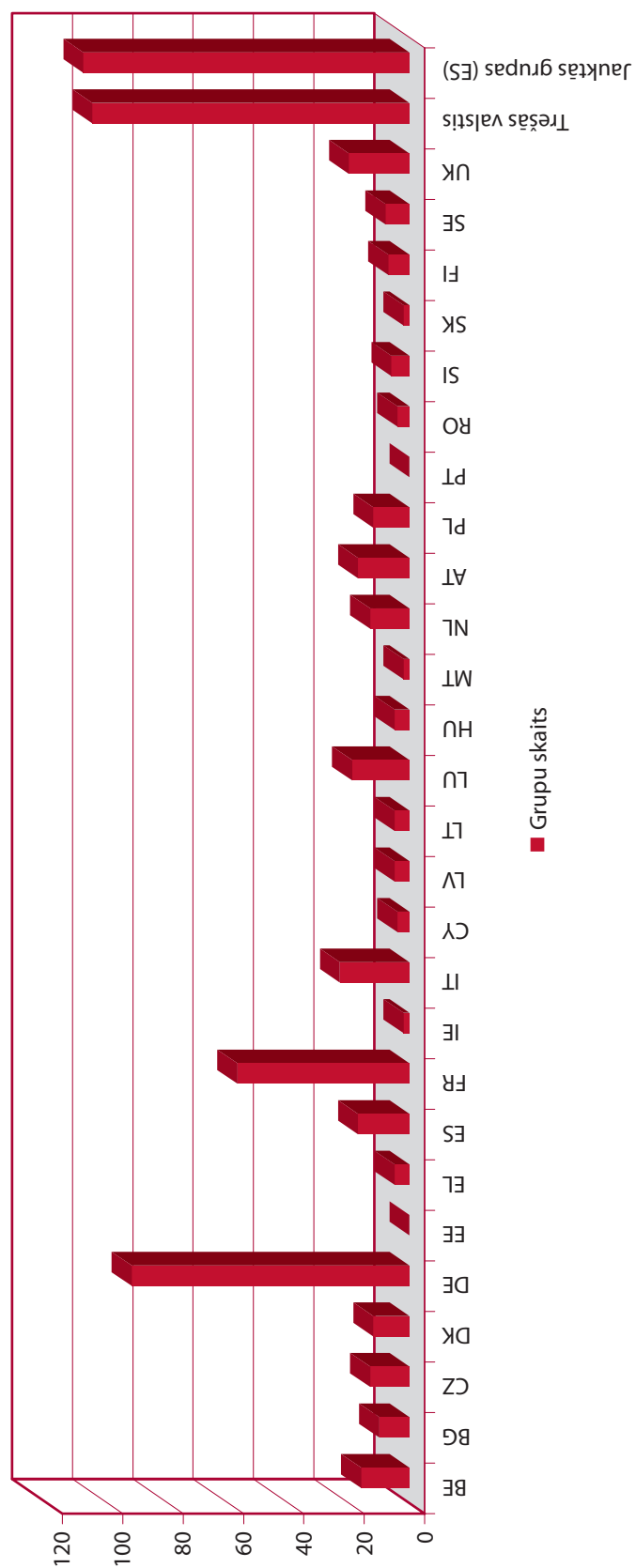
B – Mācību apmeklējumi

1. Sadalījums pa grupu veidiem

	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Eiropas tiesību profesori, pasniedzēji	Diplomāti/ Parlamentu deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā
Grupu skaits	103	91	27	11	252	40	65	589

2. Mācību apmeklējumi – Sadalījums pa dalībvalstīm (2009)

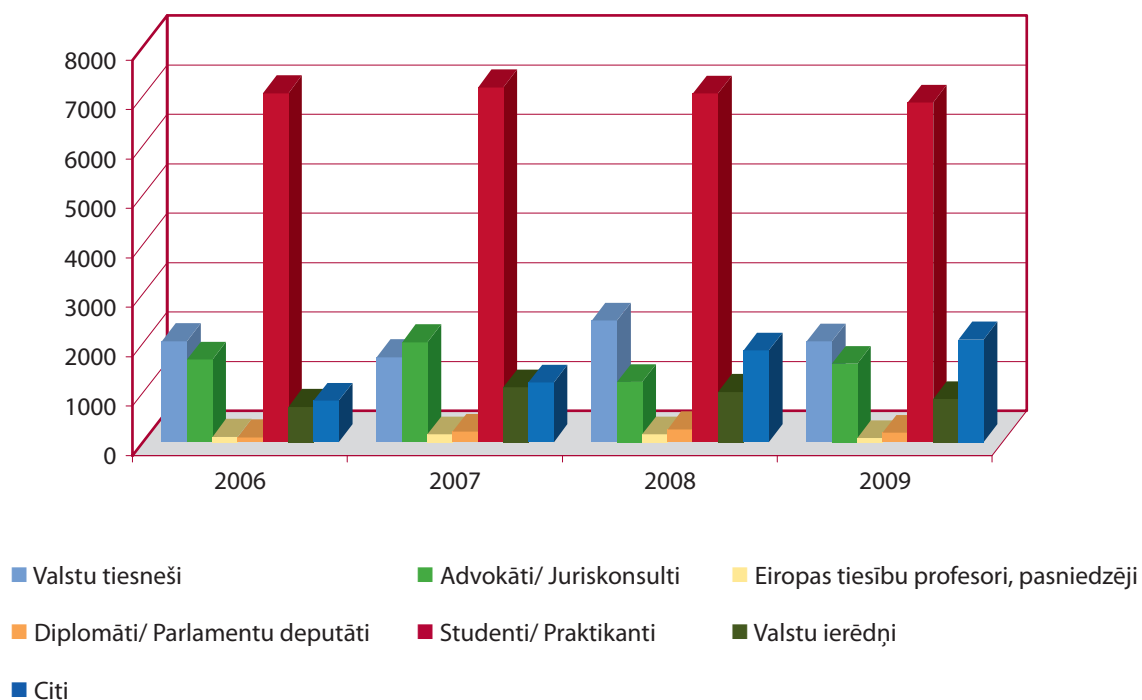

	Apmeklētāju skaits								Grupų skaits
	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Eiropas tiesību profesori, pasniedzēji	Diplomāti/ Parlamentu deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā	
BE		20		26	296	55	172	569	16
BG	105				24			129	10
CZ	52	46	7		54			159	13
DK					281	28	52	361	12
DE	528	349		87	690	217	613	2484	92
EE								0	0
EL	14				40		49	103	5
ES	150	20			245		29	444	17
FR	175	198			871	33	405	1682	57
IE					59			59	2
IT		22	2		215			239	23
CY	10				16			26	4
LV				10	45	6		61	5
LT			10					10	5
LU	51		1		139	49	404	644	19
HU			8	4	73			85	5
MT		20			21			41	2
NL	42	58			152	25	54	331	13
AT	48	42	11		277	20		398	17
PL	57	56			40			153	12
PT								0	0
RO	7		12					19	4
SI		5			49			54	6
SK					28			28	2
FI	45	35			24		55	159	7
SE	66	19			20	14	34	153	8
UK	46	65			169			280	20
Trešās valstis	168	96	2	66	1291	26	66	1715	105
Jauktās grupas (ES)	473	535	31		1748	397	145	3329	108
Kopā	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13 715	589

3. Mācību apmeklējumi – Valstu tiesneši (2009)

	CZ	ES	FR	IE	IT	HU	MT	AT	RO	SI	SK	FI	SE	Kopā
Sanāksme	5	8	21	4	18	8	2	6	9	2	4	4	6	97

4. Apmeklētāju skaita un veida attīstība (2006–2009)

Apmeklētāju skaits

	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Eiropas tiesību profesori, pasniedzēji	Diplomāti/ Parlamentu deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā
2006	2044	1673	108	101	7056	714	840	12 536
2007	1719	2025	157	213	7178	1111	1206	13 609
2008	2463	1219	156	262	7053	1016	1854	14 023
2009	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13 715

C – Svinīgās sēdes

2. februāris	Svinīgā sēde sakarā ar baroneses <i>Ashton</i> , jaunās Eiropas Komisijas locekles, svinīgu stāšanos amatā
25. septembris	Svinīgā sēde sakarā ar Pirmās instances tiesas 20. gadadienu
6. oktobris	Svinīgā sēde sakarā ar Tiesas sastāva daļēju atjaunošanu un jaunu Pirmās instances tiesas un Civildienesta tiesas locekļu stāšanos amatā
26. oktobris	Svinīgā sēde sakarā ar <i>A. G. Šemeta</i> , <i>P. Samecki</i> , <i>K. De Gucht</i> un <i>M. Šefčovič</i> , jauno Eiropas Komisijas locekļu, svinīgu stāšanos amatā
14. decembris	Svinīgā sēde sakarā ar <i>P. Cruz Villalón</i> stāšanos Tiesas ģenerālvokāta amatā

D – Vizītes vai piedalīšanās oficiālos pasākumos

Tiesa

1. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Maltas prezidenta <i>Fenech Adami</i> rīkotajā apsveikumu ceremonijā Valetā
7. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Kasācijas tiesas svinīgajā sēdē Parīzē
20. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Vācijas Federatīvās Republikas tieslietu ministres <i>Brigitte Zypries</i> rīkotajā <i>Rechtspolitischen Neujahrsempfang</i> Berlīnē
30. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Cilvēktiesību tiesas 50. gadadienas svinībās
30. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Augstākās kasācijas tiesas svinīgajā tiesas gada atklāšanas ceremonijā Romā
5. un 6. februāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas ministriju ģimenes lietu konferencē Prāgā
9. februāris	Tiesas delegācijas piedalīšanās oficiālā vizītē Valsts padomē Parīzē
19. februāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejas organizētajā darba grupā, kas tiek sasaukta pēc Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (<i>OLAF</i>) veiktās administratīvās izmeklēšanas dalībvalstīs, Briselē
2. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Polijas Republikas Konstitucionālās tiesas ikgadējā ģenerālajā asamblejā Varšavā
2. aprīlis	Priekšsēdētāja piedalīšanās Eiropas Centrālās bankas organizētajā "Diskusijā par godu euro 10. gadadienai" Frankfurtē
20. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās lorda <i>Gordon Slynn</i> bērū ceremonijā <i>St Margaret's Westminster</i> Londonā
3. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās īpašā ceremonijā par godu Polijas Republikas valsts svētkiem Konstitucionālajā tiesā Varšavā
6. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>17. Österreichischen Juristentages</i> svinīgajā atklāšanā Vīnē, klātesot Austrijas Republikas prezidentam
14.–16. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas sadarbībā ar Grieķijas Republikas Valsts padomi un ar Vācijas Federatīvās Republikas Federālās administratīvās tiesas zinātnisku atbalstu rīkotajā seminārā par tēmu "Administratīvā tiesa un e-tiesa" Atēnās
22. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālā Vācijas pamatlikuma 60. gadadienas ietvaros rīkotajā ceremonijā Berlīnē
14. un 15. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas valdes sanāksmē un šīs asociācijas ģenerālās asamblejas ikgadējā sanāksmē Luksemburgā
24. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Slovēnijas valsts svētku ceremonijās un Slovēnijas Republikas prezidenta organizētajā pieņemšanā Ļubļanā
12. jūlijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās svinīgajā Lietuvas Republikas prezidentes <i>D. Grybauskaitė</i> zvēresta nodošanas ceremonijā Viļņā
24. jūlijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Grieķijas Republikas prezidenta rīkotajā pieņemšanā par godu Republikas atjaunošanas 35. gadadienai Atēnās

29.–31. jūlijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Lord Chief Justice of England and Wales</i> sadarbībā ar <i>King's College</i> rīkotajā konferencē "Legal boundaries, common problems and the role of the Supreme Court" Londonā
21. septembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Viņa Majestātes Spānijas Karaļa vadītajā Augstākās tiesas tiesas gada atklāšanas ceremonijā Madridē
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Somijas Augstākās tiesas 200. gadadienas svinībās Helsinkos
1. oktobris	Tiesas delegācijas piedalīšanās <i>Verfassungstag</i> (Austrijas Konstitucionālās tiesas svinīgā piemiņas ceremonija) Vinē
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Opening of the Legal Year</i> Londonā pēc lorda kanclera ielūguma
3. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās par godu <i>Tag der Deutschen Einheit</i> organizētajās ceremonijās Sārbrikenē
13. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās bijušā Pirmās instances tiesas sekretāra <i>H. Jung</i> bērēs Berlīnē
16. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Augstākās tiesas oficiālās atklāšanas ceremonijā Londonā pēc Apvienotās Karalistes Augstākās tiesas priekšsēdētāja ielūguma
19. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>International Association of Refugee Law Judges</i> rīkotajā konferencē par tēmu "Effective Interaction?: The Role of the European Court of Justice and National Courts and Tribunals in EU Asylum Law" Berlīnē
22. un 23. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās 6. Eiropas preču zīmju strīdu izskatīšanā specializējušos tiesnešu simpozijā Alikantē
26. un 27. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās starptautiskajā simpozijā "Vom harmonisierten Markenrecht zum harmonisierten Markenverfahren" Minhenē
29. un 30. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības apelācijas tiesu priekšsēdētāju sanāksmē Romā
12. novembris	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās pastāvīgo pārstāvju Padomē darba pusdienās Briselē
16. un 17. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās starpparlamentārā sanāksmē "Building a Citizens' Europe – The Stockholm Programme 2010–2014 – The Parliamentary dimension of a European area of Freedom, Security and Justice" Briselē
23. un 24. novembris	Tiesas delegācijas piedalīšanās Konstitucionālās tiesas 20. gadadienas svinībās Budapeštā pēc Ungārijas Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja ielūguma
25. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Bukarestes Universitātes Juridiskās fakultātes 150. gadadienas svinībās Bukarestē
29. un 30. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas valdes sanāksmē Briselē
30. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas rīkotajā tiesnešu novērtēšanas seminārā Briselē
11. decembris	Tiesas delegācijas piedalīšanās oficiālā vizītē Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā

18. decembris Tiesas pārstāvju piedalīšanās par godu Konstitucionalitātes dienai organizētajā ceremonijā Ļubļanā

Vispārējā tiesa

7. janvāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Kasācijas tiesas svinīgajā sēdē Parīzē

13. janvāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Cilvēktiesību tiesas svinīgajā sēdē Strasbūrā

20. janvāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās *Rechtspolitischen Neujahrsempfang* Tieslietu ministrijā Berlīnē

30. janvāris Vispārējās tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās seminārā "Eiropas Cilvēktiesību tiesas 50 gadi citu starptautisko tiesu skatījumā" Strasbūrā

19. februāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Budžeta kontroles komitejas organizētajā sanāksmē par Biroju krāpšanas apkarošanai Briselē

19.–21. februāris Vispārējās tiesas delegācijas vizīte Igaunijas Republikā, Tallinā pēc ārlietu ministra un tieslietu ministra ielūguma

22.–24. februāris Vispārējās tiesas delegācijas vizīte Somijas Republikā, Helsinkos pēc valdības ielūguma

11.–13. marts Piedalīšanās *International Bar Association* organizētajā kolokvijā "Public and Private Enforcement of Antitrust in Europe – 5 Years on" Briselē

17. aprīlis Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālā, par godu Eiropas nākotnes izpētes grupas priekšsēdētāja vizītei organizētajā sanāksmē par Eiropu Romā

26.–28. aprīlis Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās 14. starptautiskajā *Bundeskartellamt* konferencē Hamburgā

1. un 2. jūnijs Vispārējās tiesas delegācijas vizīte *Comisión nacional de la Competencia* Madridē

1.–4. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas juristu 5. forumā Budapeštā

13. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās bijušā Pirmās instances tiesas sekretāra *Hans Jung* bērēs Berlīnē

15. un 16. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās tiesas gada atklāšanas ceremonijā Londonā

15.–18. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju delegācijas vizīte Rumānijā par godu Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesas 20. gadadienai pēc Jasu Apelācijas tiesas priekšsēdētāja un Jasu *Alexandru I. Cuza* universitātes rektora oficiāla ielūguma

22. un 23. oktobris Vispārējās tiesas delegācijas piedalīšanās 6. Eiropas preču zīmju un dizainparaugu strīdu izskatīšanā specializējušos tiesnešu simpozijā Alikantē

16. novembris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Parlamenta organizētajā seminārā "Building a citizens' Europe" Briselē

20. novembris Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vizīte pie Eiropas ombuda un viņa dienestos un piedalīšanās konferencē par tēmu "Labas pārvaldības princips Kopienų judikatūrā" Strasbūrā

22.–25. novembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās svinīgajā, par godu Konstitucionālās tiesas 20. gadadienai organizētajā konferencē Budapeštā
9. decembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās ģenerālvokāta <i>Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer</i> bērēs Madridē

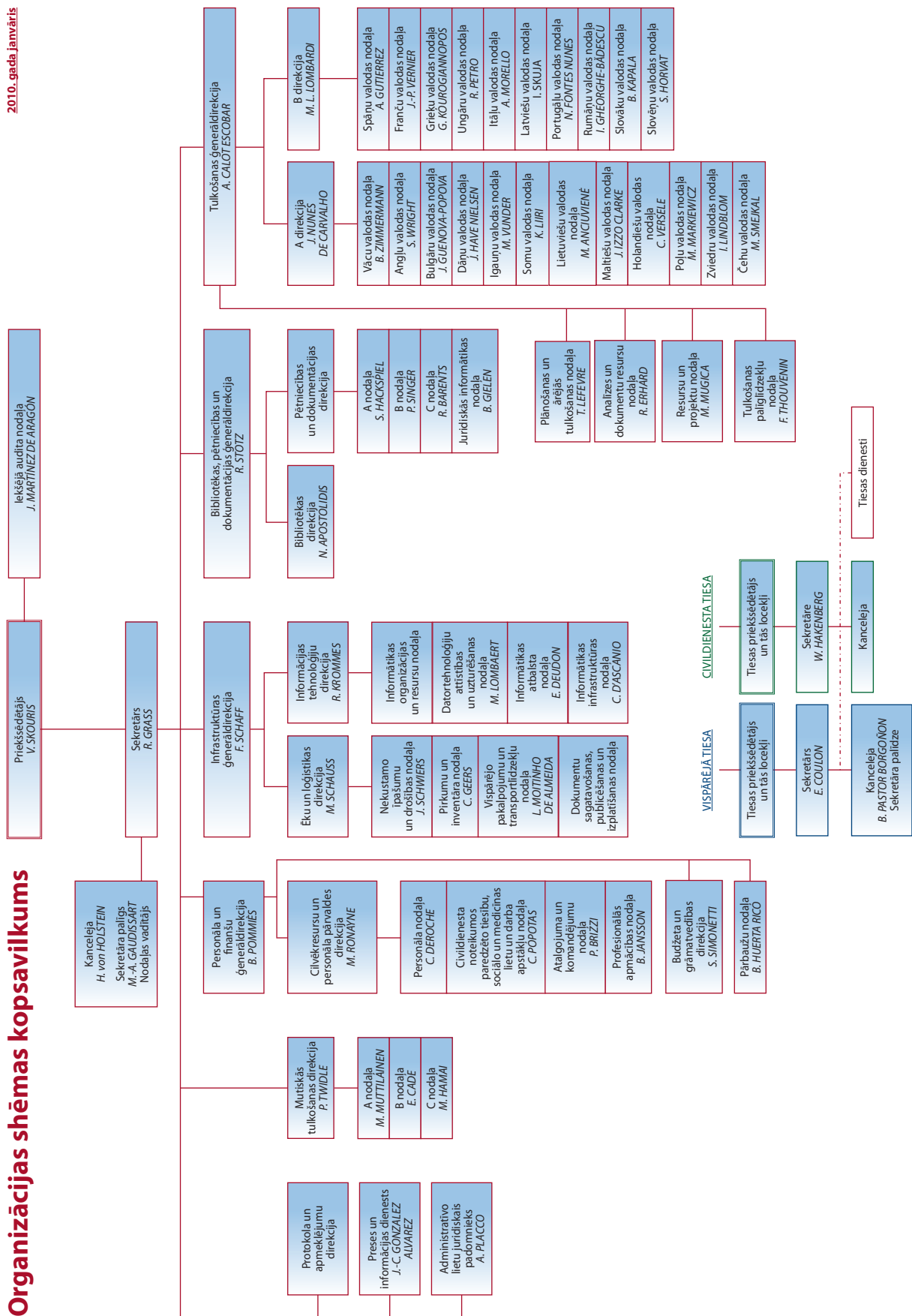
Civildienesta tiesa

1. un 2. oktobris	Vizīte Grieķijas Valsts padomē
23. un 24. novembris	Vizīte Francijas Valsts padomē un Konstitucionālajā padomē

Organizācijas shēmas kopsavilkums

Organizācijas shēmas kopsavilkums

Eiropas Savienības Tiesa

Gada ziņojums 2009 — Tiesas, Vispārējās tiesas un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs

2010 — 232 lpp. — 21 × 29,7 cm

Kataloga numurs: QD-AG-10-003-LV-C

ISBN 978-92-829-0956-0

doi:10.2862/2040

ISSN 1831-8487

■ Publikāciju birojs

ISBN 978-928290956-0

9 789282 909560

KĀ SAŅEMT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Eiropas Komisijas pārstāvniecībās un delegācijās.
Informāciju saziņai varat iegūt tīmekļa vietnē <http://ec.europa.eu>
vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

Maksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Maksas abonementi (piemēram, ikgadējie *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* izdevumi un Eiropas Savienības Tiesas judikatūras krājumi):

- izmantojot Eiropas Savienības Publikāciju biroja tirdzniecības aģentus (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm).

